

בראשית כג ח' שרה

אונקלוס

**וַיָּבֹא אֶבְרָהָם לִשְׁרָה וְאָתָא אֶבְרָהָם לְמִסְפְּדָת
וְלִבְפִּתְחָה: וַיַּקְרֵב אֶבְרָהָם מֵעַל פָּנָיו לִשְׁרָה וְלִמְבָבָה: וְיָקֵם
מִתָּתוֹ וַיַּדְבֵּר אֶבְרָהָם מִתָּחוֹת אֶבְרָהָם מֵעַל אֲפִי מִתָּתוֹ
לְפִנֵּי אֶבְרָהָם: וְיָמַר: יְהִי בָּרוּךְ יְהָוָה וְטוֹב
דְּגָדִיזָתְךָ שָׁב אָנָכִי עַמְּכָם תָּנוּ לִי אֲנָא עַמְּכוֹן קָבוֹד
אֲחַזּוֹתְךָ קָבָר עַמְּכָם וְאֲקָבָר מִתְּנִי קָבוֹר עַמְּכָם וְאֲקָבָר**

רש'י

על כס הרכע טנקיס טיוו כס לחימן זקי
ותלמי וחביבס ז') דכל לחיל על כס הרכע
זונות טנקבלו כס חייך ולחיטו. חרס וחוכ.
חכלהס וטרא. יחק ולכקה. יעקב ולמה ז'):
ויבא אברהם. מעהל סצע ה'): לספר
לשראה ולכתחה. נסמכה מיתת קלה לעקידת
యחק לפי סעל ירי בזקנות בעמידה זונדרמן
בנכ לצחיטה וכמעט כלו נצחת פלחא נצמתה ממנה ומתח ז'): (ד) גר ותושב אנכי עמכם.
గר מהלץ להחלת ונטיות כי עמכם ומדרשת הגדש הס פליינ גר ויחס להו הרים
סובב וחותלנה מן פדין ז') טהර לוי פקבי ח') לולעך חמן הט קולן סוחת: אחוזות קבר.

יהל אור

ויעי יעקב טוי חיין פגע פניש וחרבניש ומלהת סנה
(לטעה מו כה): (ה) והוא כס עס לו, וכן כתוב
(יקוטע יד טו) "קרית הרכע הנודע בענקיים
הו", כס (טvo יד) "הט קרית הרכע חייני הענק. סייח
הנורו" וכן (פס כה, יט) קרית הרכע חייני הענק כיון
חכרוון, ובצתת נינו כי"י חיימן פאי וחלמי, והעיר כוות
סמה חכרוון וכיתה הרכע ולכינוי: (ו) בן דרכו ואל
(כ"ר פ' יד ילקוט רמו כ) ע"פ "ויניגר ד' הלאיס הט
הולדס", בוכותו כל הרכהס, חיר לו כתיב הולדס הנודע
בענקיים (יקוטע יד טו) זה הרכהס, ולמה קרחו אותו
נדול טלי" רהוי להנוראות קודס לאלה"ר, וכן (קה"ר
ט' ג) מ"פ "הט הכל עטה יפה בעתו" מכיוון טהו מהמל
ל' כוון, וכן הוות כבוח"ט מומור לד', כס כוות מהמל
ר' סיימון ומיין מס' סופרים פכ"ה ה"ט, ונמחזר ויקרי
סידר הלהנלה כו' כההלה מס' סופרים, וטס, הולדס
(ז) כי הרכהס לא כי מהענקיים: (ח) רשי זל פ' פט טה' נמקות
חוור: (ט) והרמב"ן פ"י, ויתכן שכך להלה הול מיהל מיהל יטקב וטחג'ל ניהה, וטס מטה טרכ
זוניכם הרכהס צהיל טס מהחות מרפיו לפפוד הומה סס ווין פ"י הרצנ"ט: (ו) דריש להם זל כוון דרכ"ט, בכתה,
הוא פועל פומד, לה טיין נה פמול, לנין פ"י לנטות עליה, וכן טה"ט נמקות למ"ד, כן פט הה"ט נמקות
עליה: (י"ח) ובא סדרת זהה מס מלחת, ווינך הוחו חייזו" (לטעה לו לה): (יא) הרהאר נוכרמת, ולינקנה
מטה, וככניות רלהויס שסתנה פ"ל הינקתה נתיא"ו, כמו מון. נדרקה נדרקה ומון כרכס כרכס, וויהו להיות כלן
"מתהו": (יג) שהווא לאון זכר, כי גוף כלו נטמה יקרת אלס מת בין זכר ובין נקבה, וכן פ"י קריד"ק "וועס
הה"ט" ה"ט טהה כי מל הנור המת מהמר", כי מה טימות מן הלהס הוות כנור לה הגנט כי ליה קיימת נזקית:
(יד) לטעה (פסוק יז) נפ' "ויקס סדי עפלון", וויפרט סס כי גר וויפרג פכטוכ כפטוק ד' דנק עס מלחת מהמל
ככטוכ צפסוק הוות, פירוטו מהמר לנכירות, גר וויפרג: (טו) גר הוות רק קעונר דרכ' סס
וילן לילה הוחת, למטלה (טו יג כשרה כו) פ"י מלחת גר: (טו) שנתיישב כלרין הרגל אין לו פדין להזקה:

טקורי רש'י. ז) ב"ל פניהם ד. ד) ב"ל פס, פילוונין גג, כופת יט ג, פדר'ה פ' כ. ה) פ"ז פדר'ה פ' נג ונקה
הנילד'ן כס לות טו. ז) תנחותה של וילדה הות גר, ב"ל פניהם ס, פדר'ה פ' נג, קס' פ' ט ג. ז) ב"ל
פניהם, ילקוט ר' קג, וכן טוח נפב"ז וגדרשת הגדש. ח) למפנה יט ז).

אבן עזרא

שם אדם גדול בענקיים (א) ולהיותו אברהם הוא
על דרך דרש (ב) כי לא היה מהענקיים (ב) ובאשר
סתה שרה דיה אברהם במקום אחר (ג) (ג) ע"כ
אמר. ויבא אברהם (ט) : ולבכotta . לבכotta
עליה (ד) וכן "ובבכתה את אביה" (דברים כא
יט) (ט) (ד) : ג פני מתו. (ט) רטו לנוף (ט)
ועוד תמצא פ"י לאמר (ז) : ד נר. לבדו הוא
הלו (ט) : ותושב. הוא הנגר היושב בארץ (ט) (ה)
בנכ לצחיטה וכמעט כלו נצחת פלחא נצמתה ממנה ומתח (ז):
గר מהלץ להחלת ונטיות כי עמכם ומדרשת הגדש
סובב וחותלנה מן פדין ז') טהיר לוי פקבי ח') לולעך חמן הט קולן סוחת: אחוזות קבר.

קרני אור

כח' פגחים לכנות האספרים גלעון רנים, צאנט צניש צלפה
יםיס, וכפער נה' כעכורות וסמלות ציוגה הנפפל גלעון יה'ז
מהה טנא ופפריס טנא, אלחד פאל יוס, טניש פאל חלט:
[ג] ובדרוז'יל (כ"ל פ' נח יק"ר פ' כ פול"ה פ' נג) מסיכון
כח מג' חמוץיס, וכן תלנס יוכ"ט:
[ד] והרדר'ק כתכ כי נח פלעון זהה גלעון קדר. ה'ת' או פ'ל'ז
כמו "וחככה נטוס פפז" (חה' סט יט) גהלו
המג' פל' פטז: [ה] בעל היל זוכף ניאר לנני כת' זל,
שלפטו, כן סיומכ' פטיז, וכן געל אלחית קרכטה לה
גkirich תוטן", ופי' הספוק לט' דעתו, גל ותובב חייני נמיכס,
כלומר גל חייני זוכן בעילכס, ותובב חייני זוכן
דולילקס, ומג'ל למיל גר חייני עמיכס זס דיליש כל'ס כיס
שונן הרכהס נמנלון, וע"ז כתכ פלט"ז "ויניקל פדכל נכוון
סומ', ומכפיס לניולוי טהנילקס למ' כיס דר' נמנלון כל'ס היל
טיל'ס מהלץ פלטחים, לה נפאי כפקידה, וויה נמיהלייס, וויה
סידר הלהנלה כו' כההלה מס' סופרים, וטס, הולדס
(ז) כי הרכהס לא כי מהענקיים: (ח) רשי זל פ' פט טה' נמקות
חוור: (ט) והרמב"ן פ"י, ויתכן שכך להלה הול מיהל מיהל יטקב וטחג'ל ניהה, וטס מטה טרכ
זוניכם הרכהס צהיל טס מהחות מרפיו לפפוד הומה סס ווין פ"י הרצנ"ט: (ו) דריש להם זל כוון דרכ"ט, בכתה,
הוא פועל פומד, לה טיין נה פמול, לנין פ"י לנטות עליה, וכן טה"ט נמקות למ"ד, כן פט הה"ט נמקות
עליה: (י"ח) ובא סדרת זהה מס מלחת, ווינך הוחו חייזו" (לטעה לו לה): (יא) הרהאר נוכרמת, ולינקנה
מטה, וככניות רלהויס שסתנה פ"ל הינקתה נתיא"ו, כמו מון. נדרקה נדרקה ומון כרכס כרכס, וויהו להיות כלן
"מתהו": (יג) שהווא לאון זכר, כי גוף כלו נטמה יקרת אלס מת בין זכר ובין נקבה, וכן פ"י קריד"ק "וועס
הה"ט" ה"ט טהה כי מל הנור המת מהמר", כי מה טימות מן הלהס הוות כנור לה הגנט כי ליה קיימת נזקית:
(יד) לטעה (פסוק יז) נפ' "ויקס סדי עפלון", וויפרט סס כי גר וויפרג פכטוכ כפטוק ד' דנק עס מלחת מהמל
ככטוכ צפסוק הוות, פירוטו מהמר לנכירות, גר וויפרג: (טו) גר הוות רק קעונר דרכ' סס
וילן לילה הוחת, למטלה (טו יג כשרה כו) פ"י מלחת גר: (טו) שנתיישב כלרין הרגל אין לו פדין להזקה:

טקורי רש'י. ז) ב"ל פניהם ד. ד) ב"ל פס, פילוונין גג, כופת יט ג, פדר'ה פ' כ. ה) פ"ז פדר'ה פ' נג ונקה
הנילד'ן כס לות טו. ז) תנחותה של וילדה הות גר, ב"ל פניהם ס, פדר'ה פ' נג, קס' פ' ט ג. ז) ב"ל
פניהם, ילקוט ר' קג, וכן טוח נפב"ז וגדרשת הגדש. ח) למפנה יט ז).

מִלְפָנֵי : ח וַיַּעֲשֵׂה בְּנִירְתָּה אֶת־
אֶבְרָהָם לְאָמֵר לוֹ: שְׁמַע־נוּ אֱלֹהִים
נִשְׁיאָן אֶל־תְּבוּם אֶת־תְּהָבָה בְּתוּלָנוּ
בְּמִבְּחָר כִּכְרֵינוּ כִּכְרֵא אֶת־מִתְהָבָה
אִישׁ מִפְּנֵנוּ אֶת־קִכְרֵוּ לְאִיכְלָה
מִמְּהָמָקְבָּר מִתְהָבָה: וַיַּקְסֵס אֶבְרָהָם
נִשְׁתַּחַוו לְעַמְּדָה־אֶלְזָן לְבִנִירְתָּה:
ח וַיַּדְבֵּר אֶתְכֶם לְאָמֵר אֶם־יִשְׁאָלְתִּי
גְּפֻשָׁכֶם לְקִכְרֵא אֶת־מִתְהָבָה מִלְפָנֵי

אנו עוזרא

אמר דגנה אני תושב עטבם, והמות נור עליינו
ואין לי מקום שיהיה לי אחוות בטו נחלה (ז)
או מקום שאוחז אותו בכספי להיות קבר
לטת (ז'): ר' אדרני. ולא אדונינו (ז'), לשון
תפיס עמו (ז'): נשיא אלחים. דרך נדולה
כוי ימצא בה'א (ז') גם באליף באחרונה (ז),
השתהיתו היהת לשם (ז), לא אמרו כלום,

קרני אור

נין גיגחן מיותת טרפה, אך כקהל סנאט כסמוכם לאחנדרון, ומחלקה תחסוכ, חכל היינני מסכימים עמו כמיוחד דכלוי פלהיינע, רק כוונתו כפצעותה כיון, בכלל מוקם שנמצא נר לנד, והוא כלן אין כפער פלויין, והוא כהרצ'ה כיון, ותווכח המתלווה פס מלת נל הוא כהויס האל נתיישב בזין כעיר קתולית והוא כהרצ'ה אהתלת ווילג נולדנה, ווילג גרו כה אונטו, ולפי שאנרכיס לה כי אונטו מן פאלץ וכיון, כי אם מחול כטלייס רק שאנרכיס נתהיישב בס אליוט מחלן בכיוונו כן ע"ה בנה, ודלא כהויל אימלאה האל אחנדרון כי' פניהם, ווילג'ו כהרצ'ן פלאטהיס כי' פניהם, יהוד'ז מוז לאילן כנפנ' ודר כקהל סנאט כמוני לאחנדרון זה ר' נס כניש, ואלן ביזן סנתהיינן באילס נקלה נל טאנן, ונל חזובן, והוא נל ותווכח אהד כוון: [א] ובכ"ר (פ' נט ילקוט רמות קב) "המלו לו מלך ה'ת פליינו, נסיך ה'ת פליינו חלוס יהוד' פלייט, אהמל לפס אה' ימאל כטולס מלכו, ווילג ימאל

המעמר שנדיק היה כה' ויל': (ככ) ולא גר ותוספ' יינו חלויים: (כג) כמו פה: (כד) כי טرسו, כלע' (תא' מ ינ'), וכולס לבון מינעה הוא נדרן שרלי וagan' געבו ממק': (כה) לא נמוך הילינו ט' הייסוד צלו, בכיהור רט"ל (נראה ייח ב), והוא מלך מסונה בדקלווק, וויז', והחריו כי' נסף, "מתהקה", ופעמים כליה ה"ח, אחר ציון פ"ה פעל כמספט הותיות זסט"ז: (כו) בן פמודים על כסורה מוגה" (ופי) נתהקה לד' לפני 1) מה סכתן מ"ז: (כז) וראה רק הכרכת קלאס: וכוא

חומרות קלקע לבית הקברות (ט : 1) לא
יבלה. לה ימנע כמו י') לה תכלת לchromide
וכמו יא') ויכלה סגנון : (ח) נפשכם .

יְהָל אֹר

(יז) ונקראת כן הינה לה לפי שחדס נזהז במקומות
ומוחזק בעבורה, כמו טה מר וויחזו
באי (למطا מז כו). **וינהזו בתוכס** (במל' נב ז):
(ויח) כי מתחלה כייקס חנו לسان מתנה, וויס עפלון דבר
שיתן לו בכיסך מלא, ע"כ פי' ה' זיל, כי נמלת מהוזה
טייך טניכס, או מהוזה עשי נהלה, או ע"י הביס, וכי
מלת חנו מהוזה מהוז ע"י כיסך מלא: (ויט) כי לפי
ויבפט הלסון היה רחוי לומרaldoינו לכינוי לרבים
המידרים כלISON כל המהמר כזו טה מרן כלISON רביים:
(כ) ויררצ' סצלי ספק כי הגד המדר נעד כולם:
(כח) ואין זה מדרך המוסר טיזים הנודרף חות מהדרים
שותפיס עמו ברצפת החדרות וסמרות, וחונקלס ויוכ"ע
חרנמו, ריבוניה, לאון רביים כהלו כתוaldoינו, כי לדרכם
לחרנס הכוונה, ועיין במתה"ט טהaring על ה' זיל צוז
ולין ה' דרייך לרבנות, ופי' נטיה גלויות נדול וככל
כגון **ויכלה הגזס** (למעלה ח ב), **ולג** תכליה רחמיין
לעצתו, אך רחוי לנו לחת נך קבר, וויס ממנו לא
ועיין מהזאים שער המתחלפיס, לחות שער פתח קטן
וזרדו, **צחה** מניה למד ה'ה, וכשתנה ה'ה למד פועל
וישחו ומלויל, ולרביים **וישתו** וגיה היו נתפש
הו (ב' פ' נה) **וישחו** הרכס לפני מס הארץ, מיל
כם הארץ ולויעיהס ועיין ביפה חואר (לפום פרמאן ר

בראשית כנ חי שרה

שְׁמַעֲנִי וּפְגֻעָלֵי בְעֶפְרוֹן בְּצַחַר
ט וַיַּתְזִלֵּי אֶת־מַעַרְתָּה הַמִּכְפָּלה
אֲשֶׁר־לֹא שָׁרַב קָצָה שְׂדָהוּ בְּסַף
מֶלֶא יְתִינָה לֵילִי בְּתוּכְכֶם לְאַחֲרָת
קָבֵר: וְעֶפְרוֹן יִשְׁבֶּב בְּתוֹךְ בְּנִיתָה
וַיַּעֲשֶׂן עֶפְרוֹן הַחַטִּי אֶת־אֶבְרָהָם
בְּאַנְיִ בְּנִיתָה לְכָל בָּאֵ שָׁעָרָ
עִירֹו לְאמָר: יְאָא־אָדָנִי שְׁמַעֲנִי
הַשְּׁדָה נָתַתִּי לְךָ וְהַמַּעַרְתָּה אֲשֶׁר־
בָּו לְךָ נָתַתִּי לְעַנְיִ בְּנִי־עַמִּ

רשות

רלונכט יב) : ופנעו לי. נסזן בקאה כמו יג)
חל תפגעי כי : (ט) המכפלה. בית ועליה
מל גביו דיח סכלפה כזוגות יד) : בבסוף
טלא. חצטס כל קוויך וכן דוד המל
להרונה טו) בכיסף מלאה : (י) ועפרון ישב.
לייס מפני חסינותו קל הצלחת טסייה
עירו. סולן בטלו ממלאכתן ובחו נגמול
טה כדים : נתתי לך. כלי כיהם כמו

כפי הכתוב אפר שהשתהווה לבני חת, והשתחויה
שישוח ראשו (ט) וזה טשפט הנוטן שבח לאחר,
וגם משה השתחויה לחותנו (י"ג) (ז): ט עירית
הטכלה. טורה בתוך טורה (ט) (ח): בכסף
מלא, וההפק חסר (ט) (ט): יא לא, בן

ידאל אור

קרני אור

(כח) והוא רק הרכנתה רוח ועיין קרני אור: (כט) פ"י
 סרי' שת מערות זו על זו סתייה קרקט המערה העליזונת
 עליזות המערה התתונת: (ל) ר"ל כי הקיפן מן מלון
 הוּא ריך ווּס צייד בכלי, וכן שמדובר בהיפך מלון הוּא
 חסר, והמלון הוּא ממולן החסרן להורות שהקסף טיב
 כבב כמתומו" תסיב קידש יותר מהבתמונה, כי אנטחוייך, פ"ז
 למטר (מג כה) ובם בערך ת' ניחלה נחלוכס: [ח] בפירוש
 זה לפניות מזוה, וחד חמל בית ומלה מלגנוו, וכן פ"ז כבאי
 ייס לה צייד נסוו כפולה, ומפני רמאנ"ן טכאין על רצ"ז ז"ל,
 שדעתה הכלגנ"ע בס"י בתו המערות זו פל זו סתייתה קרקט
 ייס סלא כפל "מערה לפניות מצעלה" פ"ז בס"י סתיישן נימל
 אה נקלות מילונס, ולובנית לה פה לא פתח לתוכן, רק
 וכיום נקלות טניית, וכמעלה סוח חפייה דתחת הכלין,
 מוכית לפינויו "צד טפלון חיל כמכפלת" וכן פ"ז
 סטייה קרלו' אה כל טנקעה בסטייה מכפלת: [ט] ורש"ז ז"ל
 "נכפסה צלייס" וכיוליה נזה (צדקה' כה ככ) "נכפס מלח
 כקספה צלייס" כל דגש כמיהיל בלט וכן נזה בס כתלוגות
 רב

כפoulos גוֹסָסִי : [ז] לרשותו (למיטה מ"ב ו, מג כו) לזמן
כעתה מתחילה מהרן כסיבוט ידים ולגנליות כוות, ונלחמה
בין פכנל כין כעתה כתש, וכן כעתה מהרן בזב
יתכן שאה נפשו ידים ולגנליות (רו"ב) וכן בזב (לעת
חו"ל) (כלכות נל כ, מנילך כב כ, אוניות טז כ) כעתה
טבוס ידים ולגנליות וקידם על חפיס, ולדעתם זיל (למיטה
מג כח) פ"פ "ויקדו ויתחכו" ספ"י בס "ויקדו אמרו בקדקד באלון
רק סכפת שנוף מפט, המכ קידם פיהם לזרע הקדקד צהרון, ומ"י
במנלך נחלהקו זיל (טילוכין נג ה) לב ובמוחול, עד חמץ צוי בחת
זיל "בית ופעיל פל גני" וסוקה כפולה כשתיה תקרות, המכ צוי
וכתב בזיננו נכון, ודעתם כה זיל כדעת רצ"י זיל, וכן פ"י סלדי^ו
במשליך ספליוינה עליית המטרה בחתתינה, ודעתם כגדליק נסב
וכוחל מפסיק בזינן, המכ בלחתת כיה לא פתח חל כתון,
דרך בחתינה, נכסין לא נפתחה סוכות המפסיק בזינן,
והילדנ"ס פ"י כל סנקטן קלויים מכמלם, כמו כבל בילדן,
פלימכ"ן ורט"ס, ויתכן לפי דרכם צעל דנור סכפתה ממתק
פי מלאו ארבעם כל טויה, וכן פ"י כלאנ"ס, וכן ת"ה יוכ"ר
תנשו זיל (וৎס נפ' כד) כי קאגה הַקָּאָה נְכָפָה מֶלֶא "

מקורי רשי: יב) פין רס' חולין קכ ה, דס, לרבות חות כחות. זג) רות ה מז. זד) פילונין נג ה ופין קלוי הול. פז) דפ"ה כל כב. פט) ניל סכ"מ ז ופין נפליע א כמקלי לפס. זח) ניל אס. זט) ניל סוכות לי קג, "לכס" וניל אס-בנרי, "לגןלאס".

בראשית כג ה' שרה קلد 267

נְתַתִּיתָ לְךָ קָבֵר מִתְקֶחֶת: יְבֹשֵׁתְתָהוּ אֶבְרָהָם לְפָנֶיךָ עַמְּדָה אָרֶץ: יַנְדַּבֵּר אֶל־עַפְרוֹן בָּאָזְנָי עַמְּדָה אָרֶץ לְאָמֶר אָז אָמַת־אַתָּה לֹו שְׁמָעַנִי נְתַתִּי כֶּסֶף הַשְׁדָה כִּחַ מִמְּנִי וְאַקְבָּרָה אֲתִימָתִי שְׁמָה: יְדַיְּעַנִי עַפְרוֹן אֲתִ אֶבְרָהָם לְאָמֶר לוֹ: טֹאַדְנִי שְׁמָעַנִי אָרֶץ אַרְבָּעָמָת שְׁקָלִיכְסָף בֵּינִי וּבֵינָה מְהִדְהָוָא וְאֲתִימָתֶךָ קָבֵר: טֹו וְיִשְׁמַע אֶבְרָהָם אֶל־עַפְרוֹן וְיִשְׁקַל אֶבְרָהָם לְעַפְרוֹן אֲתִיהַכְסָף אֲשֶׁר דָּבַר בָּאָזְנָי בְּגִיחָת אַרְבָּע

אבן עוזרא

אדני (טט) וין אָז שְׁהַשְׁמָעַנִי (טט): יְבָ לְפָנִי עַם הָאָרֶץ. ווֹאַתְּ הַהַשְׁתָּחוּהָ הִוְתָּה לְפָנִי עַם הָאָרֶץ לְעַפְרוֹן לְתָתְשַׁבְּחָלוֹ (טט): יְגַע אָז אַתָּה גַּו שְׁמָעַנִי. אָמַתְּהָתָה תַּעֲשֵׂה כָּן (טט) לְוַתְּשַׁמְּעַנִי (טט). וְיַאֲזַעַתְּהָתָה תַּעֲשֵׂה כָּן אוֹ טַעַטְהָתָה אָז אַתָּה תַּעֲשֵׂה כָּן לְוַתְּשַׁמְּעַנִי.

וּבְינְךָ. בֵּין צְנִי הַוְכָזִיס כָּמוֹנוֹ מִכְּיוֹן חַיְלָה כְּנָמָת הַמִּכְרָה וְלֹתָת מִתְקָרְבָּה: (טט) וַיְשַׁקֵּל אֶבְרָהָם לְעַפְרוֹן. חַכְלָה וַיְיַצֵּר לְפִי טָהָרָה כְּלָבָה וְהַפִּילָה מִעֵט לְהַעֲכָה (טט) סְנַטְלָה מִמְּנוֹ סְקָלִיס גְּדוֹלִים סְכַנְן קְנָטְרִין בְּ) סְנַהְמָל טוֹבָל לְסֻומָּל. סְמַטְקָלִיס נְזָקָל כָּלָ מִקּוֹס וַיְסַמֵּךְ סְקָלִיקָן גְּדוֹלִים סְכַנְן קְנָטְרִין. לְנַעֲנָגָלִישׁ

קדני אור

לְכָ יְזַפְּ "גְּכָסָף גְּלִיסָ", וְכָתָב כְּרַכְ' פָּזָס, מְלָגָה" סְסָדָכָי כְּתָכוֹנָתָה, וְיַדְעָם, וְחַדְוָיָה מַוְפָּסְקָת מִן סְמָעַיָּה, וְסִי"י לְהַלְלָנָה פָּזָס הַוּכָפָות: [י] וְרַעַ"ס פִּי לְהַלְלָנָה, הַזָּהָר לְהַלְלָנָה כִּי לְהַלְלָנָה כָּעַס כְּנָעַלִיס, בְּמַפְנֵי הַתָּה כָּלִי בְּזָס חַזְלָעִי, וְיַוְכְּעַת תְּלָגָם, בְּכָפוֹ רְכוּיָה וְתָמָה פְּלִי הַרְכָּז פִּי"ז: [יא] וְהַדְמָבָן זָלָל פִּי, כִּי אַפְלוֹ הַסְּחָבָה כָּלָה כְּפָנֵין, וְפָנֵינוּ כָּמוֹ אֵם הַתָּה הַבָּמָעָן, וְהַכְּכָל לְנִיחָן כְּפָנֵין, וְיַכְלִיס לְדַעַת הַוְיָנָקָלָם כְּהָרָבָס, הַסְּתָרָנָס, הַסְּתָרָנָס לְמִפְנֵד לְעַיְנָה, וְכַן סְוּס נַפְסָז, הַסְּתָרָנָס עַפְרוֹן לְתָת הַתָּה תָּהָנָן לְהַדָּה: (לְה) לְקַתָּה מִמְּנִי סְכָסָף טָהָתָן, וְכַן פִּי סְלָכְיָן

מְקֻווִי רְשָׁיָה: יְט) הַנְּתָמָמָה הַ רְהָבָה הַתָּה, כִּיל צָס צְמוּדִיל פְּלִי"ז, פְּסִירִ פְּיַה, מְכִילָתָה רַיְתָה תָּהוֹ. ב) תְּנִיחָתָה כְּגַן פְּסִירִ פְּיַה פְּיַה צְמוּדִיל צָס צָס נַתָּה כְּגַן פְּיַה

אונקלוס

יְבִיבָתָה לְךָ קָבֵר מִתְקֶחֶת: יְגַע אֶבְרָהָם קָדָם עַפְרוֹן דָּאַרְעָא: יְגַע מְלָלָל לְאַרְעָא לְמִימְרָבָם אָמַת עַבְדָד לְיִ טִיבִי קָבֵל מְגַע אַתָּן פְּסִפְאַדְמִיחְקָלָא סְבָב מְגַע וְאַקְבָּרָה תְּמִתָּה תְּפָנוֹ: יְגַע אֶבְרָהָם לְמִימְרָבָם לְהַלְלָנָה: יְגַע רְבוּנִי קָבֵל מְגַע אֶרְעָא שְׁנָא אַרְבָּעָה סְלָעָן בְּגִיאָה זְבִינָה מְהַלְלָה הַיָּא וַיְתַמְּקָה קָבֵר: יְגַע וְקָבֵל אֶבְרָהָם מְגַע עַפְרוֹן וְתָקָל אֶבְרָהָם דָּמְלָלָל לְעַפְרוֹן יְתַמְּקָה פְּסִפְאַדְמִיחְקָלָא קָדָם בְּגִיאָה אַרְבָּעָה סְמָאָה סְלָעָן דְּכָסָף מְתָקָבָל סְחֹזָרָא (טט)

ריש

סְנַתְּפִיכָה לְךָ: (יג) אָז אַתָּה לוּ שְׁמָעַנִי. הַמָּה חָוָל לְיִ לְקָמוֹת לְךָ וְלִקְמָת כְּהָנָס חֲנִי חַיָּה חַפְצִי בְּכָךְ לְךָ הַס הַמָּה לוּ שְׁמָעַנִי כְּלָוָה וְמְכָמָעָה: נְתַתִּי. דּוֹנִי"ק כְּלָעָז מְוֹכָן סְוּחָלִי וְסְלוּחָלִי נְתַתִּי לְךָ כְּכָל: (טו) בִּינְיָה כְּנַתְּפִיכָה לְךָ וְבְינְךָ. בֵּין צְנִי הַוְכָזִיס כָּמוֹנוֹ מִכְּיוֹן חַיְלָה כְּנָמָת הַמִּכְרָה וְלֹתָת מִתְקָרְבָּה: (טט) וַיְשַׁקֵּל אֶבְרָהָם לְעַפְרוֹן. סְנַטְלָה מִמְּנוֹ סְקָלִיס גְּדוֹלִים סְכַנְן קְנָטְרִין בְּ) סְנַהְמָל טוֹבָל לְסֻומָּל. סְמַטְקָלִיס נְזָקָל כָּלָ מִקּוֹס וַיְסַמֵּךְ סְקָלִיקָן גְּדוֹלִים סְכַנְן קְנָטְרִין. לְנַעֲנָגָלִישׁ

יהל אור

מְלָה כְּלָיִי סְסָס חַפְרוֹן: (לְה) מָלָה "לְהַרְוָנִי" מְחוֹכְרוֹת יְהָדָה, וְחַדְוָיָה מַוְפָּסְקָת מִן סְמָעַיָּה, וְסִי"י לְהַלְלָנָה כְּמוֹ סְחָחָה הַוּמָר סְהָהנָה לְךָ כְּסָס מְלָה, וְמוֹסִיף הַכָּחָה, וְלְךָ מְלָת "כְּנָמָעָן": "כְּנָמָעָן" לְפָרָס צְפִי הַפְּסָט, וְסִלְהָה לְפָרָס מְלָת "לְהַלְלָנָה" (לְה) וְהַהְנָה לְךָ כְּהָנָס, וְכַן פִּי רְסִי וְזָלָל, לְהַהְנָה חָוָתָה כְּדָמִים: (לְג) וְכַן פִּי כְּרַטְכְּס וְסְרִדיָה, וְוִסְתָּמוֹן הַכְּרָהָם לְעַפְרוֹן לְפִנֵּי עַס הַהְרָן, וְכַן תְּרָגָס יוֹכְעַט וְגַחַן לְהַתָּה כְּלָיִי סְנַטְלָה צְהָנָתִי בְּנִי הַתָּהָה, וְלְסֻמָּל עַס כְּלָיִי סְנַטְלָה כְּמָוֹה סְנַטְלִיל כְּנָוָס הַמְּכָיס עַפְרוֹן לְתָת הַתָּה תָּהָנָן: (לְה) רְדִיל הַס הַתָּה תָּהָנָן, וְכַן פִּי

מְקֻווִי רְשָׁיָה: יְט) הַנְּתָמָמָה הַ רְהָבָה הַתָּה, כִּיל צָס צְמוּדִיל פְּלִי"ז, פְּסִירִ פְּיַה, מְכִילָתָה רַיְתָה תָּהוֹ. ב) תְּנִיחָתָה כְּגַן פְּסִירִ פְּיַה פְּיַה צְמוּדִיל צָס צָס נַתָּה כְּגַן פְּיַה

כָּא

הַיָּא

בראשית כג ח' שרה

מאות שקל פסח עבר לסתור: שני
זויקס שדה עפרוז אשראם במקפה
אשר לפני מראה השדה והמערה
אשר בו וכל הדעת אשר בשדה
אשר בכל גבלו סביבה: יה לאברהם

۹۷

ככלע"ז: (ו) ויקם שדה עפרון. מקומם
קיתטה לו צילוח מיל קדיזט ליד מלך כב)
(כג) והעשרה שהזוכיר הנאות אינם דבקים (כג) (וינט,

השדָה (ט) : טן עוֹבֵר לְסֻוחֶר . (ט) שְׁלָא יַקְחֵ בֵּין
כִּסְף נְבָחר (ט) (יב) יְזֵן וַיְקַם נְתָקִים וְעַמְּדָה הַשְּׁדָה
(ט) לְמַקְנָה (ט) , וְהַנֵּה זֶה הַפְּסוֹק דָּבַק עַמְּדָה
שֶׁהָוָא לְמַעַלה (ט) וְכֵן „נֶר וְתוֹשֵׁב אֲנָכִי“ (לְמַעַלה ט)

ייחל אור

הו^תתס חפץ נטו^תתי וְנֶה לְפִי פִּירּוֹצָס אֵה סַחְטָה סַוחְמָל
גַּפְשָׁד מִן אָלוֹ בָּאָעָנוֹי וְעַיִן כְּזָבָי וְלְדָקָק צָלְפִּי דַּעֲתָס בָּמָעָנוֹי
זָהָם אָנוֹי גַּמְקוֹס עַתְּיָד וְשִׁין כְּכִילָה סַלְבָּל סַכְתָּב סַחְלָת
בָּמָעָנוֹי בָּסָחוֹם אָנוֹי לְגַה תְּפָול לְגַה סַחְמָל אָלוֹ וְאָהָרָה סַחְמָל
וְגַל לְקַלְזָה סַמְעָנוֹי בְּיוֹנוֹנִי כְּהָאָלָס נַכְךָ סַחְמָה פּוּטְרָנוֹי
(מִנְחָות סָה בָּבָי), לְהָתָה מְכִיהָנוֹי לְחַיִּים פְּעוֹוָה בָּבָי (עַזְיָה הָה)
שְׂעִירָבָי וְנֶה טָעַם פְּמָלִיאָה אֵה סַחְמָה בָּזָומָעָנוֹי וְאָלוֹ סַחְמָה בָּזָומָעָנוֹי
[יב] וְהָנָה סַחְמָל כָּן עַל דְּרָךְ סַבְבָּהָה לְפִי סַבְכָּסָפָט פְּעָמִים
לְוַקְתָּה לְהָתוֹ אַכְוֹתָה וְפְעָמִים נָוְתָן לְהָתוֹ אַגְּלָנוֹ סַוחְמָל
עַוְגָל וְסָגָתָמִיר לִיד בְּסָוְתָל, לְיָל כְּכָבָד מִלְבָד בָּמְזָקָנוֹ כְּמוֹ
בְּנוֹתָהָיָה וְנוֹתָנִיס בָּזָו הַסּוֹתְרִים כִּי כָּבָס מְלַדְקִיס בָּמְזָקָל:
[יג] וְכָן כַּתְבָּה כָּה וְיָל כָּמָה לְמֹהָרָה גְּסָופָו בָּזָמְאָהוֹ כְּדָכְלִי יְמִיד
(דַּעֲתָו עַל רְכִיעָה סַעְלִיאָה נְהָוָן) סִיס עַבְלָה פְּסָוקִים
בְּמַקְלָה לְהָוִיס לְהִזְוֹתָה דְּנוֹקִים וְהָנִי לְפִי דַּעֲתִי סַחְמָה
מִזְוָה תְּמָהָוָן גְּדוֹלָה, חִינָּר טָעַם הַמְּפָסִיק, וְהַקָּרְבָּה כִּי אֵה סַוחְמָל
עַזְלָה בְּכֻופָּל, וְכָלָלָה כִּי לְגַה הַיָּה מְתָלִיָּה חַכָּס בְּמָטוֹו, כִּי סָנָה
לְהָיָנוֹ כָּל בְּמַקְלָה לְגַה סַפְסִיק, כִּי אֵה סַמְקָוָס לְהָוִי, וְכָן
כַּתְבָּה זָס מְהָזָוָנִים וְאָלָחָזִים לְבָנָה דָכְלִי אַעֲבָלָה פְּסָוקִים בְּגַמְלָל
וּבְוּלָס סָס נְכוּנִים נְפָקִים בָּשָׁעִין וְעַיִן כָּס (בָּפָת יִתְּר סָי
קָהָה) בָּמְכִיה דַּעַת אֲנָהָוָן וְכַתְבָּה סְבָבָהָוָן כָּמָך עַל אַחֲרָה
בְּגַמְלָס יִהְיָה מְסִילָוָל בְּנָחָלָק כִּיְדָה ?), וְנֶה לְבָנָה אַעֲבָלָה
וּבְגַהָלָט אַחֲרָה

הרבנן, אך היה זה הטענה שallow ייכגד עלייך פונך
וזהה הנглаה כמו שנראה מדבריך, מי יתן שתסמע לי,
המן כספר הפסדה כמו שאלתך קמ' הוו ממי: (לו) כמו
שסכבר כתת לי הפסדה, (פסוק יח) אך אני כנור נתתי
לך כספר הפסדה, כלומר גמרתי בלבני לחתו לך ולא כן חמי
מאזקע עטה קתחו ממי: (לו) נקרא התרן כן נפי
מספרה טובנחתה מהרנות תמיד הוך ופכ': (לט) המתקבל
בכל מקום לכל מי שפהורה, כי הקוחר הווע מכיר אויה
בസוף הווע נקי יותר מסאר האנטיס: (לט) פ"י טעמל
ונתקיים בידו: (מ) מקנה הווע בס' לכל דבר פנקה,
ורע"ם פ"י טנתקיים י"ז כחותמיו כל ספר פמקנה,
סמסכימו قولס צתאי לו מהות קדר: (מג) באלו
הוימר כסאךן חנרכס הות כספר לטרון לו נתקיים
בസדא להנרכס למקנה: (מג) ר"ל טהור לבך עס ויקס
חנרכס מעל פנוי מתו ויידר אל צני הת מהמל, וזה
quia הלאור גור ותומך: (מנ) ורק אלו נ' פסוקים
בם דבקרים:

הו הפתחן חפץ נטווכתי" וכנה לפ"י פילוטס "הס הותך" סוף מהימל
ונפה"ד מן "לו בזענין", ועיין רב"י ולד"ק בסוף דעתס "בזענין"
זהו לוי במקום עתיך, ושין בכיהול סל"ל סכתוב במלת
בזענין" סתום לווי נה תפלל נה חמל "לו" וגם חמל "הו"
ויניל לקדום זמפני כוונני, כלאנטס "נכך" להטס פוטכני"
(מיחות ספר ז' ב'), להטס מכיהני לחיי בטוחה"ב (ע"ז יח ה)
ש"צ, וכנה טעם סמליאת הס הותס זומענין, ולו חותה בזענין:
[יב] והנה חמל כן על דרכך פגאללה לפ"ז בזקספ טעמיים
לוקת לותנו האסותר, ופעמים נותנו לותנו כללו כו^ה
שונבל ובע תמייד ליד האסותר, ר"ל כבף מלו נאבקנו כמו
בגונטה"ב ונומניש זו הסותרים כי בס מלה"קיס כמסקל:
[יג] וכן כחכמת, ז"ל נט' למות דסוסו "במיהו כדרבי ייחיל
(דעטו על רכינו שעריה נהון) ז"ט עבלה פסוקים
במקליה טפי לרחות דטוקים, ותני לפ"י דעתך חתמה
מוץ תמאון גדוֹל, חי' טעה סמפסון, וחק' כי הס כו^ה
צורה בכופר, וככלו כי נה היה מתליו חכס בחרוטו, כי סנה
להוינו הכל במקליה נה כפסוק, כי הס זמוקס לרהי", וכן
כתיב נט' מהוניס "ולא חתים לנך דרכי העבלה פסוקים בזאל
יחד מגהוינוים בספט דנקים עט כפסוקים הנחים החליבס,
ובולס סט נכוויס נפסוקים נטניין", ועיין נט' (בפתח יתר ס"י
קאה) במקיה דעת נהון, וכחכמת סנהון כמן על חמל
כמלה י"ה מסילול שנחלה כידך), וכןי נגהר העבלה
ולבאלט חמל

๔) במדבר (ג' יד) "הִתְּסַלֵּס כָּלֶלֶת תְּחִנוֹ מִעַל לִילְדוֹן", וזה סלאס בעלים התנו כהרן כנען עלי מקלת תקיננה, וכפסוק נו כתיב "לְכַדִּי יִשְׁלַחֲלֵל וְלֹא תַּמְצֵא כְּתוּכָס", ודקק זה כפסוק עם כפסוק כליהוון, כי כפסוק כליהוון מדבר. כי הלא הטעיה מחיינה פה מפלצת והוא לסתם מפלצת למשיח. אף-כך גויה בזבוב בפומת הראיה צה

ב) בירמי (ז' יט) "כתבי ימייך יעוזנו ונחלתו יסיח נבל" ואח"כ כתיב (כפ' יג) "ככה כבוד מלוס מהלצון", וכחכ שרדיק נסס פג', לכינו כפדייה גהון רבונו דבוק עס צוֹף הפסוק סלמאנַה ממן, כהילו חמן יסיח נבל מכשח ככבוד, כלומל מותלן, והם זיל פ"י טליתו דבוק, וכן כתיב בכ' מהוניס "החול להומלו (פ"י) זיכריה דבוק פס פסוק בלומלוי".

ה) ביהזקאל (מג כה) "סביכל מזוות לכוopa, ופשׁת הקדים סאללה כמיהה", ואות"כ כתיב (נפ' ככ) "סמווכת פָּנָצְלָה הלוות נכווה, וחרכו בתייס חמות, ומתקנתו לנו, ואלכו וקירותיו פָּנָצְלָה, וידןך חלי זה סבוגתון הילך לפני ד'", ופס"ג זיל נתינה "סמווכת" דנוק לצלמתלה, ופי" כאללה סמווכת, וען צבב חמות כוונת פנין חמת, וסת' זיל יפלט צחינו.

מקודם רשות : בא) נ"ל סוף ח.

למִקְנָה לְעֵינֵי בְּגִיחַת בָּל בָּאֵז
שְׁעָרָה-עִירֹן: יְט וְאֶתְרִיכָּן קָבָר
אַבְרָהָם אֶת-שְׁרָה אֲשֶׁר אֶל-
עַל שְׁרָה הַמִּכְפָּלָה מִעַל

אבן עזרא

וטעם : לעיני בני חת , את אנשי הרים
 (ז), וטעם : לבל בא שער עירו . כל
 עובר ושב (ט) [יד] : יט ואחריו בן כבר
 אברהם את שרה . ומאו נתקיים השדה
 פרשה (ז) להודיע טלית ארץ ישראל על כל

קרני אור

במיינו לבך, ופי' כמוץ' עז, הצעותן כתומך מילן כמצחן, וכן חינוך "אל כל מדינתה פתולו דהע" : ו) בהושע (ד') ויהי ואכלו אלה יבנעו צו ולו יפלטו, כי היה לך פונכו גטמולו, ומלתיו (כפ' יה) כתיב זית ויין ומלחות יקם לך, וכון כתוב נס' מהזנים כי היה פונכו לנטולו מילן יקם יפלטו דבוק, וכון כתוב נס' מהזנים כי היה שמל ננסו, וכון כתוב נס' למות הילדה: ז) (שם יב' יה) ודרתני על הבנויים, והנבי חווון ברכתי, וכי הנויים לדמותי ויח' כתיב (כפ' יב) חס בעוד חון אף כי פוי' רס"ג סביר לך לפוסק כל מטה, וכי "הלה" כלואר דומיס חאנצי נלעד להח' מטה דרכיש ח' חון, והוא בו, והה' זיל יפלטו דבוק, וכי "וה' נחות, וטעט' חס נלעד חון" תמלת דרכו, וכון כתוב נס' מרכית העס רכת מהפיז'ס ומאנא' יסבכל וזבולן לך הטערו, ד' סטוכ' יכפל בעד" ויהתינו כתיב (כפ' יט) כי לבנו הכנין בלטפה, ופי' ד' סטוכ' יכפל בעד כל מי כל לבנו סכין או' ח' לבנו כל ר' יוכי בגלייל' מלה יה מכידוג שנחנק, וכח' זיל יכפל בעד חלו' בחכלו' היה פסקת בטמהה ולא כטחת רקלה, בס' לבס', ציון סקבה לבב הכל טבלה, כי לפי' הגדחה סון וזהו כתיב (כפ' כ) נחלה יניד רפיס ועני' בנו תכליינס', ויהתינו כתיב (כפ' כ) נחלה יניד רעוי, וכון מפideal בכלייתן זלאק יניד רעים, מיטחולן על דגלי רעוי, וכון מפideal בכלייתן זחמן זיל יפלטו דבוק, ויסבצ' בס', ע"כ לע' גראוט ז עני' בנו תכליינה: ו) (בחני ב ד) ועתה חוק זורכל נחלה נחים ד' ועכו כי היה החקם נחים ד' נחות, ויהתינו זנו ופי' רס"ג סבוי דבוק לאסוק בלטפה, ועכו חס תעט' הכל"ק, ויהתמה פל בעל ח' שחביב היה כפסקת זה בון, בעל בס' בס' כת' זיל כפי' למני יפלטו דבוק, זיל בעד' הכל' סטונין חסכו'ם סמדיעס מ' ל' ק' כ' בגיגיאו נל'ב מדות ניג' דעת' כת' זיל פל' סטבכה פסוקים בהוציא הנחון זיל בחרינט ז' פל' עמו, חבל מה חמלה על סיור שנחנק, מכל' לבנו' לאכלה הזרי בעל בטמעים, וכאש מלכד בגעתיים גואה' יט' האה' כתוב, וגיה' פוד' הילן היה חס נגמר בטמעים בס' חילן וכוח הלאמת, ומוי' יקסה הלייז' ויבלס, ומוי' תקס' לך' גלהנ' ע' בעלמו סוף ס' נחות זיל' כי' בגעאים פנים' לתוכה, עוד כתוב כפ' ויצלה כפ' נלע' בן בטול' זיל' איזט' בלבס' כמושו, כי' ג' יפול מלרוז'ן חילא' וכו', והיטיב הצל' דג' בעד' הילאה' לה' ימלוק על לנדים' כלל, אך יפלטו דנדיכס' ומכלן יתכחל טבות בטמעים סתמו' דנדיכס' הצל' ג' כן על' נס' מ' ד' כן דנד' צ' נס' האס' נתחזו, וכפקדתו יחו' יל' לטה, כן ניחאה' בליה' תלך לך על בטורה בהוציא נחון פסוק "ויקם חזלה", וכן נל' ותובב עפ' מלת סידול שנחנק, נס' פעל', ופעס יומל' כה' ', ופעס יומל' יאנגי', כמ' ז' כל'

ופסוטו סל מקלח ויקס פסלה ולמעל
הסל צו וכל כען לאוניברס למקנה וגוי:
(ימ) בבל בא שער עירו. בבל כולם
לאחוות כבר (טו) לו ולורעו (טז) ונוצרה זאת

יהל אור

(מד) אֶזְרָחִי כְּעֵיר הַלְּדוֹת כְּעֵיר לְעִינִילָס זָקֵל הַכְּטָף
לְעַפְרוֹן : (מג) הַאֲוֹרָחוֹם הַכְּגִיס טַי סָס גַּכְכָּבָב
הַמִּקְנָה : (מו) בַּי קָאָה לְהַחָ' זַל הַלְּחָ' כְּבָר נַחְמָר
(לְמַעַלָּה פ' יז) וַיַּקְס שְׁדֵי עַפְרוֹן וְגוֹ' לְחַנְרָהָס לְמִקְנָה,
וְלֹמֶה הַכְּפִיל פָּה עַול לְפָעָס וַיַּקְס, אַכְל הַרְחָזָן וַיַּקְס
סָלה עַפְרוֹן טַי חַמָּר הַפְּרָעָן וְקוֹדָס הַקְּכָוָרָה, לְחַמָּר,
כִּי קָס צָלָה עַפְרוֹן לְחַנְרָהָס לְמִקְנָה, וְחַמָּר שְׂקָבָרָה
הַזְּכִיר וַיַּקְס הַפְּלָטָה, וְזַכִּיר לְפָזָן חַחְזָה, כִּי כְּחַצְרָה קָבָר
חַת מְתוֹ סָס הָזָרָה מַוְתָּק בְּקַרְקָע וְזָרָה חַחְזָהוּ, וְכֵן
טַי הַרְבָּבָס : (מו) וַיְהִי מַלְתָּו וַיַּקְס סָכָפָה יְזָרָה
דְּבָרָת לְקָבוֹה הָתְרָה, וְמַלְתָּו וַיַּקְס סָכָפָה כָּרָה עַל רְסָות
לְקָנוֹר זָרָעוֹ : (מג) מַה סְּהָרִיךְ הַכְּתוּב נַמְפּוֹר וְהַצְּדָלוֹת
גַּלְעָד חָזָן, וְכֵן טַי חַנְצָי גַּלְעָד לְפָנֵי פְּגָנִיהִים חָזָן, וְכֵן טַי
מִזְוִינִים כִּי מַלְתָּה חָסָטָה כְּפָכִיק כִּינִיקָס : ח (בְּהַהְבָּב ב' י' ח)
כִּי חַכְלָה חַת הַפְּסָמָח צָלָה כְּכָתוֹב, כִּי כַּתְפָלָל יְתֻזְקִיכָו עַלְיָהָס (ג'
לְלָדוֹס כִּינִיקָס ד' חַלְפִי חַנְכָתוֹי), וְפַי' רַס' ג', בְּסָוחָה דְּכָוק לְפָסָ
לְדָרוֹס הַחַלְמִים, וְכֵן טַי לְסָזִי זַל סָס, וְכֵן מַפּוֹלָס כְּכַיִיטָה
טַי כִּי חַיְנָטוּ דְּכָוק, כִּי כָּל לְנָכוּ כְּכִין כָּוֹג חַוְמָל עַל מַזְקִינוֹ,
טַי בְּחַעַפָּס' שַׁחַכְלָה צָלָה כְּטָהָתָה קְדָשָה, כַּתְפָלָל חַזְקִיכָו בְּיַכְפָּ
כִּי עַל חַזְקִיכָו דְּכָל כְּתָהָתָה וְכָעֵל שַׁחַמָּל חַלְפִי חַנְכָתוֹי, וְכֵן
שָׁאוֹךְ : ט) (בְּאַיּוֹב יוֹד) "כִּי נָכָס לְפָנָת מַבְכָל עַל כֵּן לְהַתְזָהָר
וְפַי' רַס' ג' בְּכָזָב דְּכָוק נְפָסָק בְּלָאָפָלָה וְפַי' עַל כֵּן לְהַתְזָמָמָ
דָּלָבָה מַדּוֹת מַלְתָּה פְּגָלָה, "פְּגִידָה כִּיָּהָיָה לְכִיוֹת הַלְּגָן בְּנַחַלָּק"
חָזָהָס, וְהַמָּכָר יִפְרָא כְּפָסָוק, וְמַיְגִּיד לְרָעָיו חַלְקָותָה נְקָוָס
גַּחְוֹס ד', וְחַזָּק יִסְׁפָּעָן כֵּן יִסְׁוֹדָק הַכְּהָן פְּגָדָל, וְחַזָּק כָּל מְפָ
כְּתִיב (פָּסָוק כ) "הָתָה סְדָנָל הַזָּבָל כְּלָתִי הַתְּמָכָס נְגַלְתָּס מְגַלְיָ
הָתָה סְדָנָל הַבָּל כְּלָתִי הָנִי הַתְּפִסָּה וְתָלָכָו הַלְּוָר וְמַזָּק, וְכֵן
כְּפָעָרָה פְּכָוקָים בְּהַמָּ, זַל יִבְיאָג טְלִיפָּס וְיַחַמָּל שְׁחִינָס דְּכָוָה
וּפְעָזָן דְּנָקָס תְּמִלָּת כְּפָסָוק הַכְּהָן הַחַדְיוֹ וְסָוָה הָתָה סְדָנָל".
לְרַי' נָכוּ בְּל רַי' (נְתִיְרָה טַוְלָס מַדָּה יְהִי מַסְדוֹר בְּנַחַלָּק) הַחַדְיָה
דְּבָקִים, וְלָגָן הַסְּדָר טַעַנוֹתָי פָּלָל כָּלָל שְׁפָרָה כִּי הַפְּגָר כְּמִקְלָת
פְּגִינָה, קְיָל, הַלְּגָן כָּוֹג מַנְוָהָל כָּלָבָה מַדּוֹת מַפּוֹלָס, וְמַה סְּבָזָ
סָפָק וְמַכּוֹכָה הָסָס מַעֲזָלָה הָזָר דָּה, וּפְיָזָן כְּמַסְלִתָּה כְּמַסְלִ
מַעֲזָלָה עַכְיָז כִּיּוֹן סְמִמְדוֹת דְּרַי' מַכְוָהָל נְכָלָל הָהָר דְּסִיזָל
זַחְמִין כַּת כְּמַוְסָה ? וְזַוְּדָעָת נְעִיל כְּמַהָּה עַלְיָס דָמִי, כִּי כַת
זַיְדָוע יַדְעַתִּי כִּי דַעַת כְּקָטָן בְּסִיסָה כְּקָדְמוֹנִיס לְחַנָּה מַלְעַתָּה",
נָס הַיְגָנוּ כֵּן לְכֵן הַגְּלָמִי, וַיְתָכֵן סְדָרָן סְדָרָן כְּעַבְוָה כְּיָתוֹ מַסָּ
הַפָּל יַוְסָּף כְּדַי' סָהָר לָגָן יְפָוָל מַלְגָלִי לוֹגָל" וְזַל, הַלְּגָן תְּרַחָ
פְּיָל שְׁתָנוֹת דַעַת כְּזָוְמָטִיס, וְלָגָן יַזְלָן חַדָּס נְהַקְוֹת עַלְיָס טַ
כְּלָיְגָע, כְּלָמָדָה צִיקְטָין לְפָטָמִיס מַעֲלוֹת כּוֹגָל, וְנָס כְּגָנוֹן יַיְלָן
לְסָס כָּל זָלָמָס חָלוֹן, סָהָר יְלָהוּ יְקָתוּ מַוְסָל מַלְגָלִי הַגָּל
זַל, הַכָּל בְּנַיְקָוּ מַדָּע סְיוֹדָל בְּנַחַלָּק טָוָה, כִּי טַי כָּל
פְּגָל : [זַד] וְפַי' כָּהָי בָּעֵר טְכָחִיס וְיוֹגָלִיס נְצָפָר, רַיְלָן כָּל

בראשית כג כד חי טלה

הנני

ידל אור

(ה) ובב"י הגי "זורה" וכוסחה כזה כפי הגרוחה היה
נס לפניו הרמאנין זיל שעתיק כל המהמר,
ווחס צלע הוציארו: (ג) ווינ "מלל המדת האחד" ומוקם מ'ת
הנוי וזהות המדת שלדים, וכוסחה צלפניאו הויה נכון יותר:
(ג) בן לוה נג' (כ"ב טז ב') ר' מליהר הומר צלע פיטה
לו נחת, ר' יהודאה הומר שהיה לה לו נחת, אהרים הומרים
נחת הייתה לו וכל קמה, (וככ"ר פ' נט ז) מוכן דעת
ר' יודאן ור' נחמייה: (ד) הי' לו לומר ברכל: (ה) בן
כהן (תנו מה מי ט"ז, כ"ר פ' נט) חי' ברכיה לפיה
צונתנה להס צער לפיך היה הצעקה וחין בסגנון הולג'
גה', וכן היוכ"ע וכן פ"ר רצ"י זיל: (ו) דא"ב היה
לו לאצע על מנות חמילה והרי היה נטע בסיס כלכתי
ואגוניעך בסיס" ועיין קרני הור: (ז) והיה מנגה זה
מקום בינו יאס לקיים כל דבר, כמו ברית שכורת חדש עס
חכיריו, וכן חמר יעקב ליאוסף כסדרה נזותו על קורתו,

וירכו, כן ילוּ כוֹה. נרשותו (קיים כרך) :

131

אנו ערא

קָרְבָּנִי אֹרֶן

כל יוזמי צעל פירושו (לצטט לד כה) וועיין חמד כוונת ר' ינץ' כל
חנן כי עיר, ומול דרך סקיניאר יהאנר כהן לנכל, והוא יוזמי
לנד, ופטנס יהאנר בוניסס (ירמי' יז יט) "סלאן וצ'זלה נבנער
צעי כעטס אהיך יונחו נו מלכי יסודך ווילר יולו נו" :
[א] וועיין ראנגן' ולכ"ה ברכחותו לכהן דרבנן ז"ל, וועיין
כתילותות לנבל בעדולמי בנויל דכלי המזרען כה'ל
(ב' נט ז) מוחמל לר' מ' וו' וו' נטע טעם, וכתחם צ'יצ' טס
ק'ול ומחברון נס סלוס בסדין כל פלטוט פ'י'ס, ופעין גומונות
הבאיס ליהני עד כל בלוס פ'ז מה בכתוב טס התחמי בנוילו
דעות כטפלcis נויס : [ב'] וורא'ס ז'ל חפסן חיק' געלס
מאזן טז דהמאל לר' יאנדר (בנעות לת' ב') סי' מזגען
ליה, מביביטן הויתו בסכוופה כל אולס כתולס דכזיב והביביטן
בד' האלוי הבומייס, אין דכינע להנ' הח'י אמרון כל' חנוך
בר היידי דהמאל געינן טס בטויומל הייל היפלו תימלן דנק
דהמאלי ככינוי, ומחיי בסכוופה כל מומוץ כתולס ז'אליך נזחפושי
חסלאן בידיש פ'ז הוות ס'ז'ז הו צפליין כל גנרטס דהנטפיש
గלית מילס, ס'ז'ז בסגנצע וופר ציזו לא סני דלתי טס
הטויומל, הו כטיזו, וכן פקרנו כל האזוקים וליכו גאנזיאל
דעתנותו סי' פל ר'ז'ל פלטס ז'אמיזו וו', ז'אן דרכו כל
כח' ז'ל לוועל בענשול לו'ל חי'ז, פ'ז'. וכן תמה פעלו פנזהון
ר' ז'אנק קהילו (תולדות ילחן) ז'אל 'וואלי תמה פעלו (צ'ז'
על סרכאניש) בסכוותה כתולס כוונת טיסגעט נטע וויסעה חפס
ניעדו נבעת בסכוועה ווועס סעל טולס' : [ג'] וורא'יא פ'ז'
בוחמלו ציס נג' יאנט ילייכי, ז'אל זוכו תוכוּה הנטוּת

131

בראשית כד ח' שרה קלו 271

ישם נא ידה תחת ירכך :
ויאשב עלה ביהודה אלהי השמים
ואליה הארץ אשר לא תתקה
אשה לבני מבנותה הבנעני אשר
אנכי יושב בקרבו רבי אל הארץ
ואל מולדתי תלך ולקחת אשה
לבני ליצחק : **ויאמר אליו העבר**
אלו לא תאה האשה ללבת
אחרי אלה הארץ הזאת ההשב

בן עוזרא

עדין בארץ הדור (ט) והו: ג' וטעם אלהי השם
ואלהי הארץ. במקום הוה, כי בת פלוני לפלוני
בארץ טן השם (ט) והו, והוא סוד (ט) וו:
הbenuni. כל לעשתי עשר נוים (ט): ד כי אל
ארצי. זאת חן שדר שם (ט): הר מולדתי. או ר שדי
רביהם (ט), ובן "אולי" עשה זרים (הושע ח ז) נפתחה קמן (ט) בעבר

קרני אור

מילא טקלו הוי ותס נון ציוס בקה כלו אלר מסגנול,
כי חרסה כיה לו, אלו טיבים הוה ידו תחת טיר סקוק
אלוי כלאה זיגול האגדות: [ד] והרדיא הסתיבו וויה כו.
לוין כדיבר כן, כי מאנגס כו סתלון ייכב מל סוס,
ווענד הרג יקת לו מהב ייס ידו תחת רגנו, וירוך
סגולון בסבונו, וצפנד אין לפינו, וויא כתוב ארליך, נזוכ פלאחים
בגmockה מבל הוגה מלגן כו, כי נפקחות פצוטו בל
מקרה יילח בסיום הוי אמרה: [ה] אין פון נון (סוטה
ב ה, סנקזין בכ ה, מוק ים ב) (ונכ"ל פ סח ג) ר' פמת
בזבש לי, האנו גיאר מלאו כתולס וכנכילות וכתוכיס טין
זוננו בל ליט האל מון קאכ"ה וכו', וויאר בזווין כו יקסס
מלוד להז פצעיט הרכבתה עכלו ציטל גהה ליאח
אחסנת בית האנו, ומזה יוכל הצעד לעוזות, אם פיס במל
יוחק ביטול כגענית, וחתובנה שייח, כי סהמת סקלן תלוי
בזול, גהר כס"ז מהדק חלבות וסוטל ישות ליעדי פגניות
הלו, וקדוקים זו ומכב סינות להילס מענרכת הרמה,
כי לדנק כל יאנ מגודת היפעיכס ע"כ אמר אנדרה לטכלו,
הגע"ז בטח פלוני לפלוני בלהן מון סאמיס, הני מבצען בלון
תקה להז לגני מגנות הכנעני, נמי דהני קדמוני טל פלאה
לסיות דנק גהיל וילכת בכל דרכיו, וללמוד מה נמי צינז
המלח זוס זודע כינען מוקול, וכן בגוטוי מקולקלים, ויבּ
שי כה וביבה לאכמל מפא, ושין כבמום פלקס גאלאניך
ויל כספה פכחה, כי ארננה פטמיס יעשנו נמי אלך וויאסכו
קלה פטולות סאלס סנהות כנחייתו זהה מוכחת טלייכ
פיזונג פלוני, הוי סיות זה האמן ביזו, וזה גלמי למלה,
כי זות האנטס, האס נקמה נקומות וקיובין וויה כבאה
לו וליהה לסור גין מלה, וסבב ים גון גויל גפעית מלה,
ויא פ"ג נסוחה איסוד פ"ג פנילס, וסבב גון גזירות סעדיים
[ו] עין עקידת צער מ ט ובצל כב, וגשגולות הפליס פ"ג: [ו]

אונקלוס

זה שי בعن ידה תחת
ירבי : י נאקים עלך
במי מרא דין אליה
דשפייא ואליה דארעא
דלא תשב אתרה לבר
שכנת בינהון : ר אלה
לארעי ולילדותי תיזיל
ויתסב אתחתא לבר
ל יצחק : ה נאטר לה
עברא מאים לא תבי
אתחא לימי בחרבי
לארעה דרא האתבא

רש"

(ר"ל מה סלהحمل תחת ירכך וכ"ל לככיבע
כעכד במלטו לפיו סכל הגרט סימה
לחסונך לו קודס מילת בעד וק"ל):

יהל אויר

(ט) ובן כתוב ה"מ זיל נפי (לעכליים ב יכ) זיל ומילג
גויים נעלם נסום ליליכת הדה יד המלך כלמי שלמה, הוי
העכד תחת ירך היזנו, לו ננסק حت המלך, וזה המנג
עד סיווס נחרן קו"ז וכתוב הרכנן, הגאון זו קון
כמו טפי הרחנן, כי כן היה קמנג צימיס הפס
לבעס אלס ידו תחת ירך מי עהו נרטותו: (י) דעהו
כי מה שגולר הילן, לפיו סכל נבזים נחרן מן סכמים
הס: (י) והוא סלונות מסודות הכהירה: (יכ) עיין
(למעלה טו יה) כי מהל עאר ניס כי לכנען, וסס
כינויו הכהני סמות כולם וויאו עטה עטרא נויס:
(יג) אולי זיל סטיה דר סס": (יד) ר"ל הרן מולדתי
כי הילן מושך עלמו וואר ענוו: (טו) אורי הו נלה
האל כפועל וכකור, להויהה ספק וספכירות וסיה
מורכבות מן או לו (הדר, ווען) ובג, ה) בעין סטס
ספק צמיהות חיוה פועלם לעתיד כסאפר נס הפה
(פייליכט) והפעל הכהן עמה, לה יכו כי הס בעטיל
הו נכינויו "הולי ייחדרן חמיטים הילדייס" (למעלה יה
כח) "הולי לה תלהה הלהה", "הולי ומוננו להבי" (למעלה
כו ייכ) כהלה חכוון הכהלה מה יס לועות האסיקרה צהוון
כמה, (כ) ספק גנד "הולי נקרנייהה יווכ" (ויאומע ט
ו), וועז יסתעף מוש כורלוות רכחות עיין "ההויל":
(טו) זהה נמונן חס, גס, הפלו, וועין סראן דראק
סראס "הלה":

(ו) בסנויל הנקרא הייל המדקדים פתח קון, וויה

ויא פ"ג נסוחה איסוד פ"ג פנילס, וסבב גון גזירות סעדיים
[ו] עין עקידת צער מ ט ובצל כב, וגשגולות הפליס פ"ג: [ו]

בראשית כ ר הי שרה

אונקלוס

אתיב ית ברך לארעא
ה' נפקת מתקון: ונאמר
לה אברהָם אסתפר לך
דילטָא תריב ית ברי
למתקון: יי אללה אדרשטיין
ה' דברני מבית אבא
ומארע יולדותי ודי מלל
לי ודי קים לי יטימיר
לבך אטן ית ארעה
ה' קרא הוא ישלח מלאכה
קדמך ותשב אתרה
לברוי מתקון: ח' ואמ לא
תיביא את אלתמי ברכך
ויהי ופאה מפטומתי ה'א
לחווד ית ברי לא תרב
למתקון: ט' ושי עבדא ית

רשוי

(ז) ה' אלהי השמים אשר لكחני מבית
אבי. ולו למל וחלכי כלרץ ולמעלה כו^ה
חומר וחקניעך וגוו'. אל' עכשו כו^ה חלכי
קסמים וחלכי כלרץ סרגלפיו כפי היכרים^ו
אל' כל כסלקחני מכית חני כי הלא^ג קסמים
ולו חלכי כלרץ כלם סי' צהוulos מיכרים
זו וקמו לו כי גניל כלך: מבית אבי.

מחנן: וטארץ מולדתי. מלו כדים י':
ולא דבר לי. לא לכי כמו ה' ה' כל
דבר עלי. וכן כל לי ולו ולכט המוכיס אל' דבוק
שלט (לענו שדרך כתלוגוס לכתמס למד' במקום בעבור וקי') עלי עלי
טלי'ון סחין נופל חל' דיבוק לeson לי ולו ולכט חנוך חלי' חלי' חלי'ס.
ומתנו' טלי'ון עמי עמי' עמי' חל' חמי' נופלeson לי ולו ולכט: ואשר נשבע
לי. בין הפתרים י': (ח) ונקי'ת שבועתי וגוו'. וכח לו ה' קה' מזנות פנ'ל
ה' קה' ומליח י': רק את בני וגוו'. רק מעוט כו' בני ח'ן' ח'ן' ח'ן' י'ק'ן' ב'ן'

יהל אור

אבן עוזרא

שיש הדיא הבניין קטוץ^(ז), ואילו נפתח בפתח
נדול^(ו) היה כבד על הלשון^(ז): ו' כל
השמר סלעיל טלzon שטורה. (ו) ואשר סלעיל
לשון שטרים, כתו "השמר והשקר" (ישע' ז
ד) (ז) בטעם "ושקר" הוא על שמרי' (ירט'
מה יא): ז' הוא ישלח מלאכו. הפללה (ז),
ואלו הייתה נבואה, לטה אמר ואמ לא תאה

קרני אוֹר

ומיין רטכ'ן מס סכתכ' פ'ו, וככל'ו'ס סכתכ' פ'ל כרמץ' מן "ה'ה'ן" כיה' נטהלה,
וינקודה הטעמיה טיה'ה ה'ה'ן' ו'ג'ו'ה' פ'ג'ו'ה' חות' גרוונית, חסול ה'ה'ן' ו'ג'ו'ה'
וישאר בפתח לכל, וכתחיה כהות גרוונית סולומליה קמ'ן' ימתכח הפתח לנטנו'ל: (ז) בעבור ה'ה'ן'
ה'ה'ן' מהל'ת סאאנ' קמו'ה: (זט) כמפעטו: (ז) כי כנד' פל' כל'eson לכט'ן' חות' פוחחה פ'ג'ו'ה' חות' גרוונית
ה'ה'ן' ו'ג'ו'ה' כרדי'ק נזרט' זטמר: (זט) ופ'י' כצמ'ר זט' פל' סמריך' גמרוגע' ו'זקעט', ולו' נמיה' סצמ'ר
בקמו'ה: (זט) ו'ג'ו'ה' זנוור' זל' יונ' ננו' זמה', כטפ'ל'ן' עטה' סקפס' יסנג' כלה'ר' נ'ה'ו'ן
מלרע רק פ'יל' ו'ג'ו'ה' הבוכר: (זט) ל'פ'י' זנוור' זל' יונ' ננו' זמה', כטפ'ל'ן' עטה' סקפס' יסנג' כלה'ר' נ'ה'ו'ן
קהתלה'ה' כל'ס' נ'ל'ת' ה'אי' כט'ל', וכן פ'י' ר'פ'ס' י'ז' ר'ל'ן' צ'ס'לה' מל'ה'ו' ממעון קדר'ו' סק'ס' ו'ג'ו'ה' פ'ז'ו'ן
י'

סקורי רשי': ג) פ'ין נ'ל' סס', סאי' כה'ו'ט פ'ס'ט', י'מ'ה'ו' נ'ה'ן' מ'ג'ל' י'ק'ס' כה'ו'ו' ת'ה'ק'מ'ן'. ד) פ'ין נ'צ' פ'ג'ט' ז
ו'מיין נ'ג'מ'ן' מס' ז'ק'ט'ל' פ'ז'. ה) פ'ין נ'ה' ז. ו) פ'ין נ'ל' אס' ז. ז) פ'ין מאס'

בראשית כב ח' שרה קלו 273

לֹא תִשְׁבֶּב שָׁמָה: ט' וַיֵּשֶׁם הָעָבֶד
אֶת יָדָו תְּחַת יָד אֶבְרָהָם אֶחָדָנוּ
וַיִּשְׁבַּע לוֹ עַל־הַדָּבָר הַזֶּה: שלishi
וַיַּקְהַע הָעָבֶד עַשְׂרָה גָּמְלִים מְגַמְלִים
אֶחָדָנוּ וַיַּלְךְ וְכָל־טֹוב אֶחָדָנוּ בְּיָדוֹ
וַיָּקָם וַיַּלְךְ אֶל־אָרֶם נְהָרִים אֶל־
עִיר נְחוֹר: יא וַיָּבֹךְ הָגָמְלִים מְחַזֵּין
לְעִיר אֶל־בָּאָר הַמִּם לְעֵת עֲרָב
לְעֵת צָאת הַשָּׁאָבָת: יב וַיֹּאמֶר
יְהֹוָה אֱלֹהִי אֶחָדָנוּ אֶבְרָהָם הַקְרָה
נֶאֱלָפְנִי הַיּוֹם וַעֲשֵׂה חִסְדָּךְ עִם אֶחָדָנוּ
אֶבְרָהָם: יג הַבָּה אֶנְכִי נִצְבֵּעַל־עַזִּין
הַמִּים וּבְנוֹת אֶנְשִׁי הָעִיר יֵצֵא

אבן עוזרא

האשה (יב) (ח) : ח לא תשׁב שפה, שיעמוד
 בארץ ישראל (יב) וטעם לא תשׁב (יב), בעבור
 אברהם שהוא העיקר (ט) (ט) : יא ויברך הגמלים,
 הברים על בריכיהם (ט) (ו) : יב הקירה נא
 לפני, כתעם הבן הפסאי לפני (יב), וכן "בְּיַ

וְבְתָם" (ט) : יט) ויברך הגמלים. קריכים יא):

קרני אור

כוס : [ח] חזזה כתכ כי כן מאכג לבון סכתוכ כהנחת
 lein לומל כסולך מלוחן לפני בעל הדרן, ולכ"ד פ"י, לבון
 בטחון חנטה כל' צויאן נל' חכה הוניא נכני, וקורוב נוה
 פ"י, קריכס : [ט] וכון פ"י, קריכס, והעפ"י. זולשו כל
 הניכס לעי ס"י כס קולח מותו פנסס סוקיל וסיה, חניכס
 כס, וכן חמץ קרילג'ג, וכן, "ודזג רביעי יסכו בגה" (לחפה
 טו טו), כי סדור טולח מליליס נל' יג' מלון כינן בעלך
 ציתכן ציהתנו צו טיטוכ לולין ציטן, וטהלי'ג' פ"ג פ"ז
 וצחכ צהית נכון, כי מלון סגן נל' יטראף אל פהן, חכל
 כצינס תחלמי חמץ נחmittה לדם סאלן כס פטס חחרית, וס"י
 סלכן חמל כוס לבון פנסס לפי פנכתית הלייעור ציזוכ
 נלכת פס פס ימוך ימוך כו, וכן פ"י כמל' פן כניאו כמקו"ט : [ו] וביב"ר (ט' ט') ויכן וג' אלכטן, פ"

וככל

סכליכס על נרכס כדי בזוכלו נחתות מן פנחים וכן יוכ"ע, וטרכ"ג גמלית, ומו"ת, וטרכ"ג מלון חais :

אונקלוס

זה תחות רבא לא ברקם רבונה וקיים
 לה על פרטמא קדין :
 ודבר עברא ערערא גמלוין מגמלוין רבוינה ואול
 וכל שפר רבונה בידיה וקם נאול לארים די על
 פלאת לckerfa דנחוור :
 ואשרי גמלויא מברא
 לckerfa לבארא דמיא
 לערן רטשא לעבדון דנטקו
 מליחתא : יב ואמר י"ז
 אללה רבוני אברהם
 זפין בען קדמי יומא דג'ו
 ועבד טיבי עם רבוני
 אברהם : יג דה אנה
 קאמ על עינא דמיא
 ובנת אנשי קרפתא נפקו

ריש'

כוי סופו לחול (ח) : יי) מנטלי אדרוניו.
 נכלין סיyo משל גמלים טהייו יולחין ומומין
 מפני הנזול קלו ירעו בצדות חלשים ט)
 וכל טוב אדרוניו בידו. שטול ממלכת כתב
 לילחק על כל חקל לו כדי סיקפו לטלווח
 לו בתם יי) : ארם נהרים. בין קטי נחלות יוצבם
 י"ג

ידל אור

בחוון צלט יטרכ' צוי לכת פס" : (כל) הרוי מתכון
 שתלחת דרכו : (כה) בוגנות אונרכס קיה סיטמוד כה"ז
 ולגו יג' חוץ נחרן : (כו) ומזה טלמלר הכהוב הגלעון גו
 תפכ', כי פ"י לו לומר תוליכו טמה : (כו) ובבעור
 כי אונרכס הווע ממס, כמה כווע כללו גס יוחק גו
 מס, כי הכנן כווע מכמ' טאב ממשות הכהוב, ווועתנו
 כווע ממס" (דבר' ו כנ) : (כמ) שני נרכיס יט לגמל
 זה מעל נב' זה, וויריך להנרכו סני פטמייס קודס טויטה :
 (כט) זטן לפני כפי טהומר, וויטה לי טימן כי טויטה
 נלכת פס פס ימוך ימוך כו, וכן פ"י כמל' פן כניאו כמקו"ט

בוחנות נרכס כדי בזוכלו נחתות מן פנחים וכן יוכ"ע, וטרכ"ג גמלית, ומו"ת, וטרכ"ג מלון חais :
 גמלוין, זפין פוג'ט. יא) כיל פס.

בראשית כד ח' שרה

לשאב מים: יד ותיה הנער אשבר למלמי מיא: יד ותיה
אמר אליה הטעינה כה וAssertionה אמר לה
ואהשת ואשת ותימר אשחת ואך
ואהמתה שתה ונמסזמליך אשכח
אתה הבהיר לעבדך ליצחק ובה
אדע פיעישית חסיד עם אדני:
טו ויהידן אטראסבליה לדבר ותנה
רבקה יצאת אשרילדה לבתו אל
בז מלפה אשת נהור אחין אברהם
ויהי ויקולתה על כתפה:
ובזה עלי-שבמה: ט והנער טבת

רשות

(יד) אותה הוכחת. להויכ כי לא טפה
גומלת חסليس וכדאי ליכנס בכווןו כל
הנרגס ולבון הוכחת בירלת הפלוצישט
כלע"ז: ובה אדע. לבון תחכה כודע לי
ככ: כי עשית חסף. אה טביה ממעפקתו
ווגנט לו חדע כי טבית מסד יב): (טו) בתולה
ממקום בתולים יג): ואיש לא ידעה. סלה
cdrcca לפי שנות הכנעניים כי ממלכות
מייקוס בתולין ומפקילות עלמן ממקום
לחמל כתיר על זו סקקיות מכל יד):
וההובחה שתעשה דרך טופר, כמו בת נדריב

יחל איר

הסדר עס הדרוני (ל') והמליה מעניין נCKERת : (ל'ג) כמו
כפי' (למיינר פסוק ז) : (ל'ג) באילו י"ז הפס כבר ענהו :
(ל'ג) כי קשה לו על הלאון "הוכחת" שהווע לשון מבר,
ע"כ יהול "והוכיה צהלוּס" סכבר הוכיה צהלוּס :
(ל'ד) שהעבר מסב סהנס יהניר צהלוּס נאצפהה חנראס
סוייניו לו הפה הנוגה לנין הדרוני : (ל'ג) ע"כ עטה לו
הכימן בעניין נליךות הלאב : (לו) בן הווע גג' (חטעית
הה, נ"ר פ', ס, ויק"ר פ', לו) ילקוט חי רמו קו
מדרשת הגדה היי סי' יד) וככולם צאיינו לשוון ועיין "קרבי
חוור" : (לו) ובתו כן קקעה כתוב' תענית ל ה ד"ה
"יכול" כייל קהמר לשעל הלייטער צלח כהונן, וזה ה
המאר, הללו אזכיר חומר גליא כטוי נה כרך, וזה יראה
סתהו חינגרת הוי סומא נה יהמאר לה : (ל'ח) ואחיז' וחסיס
הגנוס וכן פ"י הרטנ"ס וכן סוח' כהוּס' חולין לה ב

אנו שרים

הקרת ד' אליהיך" (לטטה כז כ) (ט) [יא] :
יד אותה הוכחתו, ויבנו נסמכ העבר על תפלת
הנביא (ט) שהשם ענהו (ט), ורואיה בחלים (ט)
על יד המלך שהוא שליח השם לעזרו (ט),
והעבר חשב בלבו כי אין עם נדיב כמו משפחת
אדוניו (ט) ורבים יתפחו באטרם שלא שאל
כהונן (ט) [ינ], ולא ידעתו למה, כי אילו היהתה
נעדרה אחרת שתשקחו ותשקה לנצליו, ומצאה
שהיא ממשפחה אחרת היה עוזב אותה ולא
הפסיד כלום (ט), כי ויאסר בתמי את, פירושו
וכבר אמר לה קודם שיתן לך כלום, וכן
אמר ואשאלה אותה, ואשיות הנזום (ט) וכלל הדבר
שהתפלל לשם שיוכיה אחת ממשפחה אדוניו

הַרְנִי אָוֶר

[יא] והכלל כל דכל ביחסו לגדס כל' כתצלות ומלחמות
מכיוון לכך יקרה מקרה כלל'ק . וככל נבנתה
מלת כת' כתשאכ' הבנויה על כתכלית כאלו מלה' ית' ;
[יב] רשי' זל פ' לבן "סוכחת" כילדת, היוקלס ווינט'ע
פ' לבן כומאש 'ית' זמינה' , וכן פ' הכל'ז
ר' פרחון כתלא' 'יכת' הותה כוכחת לבן כומאש וכטמלת זה
לנוח זה , ופי' בגדר'ל דעתו , בזוכחת כו' מלבד נוכת
צמיהתך ברכובתו פס מלה' גנד' , ועתמו לסיום נלכת
לנדו' לעוז מה צאן כן בדור נט'ת , ולזה כמלה' גנד' הו'
מייקל במקוון חמוץ' כה עודתו , וכן כו' (וילך' פ' ככ')
הଘבה קרחא לבנה ברכני' , כלו'ם הטעוד לנגן' , והוא
כפה'ו כמלה' 'ביבת' לבן נד' , (עיין למפלב כ טז האלה
את') : [יג] עיין ישן הו' , וחוז'ל ד' כן שטא'ן בלה' כהונן ,
לו' ייתן כהונן , ולא תמל' ייתן בלה' כהונן , והואלו כן מליעוז
כלב' צהול' , יפהה . (ועיין חצית ד' ה') בס' אג' בלה'ה
בלה' צהול' כהונן , דבריהם הסיכום כהונן , ולא תמל' הסיכום
בלה' כהונן , והוא חביב כלב' כהלייש'ו , ועיין כספ'ז בפי' נפי'
צחונב' צהול' ומעב' עתניאל דומין להשתת' כתס' , לפיכך

בקורי רשי : יב) פין ניל ס, ג. יג) נס ס. ס. יד) ניל סט יוניברלי כתובות פ.י.ג כ"ג.

אנן עזרא

הרי הָסְמַטָּס בְּלֵזָן חָסֶל : אִם כָּלֹו . תֵּאֵל דִּי סְפּוֹקָן טַזׂוּ כִּיּוֹ גָּמָל שְׁתִּינְהָן כְּצַפְטוּ דִּי סְפּוֹקָן : (ב) וְתַעֲרָ. לְזָוִין כְּפִילָה וְכְרַבָּה יְסִיךְ בְּלֵזָן מַקְנָה כְּמֻעָרָה מַכְלִי חָלְכִי יְזָ). וּבְמַקְלָה יְסִיךְ לֹו דְּוָמָה יְדָ). חָלְכָל נְפָסָה : הַשְׁקָתָה . חָבֵן חַלוֹלָה

קרני אור

(הנינה יד פג"ג) יכול אני לנצל כמה צעירות כלו דט
ופי'

אונקלוס

四

(ז) וירע העבר לךראתה. לפי טרחה טעלו כמיס לקלוחה טו) : הנמייני נא. לסון גמיעה טו) כומייל כלט"ז: (ימ) ותרד ברבן מיל שטח: (ו) יוד אם כלו.

זהל אור

אונקלום

בראשית כב ח' שרה

276

**וְתִשְׁאַב לְכָלְגָמְלִיוֹ: כָּא וְהָאִישׁ
מִשְׁתָּאָה לְהָ מִתְרִישׁ לְדָעַת
הַחֲצִילֵיהֶן הַדָּרְכָו אַסְלָאָבְוִיְהִי
פָּאֵשֶׁר בְּלֹו הַגְּמָלִים לְשִׁתּוֹת נִקְדָּה**

רש"י

קסוטים כה פגמליס: (כה) משתחאה. לסון טלית ב') כמו קחו עליהם. תקופה קממה נא): משתחאה. מקומות ומתקלט על קלחה דברו קלוד להללית אבל היו יודע הם ממקפת האנרכס היה הם ליהו. אבל מתמה כתוי כל מתקתה כב) סהין לך פיצה קתולת יסודה ציון ומצרפת כלISON מפעל סהין פיזו מפלידל צין קתי הותיות כל עיקל כיון מקתה מפטול (יב) מגולה מוגלה ויקמל אך כלן סולל ויקטום כה). מגולה מקות טמוני יב) מגולה ויקמל אך כלן מקתה מגולה תעלה וכעס שעלה מולה לסון מקומות נחלס נחלס ונחלס ובעל מקנות כמו יב) על יומו נצמו החקוניים כה). כמו קמיס כט). האתומות כסעה מדריך לסון קהייה בחלס בכול ובעל מהזאות. ואונקלום תרגס לסון סquia וגרלו סקי סוקה וועלם במקום לחוד לרחות הלאים כ' דרכו וליין להרגס כסעה לא) קרי חינו לסון סquia סהין חלק נופלת כלISON כסעה: משתחאה לה. מקומות עליה כמו לא) חמי

ידל אור

(ופי רצוי זל טהו בקי נטעיה) וו נמי נטלה נן: (מד) ורעתה כה, זל כלנו נגעלה רקה קרעה נטעיה, וזה קאמר וחין רחו נגנות דבר ערוה כי אין רחו חפר וסדרם כה, זל ליר שוטים ולה הנייה: (מה) ושרשו שטה" וכנ פ"י רצוי זל מתחומים ומתקלט, וכן פ"י הרשנ"ס, והר"ק, ורעד"ס: (מו) ורשי זל פ"י, לה כהו גליה, מתחומים עלייה, כמו "המורי לי מהי הוה" (מעלה כ יג), ולפי דעתך שהרגע תיבות וטענה לה כמו בצעילה" מקומות בסוף החר תיבת "טהה": (מו) ובמו סנמיה דרך "מסס" בלהס נחלס וונעלס ובעל מהזאות, כמו "הסתומס" בין לסון קליה בלהס כהו זל מתחאות, כי כן מספט הותיות החקירה, והאלף כתיו חחרוכ, וזה קיוס קאות וקיים אה פ"י רהויה להוות בסגנון, וכמו הזרוי חכיו תמותו: (מט) ובן פ"י רצוי זל, וחין להרגס כתו הזרוי חיינו לסון טהו, סהין חלף נופلت כלISON סquia" וכן פ"י הרשנ"ס ומפני (ס, ו) כה"ס מה בטן על רצוי זל: (ג) כמו (למיטה פ"י מוטיב) ופיין החריות לכל העולמי במנרט סמזרת ממולמן פונטי) ופניט הרים על הנס על הפה": (ה) כמו (למיטה נא) נמי נטלה נן

כלומר טבב פלמו כלנו הו זותה ומונע מבהב כתתיו, חסו ממולמן מונע הות כמים מן כבל, כבואה לא, ופס ואה זותה מכבי עיי' נכתובן מל גאליה לרחותםoso זוח נמי נטלה נן כתובות הדרוגה תרגס מלון: [יד] כל מיקום ציהום נום כל"י חסוס פכויה על חכיות קלה, וונומות או נמי בילד על תכניתה פהן, כי סיים יטלכו ומש במלגן, וונמי טהף" (יט"י ג' כה) סיים פ"י צידר סס מניות רנות

סקורי רשי': (ב) וכן הזכיר מינס פין מהכלה מינס סט, סט. כה) יט"י ו. יט. כב) פין רצוי יט"י מז. נג) פ"ז רצוי למתה מה טז. כד) יט"י נט טז. כה) סס טז. טז. כו) מיכה ו. טז. כז) חוץ יט כ. כה) ימי כ יט. בט) דילול ז טז. ל) עין כפ"י פלאג' וקרוי הול פטעז יט. לא) נעל כ יג

אבן עוזרא

ואין ראוי לננות דבר ערוה (טו): בא והאיש משתחאה. כמו משותם (טז) וטז) מנורת "שאו ערום" (ישע) ו (יא), תשאה שטטה (שם שם), וטעם לה כמו בשביבה (טז) וכן אשותם בשעה חדא (דניאל ד טז) (טז) והתאיו טבנין התפעל (טז) כסו נתראה פנים (מייב יט ח), ולא יתכן הייתו טן שתה (טז) (טז): בב נום. יש נום שהוא באף (ו) נס באון (טז) (טז), וועל האף ירד פיזו מפלידל צין קתי הותיות כל עיקל כיון מקתה מפטול (יב) מגולה מוגלה ויקמל אך כלן מקתה מגולה תעלה וכעס שעלה מולה לסון מקומות נחלס נחלס ונחלס ובעל מקנות כמו יב) על יומו נצמו החקוניים כה). כמו קמיס כט). האתומות כסעה מדריך לסון קהייה בחלס בכול ובעל מהזאות. ואונקלום תרגס לסון סquia וגרלו סקי סוקה וועלם במקום לחוד לרחות הלאים כ' דרכו וליין להרגס כסעה לא) קרי חינו לסון סquia סהין חלק נופلت כלISON כסעה: משתחאה לה. מקומות עליה כמו לא) חמי

קרני אור

כלמוני "כויהו גליין וילעה הותס" (למלה יט כ) וי"א והיכ ליה זרעם כלו הכרניל פלאז נמית המכיה סלונטיים כהאר ננות פמקוס: [טז] ואו"ת לבן בכיה וקמינה, וכן תלגס יוכ"ע, ווכ"י נפי דעתם פהלו"ג פמקוס כ"ה פ"ז פועל כי הותיות הוה" מרתולפיא: [ז] וכן כתוב נקדחתו לפצל ססוד גנד סאטנס לכרמיה וויל זבן וכחים מחתלה כ"ה יילווע מלון וכחיש כדת על דין דרכ, ושבטו כמו מתחום אננות זוהה ומזוהה, והתי"ז פ"ז ההפעל כזו נתראה פנים, רק התהמוד כתיז' נפכו פלאז סמלה מלהות הדריקס", ונרכס טאני" פה כת"ה נפי כת זל, וגניל, "בטי" וככינ פ"ז, ואל סנס נפי רצוי זל כתה פנ", "בטי" וכחיב נט כו"ה כתננד לבני", לבן כתוב פירוזו, "הוין למאנס כת", כי ליה קיוס אה בני כאות וקיים אה פנ", "בטי" וכטמ סוטה נס נפי הכרכ"ס הא"י בן וכחוב נבחס, "וכטפלס" זול פ"י מי פירס בן, וכלל כספליים בלנו פנ", "בטי" וכן ב"ס, "ה"כ פלאחי בני" טז"ים, "בטי" ופי סס נפי מתחום פנ", "טומם וחינו זותה ומפטלן כת", דומה לדרכות זל (כ"ל ס, ו) "ממלץ" ומכיט כת" (פי ממלץ) פיניו לאכית נס פיטיך) ופיין החריות לכל העולמי במנרט סמזרת ממולמן פונטי) ופניט הרים על הנס על הפה": (ה) צמחה מבלס, "בטה", נכתפעל, וככורהה בגניין פל פנין נבטהה (מתזגד מטבז)

כלומר טבב פלמו כלנו הו זותה ומונע מבהב כתתיו, חסו ממולמן מונע הות כמים מן כבל, כבואה לא, ופס ואה זותה מכבי עיי' נכתובן מל גאליה לרחותםoso זוח נמי נטלה נן כתובות הדרוגה תרגס מלון: [יד] כל מיקום ציהום נום כל"י חסוס פכויה על חכיות קלה, וונומות או נמי בילד על תכניתה פהן, כי סיים יטלכו ומש במלגן, וונמי טהף" (יט"י ג' כה) סיים פ"י צידר סס מניות רנות

בראשית כב ח' שרה קלט 277

**הָאִישָׁנִים זָהָב בַּקְעָמֵשְׂקָלוֹ וְשָׁנִי
צְמִידִים עַל־יִדְיהָ עִשְׂרָה זָהָב
מְשָׁקָלָם :** נג ויאמר בת-תמי את
הַגּוֹדִינָא לִיהְיֶש בֵּית אֲבִיךְ מִקְוָם
לְנוֹ לְלִין : נד ותאמר אליו בת-
בְּתָ�אֵל אָנְבִּי בְּזִמְלָכָה אֲשֶׁר
יַלְדָה לְנַחּוֹר : כה ותאמר אליו גַּס-
תְּבִזְגָּס מִסְפָּאָר בְּעַמְנוּ גַּס-מִקְוָם
לְלִין : ט ויקד האיש וישתחוו
לִיהְוֹה : רביעי ט ויאמר ברוך יְהֹוָה
אֱלֹהֵי אֲדֹנֵי אֶבְרָהָם אֲשֶׁר לֹא־עָזָב
חַסְדָּךְ וְאִמְתָּךְ מִעַם אֲדֹנֵי אָנְבִּי
בְּדָרְךְ נְחַנֵּי יְהֹוָה בֵּית אָחִי אֲדֹנֵי :

אבן עוזרא

טעל פתיל קשור במצח (ט) : בקע . חצי טקל
מנורת נבקע (ט) [ויט] : וצמידים . טnarת צטיד
פתיל (במד' יט טו) (ט) , כי על היד האחת
הצדד האחד , הוא שנים , וצורתו ידועה (ט) [ו] :
נג לליין . מן הבניין הכבדר הנוסף (ט) כי ללון

בְּתִי אֶת . לוחל שמן לה טלה לפי טליה כטום נזוכתו קל אכלהס טכללים
סקב"ס דרכו : לליין . לינה ממת לו) לין כס דבל וכיום למלה ללון כמה לינות מה
יכול ללון הללו : (ט) בת בתואל . כסיכתו על לחזון לחזון ועל מהלון מהלון :
(ט) מספוא . כל מהכל תנמלים קלוי מפלו כגןון פנן וטערויס לו) : (ט) בדורך ..

קרני אור

לבות : [ויט] ואירת "תקלאו" המכלה מתקל (במות נ
יג) תרגם "פלגות סלפוג" כי כללן כתלמוד נקרום פסקל כתלט
בכתולס (סהויל האיכטס דיביליס) סלפ , ומוחלו נקרום סקל ,
ולפי טפטס כי זוקין הותן נבל ביה נקננות פג'ז
קלהו כו , וויל"ט תרגם "דרכומיל מתקליס" וכשה מטעפ
טל וכוב ידוע נמי מולח (פאלח ב כט) : [ב] והרדיך נבהת
; מל' , וכן כר' ו' מנק פ' , כי נקרום כו הפלט שעל ביז
טפי בסוף מוחנו כב חמץ , ופע"ז תוכל נפלט נס דרכי כה'

משתי התוכות , ומוחדרת כלמצע כדי ציפתת וינגר , או מפניהם גאנטיסט'ס/פרהטס : (ט) מקור מגנין הפעיל
סקורי רשי : לב) גמטה לו . לג) חיוכ'ס וגכ'ל גטמץ זס . לד) גמאות מה ט . לה) כיר פ'ס ו' חיוכ'ע . לו) ניר
זס . לו) פיו קרי הול טפלה ככ

אונקלוס

מתקלה ותרין שירין על
ידנא מתקל עשר סלען
דדהבא מתקל חזון :
ט ואמר בת מון את תמי
בען לוי האית בירטא באזק
אטר בשיר לנא למבה :
ו נאמרת לה בה בתיאל
אנא בר מלכה דילידת
לנחוֹר : כי נאמרת לה
את תבנא : אף בפתח
ט עטנא אף אטר
בשער למבה : כי וברע
גברא וסגיד קדם ז"י :
וי אמר בריך ז"י אליה
דרפוני אברהם די לא
מע טיבתת וקישתה
מן רבונינו אנה באובה
תקנא נברני ז"י בית

רשי

לי. מי כו ומו לב) האנטי המוקוס למקומו :
(ככ) בקע . רמו לסקלי ירחל ל) בקע
לנגלמת לד) : ושני צמידים . רמו לסקי
לוטות מלומדות : שרה זהב משקלם .
רמו למסלת הדרכות סכון לה) : (ט) ויאמר

יהל אור

ז) וויה גנותים האב גלויניס : (ט) כן חטב ה'ה
ז'ל , נג גטח שחינר הפיי הוה נעה לוק"ה כמו
שכחב ה'ה ויל (למטה לב לד) כפ' "ויזחה לו האמת"
וهو נג רלה כי גנות ירחל גמלרים וכלהי מכיהיס
גומיס גלוֹף ותלוֹס נקנניש סנוקניש הלוֹף כמו ה'הוֹן :
(ט) למעלה (ו' יה) "גנאמו כל מעינות" : (ט) וופי
בם ה'ה ז'ל גנויות פזיליס : (ט) כי הורלה גמ' ה'ה
גנויות מלסן גמל' (צופ' יט י) הנור זוגי מפניהם סמהובר
משתי התוכות , ומוחדרת כלמצע כדי ציפתת וינגר

סקורי רשי : לב) גמטה לו . לג) חיוכ'ס וגכ'ל גטמץ זס . לד) גמאות מה ט . לה) כיר פ'ס ו' חיוכ'ע . לו) ניר
זס . לו) פיו קרי הול טפלה ככ

אונקלוס

אַחֲזְתִּי דָּרְבֹּנוּ: כְּחַזְקָתָת
עִלְמָתָא וְתִשְׁיָאת לְבֵית
אֶפְתָּחָה כְּפָרָגְמִיא הָאָלֵין: :
כְּזַלְרְבָּקָה אַחֲא וְשַׁמְתָּה
לְבָנָן וְרַחֲטַלְבָּן לְוַתְגְּבָרָא
לְבָרָא לְוַתְעִינָא: לְוַתְהָתָה
בְּדַחְתָּא יְתָ קְדָשָׁא וְתָ
שְׁרָיוָא עַל יְהָי אַחֲתָה
וּכְדַ שְׁמַע יְתָ פְּתָנִימָי
רַבְקָה אַתְתָה לְמִימְרָא
פְּרִזְן בְּלִיל עַמְתִּי גְּבָרָא
וְאַתָּא לְוַת גְּבָרָא וְתָא
קָאָם עַלְיוֹ נְמֻלָּא עַל
עִינָא: לֹא וְאָמָר עַל
בְּרִיכָא דְּיַלְמָא אַתָּ קָאָם
בְּגָרָא וְאַנְא פְּנִיטִי בֵּיתָא
וְאַתָּר כְּשָׁר לְגַמְלָא: :
לֹא וְעַל גְּבָרָא לְבִיקָא
וְשְׁרָא גַּמְלָא וְיַחַב הַבָּנָא
וּכְסַתָּא לְגַמְלָא וּמִאָ

בראשית כ ר הי שרה

278

נִי וּתְרֵץ הַנְּעָר וְתִגְדֵּל לְבִית אַמְתָה
בְּדָבְרִים הָאֱלֹהָה: כְּט וּלְרַבְקָה אַחֲ
וּשְׁמַן לְבָנָן וּרְצֵץ לְבָנָן אַלְ-הָאִישׁ
הַחֲוֹצָה אַלְ-הַעֲזִין: לְנוֹידִי וּפְרָאִת
אַתְ-הַנְּזִים וְאַתְ-הַצְמָדִים עַל-יְהִי
אַחֲתָהוּ וּבְשִׁמְעוֹ אַתְ-הַבָּרִי רַבְקָה
אַחֲתָהוּ לְאָמָר בְּהַדְבָּר אַלְיְהָא אִישׁ
וּבָא אַלְ-הָאִישׁ וְהַפְּנֵה עַמְד עַל
הַגְּמַלִּים עַל-הַעֲזִין: לֹא וְיָאמָר בָּוָא
בְּרַקְדָּה יְהֹוָה לְמַה תַעֲמֹד בְּחַנוֹן
וְאַנְכִּי פְּנִיתִי הַבִּירָתָוּ מִקּוֹם לְגַמְלִים:
לֹב וּבָא אִישׁ הַבִּירָתָה וַיַּפְתַּח
הַגְּמַלִּים וַיִּתְּנוּ תַּבְזּוּ מִסְפּוֹא לְגַמְלִים

רישוי

מן הכל (ט) ובאו : לְבָן וּמִסְפּוֹא . שם מאבל רַבְקָה כְּתוּמָן רַבְקָה כְּהָרָבָן לְרַבְקָה סְקִיעִי
בְּהַטּוֹת וְהָוָא שָׁם בְּלִיל , וְגַהְתִּיו שְׁעַרְהָה (ט) ובבו : לְדִין . וּכְן כָּל כִּיְתָ וּלְמַד וּכְן כְּמַטָּמָסִים
בְּרַחַץ הַמִּינָּה וּנְקוּדִיס כְּפָתִיחָה מְדִבְרִים נְדַבְּלָה כְּפָצּוֹת טְנוֹכָל כְּבָל כְּמַקּוֹס הַמְּלָחָה מְלָחָה
מְכוֹנָר וּנְיכָל בְּלִיאוֹ סְוּל מְדִבְרָה : (טמ) לְבִית אַמְתָה . רַבְקָה כְּגָטִיס קִיתָה לְפִיָּות לְכָן כִּיְתָ
לִסְכָּבָן לְמַלְאָכָתָן וְחַיָּן סְכָתָמָת אַלְמָה לְהָמָה (ט) : (טפ) וּרְצֵץ . לְמָה לְזָן וּפְלָל מַה
לְזָן וַיְסִי כְּלָחָות לְתָכָנָה סְכוּס הַמְּלָחָה טְצִיל סְכוּס וְזָהָן טְעִינָיו צְמָמוֹן : (טל) עַל הַגְּטָלִים .
לְצָמָן כְּמוֹ לְטָה וּסְוּל עַוְמָד פְּלִיסָס לְצָמָס : (טח) פְּנִיטִי הַבִּית . מַעֲבוֹדָת כּוֹכְבִּים ט) :
(טב) וַיַּפְתַּח . סְפִיר וּמִסְפּוֹא קְלָסָס פְּסִיב סְוּטָס לְפִיכָּס קְלָמָה יְכָלָמָה כְּרִיכָּס טָא) :

יהל א/or

וּרְצֵץ כְּמוֹ לְכָלִין : (ט) לְכָלִין כְּיוֹז כְּוֹם מְכַנְּיָן הַכָּל,
וְכָלִין פְּרִזְקָה קְרִדְקָה, לְכָלִין כְּמוֹלָג, לְכָלִין כְּיוֹז כְּפָנִים כְּפָטָל,
וְלְכָלִין כְּיוֹז כְּוֹמָן מְכַנְּיָן הַכָּל הַמְּלָחָה סְוּל עַל הַעֲנִין, כִּי
נְסָס כְּנִין הַפְּעִיל שְׁוּמָד בְּזָהָרָה, וְהַסְּחָלָה וְהַמְּעִנָּה
הַמְּלָחָה סְוּל, כִּי עַל לְיָוָת הַלְּגָנְטִיס וְהַגְּמָלִיס זָהָלָה, כִּי
לְיָוָן דָּרָךְ אַרְצָן סְלִילָוּ הַלְּבָה כָּלָה הַלְּבָה וְעַלְיָהָה עַנְחָה לוֹ :
(טח) פְּיִי מַלְתָּמָס פְּסָפוֹת עַמְמָה מְלָחָל כְּהָמָה, וְזַמְקָומָה
לוֹ לְיָסָה, יְקָמָה מְלָחָן הוּא מְלָוָה, זַמְמָה זַמְמָה תְּוֹהִילָּה הַלְּבָה
לוֹ כְּמָלָר זַמְנִילִיס גְּלָון טוֹ, וְלִינָה סְוּל גְּלָן גְּלָן גְּלָן גְּלָן גְּלָן
אַכְ'ר (ט' פ', ו) גְּלָן לְיָסָה הַמְּתָה, וְכָלָה לְמָרָה גְּלָן לְיָסָה כְּרָנָה, וְלִכְיָה פְּיִי גְּלָן
מְלָדִיק לְתָכָי זְלָן, וְכָתָב דּוֹוָה כְּיִסְמְפְרָבִיס גְּלָנוֹ לְפָחוֹד עַל כָּדָעָה זְלָן
גְּמָטוֹבָס (תְּוֹלָת הַלְּזִיס קְחָת נְהָלָן וְתְּגָכְכִי נְפָזָן), וְעַיְן סְמָטָה מְהַלְלָה כְּנִילָה כְּנִילָה זְלָן פְּיִי
כָּל

מקורי רשי : (טח) נְיָר פְּס' ו. לְטָה) נְעַל יְהָמָה. ט) נְיָל צָס, הַנְּכָרִיז פִּיחַ תְּזִכְיָע פְּס' ו. טא) נְיָר פְּנִינָה יְהָ

קְרָנִי אָוֹר
זְלָן, דְּזַעַטָו כְּפִילּוֹזָו כִּי פְּלָל יְהָמָה כְּמַיִל הַלְּמָד כְּוֹת
בְּלִינָה, פְּיִי בְּזָבִט אַמְּדִיס נְתָן עַל בְּתִי יְדִיס, כִּי פְּלָל יְהָמָה
כְּלָמָד כְּחַמָּה, וְגָס עַל יְהָמָה כְּבָבִי כְּלָמִיד כְּבָבִי וְסְוּל כְּבָבִי
נְהָמָה כְּלָמָד הַוְּלָבָן חַמְלָה חַמְלָה הַזְּוּזָה : [טא] וּרְשָׁׂעָה
וְלִפְיִי גְּמָלָה זְלָן כְּמָה לְיָסָה, וְזַיְן כְּרָנָה כְּסָקָה עַל כְּסָקָה
לְמָרָה זְלָן כְּמָה לְיָסָה, וְזַיְן כְּרָנָה כְּסָקָה זְלָן כְּמָה לְיָסָה
וְלִזְבָּח, כִּי גְּלָן מְלָאָט בְּזָבִט מְקָוָם זְלָן כְּמָה דְּבָר עַיְיָבָה
וְזַיְן כְּתָבָה כְּתָבָה זְלָן, כִּי גְּלָן מְלָאָט כְּמָלָנוֹ כְּכָל כְּמָלָה זְלָן
לוֹ לְיָסָה, יְקָמָה מְלָחָן הוּא מְלָוָה, זַמְמָה זַמְמָה תְּוֹהִילָּה הַלְּבָה
לוֹ כְּמָלָר זַמְנִילִיס גְּלָון טוֹ, וְלִינָה סְוּל גְּלָן גְּלָן גְּלָן גְּלָן
אַכְ'ר (ט' פ', ו) גְּלָן לְיָסָה הַמְּתָה, וְכָלָה לְמָרָה גְּלָן לְיָסָה כְּרָנָה, וְלִכְיָה פְּיִי גְּלָן
מְלָדִיק לְתָכָי זְלָן, וְכָתָב דּוֹוָה כְּיִסְמְפְרָבִיס גְּלָנוֹ לְפָחוֹד עַל כָּדָעָה זְלָן
גְּמָטוֹבָס (תְּוֹלָת הַלְּזִיס קְחָת נְהָלָן וְתְּגָכְכִי נְפָזָן), וְעַיְן סְמָטָה מְהַלְלָה כְּנִילָה כְּנִילָה זְלָן פְּיִי
כָּל

בראשית כ ר חי שרה קמ' 279

וּמִים לְרֹתֶץ רָגְלֵיו וְרָגְלֵי הָאֲנָשִׁים
 אֲשֶׁר אַתָּה: לְנֵוּ וַיִּשְׂם לְפָנָיו לְאַכֵּל
 וַיֹּאמֶר לֹא אַכֵּל עַד אִסְּרִיד בְּרִתִּי
 דְּבָרַי וַיֹּאמֶר דְּבָרַ: לְךָ וַיֹּאמֶר עַבְדָּךְ
 אֶבְרָהָם אָנָּכִי: לְהַנִּיחָה בְּרִיךְ אַתָּה
 אָדָנִי מָאָד נִינְגָּלְנוּתָן לְצָאוֹזְבָּקָרְלָ
 וְכָסְפָּוֹזָה בְּוּעַבְדָּס וְשָׁפָחוֹת וְגַמְלִים
 וְחַמְרִים: לוֹתָלֵד שְׁרָה אֲשֶׁת אָדָנִי
 בְּנֵי אָדָנִי אַחֲרֵי זָקָנָתָה נִתְּנוּ לְאַתָּה
 בְּלִי-אַשְׁר-לְלוֹ: לוֹ וַיִּשְׁבַּעַנִי אָדָנִי
 וַיֹּאמֶר לְאַתָּה קַח אֲשֶׁר לְבָנִים מִבְנֹות
 הַבָּנָעָנִי אֲשֶׁר אָנָּכִי יִשְׁבֶּב בְּאָרֶצְךָ:
 לְה אִסְּרֵלָא אֶל-בֵּית-אָבִי תַּלְהֵה וְאֶל-
 מִשְׁפָחוֹתִי וְלִקְחַת אֲשֶׁה לְבָנִי:
 לְט וַיֹּאמֶר אֶל-אָדָנִי אֶלְיָהוּ לְאַתָּה תַּלְךְ

אבן עוזרא ס' יושס קרי

לְגַנְיָה וַיִּשְׁם . מהבנין שלא נזכר שם פועלו (ט)
 כתו "וַיִּשְׁבֶּב את משה" (שוטה יו"ד ח) , ו"יא
 כי טעם עבד אברהם אָנָכִי נדבק עם דבר
 הנטול , והטעם כי יש מأكلים אסורים לנו (ט
 חי וכהה חס : (לו) ויתן לו את כל אשר
 לו . בטיר מתנה קלה להס מ"ד : (לו) לא תקה אשה לבני סבנות הבנעני . חס לנו
 מלך פחה הַל בֵּית חָנִי וְלֹא מַלְכָת חָמְלִין : (לו) אליו לא תلد האשה . חלי

קרני אור

כל מהכל סגולים קרו מכתמי כוון תכו וסגוליס" , וכלהן
 פ"י מסוף כלל מהכל הנקמות וולת תכו , וסת סגוליס
 ובנلت טופל , וכן בכליים זלים כפ"ז פ"י צווח צס כוונ
 מהכל הנקמות כסגוליס ווונלות טופל וסמל קלנרים גנד
 מהכו , וכתח הכל"ז מן כסוק זוכיר חכו לעתמו ונח כללו
 סגולים יט להיש קות אל פ"ג"ק , ולדמת גען זיל
 יע בלחכו לוין לחר דז'ס מלכט מהכל הנקמות , וכן הזיכרו לטופל סגוליס
 בתלמוד גפין הקליל הות חמליס כוון חזק (פסים ג' ג' . קפי ליה כהו"ה) (כחנות

אונקלוס

? אסחאה בגלותי ורבני
 גבריא רעפה : לי ושייא
 קדרותה ? למקל נאמר
 לא יכול עד באמל
 פתגמי נאמר מלל :
 לי נאמר עברא לאברא
 אנא : לה ווי בריך ית
 רבוני לחדא ורבא ויתב
 לה עאן גזרין וכספ
 ודקב ועבדין ואטחו
 ונטליין וטפרין : לי וילידת
 שרה אפת רבוני בר
 לרפוני בתר דסיבת
 ויתב לה ית כל דיליה :
 ליוקים עלי לרפוני למשמר
 לא תפב אתרא לרבי
 מבנת כנענא די אנא
 יתב בארעעה : לי אלהו
 לביית אבאטויל וווערט
 ותפב אתרא לרבי :
 לי נאמראת לרפוני מאיט
 לא מידי אתרא ברבי :

רישי

(לג) עד אם דברתי . הלי חס מקומות כלכון
 כטו "וַיִּשְׁבֶּב את משה" (שוטה יו"ד טב) עד כי יכו טילס
 חסל וכלכון כי כמו טב) כי מסמך כד' לטענות וכחחל
 זיך מז'ל (טב) כי מסמך כד' לטענות וכחחל ע"ז
 חי וכהה חס : (לו) ויתן לו את כל אשר
 לו . בטיר מתנה קלה להס מ"ד : (לו) לא תקה אשה לבני סבנות הבנעני . חס לנו
 מלך פחה הַל בֵּית חָנִי וְלֹא מַלְכָת חָמְלִין : (לו) לא תلد האשה . חלי

יהל אור

וכל לומר טויה : (טב) ווישם לתיב ודרשו יסס" ,
 ויראי לפירוי מכניין היגווע אל הפעול , ופירוי וייסט המתביס ,
 וקיי וויסט וויא הווע מנניין הפעל הופס לפירוי אל כל ע"ז
 געררי רכנית : (ט) ובתרגומן יוכ"ע . וסדרו קמיה למיכל
 תזיזו דינה פמה דקטול וחירניט זיה" , וסיה לו כען
 יע בלחכו לוין לחר דז'ס מלכט מהכל הנקמות , וכן הזיכרו לטופל סגוליס
 בתלמוד גפין הקליל הות חמליס כוון חזק (פסים ג' ג' . קפי ליה כהו"ה) (כחנות

בראשית כד ח' שרה

האשה אחריו: ט ניאמר אליו ידה
אשר־יה תהלהבתי לפניו ישלה
מלאכו אתקד והצליח ברךך
ולקחת אשה לבני ממשפתת
ומבירות אבי: מא אז תנכה מאלתי
כפי התבוא אל־משפתת ואב־לא
יתנו לך וחיה נקי מאלתי:
טב נבא היום אל־העין ואמר
יהוה אלהי אדני אברהם אב־
ישׂׂדְנָא מצליח ברפי אשר אני
הלה עלייה: מיהנה אני נצב על
עין הימים והיה העלמה הייצאת
לשאב ואמרת אליה השקין־נא
מעטמים מבדך: מרא מה אל־
גמ־אתה שתהו גם לגד לאשאב
הואה אשא אשר־יה ביה לבר

רשוי

והגון שדבריו בטהרhum (ט) וכן: מא או כתיב בת כתה לו הליינז. וכי מחוץ תנכה מאלתי. ולא אמר משבעתי (ט) והטעם למלוך פילה טימלך לפנות הליו נקתו כמו הילך צני זרוכ וויה הילך מדריך בכדור טה: (טב) ואבא הימים. כיוס יהתמי וביוס נחתי מכלן סקללה לו הילך טה רבי חחה יפה טיחטן טל עבדי חחות טו) לפני מקום מתולתן טל ביס סカリ פלסה טל הליינז כפולה וכרכבה גופי מושך לו מינו הילך נרמיות: (טד) גם אתה. גם לרבות הנשים שטמו: הוביח. בירל וכוריען וכן

יהל אור

ט (ט): [בב] והרויא ט האפנד כלבב צמו לפאו להילך התנכלות מדור לו יוכן: (טג) ובמוש פפי הארנץ לחשוף נחכלה וטהה תחילה: (טג) כמו טהה נחומר הרכבת טהס לו נוכנ רך צונטה (למעלה פסק ט)

קדני אור

ט (ט): מה) כי פכט ט יליקוט כווצט יי לי תקכח. ט (ט) חמומל הילו מדור לו יוכן: (טג) פלרי טרלה טהס הסcis על ידו, לו קיה לו נחכלה נחכלה וטהה תחילה: (טג) כמו טהה נחומר הרכבת טהס לו נוכנ רך צונטה (למעלה פסק ט)

ט (ט): מה) כי פכט ט יליקוט כווצט יי לי תקכח. ט (ט) חמומל הילו מדור לו יוכן: (טג) פלרי טרלה טהס הסcis על ידו, לו קיה לו נחכלה נחכלה וטהה תחילה: (טג) כמו טהה נחומר הרכבת טהס לו נוכנ רך צונטה (למעלה פסק ט)

בראשית כר ה' שרה קמा 281

אָדָנִיְמָה אָנֵי טַרְסָאכְלָה לְדָבָר אֶל-
לְבִיוֹהָגָה רַבְקָה יִצְאָת וּבָדָה עַל-
שְׁכָמָה וּתְרַדְּדָה עִינָה וְתַשְׂאָב וּאָמַר
אֲלֵיכָה שְׁקִינִינָא: טוֹתְמָה רָנוֹתָרְד
בְּדָה מַעַלְיהָ וְתָאָמַר שְׁתָה וּבָ-
גַּמְלִיד אַשְׁקָה וְאַשְׁתָוּגָם הַגְּמָלִים
הַשְׁקָתָה: טָזָאָשָׁאָל אַתָּה וְאָמַר
בְּתִמְיָאָתָה וְתָאָמַר בְּתִבְתּוֹאָל
בְּזִנְחוֹר אַשְׁר יַלְדָה-יךְ מַלְבָה
וְאַשְׁם הַגָּזָם עַל-אָפָה וְהַצְמִידִים
עַל-יְדֶיךְ: טָזָאָקָד וְאַשְׁתָחָווָה
לִיהְוָה וְאַבְרָהָם אַתִּיהְוָה אֱלֹהִי
אָדָנִי אַבְרָהָם אַשְׁר הַגְּחָנֵי בְּהַרְך
אָמָת לְקַחַת אַתִּבְתִּאָחִי אָדָנִי לְבָנו: מַט וְעַתָּה
אָמָתִישָׁבָם עֲשָׂים חָסֵד נָאָמָת אַתִּאָדָנִי הַגְּזִידָוְלִי

אבן עזרא

כל סוכחה טגמאליה גברול דבר: (טט) טרם כי אפחד מסדרני ומאלתו (טט) וכדו: מטה חסד. אלה. טرس טלמי מלכה וכן כל לeson כווה דבר שאין חוב (טט): ואמת. לקיים דבר פטמיים טסוא מדבר כלzon עכבר יוכל לכתוב טרס כלתי ופטמיים טסודבר כלzon טמייל כמו (טט) כי הרמל ליזוב הכל ל' עכבר טט) ככח יטפה חיוב הכל לzon טמייל ופירוץ סניות לzon כווה כי חומל כי חיוב חול מטה צבי וגנו וכיס עופס כך: (טט) ואשאלאם. טנס כסדר טסלי טול מחלק נתן ורholm כך טלה טלה יתפכו בדרכיו

קרני אור

לו רלה גיגט למתק טלאס פד טפסים בטולין, כדי טהוט לו יסכנו בדרכו, ילה מניכת פחרוס, ולה יטל כל להט רטעים, וכשו מהמו לו הולס פד לה בסרכתי דנרי, ונדוּל סכית טיטו דבר: [בד] שם, הלה" סחטו פל הקלאס פטאניה, דסיטו טסוא תולס הקלאס נקיים לו בלילה היה דנרכ, טהוט יטהה כך וכך יוזמן לו כך וכך, הרמל, וטמפה קול הלה" (ויקלו כ ה), דסיטו טמצעית לו כפדים לה תנוזו והטיעו יתול כהס כן וכך, כמו טסוא טהו"ל (טאניות נטה ה) ייכס הלהט להס נטה תעוזו זטס הלה סכתוגה בתולס, ולחמי, "תסוי נטה ניינטו" (לטפס כה, כה) וטאכט טאנון הט טהס סכתוגה קוללה" (טאנ' כ, כה) זטסיט להס נטה טב אקי, והם סכט מנקין, וונעם הלהט מט, גני"

אונקלוס

זה אני עד לא שיציתי
 לטבלא לבבי וראה רבקה
 נפקת וקילמה על בתפה
 נחתת לעינה ומלה:
 נאמרה לה אשקיini בען:
 טו ואוחיאת ואוחית
 קילמה מפה נאמרת
 אשתי וארך גמליך אשקי
 גשתי וארך גמליך אשקי
 אשקייאת טו ישאיית
 יפה נאמרת בת טן את
 נאמרת בת בתואל ביר
 נחזר היילדת לה מלכה
 ושנית קדשא על אפה
 ושיריא על ידה:
 מה וברעתה וסנדית קדם
 י"י וברכית ית י אללה
 דרבוני אברךם דרבני
 באורה קשות למסב ית
 בת אחותיך דרבוני לבירה:
 טט ובגען אם איתיכו

אמת לקחת את בתרת אחיך אדני לבנו: מט ועתה

רש"י

כל סוכחה טגמאליה גברול דבר: (טט) טרם כי אפחד מסדרני ומאלתו (טט) וכדו: מטה חסד. אלה. טרס טלמי מלכה וכן כל לzon כווה דבר שאין חוב (טט): ואמת. לקיים דבר פטמיים טסוא מדבר כלzon עכבר יוכל לכתוב טרס כלתי ופטמיים טסודבר כלzon טמייל כמו (טט) כי הרמל ליזוב הכל ל' עכבר טט) ככח יטפה חיוב הכל לzon טמייל ופירוץ סניות לzon כווה כי חומל כי חיוב חול מטה צבי וגנו וכיס עופס כך: (טט) ואשאלאם. טנס כסדר טסלי טול מחלק נתן ורholm כך טלה טלה יתפכו בדרכיו (טט) כי מלת "הלה" כוללת טני לדרים לzon הדרות ולzon טבואה, ל' הדרות כמו, "היילוטי לעורתי הושה" (טה), כככל, ופי" סס המ' זיל, לייז' דוד הרמל לננד האס, והוילזון כה ווומן, ולzon טבואה כמו, "סבונעת האלה". (טט) ס כה (טט) ס פ"י כט, "ספת יתר" טהו יהיל אור : (טט) וכון פ"י כט, "ספת יתר" טהו יהיל אור : (טט) כי מלת "הלה" כוללת טני לדרים לzon הדרות ולzon טבואה, ל' הדרות כמו, "היילוטי לעורתי הושה" (טה), כככל, ופי" סס המ' זיל, לייז' דוד הרמל לננד האס, והוילזון כה ווומן, ולzon טבואה כמו, "סבונעת האלה". (טט) ס כה (טט) ס פ"י כט, "ספת יתר" טהו יהיל אור : (טט) כי מלת "הלה" כוללת טני לדרים לzon הדרות ולzon טבואה, ל' הדרות כמו, "היילוטי לעורתי הושה" (טה), כככל, ופי" סס המ' זיל, לייז' דוד הרמל לננד האס, והוילזון כה ווומן, ולzon טבואה כמו, "סבונעת האלה". (טט) ס כה (טט) ס פ"י כט, "ספת יתר" טהו יהיל אור : (טט) כי מלת "הלה" כוללת טני לדרים לzon הדרות ולzon טבואה, ל' הדרות כמו, "היילוטי לעורתי הושה" (טה), כככל, ופי" סס המ' זיל, לייז' דוד הרמל לננד האס, והוילזון כה ווומן, ולzon טבואה כמו, "סבונעת האלה". (טט) ס כה (טט) ס פ"י כט, "ספת יתר" טהו יהיל אור : (טט)

פירוש רש"י : טט) חיוב ה ט. טט) טט.

אונקלום

282

בראשית כ ר הי שרה
**וְאָסֶלֶא הַגִּידֹּ לֵי וְאָפְנָה עַלְיִמְין
או עַל-שְׂמָאלָל: נַיְעַן לְבָנִ וּבְתוֹאָל
וַיֹּאמֶר יְהֹוָה יֵצֵא הַדָּבָר לְאָנוֹכֶל
דָּבָר אֲלֵיכֶ רְעַ אָזְטּוֹב: נָא הַפְּנִידָ
רַבְקָה לְפָנֵיךְ קָחַ וְלָקַד וְתַהֲי אָשָׁה
לְבָנֵן אָדָנִיךְ בְּאָשָׁר דָבָר יְהֹוָה:
בְּ וַיֹּהֵי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עֲבָד אֶבְרָהָם
אֶת־דְּבָרֵיכְם וַיִּשְׁתַּחַוו אֶרְצָה
לְיְהֹוָה: חַמֵּשִׁים נְגַדְּלָה מִיּוֹצָא הַעֲבָד פְּלִי־
לְסִפְטוּכְלִיזָה בּוּבְנְדִים וַיַּתְּזַלְּרַבְקָה
וּמְגַדְּנָה נָתַן לְאַחִיה וּלְאַמְתָּה:**

רשוי

וַיַּהַמְלוּ כִּיְחַדְּ נִמְתִּי לְךָ וְעַדְיִן חַיְךְ יוֹרֵף
מֵי הַיְחַד (י): (מַעַן) עַל יְמִין. מִגְּנוֹת יַסְמְתָלָל:
עַל שְׂמָאל. מִגְּנוֹת לֹוט קָסֵחַ יוֹצֵב לְקַמְּלָנוּ
סָל חַנְלָס (י): (ג) וַיַּעֲנֵן לְבָנִ וּבְתוֹאָל. רַקְעַ
סִיחַ וּקְפַן לְכַסְיבַּ לְפִנֵּי חַבְיוֹ (י): לֹא גּוֹכֵל
דָבָר אֲלֵיךְ. לְמַהְן כְּדָבֵל הַזָּה לְלֹעַ פִּי תְּזוֹכָת דָבֵל כְּגַן לְפִי
סְנִיכָל קְמָה' יְלֹעַ הַדָּבֵר לְפִי דָבֵר קְזִימָה לְךָ: (נְבָ) וַיִּשְׁתַּחַוו אֶרְצָה
עַל צְוָלָה טוֹבָה (י): (גְּנָ) וּמְנְדָנוֹת. לְזֹונָן מְגַדִּיס סְכָצִיחַ עַמּוֹ מִינִי פִּירּוֹת סָל חַיְיִ (גְּנָ) :

יהל אור

תוספות דבר סְלִינְגָה חַיְוֹגָן טֻוב לְרָט: (סְהָ) הַבּוֹנָה
סָלָה יְכוֹנוּ וַיְזַנּוּ מְלֹכוֹת: (סְוָ) "אַמְתָּה" טַהַת, לְפִי
הַמּוֹסְכָס הַוָּם מְסֻרָס הַמָּן, וְהַרְחָוי הַמְנָת, וּנְפָלָס טַעַן
לְמַיְל פְּטָל עַד הַתָּה (זְ) מִן תְּנָה (זְ) יְזִיזָה וְכָכָנוּ אַמְתָה,
אַמְתָה, וְגַרְדָּף (זְ) כְּעַיקָּר (זְ) כְּוֹרְחוֹתָן לְפָס
חַמְתָה: (סְוָ) חַמְוִינָה כְּמַיְשׁ "וְתַכְיֵה הַלְמָתָה נְעָדרָת" (יְטָעִי)
כְּטַעַן (זְ) (זְ) כְּן הַסְּכִימָה סְמִילָה, כְּיֵה חַמְתָה גַּוְרָתָה
חַמְעָן לְכָן נְלָפָכה תִּיְהֵן הַנְּקָבָה לְתִיְהֵן סְדָנוֹתָה כְּמַלְתָה
חַסְדוֹן וְאַמְתָה, וְהַרְחָחוֹן עַל נְוִין הַחֲסִירָה כְּמוֹ סְכִינָה רָתִי:
(סְמָ) (זְ). בַּיְזָוֹן הַלְמָתָה בַּיה נְכַנְנָה חַלְקָתָה לְהַ
סְמָהָר זְוּנִי סְהָלָס וְלַפִּיכָה חַמְרָה כְּזָה, "כְּהַמָּר דָבָר לְהַ":
(סְטָ) וְכָן פִּי (לְמַעְלָה פְּסוֹק יְדָ) : (ט) אִם הַמִּסְטָן
וְכָנְגָנָה, וְכָן יוֹלְקָה מְפַעַן חַמְמָה, כְּיֵה אַחֲמָמִין כְּלֹחַ מְהֻמָּה
כְּבָנִי, "לְיִהְיֶה הַמְלִיכָה כְּמִקְרָיִס מְקִרְבָּה גְּמַלָּה" גְּמַלָּה כְּלֹחַ

אבן עוזרא

החסד (סְיָ) (כְּהָ), והבְּלָה מְנוֹת אַטְוָנה (טָ) (כְּבוֹ)
וְהַתִּיּוֹ לְשׁוֹן נְקָבָה (טָ) : נָא דָבָר דִּי, נָוָר,
וּבָנָן "בְּדָבָר דִּי" שְׁמִים נְعָשָׂוִי (תְּהִי לְגַן וָ) (טָ) (כְּבוֹ),
או הַוְכִיחַ בְּחַלּוֹם (טָ) : נָגָן וְמְנְדָנוֹת, מְנוֹרוֹת
מְנְדִים (שְׁהִי שְׁדִי יְנָ) (טָ), או פְּיַי בְּלָבּוֹשִׁים נְכַבְּדִים

קרני אור

סְמָולָס עַל כְּחַלְמָת כְּרָלָן (כְּטָפָ), וְכְבָנָה פְּפָצָה כְּיֵה
בְּכָבְנָפָט פָּתָח צָלָה חַמְיָה תְּכִירָה כְּנָטוֹס קְלָלָה, וְתוֹזָן
בָּה תְּחַקֵּפָ בְּכָ' כָּמוֹ כְּהָלָבָ, לְכָן כְּזָבִיל תְּלִימָזָר לְעַזָּן הַלְּבָב
לְכָבוֹלוֹת פָּלְחָוק קְיָוס דְּכָלִי מְלֹאָה צָלָה יְבָנָה מְזָוָה, הַכָּל
חַוְנָקָלָס וַיְוָכָ'מָן תְּרִנְמָוּ אַמְוֹתָי, כָּמוֹ תְּרִנְמָמוֹ מְזָנוֹפָתִי
וְכָס לְדָתָה סְמָות נְלָדָפִים: (זְ) (כְּהָ) חַסְדָּן כְּוֹל מֵאַסְטִיטָנוּ
לְזָהָם פָּל לְכָהָנָה, וְהַמָּתָה כְּחַתָּת לְמַלְאָקָה צָמָק צָיָטָנוּ
פָּלְזָוִי, וְמְפָזָי וְהַנְּקָלָה קְיָוס כְּחַסְדָּן צָיָד לְלְכָיָה, הַמָּתָה,
כְּיֵה הַחָבָר כְּיָעָזָב לְהַלְּבָבָס, כְּיֵה מְסָפָה צָמָק צָמָק תְּתִיאָתָה
לְעַזָּקָב חַסְדָּן לְהַלְּבָבָס, כְּיֵה מְסָפָה צָמָק תְּמַפְּדָלָה צָמָק
לְעַזָּקָב (לְלְכָיָה) לְטוֹכָה נְדוֹלָה צָמָק תְּמַפְּדָלָה קְרָלוּ חַסְדָּן וְגַמְתָּה, אוֹ
חַסְדָּן וְאַזְוָגָה, וְיַתְּכָן בְּמַפְּדָלָה סְחַמְדָה פָּלְגָה המְפָזָה, וְתַמְתָּה
כְּמַלְתָּה בְּתַפְּזָה בְּנִיסָן יְמִיד לְכָנוֹת כְּפָנָה כְּטָבָה צָמָק
(רְוָיָה): [כְּבָ] וְכָן כְּתָבָה כְּלָדָקָה כְּבָנָס, "הַגְּזָן", פָּגָן כְּבָנָה
וְכָנָגָה, וְכָן יוֹלְקָה מְפַעַן חַמְמָה, כְּיֵה אַחֲמָמִין כְּלֹחַ מְהֻמָּה
כְּבָנִי, "לְיִהְיֶה הַמְלִיכָה כְּמִקְרָיִס מְקִרְבָּה גְּמַלָּה" גְּמַלָּה כְּלֹחַ

פְּקָדָי רְשָׁי: (זְ) וְכָן כְּוֹל נְמָדָרָת חַנְדָה. (נְבָ) כְּיֵר פִּסְטָ . (בְּבָ) וְכָן סְוֹה נְסָפָן, וְכָמָלָכָה סְכָל טָבָ .
(גְּדָ) וְכָן סְוֹה נְסָפָן, וְכָמָלָכָה סְכָל טָבָ .

אונקלום

בראשית כד ח' שרה קמ"ב 283

לְאַחֲרָה אֶלְאַמְתָּה: נִזְאַכְּלֵוּ נְדָרָנִים וַיִּשְׁתַּחַווּ הָנוּ וְהָאָנָשִׁים
וְשְׂתִיאָה רְגֵא וְגִבְרֵא דַי עַמְתָה וּבְגַעַת וְקַמְתָה בְצָפָרָא וְאָמָר שְׁלַחֲנִי לִוְתָרִונִי: נֵה וְאָמָר
אַחֲרִיתָה וְאַפְתָה תִשְׁבַּב הַנְּעָרָא אַתָּנוּ
עוֹלָמְתָא עַמְנָא עַדְן בְּעַפְוָן אוּסְרָא יְרַחֲמֵן בְּתַרְפָּה
טִיזִיל: יְ וְאָמָר לְחַזְן לְאַחֲרֵין יְתִי וְיִזְהָר
אַרְתִּי שְׁלַחֲנִי וְאַיְדָה לִוְתָרִונִי: יְ וְאָמָר לְבָבָי שְׁלַחֲנִי וְאָמָר
גְּקָרֵי לְעַיְלָמְתָא וְגַשְׁמָעָמָה דְהִדְיָא אָמְרָה: יְ וְקָרְרוּ
לְרַבְקָה וְאָמָר אַלְהָה הַתְלָכָה עִם גְּבָרָא הַדְיָן וְאָמְרָת
עִם דְּהָאָישׁ הַזָּה וְתָאָמָר אַלְהָה:

אבן עזרא

קרני אור

יהל אור

בשדי

ממלמי ויהי הוא הינכש רוליס סא) : (ס) את
היא לאלפי רבבה. הַת זולען תקנלו חומת
ברכה טנאמל לוחברעס בעל כמושיעת כלבכה
חלבכה הַת זלען וגוי. ייל טיקח חומו
כזולען מתק וללא מהטס חחלה : (סב) טבוא
באאר להי רואין. טעלר לאכיזה בגל לוחברעס
חכיו טיקחנה סב) : יושב בארץ הנגב.
קלוב לחומו צהיר טנאמל ט) ויסע מסע
טבוא באאר להי (ט) (טב) : זהוא יושב. כי

ידל אונד

פסקורי רש"י : פא) כל 59. סב) תחומיות ה חי טוות תפקומת כ חי לוט כ. כל פ"ק יד. סג) נעל כ, ג.

אנו עזרא

פרק א' אור

הַפְּנִים: סֹגְנוֹ נִיצָא יִצְחָק לְשׂוֹת בְּשֶׁבֶת
לְפָנָות עֲרָב וַיֵּשֶׁא עִינָיו וַיַּרְא אֶתְהַנֶּה
גִּמְלִים בָּאִים: סֶד וַיֵּשֶׁא רַבָּקָה
אֶתְעִינֵיהֶن וַיַּרְא אֶתְיִצְחָק וַיַּפְלֵל
מֵעַל הַגָּמֵל: סָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהֶיךָ
מִידָאִיש הַלְזָה קְהֻלָה בְּשֶׁבֶת
לְקַרְא אֶתְנוּ וַיֹּאמֶר דַעַבְד דַוְא אַדְנֵי

אבן עורה

בימים ההם שם היה דר (ט) והוא בפתח
נגב הארץ ישראל (ט): סג לשוח. לLEFT בין
השיכים (ט) נלנו: לפנות ערב. קרוב טביאת
הشمיש (ט), ודהפק לפנות בקר (ט), ובפט' כי
תצא אבארנו באדר הייטיב (ט): פט' וטעם זתפול
על הנמל. ברצונה (ט) כתו „ויפול על מגויס
(במד' פט' ד) (ט) (ldr), ו怛פסוק הבא מאוחר (ט)
דווא טוקדים, כי ותאמר אל העבר וכבר אמlich
כל כך. הילכני (ט) ויתן קמיס. וילכין
כל כלומל חס יטה לחרץ לך יגימת מוד

קרני אור

ובכן מההלייכס פאנלן דמיה ליטוינר בעס כי פ�ז יונאכ כליהז
באגנץ וחוור ליעילו, וככלד"ק פי' זכלג מאייגטו זאייס רנייל גלאכת
דמיה וכן פי' לר' נ' מלך, ופיין כלטאכ"ס, ויזו"ס פאיינז
פיינז, וסכו"ק פי' כי פאיינז מנווה פ�ז מ"ס פסנש כהו
מיטוות פאיינז. מלאקת ה"כויומיס" מנווה מיטנחת כוות, ומוככ
מל נויהת לנקה, כי רלוון יחק כי לאנלה בכוד, זאטו כוות
מסטר ומון כוותה פקידיס גלאכת לאלאתך דלאן כטוד, זאטו כוות
פמקליה מוקוס מוזב יחק זיה כליאן האגנץ, זומסנת כוות לנקה
כיה לו יחק לאהיל למ"י רוחי, ומזס יאהו היל סבדה היל כדרכ
טנוכמייס כו זמיחנות פגמייס מחלין, זט פחד גאטטפלע ערל
בללהמת זווגו, וכודיעט פכתוב זנטקייס כו "טרס יקלחו געלוי
המנכ" : [לגד] וכן פי' הכלד"ק כפ"י על כליהזית, ובצלאז
טרס "סוח" פ"י טניין דנוביל, ופי' גאות כבдел, דנוביל פתפנסק,
ויזו"ס פצעיג ערל פמפרע. גלאכת נין כזיחוייס", ולרזייל (ב"ל
פ"ס) הילן זייחס הילן תפלאס, וכן תייח זווכ"ט, גאנזונג זילן
פי' דב"י זיל, וראע"ס, ועיין מוב סכתוב פאלטנ"ג כוות, ומס
טליו, ואלט"ט "סוח" מגזית טה, היל פה, סאגתה ערל
ביח סג) "מצחית כנויות מסח" (מל"ג יה ו) קלומל סקמ דמאו
לה גאות כפסק פלאו. רק גאות כדעת ולבשתין פאנזיז
בניזול ערל כבдел כלוי גאות מהבניש מון פסק כיווש, וכן
כמיס דהית הימל, כי יסול לה זוטל" (חכ' לו כה) וכן תייח
סכתוב פלאמה נארץ ולה כנויות פד פאקרפ, ובזאנז זיל
נארץ, לח"כ כי נומלת מפל פגמל ממס, וכל גאון סרכינה
לגייפות, לפי סקית דוכנחת כמו ה"ט מס'ס ביעתות
ולקחtes למייסק וקחtes כט פלאה, וח"כ פטלאה וסלאנ"ג פי'

מקורי רשיי ; מ"ד) טס פ"ז י"ד . מה) כ"ל פ"מ ז' , תגלו מה ש היה לו חותם. נכללות טו כ' , פ"ז ו' ג' , וכן ת"ה "גאליגס". טו) מה) קג ה' . ס"ז) נ"ל פ"ט טו כ"ט איזמור ל' תיזנ"ט . מה) וכן כוונת נ"ל טס . ס"ט) למפלכ פ' י' ג' . ע) ז"ג ככ י' . עא) מה) לו כל .

הנלהת הוללה ברגע ויתר בין קלט ובין
קול וצט כיש כבאל סכומל סד) הסל
בין קלט ובין נבל: (טג) לשוח. לanon
תפללה סה) כמו טו) יטפוך צימוי: (סד) ותרא
את יצחק. להמתה חוטו הדול ומושך (ט"ח
ומתמה) מפכו טו): ותפל. הקטינה עלמה
לארץ כתרגם וחתרכית טה) העטה עלמה
לארץ ולאה הניטה על פקלקט כמו טט) העט
ל' מوطה לארץ ולומת לו עא) כי יפול נח

יהל אור

נחר לחי רוחי : (פכ) כי היה לייחס כמה מקומות
למתקנה וଘלייט, אך עיקר דירתו היה כפלה הנגב,
כמו יסע ממס אכרם הרים הנגב ויסע כין קדש
ובין צור (למעלה ח) : (פז) בדרכמה של חי הנקריה
נגב כל המקരיה : (פז) בלוומר להשתטט וליישן כין
החוילנות לרוח טויס : (פח) ופי' כהערב פונה ונח :
(פט) בשhabcker פונה ונח : (ג) (שם נדרן' נג יג)
פי' לפנות מרוב קודש השערב, וכן לפנות נקר, קודש
זרות השעם, ורהייתו כי החר טהור הכתוב לפנות ערב,
המר וככונו השם, וכן הוות דעת רוז'ל שם לעניין השערב
שם : (גה) ע"ב לך הויק לה הנפילה : (גכ) ושם
פי' נ"כ חמ' זל ויפול מל פניו ברזונא, וכן פה
סונות האל וזל כאשר נפלת ברזונה לך הויק לה הנפילה :
(גג) ותאמר هل המשפט :

בצ' נחטולת סר' ג', והלאכ'ס פ'י נטפת חילנות וניליות פלי' סנטקס וכתחנות פנין כמו 'ונסתהש מועל פאלמַה' (דנ'!) מן כבמילך, ונוזד מז'ה בס 'סית' לכויהה כטכ' סנטקס טכנד טלי'ו ומזה כפין כהן לשות נז'ס, פ'י לפשות טה' פ'י פילד'יג כפי הפטט: (לד) (ובב'ר פ' ס) ותסול מתלכית, 'ויהתכלית' וכן פ'י לט' ז'ל, וכoulos מוליס פ'ל סכת טען' ויהתכל ויהין דעת היינקלס שאנטמייט פלמס מן שגט בטיש נא' חד כלנד, ומיין נלה'ס מס פלטג פ'ז, ואלאכ'ס דגמלוח, ואלאק פ'י שאנטמייט פלמס מפל כנמל וגהלא' נאג'ן

מקורי רשיי ; מ"ד) טס פ"ז י"ל . טה) כ"ל פ"מ ז' , תגלו מה ש היה לו חותם . נכללות טו כ' , פ"ז ו' ג' , וכן ת"ה "גאליגס" . טו) ת"ה קכ' ה' . סז) כ"ל פ"ט טו כ"ט איזמור ל' תיזנ"פ . טח) וכן כוונת כ"ל טס . סט) למפלכ' פ' י' ז' . ע) ז"ג ככ' י' . עא) ת"כ לו כ"ל .

אונקלוס

בראשית בר כה ח' שרה

286

וְתַקְהַצְעִיף וְתַתְכִּס : ט וַיִּסְפֶּר
הָעֵבֶד לְيַצְחָק אֶת כָּל־הָבָرִים
אֲשֶׁר עָשָׂה : ט וַיֹּבִיאָה יַצְחָק
הָאֲהָלָה שָׂרָה אֶמְוֹן וַיִּקְחֶת אֶת־
רַבָּקָה וַתַּהֲיוּ לְאִשָּׁה וַיַּאֲהַבָּה
וַיִּנְחַטֵּם יַצְחָק אֶחָרָיו אֶמְוֹן : ב פ שְׁיָה
כֵּה אָנָּסָף אֶבְרָהָם וַיִּקְחֶת אִשָּׁה
וְשָׁמָה קָטוֹרָה : ב וַתַּלְדֵּת לוֹ אֶת־
זָמָן וְאֶת־יַקְשִׁין וְאֶת־מָהּן וְאֶת־

ריש'

קְרָקָע : (ס) וְתַחַבָּם. ג' וּמִתְפָּעֵל כְּמוֹ עַב
 וְתַקְבֵּל עַב) וְתַקְבֵּר : (ס) וַיִּסְפֶּר הָעֵבֶד.
 גָּלָה לוּ נְסִיס שָׁגַנְתּוּ לוּ שְׁקָפָה לוּ הַלְּזָה
 וּשְׁנוּדָמָה לוּ רַקָּה כְּתַפְלָתוּ עַד) : (ס) הַאֲהָלָה
 שָׂרָה אֶמְוֹן. וַיַּצְחַק הַהֲלָה וְהַלִּי סִיחָן קָלָה
 הַמּוֹן כְּלָוָל וּנְעַקְתִּית דּוֹגָמָת סָרָה הַמּוֹן עַה
 סָכָל זָמָן שָׁקָה קִימָת קִיחָה כָּרָךְ דְּלָוק מַעַיָּק
 לְעַרְבָּה קָבָת וּכְרָכָה מְלוֹיכָה בְּעִיסָה וְעַנְןָ קְפָול
 מֶל הַהֲלָה וּמְקַמָּה פְּסָקוּ וּכְבָחוּ לְרַקָּה חֻלוֹן עַי) : אֶחָרָיו אֶמְוֹן. דָּרָךְ הַלְּזָה כָּל זָמָן
 זָמָנוֹ קָל הַדָּס קִימָת כָּרוּךְ כָּוֹל הַלְּזָה וּמְקַמָּה צְהַבָּה עַי) : (ה) קָטוֹרָה

ידל אור

(ג) וַיְהִי סִיעּוֹר הַכְּתוּב וְתַסְעֵה רַכְחָה הַת
 כָּאוֹם יַצְחָק מֶלֶךְ וְלִקְחָה כְּלָטָף וְתַחַכָּס פְּנִים לְרוֹב לְנִיטִיתָה
 וְכָרְבָּה וְמֶלֶךְ פִּי כְּטַפֵּס מַעַל סְגָמָל, כְּמוֹ כִּי גָדוֹל מַעַל
 בְּמִיס חַפְּרָן) (חט' קמ' ס) וְכָלָן כִּי מַפְלָגָה גָּדוֹל אֶבֶן כִּי
 רַוְכָּה צָלָיו כְּטַהָה טַלָּמָה גָּדוֹל חַדְדָה, נְסָכָ פְּנִים לְזָרָן גִּיטָות,
 וְסָוּר דְּעַת סְרַמְכִין וְכָרְדִּילִין, וְלְעַמְסִ פִּי הַכְּנִיטה רַחֲבָה
 גְּבוּרָה פֶּל סְגָמָל לְכָבוֹד יַצְחָק כְּמוֹ יַטְול מַעַל הַמְּרַכְכָה
 לְקַרְחָתוֹ דִּינְעָמָן (מ"ב ס' ס) : לְהַלְהָן וְכָתָב פִּי סְרַמְכִין זָלָל
 שָׁלָל פִּי פְּסָוק הַלְּמָרְדוֹן מַוקְדָס, כִּי וְמַהְלָרָה אֶל סְעַד וְכָכָל
 הַמְּרָה אֶל סְפָנָד, וְרַבְּסִים כְּתוּבָה כָּן עַל דְּפָטוֹת, וְכָלָמת סִימָלָה
 פְּסָכָ, אֲכָל נְכָחָן תִּגְנִינוּ כָּכָן צְלַעַךְ לְפָרָב צְהִי בְּמַקְרָבָה
 פִּיְיָב, וְכָל כְּתָב סְרַדִּילִין : [לוֹ] וְהַרְאָוי וְתַתְכָּה, לִקְקָדָם
 נְפָכוֹר וְיָרָא הַהֲטָפָן יַפְתַּח כְּטַפֵּס הַלְּמָרְדוֹן כְּתָבָה
 הַתְּמִרְבָּה לְגַד גְּלִי גְּנִיגָה (סָבוֹא חַטְ�וָה קְטָנָה) נְכָן גְּפָלָה,
 וּקְמָנָז הַכְּיָבָשָׁן כְּפָנָר סְפָתָח גְּעֻנָּוָר סְכָ"ט (רְכָ"ד) :

[א] וּרְשָׁעִי זָל פִּי, סִיחָן כְּגִיל סִיחָן קָטוֹבָה, וְכָן הוֹסָר (פְּדָרִיאָן
 ס' ה', תְּמִתּוּלָה חַיִי ס' ה', וְכָלְמָלָה תְּמִתּוּלָה סְתָ' רְכָ"ב
 ס' ט, נְגִיל פ' סְמָה) : [בָּ] וּכְבָבָ"ד פ' סְמָה, קָטוֹבָה וְסְגָל
 וְכָל, הַלְּזָה וְכְתָמִיכָה וְלִגְנִי הַפְּלִינְגָטִים הַלְּזָה (לְגִינְגָס, הַלְּזָה פְּלִינְגָטִים
 מְלָגְטָה)

סקורי ריש'. עב) נְמָתָה לְהַחַד עג) נְמָתָה לְיַמָּה. עד) נְמָתָה סְס. עה) וְכָן פִּיהָן יוֹכְנָע. עו) נְמָתָה פִּס. טו.

אבן עזרא

אֶל הָעֵבֶד (ג) וְלַהֲן) : סָהָה וְתַחַכָּס . סְבִנִין
 הַתְּפָעֵל (ג) הַתְּיִוּן הַרְאָשׁוֹן לְנִקְבָּה שְׁאַיְנָה
 נִמְצָאת (ג), וְהַשְׁנִי לְהַתְּפָעֵל (ג) וְלַוּ : מִן הַאֲדָלָה
 שָׂרָה אֶמְוֹן. דָּרָךְ קָצָרָה, הַאֲהָלָה אֶזְלָל שָׂרָה
 אֶמְוֹן, (ג) וּבָן „הַנְּבוֹאָה עוֹדֵר הַגְּבִיאָה“ (דְּהַיְבָ טָו
 ח) (ג) „בְּסָאָךְ אֱלֹהִים“ (תְּהִי מָה ז) (ז) :

אֶקְטוֹרָה, אַיְנָה הַגָּר (ג) (א), כִּי כְתֻוב וּלְבָנִי
 הַסּוֹלְנִשִּׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם (לְטַטה
 פ' ו) (ז) (בָּ) , וּפְנִי פְּלָנֶשׁ שְׁפָחָה (ג) וְזֹה הַשָּׁם

מֶל הַהֲלָה וּמְקַמָּה פְּסָקוּ וּכְבָחוּ לְרַקָּה חֻלוֹן כָּוֹל הַלְּזָה וּמְקַמָּה
 זָמָנוֹ קָל הַדָּס קִימָת כָּרוּךְ כָּוֹל הַלְּזָה וּמְקַמָּה צְהַבָּה (ג) וְזֹה
 קְרָנִי אָוֹר
 פִּינְדָה לְהַלְהָן מַעַל הַגָּמָל כְּרִיחָה יַלְמָק, כִּי הַמְּלָר לְהַכְּעֵד
 כָּאוֹם יַצְחָק, וְלִקְחָה כְּלָטָף וְתַחַכָּס פְּנִים לְרוֹב לְנִיטִיתָה
 וְכָרְבָּה וְמֶלֶךְ פִּי כְּטַפֵּס מַעַל סְגָמָל, כְּמוֹ כִּי גָדוֹל מַעַל
 בְּמִיס חַפְּרָן) (חט' קמ' ס) וְכָלָן כִּי מַפְלָגָה גָּדוֹל אֶבֶן כִּי
 רַוְכָּה צָלָיו כְּטַהָה טַלָּמָה גָּדוֹל חַדְדָה, נְסָכָ פְּנִים לְזָרָן גִּיטָות,
 וְסָוּר דְּעַת סְרַמְכִין וְכָרְדִּילִין, וְלְעַמְסִ פִּי הַכְּנִיטה רַחֲבָה
 גְּבוּרָה פֶּל סְגָמָל לְכָבוֹד יַצְחָק כְּמוֹ יַטְול מַעַל הַמְּרַכְכָה
 לְקַרְחָתוֹ דִּינְעָמָן (מ"ב ס' ס) : לְהַלְהָן וְכָתָב פִּי סְרַמְכִין זָלָל
 שָׁלָל פִּי פְּסָוק הַלְּמָרְדוֹן מַוקְדָס, כִּי וְמַהְלָרָה אֶל סְעַד וְכָכָל
 הַמְּרָה אֶל סְפָנָד, וְרַבְּסִים כְּתוּבָה כָּן עַל דְּפָטוֹת, וְכָלָמת סִימָלָה
 פְּסָכָ, אֲכָל נְכָחָן תִּגְנִינוּ כָּכָן צְלַעַךְ לְפָרָב צְהִי בְּמַקְרָבָה
 פִּיְיָב, וְכָל כְּתָב סְרַדִּילִין : [לוֹ] וְהַרְאָוי וְתַתְכָּה, לִקְקָדָם
 נְפָכוֹר וְיָרָא הַהֲטָפָן יַפְתַּח כְּטַפֵּס הַלְּמָרְדוֹן כְּתָבָה
 הַתְּמִרְבָּה לְגַד גְּלִי גְּנִיגָה (סָבוֹא חַטְ�וָה קְטָנָה) נְכָן גְּפָלָה,
 וּקְמָנָז הַכְּיָבָשָׁן כְּפָנָר סְפָתָח גְּעֻנָּוָר סְכָ"ט (רְכָ"ד) :

[א] וּרְשָׁעִי זָל פִּי, סִיחָן כְּגִיל סִיחָן קָטוֹבָה, וְכָן הוֹסָר (פְּדָרִיאָן
 ס' ה', תְּמִתּוּלָה חַיִי ס' ה', וְכָלְמָלָה תְּמִתּוּלָה סְתָ' רְכָ"ב
 ס' ט, נְגִיל פ' סְמָה) : [בָּ] וּכְבָבָ"ד פ' סְמָה, קָטוֹבָה וְסְגָל
 וְכָל, הַלְּזָה וְכְתָמִיכָה וְלִגְנִי הַפְּלִינְגָטִים הַלְּזָה (לְגִינְגָס, הַלְּזָה פְּלִינְגָטִים
 מְלָגְטָה)

עג) פְּנִי פְּלִינְגָטִים פְּלִינְגָטִים.

מִדְיוֹן וְאֶת-יִשְׁבָּק וְאֶת-שְׂנִית :
ג וַיַּקְרֵב יְלֹד אֶת-שְׁבָּא וְאֶת-הַדְּן
וּבְנֵי הַדְּן הַיּוֹ אֲשֻׂרָם וְלִטְנוּשָׁם
לְאמָים : ד וּבְנֵי מִדְיוֹן עִפָּה וְעַפָּר
וְתַחַת וְאֶבְיָה וְאֶלְקָעה פָּלָאלה
וּבְנֵי קְטוּרָה : ה וַיַּתֵּן אֶבְרָהָם אֶת-
לְאַשְׁר-לֹז לִצְחָק : וְוּלְבָנֵי
אֶבְרָהָם נָתַן אֶבְרָהָם

בן עזר

איןנו נפל על זכר (ה), ונוכל לפרש על פילגשים נשים (ה) : ג' אשורים. י"א כי אשורים שהי יודעים הדרבים (ו), ולטושים צופים מרחוק (ו), והגכון בעני כי הם שותות (ז), ואין בהם תואר

והתלגוס של הונקלום אין לי ליבוי על לשון המקלה ספイラם למלין לאון מונס. ואית שחוינו כן מפני מהלך שלינס יסודית כליה לנו תיבות שלין בלהקם הילך ונתומפה הילך בלהקם כמו י) חומרה חנק שווים מן ה) נכח רגليس וכמו י) אנטוק שמן שווים מן ז) ולחמת וסכת : ולטושים . כס בעלי האליס כמטפוריים אהב ותנה ונופעים היה בחלי הפלנו וכן כויה הומר) ולנה גטויז ע"פ כל החרז שבן למד וגווין מתחלפות זו בזו : (ב) ויתן אברהם וגוו'. המל ר' נחמייה ברכת דימתיקי ט) נתן לו שלמר לו רקנ"ה להבלס וכייח ברכס . הרכות מסולות בידך לביך הות מי טרלה ואבלס מסנן לילחן : (ו) הפולנשיס . מסל כתיב צלחו טיטא הילא פלנץ החת טיען גנאל טיען קעולה י) נזיס בכתובה .

קרני אור

על כל מילון נאנו, כי אין לנו נסיבות לפונטולוגיה, ע"כ יפלס ספרי פלנץ, ספהלה: (ד) פ"י בס „ספרה“ לא מיהנו ממשו בס לזר, כדרך זלא מליינו לנוינה מלזון עבד, כי להן ספרה כופל טל פילנץיס: (ה) כי הטעמי ספרה מפצעת הכלחוב בס צימזוקהן, כי פילנץיס האנץיס כי קיה מדבר עס בנות יסלהן זהי עונצות עס הבונעליס חותן, יס לפרשו נסיס, וזה כי בנות יסלהן עונצת עס נשי מורייס לי קיו רגילותות עמכן תמייח, וכן פ"י הילדי"ק בס צטוף, ופי"י „האר בסר המורייס גארס“ קטעו על פילנץיס, כי נס ערות הניקבה מכונה בלזון דבר כמו „לס יקה זונת גנטלאס“ (ויקראטו יט): (ו) ובן תמייח, וכי לדין הוו למיטרין בס המכונות טירות כולני דרך מעריר לעיר, מלזון „הט טטה חצורי מני כדרך“ (חויב להזען פנין: זענד ובליכה: (ז) מלשון ילטוט עינויו (חויב טו ט): (ח) שמות עמיות:

מקורי רישׁוּי. א) כ"ל פ"ב הל' ד'. היכומון ה' מ"ז מותח פדר' הל' פ"ל. ב) תנומת ה' סס, כ"ל סס, תנומת ה' סס, חיוכ"ע ופס"ז. ג) כ"ל פ"ה פ. ד) פמוס ז. ה) פ"ג ד', ז. ו) מג'נ', ד' ג'. ז) רותן, ג. ח) פ"ה נ' טז. ט) פ"י בטל מתכס ועיין מקורי כפ"ז (עמ' כד י). ו) עיין קלי הור בפרק ב.

זו הגד וונקלחת קטולח על צס טנחים מעשייה כקטלה א) וטקאה פטהה טלח כוזונגא להרט מיטס צפלסה מהכלתס ב): ג) אשורים ולטושים. צס רחשי מומות ג)

ר' שמי

וכתלוגוס של חונקלוס אין לי ליבוי על נושא
זהינו כן מפני מהלך שuingה יסודית כרי לנו
בלחץ כמו ד) חומרה הרבה יותר מן ה)anca
ומכת : ולחושים . בסגנון האליים המפוזרים
אנו חומר) ואנו גטושים ע"פ כל מהלן
אברהם וגורה . המל ר' נחמי ברכת דימתיק
ברכו . לכלכלה ממלות בידך לבך היתה מי ש
הssl כטייל סלה ליטול הלא פלנגן החת

יהל אוד

(דה"ה ה נב) "ובני קטורה פילגש הגרהס" ובס "פיגנס"
פירוזופחה , וסמרס (יהז' כנ' כ) על הפטוק "ווחעננה
על פילגנישס" ספירוזו בסאנסיס ולג' נסיס , וכן הכנין
גרד"ק בס זה הפיירוז זוז'ל אס "פי" סמרס פלנסיס
עכדייס , כי פילגניז נמקוס זה אנדיס ולג' נסיס ,
וירקה ע"ז "הסר בצל המורים צארס" (יהז' כנ' כ) בהוא
כינוי להבר האיט וכו' והנכון צעני טהור כמזהעו" ,
וכן דעתה ז"ל טהור כמזהעו , ואעפ"י סמכתך פה
כיו"ל מס כדרך תזכירים , כי ה"י לו לכתוב "הפלניזות" ,

יהל אור

בראשית כה ח' שרה

**מִתְנַחַת וַיָּשַׁלַּחֲם מֵעַל יִצְחָק בֶּן־
בְּעֹד דְּהֶא קִים קִידּוּמָא
לְאָרָע מְדִינָה : וְאַלְזָן
יּוֹמִי שְׁנִי תְּנִי אֶבְרָהָם
דְּחִיא מָהָה נְשָׁבָעָיו וְחִמְשָׁ
שְׁנִין : חָ וְאַתְּגִיד זְמִית
אֶבְרָהָם בְּסִיבו טְבָא סִיב
וְשָׁבָע יוֹמָן וְאַתְּפִנִּישָׁ**

רשי

פלגשים גלאו כתובה. כדחל מלין במנלה יא) בנסיס ופלגשים לדוד : נתן אברהם מתחנות. פילשו רכוטינו קס טומלה נסכל להט יב) ד"ה מה פניטן לו על הודות טלה וטהר מתקנות קנטנו לו הכל נtan להס טלא רלה ליבנות מס' : ז) מאה שנה ושביעים שנה וחמש שנים. בן ק' כבן ע' וכן ע' שפט בשיבה טובה (ז) ; ויאוסף אל עמיו . י"א

יְהָל אֹר

(ט) כי אם נגמר בסוף תוחר הבס, פ"י ע"ט תוחר
מטעיקס, מה נצטט לשלב הפטמות אפר לבס: (ו) כי
(למעלה כל י) כתיב "וכל טוב להוניו בידו" וכפירץ י
בס, והיו כהן מתנות לבס, ע"כ יפרס כי נתן לבס
אמון וזה היו נכלני הכליל: (ויל) הוא לתוספות ניחור,
קדמה טהור אל חוץ קדס: (ויב) הוא נ"כ לתוספות
ניחור: (ויג) כי ל"ז כו"ט כדור כעולם וכולם יסנו
על מרכז ח"ז: (ויל) ובן כתוב (למטה פ' טו) יטול
גופים וקלמיה", ובליה בס נס יתר צני הפלנדים:
(טו) לפיכך אין כל קדמה, וכי קדס, זהה למורה ח"ז:
(טו) טויה קלה שאינה כחריות חולין: (ויז) ובן פי
הרבנן סמת גינויה כזרות נער: (ויח) בל
מקום כתוב ונוצע פירשו מיתה, אך כי מיתה קלה:
(ויט) כי במקום שנגמר וימת כל גינויה, יכול להיות
סמת מיתה בסה: (כ) מפני סמתו כל שיכוב, וח"ז
הרייך עוד לפרס מיתה: (כג) אחר טהרת ונגורות, ולמה
הממר עוד וימת, ע"כ פי' וימת סמת בסירה טובב:
(ככ) שראתה לו כניש וצני כניש ופייה כטונה וככבוד
בכל ימי חייו, וכדרס (כ"ב טו ז) עצה יסמעאל תשוכנה
בחייו: (כג) ר"ל מעולם האכל, וכטעם טהור דנק צו
לכתוב "וילך הלא צני קדס" (למטה כת ח), צני קטווב
או יטיכנו נאך ערב בכח חוץ קדס בזאתני לרשותך:
כך התחנו בעיות וכטול התחנשה, כי מיתה היה נ"כ חולצת
לה, ונוצע להס וחיו" (איוב יד יז'), ותמיון זל (כ"כ
ג"ג) התחנו הרגזונס בונת נחינה בגזיות טל בטה
זועם בגזיות, כי האפס תבאל נתונתסה: [ז] ובן' (כ"כ
יעס וחותיפז קהאנין, וכחכ פראמץן זל כוונתס, כי
פס זכוכן כמיתה כאלה ויהקן הוא וימת פרצוו נמיתת
כהודיקיס

אבן עזרא

שכ' (ט) וכן: ר' מתנות. מIRON נתן להם (ט) (ד);
קדמה. פ"י אל ארץ קדש (ט), וכן "אשר לא
יעבדו אותו את נבובחנצר" (ירשי בז ח) (ט),
וקדם טורה איי (ט) (ה), וויא אל מקום בן
ישמעאל (ט) והרראשון נבון (ט): ח סלה ויינע.
צאת הרוח מהגוף רגע אחד בלי עינוי ועיבוב (ט) (ו),
הלא תראה, "ויאסוף רגליו אל הסטה" (לטטה
טט כ), ומיד גוע (ט) והנה כל נזעה טיטה (ט)
ואין כל טיטה נזעה (ט). על בן כתוב בטבול
וינוע (לטעה ז בא) (ט) (ז); ופי' ימת אברהם (ט).

לקרני אור

מן טב כוֹטִיכְסְ-נוֹזִיכְס (עמוס ט ז) מן פָּלַשְׁת סְלִיבָתִים
פְּלִיבָתִים (זז) כן מן פְּלִנְדְּסְ-פְּלִינְגְּסִים. וכדברים גְּרוּכִים :
[ג] (ובכ"ר פ' סה) ל' בְּחוּלְלָן כְּגַם חֶמֶל, הַעֲגָן לְחֵיעַן,
מְתוּכָנָמִין וְתוּמָדִים הַגְּדוּן לְפָרִין וְרַהֲבִי הַוָּמִין,
כְּלָפָן לְהַצִּי הַוָּמִין כֵּן, וְכַלְקָוָן רְמוֹן קַטְבָּנִי, עַגְלִין
וְלוֹפְכִין וְרַהֲבִי הַוָּמִין, וַיְכִי' עַתְלָגָס "תְּגִלִּין וְתְּאַפְּוּדִין וְרִיבִּין
הַוָּמִין", וַעֲיַן כְּנַתְבָּס מִסְכָּנָתָכְס פ' ז : [ה] כי כְּהָלָות הַכְּלָסָס
בְּלֹא שִׁיס נְכָס מִי בִּזְלִיךְ אֶל כְּבָלִימֹת, נְמַנֵּן כֵּל שְׁבָל דָו
לִיחָן, וְנְמַנֵּן מְתָנָות לְבָנִי קְטוּבָה וְבָנָה, וּבְלָאָס מַעַל יְהָנָן
בְּנָוָן כְּשֻׁדָּטָה קַי אֶל הַרְבָּן כְּמַזְלָת, כְּדִי בְּלֹא לִיכְנוּ פָעָם יְהָנָן
עַל כְּיוֹצָה, וּבְלֹא יְמַנְעֵיכְוּ מִכְבָּלִימֹת מִפְנֵי רֹוט מְטוּבָה
(לְגַנְגִּינָה) וְכַדְבָּזָל (כְּנַהֲרָה) נְהָרָה, וְכָרְבִּי טְפָחָת וְאַדְלָה הַגְּדוּךְ
וְאַדְלָה בְּכֵל טָוָג) בְּסָטְוּמָה מִפְלָל לְכָס, וְסָיָה כְּמַדְלָאָס בְּכֵל
עוֹב, פִּינְגָו הַיְלָגְגִינָהוּת בְּסָיס יוֹדָפָ : [ה] שְׁלָחָם כְּלָפִי מְוֹדָה,
וְזַיְהַמְּתָכְכָל לְהַזְוָה הַזְּנָן מְלָאָהוּת הַמּוֹדָה זְנָחָס, וְהַמְּאָל אֶל הַרְבָּן
קְדָס, וְזַוְּגָה מְלָן וְזַוְּגָה כְּבָדִיס וְזַוְּגָה הַרְלָוָת בְּנַקְרָחָה כְּכָתָה
אֶלְעָזָר קְדָס, וְהַרְבָּן נְגִי קְדָס, וְזַוְּתָּה כְּלָבָן סִיתָּה לְמַבְעָתָה
חַנְגָּהָס, גְּפִינְקָה שְׁלָחָם לְבָכְוָן בְּסָס, כִּי לְהַבְּנָתוּ יְקָרָבָתָה הַגְּזִיָּה
מְסִפְחָה (לְדָקָק), וּבְלֹא ס"ר "אֶל הַרְבָּן קְדָס", אֶל הַרְבָּן
אַגְּלָהָת הַרְבָּן קְדָס, זְבָן כְּלָבָן פְּרָבִי "בְּלָקְיוֹן" מְנִינוּ מְזִדְקִיָּה,
וְסָס נְזִדְקִיָּה (בְּסָס וְד) "וְעַלְהָה מְלָיָן" וְשְׁאַלְקָה וְגִיְיָה קְדָס",
(וְכָהִזְכָּרָה נ) "בְּגַלְוָן מְבָל נְגִי קְדָס", (וְכָמָ"ה ס' י) "אַחֲכָת
כֵּל נְגִי קְדָס", (וְכָיְצָא מְטָה תָּה) "קוֹמָה עַל אֶל קְדָל וּבְדָרוֹ
הַתְּבִת נְגִי קְדָס" וְיַתְּבִת נְגִי קְדָס הַתְּבִתָּה, וְסָס הַנְּבִתָּה מְלָס נְבִירָה
הַגְּבָנָה לְהַרְבָּן קְדָס זְוִתָּה כְּבָנִיָּה (כְּדָעָת מְכָלָן יוֹסֵי וְבְלֹא ס"ק)
וְזַיְהַ שָׁם "נוֹעַ" לְפָוָלָהָת סִתְּתָה נְתַלְבָל נְדַבָּרָפָ מְבָס "גַּעַ" כְּ
פְּדָכָר, וְסַתְּלָקָנוּ מְנָסָה כְּתָנוּתָה, וְכַטְפָּה "וְגַדְלָה יְמֹתָה
בְּסָפָ"כ) זְנַלְדִּיקִיס נְהַאֲרָב לְזָוָן גְּנוּעָה, וְזַוְּגָה מְמַתָּה בְּסָס
פְּתָנוּתָה, וְזַוְּגָה מְיִתָּתָה כְּלַדְיִיקִיס בְּלֹין כְּמִתְתָּס כְּיָה כְּטוּנָה
בְּסָס) פְּקָדוֹ, וְסָלָד כְּמַנוֹּל נְהַאֲלָב בְּסָס גְּנוּעָה, וְמַתְּרָן
פְּגַוּשָׁה מִיתָּה בְּלֹה תְּוִלִּי מְכָהָוג, וְכָלָה יְסָולִין וְכָבְזִיבִּיל כְּכָתָה

מקורי רשי: יא) סנד' כה ה. יב) כט ה (ו).

בראשית כה ח' שרה קמה 289

אונקלום

אל-עֲמִינָה: ט וַיַּקְרְבוּ אֹתוֹ יִצְחָק
**וַיִּשְׁמַעְלֵל בֶּןְיוֹ אֶל-מִעֵרָת
 הַמִּכְפֵּלה אֶל-שְׂדָה עֶפְרֹן בֶּן-צָהָר
 הַחֲתִנִי אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי מִמְראָה:
 הַשְׂדָה אֲשֶׁר-קָנָה אֶבְרָהָם מֵאָת
 בְּנֵי-חַת שְׁמַה קָבֵר אֶבְרָהָם וִשְׁרָה
אָשְׁתָוֹ: י וַיַּהַי אַחֲרֵי מָות אֶבְרָהָם
 וַיִּבְרֹךְ אֱלֹהִים אֲתִי-צָהָק בֶּןְיוֹ וַיַּשְׁבַּ
יִצְחָק עַמְּדָבָר לְחֵי רָאִי: פ שביעי
 יב וְאֵלָה תַּלְדָת יִשְׁמַעְלֵל בֶּן-
**אֶבְרָהָם אֲשֶׁר יָלַדְהָה נָגֵר הַמִּצְרִית
 שְׁפָחָת שְׂרָה לְאֶבְרָהָם:** י וְאֵלָה
**שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׁמַעְלֵל בְּשְׁמָתָם
 לְהַגּוֹלְדָתָם בָּכֶר יִשְׁמַעְלֵל נָבִית****

בן עוזא

כ"י על כבוד הנפש אמר, כי בהיותו מתפקידים עם דגונף הוא כחלק נפרד (ט), ובഫדר סהנוף יאסף הבבוד אל עטיו (ז) זהו, וי"א כי זה משפט הלשון, (ט) והטעם על ריבתו בדרך אבותוי כאלו יתחבר אליוים (ז), וכן "ואתה תבוא אל אבותיך בשלום" (למעלה טו טו) (ט) (ט): ויברך לנו. כמו מקומו היכלוס ט) ד"ה אף על פי שמספר סקצ"ס הפת נכריות להיכלוס נמייה לבעל הפת יתקין מפני קלפה הפת נמייה לבעל יכל בועל כוכרות ויכרך הפת חסן יעב נמייה וכח הקב"ה וכרכו ט): (יג) בשמותם לתולדותם.

קרני אור

פלדיים: [ח] בצדיקים נ hollow גוועה וויספה עסנויפה סכט אל פנו זונגעל נתונעטו, וואספה טג אל סכט זונגעלה לומנות בכבוד, לג' כן גלבועים מנזיזים נספס צדכלות גאנטבל לומזיות ככילות ווילוט, והקער פולן וככל כתלאס פנדות פחדזיס, לג' גאנל נדאס גוועה כתה זונזיטאטס תחנטל כל האפעס פס האגאר: [ט] עיין גראידט פס:

שהוא עמה, וכן מפורט "רוותו ונסמותו הלו יוסוף" (הווע לד יד) ומײַן למאלה טו טו קריי הוור הערקה ג' :

סקורי ורשאי: יג) פיין כ"כ טו כ. יד) ג'יל פ"ל, ג' ופל"ת יג ופנ"ט ז. טו) סופה יד ה. טז) עיין תנומת פ

כ"ג כ"ג צעל טעה: (ט) יצחק וישמעאל מלון טעטס יטמעלן הטעטה יג) וכוליך הפת יתקין לפניו וסילן טיגל טודל קנה מלש היכלוס יד): (ימ) ויהי אחריו טות אברהם ויברך לנו. כמו מקומו היכלוס ט) ד"ה אף על פי שמספר סקצ"ס הפת נכריות להיכלוס נמייה לבעל הפת יתקין מפני קלפה הפת נמייה לבעל יכל בועל כוכרות ויכרך הפת חסן יעב נמייה וכח הקב"ה וכרכו ט): (יג) בשמותם לתולדותם.

יהל אור

וממעידנו סיון הקוווג: (גד) ר"ל ה' הילדיים ה'ר נחלה: (כח) וכן כתוב קרד"ק, וזה הילדיון יהונ נמקרא יתיי הילניות לדיקויס לו רטעריס: (כו) כי כמהת כוילן צדריך סהילכו אוונטוי כהלו מילס, ומכהיח"מ טעל נכתס צדריך אוונטס: (כו) וענינהה זאנספֿת נסמתת לאדריך אל גורו היהויס להויע עד לאתדריך עס מקורה שאהו עמה, וכן מפורט "רוותו ונסמותו הלו יוסוף" (הווע לד יד) פון כ"כ טו כ. יד) ג'יל פ"ל, ג' ופל"ת יג ופנ"ט ז. טו) סופה יד ה. טז) עיין תנומת פ' נערת פ', וגאנטה פס.

אונקלום

וְאַדְבָּאֵל וְמִבְּשָׁמֶן :
וְיַד וְמִשְׁמָעַ וְדִקְמָה וְמִשְׁאָה :
שְׁחִידָה וְתִיכְמָא יְטִיר נְפִישָׁה
וְקְדָמָה : טו אַלְיוֹן אַנוֹן
כְּנִי יְשָׁמְעָאֵל וְאַלְיוֹן
שָׁמְהַתְהָוֹן בְּפִצְחִיהוֹן
וְבְרִכְיָהוֹן תְּרִין עַסְרָן
רְבָרְבִּין לְאַמְתִּיהוֹן : יי' וְאַלְיוֹן
שְׁנִי הַיִם יְשָׁמְעָאֵל מָאָה
וְתְּלִתְיָן יְשָׁבָע שְׁנִינָה
וְאַתְגִּנְיָד וְמִית וְאַתְכִּנְיָשָׁה
לְעַמָּה : יי' יְשָׁרוֹ מְתוּנִילָה
עַד חֲגָרָא דִי עַל אַפְנִי

ר' שמי

סדל לידתן זו ה'מל זה : (טז) בהצרייהם. כלכיס קהין להס חומה יי') ותלגומו בפלחיקון טסת מפולחים נקון פטיחה כמו יח) פלחו ולכנו : (יז) ואלה שני הי ישמעאל וננו'. ה'מל רבוי מיה כל קהה יט) למה לנו כוותיו כל יסמעאל כדי לייחס נס סנותיו כל יעקב מטעתו קל יסמעאל למדנו ססמתך דס קביה האל לבן קבלי כספייש יעקב האל יסמעאל וגוי כמו צמפלס בסוקא מגלה: וינוע. לנו כה מלך גויטה האל בילדיקיס יג):

יהל אור

(כח) ובן פי' רזי ז' גנלח נסרגיו ארס עיר פין קרני חול כערס יה : (כט) ובן פי' קה' זיל נס נסעס השנית : (ל) אמות' (וכמל' כה טו) : (לו) שבחוורז כל קהmis' : (תח' קיו ה) כולם נקנוז תחת האל"ף: (לכ) : לא מעלה (יז"ד ליה) ויהיה להמוץ הכתוב כהן אמל' ; אהמות' והלמ"ל מצמות' : (לג) ביזס הלאמ"ל שרטית, כי ברצנו נמוס' : (לד) ונעם סס הלאמ"ל שרטית :

הנתקן והזעון וזהו נגנון גומי מכבש, ונדעתו יפה כי
“עירותס מעין נוטלס מה ככטיס כלאי כלאי דע נעלתי” (בב' ז ט) נzon שמילא, וnidur עיל מאיל טרכ
לפיותס מזומלת אין רבאל ובניהם, נס על ידה מטה מלט כל סטודינס מלוחמות סהויכיס, וכן פ' לר' ז'ל (בב' ח
ט) פ' ז'ננס עלייה עירית כספ' פ' נס לא לער מאיל, וכן פ' קלד'ק כס' על סתורס “בשירותס כס ככלcis
ואמכליס”, וכן פ' ז'ל “תונט טירות נמדין (בצ' נ' י"ז), ונכני קדס (יחזק) כס ד), נלהה בשום נzon מאיל
ומלודס, וננוול פ'ן “לוֹדָה בלאמי טינלה”, : [יא] והרדר'ק כבלב “טיל” כתב פ' הילמן ונקרא הילמן כן לפ' זכותלי
הילמן עבון טירות עיריות זהה באנני נזית, כי בטוג פ'ו פנקליה כדרז'ל “נדבן” כמו סהמלו (בדרכות פ' ז מ"ד) ושהומיניס
קיים כריה האגדנן, וכן “בלטה טולדיס גזית” (ח' י' פ' טירות ומעלכות, וכן תיזוכ'ע “תלמה סיידין” (פיינך נקלח
הילמן טירה, ח'ל “ערית כספ' חיון פ' הילמן לפי דעתו, ח'ל פ' כהן כמו שאל “לוח הילו”, ול' יונה פילסו בפנין
הילמן (בדעת פ' ז') וככליל צור וועל כפנין, וכסנס, ולפי דעתו כי כוונת עין מחל ובלס מחל”: [יב] לדעת

כלהק

אזריו רשוי: יז) עין צפוי לרבי ויקלח כת' דג. יח) מס' מט ד. יט) יכחות סד ח, וככ"ל סכ' פ, ר' נו' נמס כ-
האיה. כ) למק' כת' ע. כא) דב' י' ח וע"ז כת' זט. כב) כת' ק. נג) כת' קז. כג)

בראשית כה חי שרה

וְקָרְבָּן אֶל־בְּאֵל וְמִבְּשָׁם: יְהִי מְשֻׁמָּעַ
וְדֹסֶף וְמִשְׁאָה: טוֹחַנְד וְתִימָא יְטוֹר
נְפִישׁ וְקָדְמָה: מְפִטֵּר טוֹאָלה הַסְּמָנִים
יְשִׁמְעָאָל וְאָלָה שְׁמָתָב בְּחַצְרֵיהֶם
וּבְטִירָתָם שְׁנִים—עֲשָׂר נְשִׁיאָם
לְאַמְתָּה: יְוָאָלָה שְׁנִי הַיּוֹי יְשִׁמְעָאָל
מָאתָ שְׁנָה וְשְׁלֹשִׁים שְׁנָה וְשְׁבעָ
שְׁנִים וַיְגַ�ע וַיָּמָת וַיַּאֲסַפֵּת אֶל־עַמּוֹ:
יח וַיִּשְׁבְּנוּ מְהוּילָה עַד־שָׂור אֲשֶׁר

אנו עוזרא

מן ובתירותם. ארטוניסטי (ט) (י) במו „שירת כספּי“ (ש"ה ח ט) (ט), (יא) : **לאטאות**, בשודך, שצאו אטאות (ט), זאותים (ט) (יב), : **לט"ד לאטאות נספּת** ב**לט"ד לנויות** (ט), ואינו ב**לט"ד „בלאטיס"** (תהי קפטן ז) כי הוא שרש (ט) במו **נלאום מלאום יאטץ** (לאטה פסוק בן) (ט), והטעם שהוא

יעקב נגיד עבד י"ר טה כטפילה מלהcio קודס טהו היל לבן טהו כטפילה יעקב מהcio מות טמאל טנהמל ב) וילך עשו היל טמאל וגוי כמו טמפלס בסוד מגלה קלחת כא) (ולצ"ז בכיוו סוד פ' תולדות) כב): ויגוע. לה כהמלה גוועה הילן בדיקיס ג)

הַלְאָוֹר

(כח) ובן פ"י ר"ז נמלח כמלתיו ארץ עיר פיין
 קרני חור בערבה יה : (כט) ובן פ"י ה"ח ז"ל בס בפעס
 הבנית : (לו) אמות וcamel כה טו : (לו) שבחויה
 כל סאמויס : (חכ' קי' ח) כולם נקבע תחת האלף :
 (לו) למלטה (יוד לו) ויהי להמותה הכתוב כהן
 ממל ; אהמות והלמ"ד מצמתה : (לו) כי בס הלמ"ל פרסית,
 כי ברדו להויס : (לו) וגם בס הלמ"ד טرسית :

קו ני אוד
בפטשס מאנט לנטוות ווינוט, וויאת, ווילכף הא פטעו, האהמל
כאלנדאס, וכן כמייתת ינטק, "וינוט ווילכף", וכן כיעזב,
וינוט ווילכף היל עטיזו, וכן כאלפרן קדזוב ד', נאמל "וילכף
אלפרן היל עטיזו", ווימת אלבן, וממבה אלזונינו כתכ האתונ
לזון האספה, ולזון מוחה, פאיינט פאליך לאנאל צ'ז, ועיין
כמייע תלנימען לאנגלי"ב סגיילט עפיי טגאניס, ועיין ערקלס
חוי טעל ככ : [ ] ואו"ת "וילניצין" וסת פלי מאכל, עלייס
נדולות וכלאות (דנלי, ה כה) תלנינו "וילcin" וכלאון יונ
על מיקפת חומת נקליה כריך, וכן יוכ"ע תלנס וכטיניות
וילנסטכלוותקון" וכו"ג נגעון רומי מאכל, ולעפטע יסיך

“ עירות מעין טוטלס מהן הכלמים כלאי כלאי נטלה” (בב”ז יג ו) נesson שמילא, ונקדח על מכלל טiris סיבות מוגבלות זו בלא ובניהם, נס על ידה מהתמלת כל סמדיינס מלוחים, וכן פ”י לר”ז ז”ל (בב”ח ח ע) פ”ק “נכasse עלייה עירית כספ” פ”ג נכי לא לער מכלל, וכן פ”י קלד”ק כס” על סתורה “בשיטות כיס הכלcis ואמכளיס”, וכן פ”י בד”ל “חצאות טירות נמדין (בצ”ל נט יוד), וכן קדש (יחזק) כס ד), נלהה בהזד נesson מכלל ומולדים, וכן פון “לוֹדָה” באלמי “טינלה”, : [יא] והרד”ק כבלב “טינלה” כתוב פ”י הריםו ונהריה הלאצון כן לפ”י בכותלי הריםו עביז טירות עיריות זהה באנגלי נזית, כי בטוג כוונ נקלחו בדרזיל “נדבר” כמו שתרמו (בדרכות פ”ג מ”ד) ואחרומיות קווין כריה הגאנדר, וכן “בלטה טוויות גזית” (ז”ה יג) פ”י טורות ומעליות, וכן תיזוכ”ע “תלמה כידין” (פ”ק נקלחו הריםו טירה, חכל “עריות כספ” חזון פ”י הריםו לפי דעתו, חכל פ”י כהן כמו שאל “לוח הלו”, ול’ יונה פילשו בפנין הלאצון (בדעתה פ”מ ז”ל) וככליל צור ונעל כפנין, וכפנס, ולפי דעתו כי כוונ עיין מחד ובלס מחד”: [יב] לדעת

אזריו רשוי: יז) טין נפי לבי ויקלה מה לה. יה) חס' מה ד. יט) ינחות סל ה, וככ'ל סב כ, י' לו' נמס כ. פזום. כ) (מתק ב' ע. כא) קב' ז' ה' ועין כל זצ. כב) כת ק. נה) כ"ג קו כ.

בראשית כה חyi שרה קמו 291

ק"ט . יכו ידע סיגון ומפקדיהם וכמה נסיך לוד גמלכיה ה' סיגון ה' :

אנז עזרא

שרשים (ט) : יְחִינָה עַל פְנֵי בֶּל אֲחִינוֹ . הֵם זָמָן
וַיַּקְשֵׁן : נְסָל . חַלְקָנוּ אוֹ נְוָרָלוּ (ז) , או שְׁרוֹב
בְּנֵי יִשְׂמָעָל נּוֹסְعִים מִתְקוּם אֶל סְקוּם , כְּطֻעַם
„אֶל הַכְּשָׁדִים אַתָּה נָפְלָא“ (ירטוי ל' י' ג') (ט) [גִּנְ] ,
וּוֹה מַעַט רָחוֹק (ט) בַּעֲבוּר שָׁאֲחִינוֹ בְּטוֹרָח (ט)
וּמְצָרִים וְאֲשֹׁור לְמַעַרְבָּד אֵי (ט) (יד) , וַיַּתְכַּן
שַׁהְכְּתוּב דִבְרָר עַל יִשְׂמָעָל שְׁמַת בְּחֵי אֲחִינוֹ אַחֲר
הָנָה (ט) : חָסֵלָת פָּרַשְׁתָּחִי שְׁרָה

כרכי אור

אליהו נבניאס פלט, י"ג, סלען, ר' מאיר, וככיו בסוף חנוך כהן
כהן מון לוזן העילג בז'רבו היליגז"ס : [ז] נראה כי
לוזן נפל מצחיה לבי יבאנעל פל בס פיזומס חוטים ופוטקים
כח וכח כהו (סוף, ז'יכר) יומדין וטאלק וכל כי קדש קופליים
כטמך, וזה טפס פל פל כל לחיו צחיח מפן למ' יכול נמנ羞
מהתפוצט כליזו, וכל זה נומל בנתיקימת נכלכת על פל כל
לחיז ישבון" (למעלת ט' ז'יכר) : [ז'ד] ורש"ר כב"ג
פ"ז וכחכ, כי האזרה פול נחזהית לפוניות כל חי, ועינוה
להב המלכות הסיום פון פל נא חילקל, וכן נהור אל בתויה,
וכס הניגר כבליזי מהקל הום פהוּן קהמת האזוי" (למעלת
ט' י"ד) וככל קרבניש כוֹה געל חיל יוכף, וכחכ במלת חזול
כך טעות כט"י פההנ"ע ויא"ע, צוֹר ומיליז מעלה נחיין,
צוֹר כנוכנ פה מדינת האזרה סגולות במלומית לפוניות לאוי,
הבוריס" (למעלת ט' ז'יכר) ויתכן שבס מיליניטס כי ניכר חשל,
פ"ז : הסלה פרשת חי שרה

רשות
(יח) נפל . שכן כתו כר) ומלין ועמלך
וכל בכינ קרס נופלייס בטמאק . כהן כו^ה
חוואר לזרן נפילה ולהן חומל כה) על פני
כל חייו ישבון . עד זלה מטה הצלב נפל ישבון .
מסחת הצלב נפל כי) ;

מִצְמָת הַכְלָס נִפְלֵי :
הַבְלָת פֶרְשָׁת חַי שְׂרָה :
שְׁנִפְלֵי (עַז) , בַי לֹא יַד

זהל איר

(ז) „לאום“, „הוּס“ ו„המוֹן הַמֶּלֶךְ“, וכן פ' ר' ר' ז' ע' ז' (תב' ב' ח') בס' מנהס, כי גָּוּמִיס, וָגָוּמִיס, וָגָוִיס, כוֹלֵס קְרוּבִי עֲנֵין: (לח) ר' יַלְעֵל נָוְרָלוּ גְּנוּרָלָהּ אַהֲיוֹ: (לט) וּפ' הַרְדֵּק צָס עֲנֵין הַחַבְּרוֹת: (מ) שִׁיחְיָה לְסָס נְהַלְכָנְדוּלָהּ כּוֹו: (מג) בְּכַהְבוֹב (לְמַעַלָּה פ' ו) „קְלָמָה הַלְּחֵן קְדָס“: (מג) בְּמַוְמָרִיס: (מן) פ' פִּיְּסָנְפָל מַן הַגָּנָג הָוּ מִן הַחַילָן הָוּ מִמְּקוֹס נְכוֹה: (מד) וְעַזְן הַמֶּלֶךְ הַהָ' וְל' כִּי לְהָוֵי יְדֻעָנוּ סְכַת מוֹתוֹ, וַיְכֹל לְהִיוֹת בְּעַזְן הַמֶּלֶךְ הַכְּתוּב יוֹנוֹת שְׂכִיחָה מִיתָּה פְּתַחְוּמִית כָּלָה נָעַר: חִסְלָת פְּרִשְׁתָּה חַיִּים שָׁרָה

בראשית כה תולדות

**אֶלְהָתָמָלְדָת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם
אַבְרָהָם הַוְלֵיד אֶת-יִצְחָק: כְּנִיתִי**

אבן עזרא

יען ואליה . אחר שהוביר תולדות ישמעאל
שב להוביר הולדות יצחק שם עשו
ויעקב (א) [א] , וויא כי טעם הוליד את יצחק
ע"י סכתם סכתוב ילחק נז הברלוס כווקק

קרני אור

[א] ולטמזה (לז ב') על הפ' "הלה חולדות יעקב" פ"י כתוב
ול' בסעודה מנזחת מה יולד יוֹם וכנן רצוי ול'
פ"י בס' מטבחין יולד יוֹם ופסח פ"י בניות חולדות מצאץ וטפס
לבז' ול' גות תינן קלאריך עיי"צ ויכול לכךות זוכת טה
ולגדות" כוונת להולדת כניסה ולמגורשות שלילשו ומיין
כו דעת כליל נזה :

וְאֶלְעָדָה

מקורי רשות: כר) זט' ; יג. כה) (פל טו יג. בט) ניל פג' ט, ופ"ג ט. כו) וכן כו"ג נס"ז.

אנגליה

**יְפֵן וְאַלְיאָן תּוֹלֶדֶת יִצְחָק
בְּפִרְאָרָהָם אֲבָרָהָם
אוֹלֵיד יְהָתִיְתְּחָק :**

ה

(יט) וְאֵלָה תֹּולְדִּית יַצְחָק . יַעֲקֹב וְעַזְוֹן
כְּחֶמְוֹלִים בְּפָלָס : אֶבְרָהָם
חוֹלֵיד אֶת יַצְחָק . לְחוֹלֵל שְׁקָלָה סְקָנָה שְׁמוֹ

(ה) וכן נלבדי כי מים (לה"ה ה, נד) למהר סכתת צי
בנוי חכרהס צי יתקח וישמען ובני קטורה
הוזר וכותב סתס ווילד חכרהס לת התקח, בני יתקח
בג' דעת כת' נל, אבד"ק וכלהינ' וכלהינ' יפלטו במלחת
לעפלה וק' קלעי גור בט

יצחק בנו ארבעים שנה בקהתו
ארתדר בקה בתיבת אל הארי
מפני ארם אחותה דלבן ארמיה
לה? אתה: נא וצלוי יצחק

רשי

שהיה דומה לאביו (^ט) ובו וכל רואי ייעדו כי אברהם הולידו (^ט) וייא ביטען היליד נדל ורבה, כמו „יולדו על ברבי יוכס“ ולפעה ני כנו (^ט), והעד שאמר „וישלחם מעל יצחק בנוי לטעלה פסוק (^ט) (^ט) : ב טפדן . שדה (^ט), ובן בלשון ישמעאל (^ט ויה : אהות לבן . הוא ידוע ונכבד מ아버지 (^ט), ובן אהות נחISON (שמות ז כנ) (^ט) : בא ויעתר . מבניין הקל (^ט) (^ט , כי שחילוס קולד היליד היליך שנה . שרכי כטה שחילוס מהל המוליה נתבשל-בנולדה לרבקה וילתק פיך בז' ז סנה בט) שרכי בו צפלק מהה שחילום שנולד יילתק עד בעקידת סמטה שחיל ז' סנה וכת ז' כייתה כטנוול יילתק וכת קכיז סמטה שנחלמל ויקיו חי שחיל ונו' קלי לילתק ז' סenis וכו' צפלק נולדה לרבקה גמתין לה עד סטה לחויב לביה נ' סnis ונטחה (^ט) : בת בתואל טפדן ארם אהות לבן . וכי עליין לה ככתב טגיון כת בטוח ותחות לבן ומפדן חרס הילא לנגיד שבחה טגיונה כת לרצע ותחות לרצע ומקום חנשי לרצע ולא למדך ממעזיכס לא) : טפדן ארם . על בסם טבנוי חרס סייח נטליים וחרס לובב קולח חוטו פדן לב) לאון (^ט) לנדר נקל תלגונס פדן מילין ויס פומליין פדן חרס כמו ליר) שדה חרס שנלשון יטמעהן קולין לטדה פדן : (טה) ויעתר . כלבנה וכפלייר נתפלה (^ט) : ויעתר לו . נהפלה ונהפיים ונפתחה לו זומוול הילי כל לטzon עתכל לטzon הבנלה ולכוי הוה וכן (^ט) ועתכל ענן רקעולה מלכית טלית בטזן וכן (^ט) בטאלטס עלי דבליכס וכן (^ט) וגעתלוות כסיקות סוגה דומות למלאכות ובנס

ידל אור

עכו וויסרעלֶי, ומלה זיל יפרע טעם כסמיכות : (ב) כן
המלו זיל (כ"מ פ"ה) כי קלבדה פניו זל יחק דומה
לברהס עד סכל חומריס הברהס הוליך حت יחק .
וכן תיוכ"ט וכן פירש"ז זיל : (ג) פ"י נתנו : (ד) ואת
יחק נדל ענו בנית : (ה) פ"י משלח הרס, כמו טה מר
ויכריך יעקב סדה ארס" (כונט יב, יג) : (ו) נקרא
סדה פדה"ז, וכן בכיו רטי זיל צמס יט פותריין,
וכסורי מהרייך, וכחרמי גמל בקר : (ז) והוא כיה
עיקר הבית . (ח) עיין רטי ולמג"ז צס : (ט) הקל
עגינו נקאה ורכוי הפלגה נלבדים נפקד רון זולח,

[ה] ורש"י ז"ל פ"ז פ"ט סמ"י גלס כ"י, הילס נטה"ס, וילס נוכח, קולח חותם פLEN, לוזן "גד בקר" (הייז, ה' ב) תלנס "פלן תולין" וכן כו"ה כנ' (כ"ק ט' ב) "פלנש דתורה" בפי' זוג כו"ס ועין פ' ל"ב' בס' וכן פ' פאנציג, וס' ג"כ להחלות, הילס דמתך, וילס בית רחוב (ב"כ י"ל ו"ז) הילס צהלה כ"י. סאצ'יות לפיקד כינס אהען כלצון זוג, ווינקלס וויכ"ע לג' גלגמו מלת פLEN : [ז] ובדרז'ל (סוכס י"ד ה', ינתומס פ"ד ה') הילס חנטול (ויניכחות

שקורי רשי : בה) חנומת**ה** התולדות**ה** ג**, נט פג הו, יונכ"ט. כט) סל"ע פה פדר"ג פי הו, תדנה"ל פר כט, והו"ט
זווען פב ילקוט לר, קט. ל) ועין מ"ס סופרים פר כה ט, כת גב סנים ואלבָט ימיס סיתה רנקה ככילה
חניכת הניכת, ועין קרני הוד כטניכת הו. לא) כיד פס"ג די ויק"ר פכ"ג החווית פיכ טכ"ט כבוזגה ילקוק קט. לב) פיען
ביק טכ. לג) סח"ו יו. לד) כוועפ יכ יג. לה) עיין כיל פס"ג הו ווניפא תולל סס. לו) יוחוק חה. לז) סס הק
יג. לח) מעליכם כו.**

קרני אור

[ב] ויהרדי"א פי' "הנככס קוליד הות ילאך" סכמיהו לרבות
שקליו ואלהטו דילמא כתלמה לאנברעס נהיין
בביס כו'יחו כי הנככס קוליד הות ילאך לבדאות פנוי סחוב
וקולוחיו לפלני ככן פיעז: [ג] וכן כו' נפס'ו כל מי
סרווקה מפשׂיו פטוניים כל יתק טיש הוועל כוזליך הנככס
קוליד הות ילאך, וכתב טלכ"ג, זכ' דבר מפוכפס גלבונות
רו'קה להוועל, בככל יהמל בכהודס כו' כן לבי' כהבל טיש
סולן צדליך, וועוד טהו' לג' יונן כזוב מהופן יכיב לנטלה
המלו, האנברעס הוילד הות ילאך: [ד] והשיג פלי' כרדע"ה
וכתוב, כי נלמת כודפס מיזהה כי ניזוף בפה נדלנו ונלה
תליך חבי'ו, וט'ין בחזקוני זיפרס, כי כתוב נך פאכוק הות מי
פנטגעל בו האנברעס בע"ד. עטחת זוגים בני רוחם:

[ה] ורשי זל פ"ז פ"ז סמי אלס ס"י, אלס נטלייס,
ב) תרגם "פלן תולין" וכן כוונתנו (נ"ק ט ב)
כראדי, וס"ג נ"כ החלטות, אלס דמתק, ואלס בית
אלען כלען זוג, ותוניקלס ויוכ"ע ל"ג הרגענו מלת פלאן : [ז]

לְנַכָּח אֲשֶׁר תֹּהֵן עֲקָבָה תִּוְאַנְצָה
יְהֹוָה וּפֹתֵר רַבְקָה אֲשֶׁר
בְּבָבָן תִּרְצַחְצֵה הַבָּנִים בְּקַרְבָּה
וְתַאֲמֵר אָמֵן-פָּנָן לְמַה יְהֹה אֱלֹהִים
וְתַעֲלֵךְ לְדַרְשֵׁנָה אֶת יְהֹוָה: כֹּג נִיאָמֵר

אָבִן עֹזֶרֶא

„העתיריו אל ה"י" (שפטות ח ד) מהכבד (ז) וטעמו שרצה ה' בדבריהם (ז) : ויעתר . ויתרצה (ז) מבני נפعل (ז) : **בב** ויתרצו . בלאשון מרווחה (ז) והצדיק כפול , ואחיו (ז) „בברקים ירצו" (נהום ב ה) (ז) [ז] , ונקרוו בנים על שם סופם (ז) ובן „ובנדי ערומים תששיט" (אייב כב ז) (ז) , והיא שאלה לנשיכים שלדנו (ז) אם ארע להם כבה , ותאמנה לא (ז) : וטעם ותאטר אם בן . הדבר והמנג , لماذا זה אני בחרין משונה (ז) (ח) : **בן** ויאמר ד' לה . על ידי

לך ומפלכם נאלהת נזבלת על פתח עבדות כוכביכם מזו מפלכם נאלהת. ד"ה מטלולויס
זאת עס זל ומליצים בנהלת צני עולמות יג): וחתאמך אם כן. גדול נעל העבוק: למה זה
אנכי. מטהוח ומתקלחת על הריוון טד) וחילך לדrhoוש. לבית מלכו כל כס מה): לדrhoוש את
ה'. טיגיד לה מה תkeh בסופה: (כג) ويאמר ה' לה. על ידי טלית כס נחמל ברכות

קרני אור

פנוי גולן יחק) נמס נמכלה תפילהנן כל נזקיס כפתל
(סוג כלו במקבץ נו) לו מה נך מה עתר זב מקען
הה כתטղה נזון ממוקס למקוס הף תפילהנן כל נד קיס
מפעכת דעתו כל כך כקכ"ה ממדת הא יכולות למדת רחמנות,
(וכן כוח נניל פ' נג) מוחמל ריש נקיס. וכן הו נתיוכ"ע,
וכתג סל"ל כי בסל"ע עתלי" נזול מן "ענער" וואג סייע פון
כלו" (במות יט יח) תלגוס ידובלאי "עטרא"; "וחמלות פון"
(יוחל נ ג) תרגום סורי "ופערת דתננו" ומזה "ועתל ען
סקוטיות פילס" (יחז' ח יג, ונΚראת בתפלה כן כעפס. תבע
תפלתי קוטיות לפניך" (תב' קמו נ) והרד"ק נמכלן
נזנות פפטוליס כתב בהו מון כספוניים, ובסלאו "רלאן"
מלזון לייאס ובנילס, וכן פיר כהוקני, וכנו פ"י סמ' יט"ר,
כי אלו פיהם מלזון לייאס היה מומל וירוזו, כי לען מליט
סלס "רונז" כהתפעל על כויהת זהות, הלאם ברכטו "רלאן"
ושנינו לחיא ככח בנסיבות זה עס זא פיש האחד דומך הות
חכידו ומבקשת לרענן היותו החתיו. כדרכו יילזנו הות צי
ישלחני" (זיפ' י, ח) בזיטו נצין בכילה ממס, הלאם יורט
כל הלחן כנדול זפיק נס : [ח] ובב"ר (פ' נג) "הס כך

והעוגר ולילך המת ומכרלך כלו גו' חלביו גו' יקרחו נכס גן, ועיין כתוב'ם (תורייע סי' 6): (יה) וקראמ ערומים על צס סופט, דהס כיה ערום מההלה מה יש להפכית ממוני, וכ"כ חמ' זיל (דכר' כב' ח') ובאים זיל "ומלות רכות לאיין מספל נקרומו על צס סופן ולו' נדע חס כן דרך הלאון": (יט) כי חין דרך לומר חי'כ, כי חס על דכרים סחמו' נהיילך לא הייתה יודעת אוותס, ע"כ הוילך לפרט כו' : (כ) ובז' כו' (כ"ד פ' סג) ר' יחק חмер מלמד טפנ

בקו"ד ריש' : לט) וכן תרגום מנתה (מחנכת מנהס בלא טהרה) בלאתן כמתלבשת להחת, ומין כס' לכ"ז ו' פג'ת כ"ה ז' פג' ו' געתלות, וכתי'כ' בס' לד'ס "ונצחנות". ס) נ"ל צט. מא) יכ摹ה סד ה. טב) עיין נ"ר ספ' ג' ו' טג) פ"ז ילקוט למד ק"י נס' מלך חכמי, וכן אומ' גמליך חנוך. טד) עיין כ"ר צט. מה) נ"ל צט

ריש'י
למץ ליט) אַנְקָרִילֵלֶה כָּלְעֵז : לְגַבְחָאַשְׁתָּו .
זה עומד כזoit זו ומפפֶלֶל זו עומדת כזoit
זו ומהפֶלֶת ט) : וַיַּעֲתֵר לוֹ . לוֹ וְלֹא לְפָ
טְהִין רֻומֶשׁ מְפָלֶת לְדִיקָן רְצָעַת מְפָלֶת לְדִיקָן
לְדִיקָן לְפִיכָךְ לוֹ וְלֹא לְהַסְּאָא) : (כְּבָ) וַיַּהַרְזֵצְוּ .
עַכְכָּבָה כְּמַקְרָב כְּזַה הָוָמֵר דְּרָבָנִי סְמָתָס מְהַ
לְיִחְרְבֵּה רְלִיאָה זוּ וְכַתְבָּה חָס כָּנָן לְמַה זֶה חָכָי .
לְצָוְתִּינוּ דְּרָבָנוּ ט) לְצָוֵן רְלִיאָה כְּזָכִירָה
טוֹבָלָת פָּלָפְתָּחָה מְוֹלָה סָלָס וְעַבְלִי יְעַקְבָּ
לְזָן וְמְפָרָכָס נְאָהָת טְוֹבָלָת עַל פְּתָח עַבְדָּלָם
זה עָס זֶה וְמְלִיכִים צְנַחַת צְנִי טְוֹלָמוֹת ט) :
אנְבָי . מְתָהָוָה וְמְהַפְּלָגָת עַל סְרִיוֹן ט) וְחַלְדָּ
ה' . טְינִיגַּל לְה מַה מְהַכָּה צְמוֹפָס : (כְּגָ) וַיַּאֲתָא

מרעה לטענה : (י) מהכבר הבוטף מטעם הפעיל, כי
במקום טהון סנה למחפה לנקט תחינה עד מי שיתפלל
כעלו, כי אין לו זכות, נופל לסון כעתרת בצד, וכן
ועתרתיחל ד"ז (במזהה כה) : (יג) שרצה ילהק הות
האס נדנריוס טדרו ילהק ורכקה, יודוייז. הרבה לנו מ'
הו"ש נפל הועפיה רהס יפרט להה' נופן עטס עלי"כ
ויתשר מבניין קל ולג וויתיר מבניין הכל, הרבה ד'
נדנריוס כל קדייז, ולג כן בתפלת מסה על"ז פרשה,
ולכן כתוכ סס מבניין הכל : (יב) הנערר ומוי שיתפלנו
הלו"ז הו"ה כמרוה ומקבל התכללה : (יג) הנפועל נופל
על המתרלה פ"ז התפללה : (יד) בשנווארו והגינו לוין
התנוועה כי מתנוועיס מהל עד סנדמה לה סרי' רYSIS
הו לועמת זה, וארצו "רוז" וכן כתב רל"ק בסדר
"רוז" וכן כפי' על כתוויל, וכן פי' רס"י ויל' לדעת
רוז'ל' וכן כפי' קראנס : (טו) וחכיוו : (טו) ופי' בס
כה' זיל' מגורת רץ, וככה "ויתרונו הגיס" וכן פי'
שם גראט' : (ו) פי' כי היה נגן נקלוח עוכר,

ובעוגר ולילך כמהת ואחריה כלו גו' חלביו נ' יקרחו כבש
על צס סופס, דחס כיה ערוס מטהלה מה יש להפכית מ-
ל'ין מספל נקרחו על צס סופן ולח' נדע חס כו' דרכ' הלאו
לה תהילח נ' היהודת וחותם ע"כ הוילך לפרש
שכיתה חמן רבקה מהוות על פתיחן כל נאים, ולוות

אונקלוס

294

בראשית כה תולדות

**יְהוָה לֹה שְׁנִי גַּיְמָה בְּבֶטֶן וְשְׁנִי יְמָם בְּבֶטֶן עַמְּמִין בְּמַעֲכִי
לְאַמְּמִים מִמְּעֵיךְ יְפָרְדוּ וְלֹאָמָמְלָאָם מְלָאָם
יְאַמְּצֵז וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר; כְּדֹבָר נִשְׁתַּעֲבֵיד
יְמִיחָה לְלִדְתָּה וְהַנְּהָה תְּוֻמָּם בְּבֶטֶן הָאָבָה
כְּהַנִּיצָא הַרְאָשָׁוֹן אַדְמוֹנוֹן בְּלֹו קָדְמָה סְטוֹק בְּלֹה**

דיש'

בקדש וגוויל מלך לא טו) : שני גוים בבטןך. גויס כתיב כמו גויס. אלו חנטוניום ורני. סלה פסקו מעלה שלחנס לה גנון ולו חולה. בימות החמה ולו בימות בגזמיים טו) : ושני לאמים. אין להו שלג מלכות טה) : מטעיך יפרדו. מן כמעיס כס כפלדים זה נרצעו וזה לתומו : מלאום יאנץ. לה יסוו בגודלה טט) כתוץ כס זה נופל וכן כוון הוול (ט) המלחה המלחכה לו שלג מלחה מלחכנה כל ירושלים : (כד) וומלאו ימיה טיא). האל נטמל כתיב טב) וויה נעת לדתך. שלג מלחו ימיה כי לוי מדריס יلدפס : והנה חוטם. מסל ונטמל מהומות מלך לפיה קפניכס לדיקים האל כלן חמד לדיק וחדר רשת ט) : (ככ) אדטוני. סימן כוון שיכה סופר דמוי ט) :

יהל אור

טען עליו וכתב, טלייז כתוב הספר והינו טס, ויפרס כי חמורה חייך יודה לי, מה והחכמי בטולס הלווי חינמי טהמות, הו שלג הייתי, לטעם כלזר לה סייתי הוה) : (ככ) דעתה הטה ואל הטעמי בקייטה לדקת לה דנער ד' עמה בעבור סכיתה הלה ולדנער לה עז' נכיה, וכן פ"י רצוי זל, והרבע"ס וכרד"ק וכרכט"ג : (כג) כי סיה ניכ נכויה : (כד) ובן כוון בסדר טולס פ"ה, יעקב סימט את האינו הגרהס טו) סנה כי כתיב "וחדרם בן מהת שנכלהול לו הtot יונקה בנוי" וויהק בן טזים שננה בילדת מהותס", והנה הכל ק"ס שננה וכל ימי הגרהס ט"י קפינה שננה, נסור מהס ק"ס נטהרו טו) : (כג) רב יהלום על בגודל זמן ייוחתו לטולס, ואל עטמי שזמן מועט, קורח לותו הוויל הריחון רכ, והחני סייגת החריו נער, וכן שלג רכיס יקומו" (הווכ לא ט) נדוליס בזנים, ויהלום טרכ היה הפטול כי ברוך הפטול היה החרסן, ויט לספק נזה כי לא וכיר עמכם מלת "הה" טהו מורה על הפטול, וויה נחר מי יענוג לה הצעירו, לאס הרב יענוג להעיר, הוו הצעיר יענוג לרכ, לנן פ"י כוון הפטול. הרב כוון הפטול סייענוג להעיר, וכן ת"ה יוכ"ט : (כו). שאין ספק שכאן היה הפטול והמכבד להכ, וכן פ"י הה, זל טס "בצכל הלא ידוע כי אכן חייך לכגד מהן ורכ יעכוד לער" : (כו) בפ' "וכיה כלזר חריד" (למטה כו מ פ"י הה וזל "כלזר תריל לסיסירחמן" : (כח) שהווע עיין הפטול כי שרדו "תעלס" וכונקה שלג' של מהומות, וכוטלה חנעותה על התיאו : (כט) והוא נ"כ בהסרון שלג' וסרדו "שלג" ודומה לו "כל שרית ישרגל" (לה"ה יכ לה) : (לו) ועוז כתיב קרט"ד, לא ידעתי מהין לו וויה כי לא נמלת נמקהה לדמון כלבר נמלת אכזר, נס האזרי וולדמוני נמלת סלה פטמיים נמקה, ה' פה, וטני פעמיים כבוד.

אבן עזרא

נבייא (ט) (ט), או אברודט בעצמו (ט) כי לא מת עד שהי' בניה בני טיזו שנה (ט) : ורב. הוא הפטול (ט) ובן "בן יכבד אב" (מלאכי א ו) (ט) ועוד אפרש זה הפטול (ט) : בד תוטים. בחסרונו אלוף השרש (ט), כמו "אם לא שריתק לטובי יירמי" טו יא), שפירושו נתתי שאריתך לשוב (ט) ווין : בה ייד אדטוני. נסף כייד אכזרי (ט), ואין

קרני אור

סוכן נפנן כל גוים כלויה (ט) עיכרתיו" וויכ"ט תלנס, אה' כדין געלו דוליזטן (טס דין לי גען), וסתור על התרופה פ"י למחר סצטולס גאנטס וויהו לה "הה" חמורה ח'ב נמה זה האגמי מתתתת לדרכות אה' ד' וחלך לדרכות אה' ד' : (ט) וכן סוה נדזול (כайл פ' טג) ייח' פ"י מלון, וויה ט' בס נון מה, וויאו זל (זס פ' כ, וו') מה' וו' טג) מפלס גל נוקק סקכ"ה להטיח פס האה שלג עס חותה פלזק"ה (פ"י רק פס זרכ) וכן נירוזלמי פוטה (ריכ פלזק וט'ה) (ט' מלייט בזינר פקנ"ה פס האה האה פס זרכ' נאל (ומקצת) וויה כתיב וכו', וויה כתיב וכו', וויה נויס ננטנ"ה" ה'יר נול נאל קאה נדזול נפלת לה (ו'ו') הפטול מהה גל נאל בזינר פט מהה גל נאל בזינר לה מהה ד' פ' פאלגן הוו פ' בס, ומי ווילמא ז' לה, בזנפלו לה מהה ד'). וויה נעל נהייה לנדר נמאנ"ה טעה נו"ז נחצטו במאחר נכ"ל. מפלס גל נוקק סזנ"ה נאציה פס האה גל נאל פס חותה פלזק", סזנ' מושב טל נזקה, וכינאל אה' הטרנום ג'כ' עטמי דעתו זמת, וכחמת מושב פאמחל על זרכ', וכפי פאמחל נירזלמי למתלה נפלו נפלו זרכ', ותמי כחמי זמת רהיתו נס, תלפויות גנס קרכ' דו'כ' ירוחטומאן הסבזנו נו"ז נמאננו להגיה זל, ודנרי פ' חכס מה' וכו' נדזוק כטיב "ויהי בניתה ח'כ" : (ו'ו') ובב"ר (ט' טג) דאלן כתיב (לה כו) מהומות פין וויה סנייס לדיקים ספק שכאן היה הפטול והמכבד להכ, וכן פ"י הה, זל טס "בצכל הלא ידוע כי אכן חייך לכגד מהן ורכ יעכוד לער" : (כו) בפ' "וכיה כלזר חריד" (למטה כו מ פ"י הה וזל "כלזר תריל לסיסירחמן" : (כח) שהווע עיין הפטול כי שרדו "תעלס" וכונקה שלג' של מהומות, וכוטלה חנעותה על התיאו : (כט) והוא נ"כ בהסרון שלג' וסרדו "שלג" ודומה לו "כל שרית ישרגל" (לה"ה יכ לה) : (לו) ועוז כתיב קרט"ד, לא ידעתי מהין לו וויה כי לא נמלת נמקהה לדמון כלבר נמלת אכזר, נס האזרי וולדמוני נמלת סלה פטמיים נמקה, ה' פה, וטני פעמיים כבוד.

פוקורי רשי' : טו) נ"ל פס' ג'. הגדת ברהניות פ' פג, צו"ט ט ופי"ט ככשרה מט. טו) פ"ז יה' גרכות זג' כ. מה) פ"ז זג' כ. מט) פ"ז פסחים מט כ. מנילה ו. ה. נ' יתנו זג' כ. (א) פ"ז נ"ל כ"ג ח' נב) מהעה לא כו. נג) גיר טס. נד) ג"ל טס.

אונקלום

בראשית כה תולדות קמץ 295

כִּי אֶתְרַת שָׁעֵר וַיֹּקְרָא שְׁמוֹ עֲשֹׂו:
כִּי וְאֶתְרַיְּבֵן יָצָא אֶחָיו וַיַּדַּו אֶחָזֶת
בַּעֲקָב עֲשֹׂו וַיֹּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב
וַיַּצְחַק בְּזִדְשִׁשִּׁים פְּשָׁנָה בְּלִדְתָּךְ
אֶתְתָּם: כִּי וַיַּגְדְּלוּ הַבָּעָרִים וַיַּחַי עֲשֹׂו.

אבן עזרא

מלת כדורת סטובה (ט) רק טומו בולו שעדר באדרת (ט) (יא), ועל דעת אחרים שהיא סטובה (ט): ויקראו שטו. רואו (ט), ויתכן שפירושו מעשה בפני עצמו (ט) (יב), ופליה נדול היה זה את דילדה (ט) בעבור שב לבן אדים יוציא בשליה שהוא טcosa עליו, והנה שתי השליות הגדש (ט) כדורקו לפי פסומו כדין כי זה הוא צו לטענו. יעקב יכול מטה להשוכה וטשו

מן הסנייה לא ולמד מkapplat טיפה קלישמן בזבוב נמל מהרונה וכנכנתה לחדרונם הנמל כחלזונה יאל לחדרון וייעקב יוכל להרונה טיפה יאל לחדרון וייטול את רחמה ויטול את בכורלה מן כדין: בעקב עשו. סימן טהין וזה מספיק למול מלכותו עד צוז עומדת ונוטלה סיומו (ט): ויקרא שמו יעקב. פקבי (ט) (ה) (ה) מלחס קליטון לזכוריים בס איה אני הקרה לנני בכורי בס כס כס' ז' ויקרא צמו יעקב. דבך חכם חכיו קלוח לו יעקב על בס חמיות יעקב: בן ששים שנה. י' טיס מאנחה עד טנחת בת יג' נט ורהייא לכליון ו' טיס כללו לפה ומטין לה כמו טסה חכיו לשלב (ט) כיוں שלם נטענלה ידע טsie טקה וסתלה טליה וסתלה לה לראה לישך לטפי סנטקלע בכל חמளה לחיות טלה תמייה (ט): (ט) (ט) (ט) וינדלו הנערם ויהי עשו. כל

קרני אור

וכמן תומים, יעקב לדייך וטשו לטעם, והבדיח נתן פעם, למס נכתבו תומים ולט החומים, להודיע טפי טטרכירט טקס החומיים ומתיימים חמוץיהם זה (ט) והוא נרכשו, כי כל אחד טיה בקיה כספלה, ולזה קרחש תומים מלשו העניין, אכל טו טמולה כפוי סדקלווק: (ט) וההיה מלת טער דנקה טס 'כלו' ר' גער יהודס, וכלו מלחה טער כלדרת: (ט) דעהם טלהר טמיזו תי'ו בסוף מלת 'כלדרת' כמספט כסמכיס, על כן הייג טמולה לאטר, וטירוטו כלדרת הגעסה מסעל: (ט) דרואים חיוטו, ויתכן לסי ארלו זה מעסה זר קרלווכו כן: (ט) פ' טס 'עט' גנווע מפעל, 'עט' טאי עטוי וננמר מתולדת: (ט) ובן חמר החזיל (טוטט יכ' ד) על הפ' 'כבען יעקב לה מהו' כי אהאר קיה בגטן נתמי לו כה ליהות נטקב, וויאו חמוצה נטקבו וטיטו צלימות, ועוד' כחכ 'טס' טינוי גלען פלאני גלען צפער': (ט) והיה פס טיות גלען גבטי בלויות, לרעה גנטחו טתיס. גנטחו, וכנה הקדים עטו ליהות וו' חמי יעקב נטקבו (ט) (ט) (ט) מהרחים ליהו השולס, וכנה כסיוו נטען נתמי לו חמוי: (ט) כי כתיב וו' חמוי: (ט) כי כתיב וו' חמוי: (ט)

בג'ים (ט) בבלן) דשער זקרו שמה עשו: כי גברת בן נפק אחיה נידה אחיא באקבא דעשוו ויקרא שמה יעקב ויצחק בר שטין שני בד יlidat יתהון: כי זרביז עילמא

רשי

כלו באדרת שעדר. מלון טעל כטלית כל למיל המלה טעל פלוקיר'ה גלען: ויקרא שמו עשו. הכל קרחו לנו כן לפיו טליה נטסע וננמר צטערו כן סnis שלב נה): (ט) ואחרי בן יצא אחיו וגוו. קמעט מלך הגדש (ט) כדרכו לפי פסומו כדין כי זה הוא צו לטענו. יעקב יכול מטה להשוכה וטשו

יהל אור

כלו (ט) טז יכ' (ט) וו' מאכ' עיי' ז' ועיין הילא' טמאליק מה חמ' ז' וסיטס ורט' המהיר תפם מה הרהכ'ע טלט כדין: (ט) דערתו טליה סטומה נטעס העניין, אכל טו טמולה כפוי סדקלווק: (ט) וההיה מלת טער דנקה טס 'כלו' ר' גער יהודס, וכלו מלחה טער כלדרת: (ט) דעהם טלהר טמיזו תי'ו בסוף מלת 'כלדרת' כמספט כסמכיס, על כן הייג טמולה לאטר, וטירוטו כלדרת הגעסה מסעל: (ט) דרואים חיוטו, ויתכן לסי ארלו זה מעסה זר קרלווכו כן: (ט) פ' טס 'עט' גנווע מפעל, 'עט' טאי עטוי וננמר מתולדת: (ט) ובן חמר החזיל (טוטט יכ' ד) על הפ' 'כבען יעקב לה מהו' כי אהאר קיה בגטן נתמי לו כה ליהות נטקב, וויאו חמוצה נטקבו וטיטו צלימות, ועוד' כחכ 'טס' טינוי גלען פלאני גלען צפער': (ט) והיה פס טיות גלען גבטי בלויות, לרעה גנטחו טתיס. גנטחו, וכנה הקדים עטו ליהות וו' חמי יעקב נטקבו (ט) (ט) (ט) מהרחים ליהו השולס, וכנה כסיוו נטען נתמי לו חמוי: (ט) כי כתיב וו' חמוי: (ט) כי כתיב וו' חמוי: (ט)

טקי רשי': גה) וכן סוג גפס' ז' וגמליך אנדרה. (ט) פין כוכב (ט) נטקב טאי מוס' הוכין נטקה מהט ישנה מלוד נטקה טס וו' כתיב כטפל טאטתי מזרס וכו', וע' כתיב כז' וו' וכנו טוי, בטאדילט גמלוד ככ' פס' ג' ח, וו' טס רשי' ז' ז' טמחי, כי לפניו טיה האדריכ'ז. (ט) פין כל פס' ג' ט. גה) כי' פס' ג' מ, גט) לטיל טז ג' ומיין יטמות כה' ס) כי' פס' ג' ב'

בראשית כה תולדות

אונקלוס

וְתֹהַה עָשָׂו גָּבָר נְחִשְׁלָכְנוּ
גָּבָר נְפָק לְחַקְלָא וַיַּעֲקֵב
גָּבָר שָׁלִים מְשֻׁמָּשׁ בֵּית
אַיִלְפָנָא : כִּי וְרַחֲם יִצְחָק
יְתַعֲשֶׂו אַרְיָמְצִידָה תֹּהַה
אַכְּבֵיל וּרְבָקָה רְחִימָת יִתְּ
יַעֲקֵב : נֵס וּבְשִׁיל יַעֲקֵב
תַּבְשִׁילָא וְאַתָּא (נֵי נַעַל)

**אִישׁ יַדְעַ צִדְעַ אִישׁ שָׁדָה וַיַּעֲקֵב
אִישׁ תָּמִים יִשְׁבֵב אֲהָלִים : כֵּה וַיַּאֲהַב
יִצְחָק אֶת־יַעֲשֹׂו כִּי־צִדְעַ בְּפִיו
וּרְبָקָה אֲהָבָת אֶת־יַעֲקֵב : כֵּט וַיַּזְדַּ
יַעֲקֵב נַזְדַּק וַיָּבֹא עִשּׂוֹ מִן־הַשָּׁנָה**

ריש

זמן סכיו קטעים לה כי ניכריס במעקדים
ולאין מלה מדקדק בסיס מה עינס כיוון שנעטו
כוי סלא ע████ סנה זה פירקס לבני מלךות
וזה פירקס לעבדות כוכביס סא) : יודע ציד.
למוד ולמאות הות האיו בפיו וסוללו חכוי
סיהך מעקלין הות המלה והות כתבן כסבור
הכיו שכו מדקדק במלות סב) : איש שדה.
במצממו הlots בטל ולורה בקצתו מיות ועופות : תם.
מי שלינו מלייף לרמות קרווי מס : ישב אהלים.
(כח) בפיו. כתרגומו בפיו כל נזק סרי) ומדרכו בפיו כל יתקן (ס) והוא עוף. ברכיה טו) כמה דתימה טו) כי
בדבורי סה) : (כט) זיודה. נזון ביטול כתרגומו : והוא עוף. ברכיה טו) כמה דתימה טו) כי

ידל אור

סילחו ייחד תפוכיס וזה. וכן פי' הח' ז"ל (למטה
לח, כה) על ס' ויטי כלתך ויתן י"ז. נס לאלה
במנעה פלה שננקעו הצלות יהל והציך וה ידו וינא
חייו) : (לח) ובן פירץ' זיל נחרונת על חמימות
העקב, קרח לו האיו יעקב : (לט) הח' זיל יפרץ
מלת יודע טהו נלזון הוה, טהו לעולם מלוא מרמות,
ונגה מן ייד גנור טרכ "לרכ" וטס "לדים" טניניס
קרוב לרמים : (מ) לדבריו להנה התינכט מה סוקטו
המפרסים סכת הנטת יתקן לעוזו, ויהלמרו סתייה
הנטת בתועלת סוכס הולך מיזדו, ווין וה נכוון,
חכל סכת צערתו הליו סיטה מחלקה המרי ט טסו,
זהו סגולתה התורה, ויהלך יתקן כי ייד, טההנה
היטה מסכת מרמה, ודעת כי ייד הוות טס דכר,
לה תואר לאית כי הטהר ייד כדרנות הייז' וקומו
ומלרט, (אכוהיק) : (מלה) ז' מבל' טס מרמה ומול
הייפך חיות ייד, וננה מלת "חס" נמלחת הכרה היל
ישר (חויכ ה ה, חה, לו לו) : (מכ) בתרגומו נכר
כפייך חקלחו" יהוד וסגולך תමיל נטלות לווד חייה
וטופות : (מן) היפך מן חייך טרכ, ליפוי הנטה
(מד) פי' כי נס יעקב היה כסדרה ולוד בטיר, רק
הייט טרכ לרשות ונסלול טלל ולכוון כו, ואילך
היינו הייפך חיות טרכ : (מלה) למאבלו וכדר הילס קוויה, וחסר מלת מגיה, וכן
ול' חותמי בגבור פריז' (ירמי' כ יה) פי' נתן לו סס חותמי, למושעל חסר סמוול. (ט"ה יג ח) פי' אשר קנע
סמוול, וכן ת"ל "הרוי מילדה הוה חכילי", והמקירח מסר הנטינה, וטיר, כי ייד יתקן נסיו, והכיה ייסרכ
טמגיה

אבן עזרא

או יצחק אביו (ט) (ז) : בן יודע ציד, ליעולם
מלא טרמות (ט) כי רוב החיים בדרך טרmeta
ויפשו (ט), ויעקב הפק עשו כי הוא איש תם (ט)
ונם עשו איש שדה (ט), ויעקב יושב
אהלים (ט) (ט), ויתכן להיות פירושו כתו
"יושבadel וטקה" (לטעה ד' ב) (ט) (ט) :
בתח כי ציד בפיו. סביה ציד בפיו (ט) (ט) :
בchap ציד בפיו. סביה ציד בפיו (ט) (ט) :

קרני אור

[ז] וויז' למלו (כ"ל ס' סב) הכל קלהו לו כו, יכו פי'
כט' זיל, וכתח בטוג וכח דמיון כינויים
(נכחות פ"ג ט"ז) חכמתו ויעקב טהרכס קלהו להס סב
בתחנו, יתקן טהרכס קלהו לו בס דיל נטה, לין לומל
לפי בזחק קלהו לו פקחים קודס וילחו לבן לא נטה, חיל
יעקב נלה קלהו לו בס עד לחך צטעל : [ט] בטעם חית
פצעה, גפן זלה, פקעות זלה (מ"ב ד' לט) חיט קפה ומלכני
(ט"ל) : [ט] וביבר (פ' סב) נני הלהים בית מלרכו כל
סב וכית מלרכו כל פצל, וכן פי' רכז' זיל, וכן תיזכ' ט
ומבצת בית מלרכו לפצל, ואוית מזמצ זית להלעננ' ,
וככל"ק פי', ויהלך הלהים לבון רביס, כי סיה לומד טס כל
חכם סביס מול, טס זה ופס זה, כי כל חפה היא זהה :
[ז] וכן פי' סלטנ'ס, יוצב הלהים רועה להן האיו, ויהלך
הלהים גל' כי יתכן ביטיס יוצב פס סב ופס
כב נמקום דלהה כי יט בס מפה טוב נאחו, ול"ט פי'
סני מייצ' להנ'ס, הלהמל הלה לופה וכזאי היל כל גל יתכן,
סנו כתובון להכיל צו'ו : [ז] כי סיה לומד טס כל פצל
טביה כרלוין גזה צו'ה הלה חותמו מפי' ביה מיב' לו מיזדו
להכל כי פולדת יהלך בככלה מי ציקל חוטלת מגנו" , ועיין
"כמלמד כתלמידים", ליל' נ"ל היל היל מארץ זיל זהילרין נ"כ
"ההיל נזה וכחכ, וכקרכוב היל' סיה יתקב נכתה היל נפה'
חוותו רבקה הילו, מפני טהו היו יומכ הלהים :
טיטקכ טיה חיות טרכ לרשות ונסלול טלל ולכוון כו, ונסו
היינו הייפך חיות טרכ : (מלה) למאבלו וכדר הילס קוויה, וחסר
ול' חותמי בגבור פריז' (ירמי' כ יה) פי' נתן לו סס חותמי, למושעל חסר סמוול.

סקורי רשי' : סא) תנומת בחולדות הות כ, כ"ל פס' ג'. סב) תנומת בחולדות הות ח. סג) תנומת בחולדות הות
ה, כ"ל פס' ג'. סד) כ"ל פס' סה. סה) כ"ל פס' ז' סה. סה) תנומת בחולדות הות כ, סה) תנומת בחולדות הות
ג, כ"ל פס' ג' יכ, נ"כ טו' כ, פס' ליל' פ' ז' כ' ב). סז) יג'י' ז' ג'

אבן עורה

כט והוא עיפר. בטעם „בארכן עיפה“ (ישעיה לב ב) (זע) רעב וצמא (זע) (ויתר) : לא הלעתני. אין לו חבר (ויתר) והטעם האכילני (זע) (וב) וטעם גויר תבשיל (זע) וכאן רק יוזר מהשניהם הנחיים (זע) וחומם שני שרשים (זע) והפירוש אחד, ובן „לא ידונ רוחי“ (לטעה ו זע) עם „נדנה“ (דרהיא כא בזע) : לא מברה. בחידק (זע) כמו „שלחה ימך חי קיפ סכה וו קע"ה סכה עא) וביצל סדימות לנגן סהוכנות גנגן כתוזל אובל חיין לו פה טהום לדבל ולפיקד המכנס עגוליס וחין לכס פה כד האובל חיין לו פה כלחצוניס חיינו מציב סלוס לכל חדים וכ"ז אל וכו' נלצי יSEN) : (לה) מכרה ביום.

קרני אור

חכמתו ומידותיו וככחית טלאס שיכ נומל ציפקן וחוכם היוו מנצח, אבל ככחיתם היה תועלתו כי הוה עזיו יוחל חכמת בוגנות כל הדס כהכרת, כי כל מי שכלל תועלת מהמל רלווי לא כהמת ציהרכ היהו כפי הטעלת כהיא ונימלנו טוב כמו כחמת כהיה, ולמד מזה שלטה דקליס עי"ז:

[יט] עיקר כהמת המלה כוחת על פעיפות, ולפי ביפוי סחף מבין נמייס קרו כדרך כהנלה נוחות עיף, והעפ"ז סחין נו פניינ פיפויות, כי נו עניין הלהקה לנכד, כמו שהמל, וכחבר יהלט כל מה וכנה שפה ובקין, והאגה עיף ונפשו בסוקקם" (יבע' כת' ח) וכן הלהקה כל מה כלהן יلد מעין עליון, להן ליש ועיף כל מיס" (תב' כב' כ) (רכ"ד) סלא עיף" שוף מלבדו כתופפת בצעופפו ופלחו מ"י כנסם כמכבים ליס בתפקידו, צפ"כ נכנס הגבש נתכינות החולשה, ונקלה וסבוזו פון פון החולשה, ולפיכך נטהר כבמוציא זב כבוכ טיזיל ג"כ חרופת זה כמוין מן העיפות דבינוי לקימת צעיף עזון כ美貌ות כתוכות בממלאות הסלון כוויות ביהו מן בגדוד אדפוף כוותר גדרית כחיות" (רכ"ס). וויתר גמלים שתפקיד עטינו פדרך, ומלהה היתה יעקב נסלא דועס כלון חכיו, וע"כ ניחת גמי סהמאל כל עיטני ביפוי נפשו מעינו פדרך עד פלוי ס ית"י זפי" רק מפט, כי כן דרכ המתקב מתחנת חנס לנקי' "כלכם לתוכם, (וכוח מכך פ' כג), פועל פיו כנמל, ציר כगמל ולוח כחדס ולפי מבעות לבון הנמל (בבית קנס חזודה, המלה נמקום צחינה יכולת להחזר, הטעטה לאוקום ידי למקום צחינה יכולת להחזיר, והלהקה נכל, והלפעת ניד, יכולת להחזיר, וללה"ח מפני בכוח כיד ולוח ככלי, ועין בנטינה כמלחה מלניה, והלפעת מהלינה מפוזד, וככוח עזיו מן במלחה מופעת: [בא] והוא לדוח חמל נסן נסן כמו, וככ"ז נסבל בינו נסן עוד נסן גובל:

אונקלום

עֲשֵׂו מִן תְּקַלָּא וְהַזָּא
מִשְׁלָחֵי : ל' נֹאמֶר עֲשֵׂו
לְיַעֲקֹב אַטְעָמָנִי כְּעַד מִן
סְטוֹקָא סְטוֹקָא הַדִּין אֲרֵי
מִשְׁלָחֵי אָנוּ אֶעָל בְּנוּ קְרָא
שְׁמָה אָדוֹם : ל' נֹאמֶר

דש

מייפֶּה נפְּצֵי לְסָולְגִּיס : (ל) הַלְעִיטָנִי . חַפְתָּח
פִּי וְסַפּוֹר הַרְבָּה לְתוֹכָה סַח) כְּמוֹ שְׁנָנִינוּ סַח
חַיּוֹן אֲוֹכְסִין הַתְּגִמְלָל הַבָּג מַלְעִיטִין הַוָּטוֹ :
טָן הָאָדָם הָאָדָם . עֲדָקִיס תְּדוּמּוֹת וְחוֹתָמוֹ כְּיוֹס
מַתְּ חַכְלָס סָלָח יַרְחָה הַתְּנָשָׂו בָּן בָּנוֹ יוֹלָח
לְתַלְכּוֹת רַעַשׂ עַ) וְחַיּוֹן זָו שִׁיבָּה טֻוְבָּל סָבְטִיחָו
סְקַבְּבָּה לְפִיכָּךְ קָלָל סְקַבְּבָּה בָּי סְנִיס מְסֻנוּתִיו
יַעֲקָבָב נְדָקִיס לְסָכְרוֹת הַתְּהַבָּל וְלִמְתָּה עֲדָקָ
בְּטֻוּלָס עַב) (וְעוֹד מַה עֲלָצִיס חַיּוֹן לְהַס פָּה כָּךְ
לְסָכְרוֹת הַתְּהַבָּל בְּתַחַלְתָּה מְחַכְּלָנוּ בְּיַלִיס שָׁ
כְּדַלְמָלִינָן בְּמַוְעֵד קָטָן עַי) הַבָּל כָּל סָלָס יְמִינָן
שְׁנִינוּ שְׁוּלָל בְּתַחַלָּה . מְגַ' יְעָד זָ' אַסְיָּב וְחַיּוֹן שְׁ

יהל אור

סמכיות הגדיל כפיו נגפנוף פיו והיה מלהכח טונח זה
ולרכו : (מו) הרש"ג גרט פה „כחרן עיפה“ (הה'
קמיג ו) וכלהמת בגוי הגכוונה „כחרן עיפה“ (יבע'י
לכ' ב) : (מו) יש במסממו הלייבות כה מיניטה ורעד
ווגמלון , וכן פ"י ה"ה זיל סס „עיפה ולמהה“, ויוכיה
ע"ז האי רחס הפסוק זס „ככלני מיס נליין“, ומסופו
ישים „כל טלו כבל כחרן עיפה“, וכן כהן פ"י ה"ה
זיל היה רעב ורמח , ווונקלט ווועצ"ע תרגמו „מצלתא“ :
(מח) כי נמוך רק פ"ה פה ולא יותר : (מד) וכן פ"י
רי' נ' נכה נדרכיז זרט „לעט" זוכן פ"י הרא"ק : (נ) ויהיה
פיירומן , ויכל ימכן חכטיל , וכן תיז „ובשייל יעתקב
חכטילא" וכן חיוכ"ע : (נה) ושרשו „וזל" : (נכ) „וזד"
בש „נד" : (נכ) דזראה מהות לאס חף כי בס פ"י
דרטיס , ועין למלחה זס בכיהורי : (נד) טברה ,
כמו „כל פיטני נח כי פיע האני , זכה לו כתיפות מתחמת בication
בצדך לדרכן לודז' חיות צפולים כיעלים לודז' וסיטה נפזו פיטני
לחמאן הנם האני כוונן גמות שלין כהן מי ציסיך גפז' חלון הוה
יכוֹן לאטראיך ידו חל פ"ו : [כ] ואוית „חפטימני" וכן חיוכ"ט „הוּא
הוּא אנט , ולט"ז זיל פ"י מטען רכוי , [...] "חפטות פ"י וטפוץ"
בצדוח דתאיין אז הוגפני חת כנמל אונל מלגייטין גוותו" , וכלהם
(כ) מסמך זלטפס כדעת המתרגמים , כי המל בז חמל רב
טיטולך לכתוויל . „וזה וזה ציז" , פ"י לר"ה , כי חפה דה מל לחז'
שלוי לתרווייכו כל עטקה קמנת המכלה , לר"ז מפי זכה כמקום
לודז' אלתג צפוקל כל עטה ריהה חכילה מפומל כמ"ז נכליתם
בצדך . ואחד נפצהו מל רנלו זלפיטני ציז' צפיר כספל נפט הא
נויל" (מכ' ד מה) פין סוכ"ק סמאנ

טקיי רשי: סה) חנומיה הות יג תחומו ב תלות ד נ"ל צס נמד"ר פ' כה ג פסייל פ' טז סמי לר' פ'
הו קלני (ט ה) מדרס מסלי פ' יג. טט) בנת קאכ ג, ושיין נ"ל צס ע) נ"ל ספ"ג י"ל, נ"ב טז
ג. פל"ח פל"כ. ע) חנומיה הות ב, חנומיה ב תלוי הות ד. נ"ל סס"ג יג. נ"ב צס פכייל לד"כ פ' זכול (ככ כ).
עב) נ"ב צס, נ"ל צס חנומיה ב תלות ג, וכן כווג כספ"ז, ונמלתא חדשה. עג) דג כה ג.

בראשית כה תולדות

אונקלוס

יעקב זבין ביום דלון
יתברותך לוי: לא נאמר
עשׂוּ קָא אָנוּ לְמִמְתָּא:
וְלֹמַה דָּגָן לֵי בְּכֶרֶתָא:
לֵי נָאָמָר יַעֲקֹב קִים לֵי
כִּיּוֹם דָּלָהָן וְקִים לֵי
וְבִזְוּתְבְּכֶרֶתָה לְיעָקָב:
לֵי וְיעָקָב יַהֲבֵל עַשְׂרָה לְחַם
וְתַבְשֵׁיל דְּטַלּוֹפְחָנִין נָאָכָל
וְיַלְךָ וְיַבְזָו עַשְׂרָן אַתְּזַהְבְּכֶרֶתָה: פ

ריש'

כתרגומו כויס דילקן כויס טכוּה גַּלְוָל
כך מכוּר לֵי מכירה גַּרְוָה עַר): בְּכֶרֶתָה
לְפִי שְׁכֻבוֹתָה בְּכָלוֹת עַת) הַמְלִיכָּה לִין
לְסָעָה וְכָלְיוֹ טִיקְרִיב לְקָדוֹם גַּרְוָה כּוֹשׁ עַ):
(לְבָ) הַנָּה אָנָּכִי הַוְּלָךְ לְמֹתָה. (מְתֻנוֹדָת
וְסָלְכָת סְיוֹת הַכָּלוֹת קָלְחָה מְפָה כָּלְעָת הַעֲכָודָה
בְּכָלוֹת כִּי סָצְטָן לְוִי יְמָול חָוָתָה וְעוֹד) הַמְלִיכָּה
עַצְוֹ מֵה טִיכָּה סָלְעַבָּדָה וְחַלְמָה חָזָרוֹת
וְעוֹגְזִין וְמִיטָּה תָּלְוִין כָּה כְּלָוָתָה סָמְנִינוֹשׁ)
הָלָוָן סְבָמִיתָה קָטוֹי יִין וְפָרוּעָה רְחָקָה חָמָל
חָנִי סָולָךְ לְמוֹת עַל יְדָה חָסָן מֵה חָפָץ לֵי
כָּה: (לְדָ) וְיַבְזָו עַשְׂרָה. קָעִיד סְכָתוֹב עַל רְקָעָוָה
וְהַהְהָה לֹא הָיָה לְיעָקָב בְּנָדִים חַמְדוֹת? וְלַטָּה לֹא נָתַת

יהל אויר

וְחַמְתָּה כָּוָה מְגַרְמָת פָּעָול, וְרוֹחָי לְהַיָּה
כְּקָמָן הַטָּף, כִּיּוֹ מַן זָכָר זָכָר, וּמַן
שְׁמָרָה שְׁמָרָה: (גָּה) וּבָא בְּחִירָה: עַל דִּין־הַזָּהָוֹתָן־שְׁכָנָן
(לְמַטָּה מַגָּן): (עַ) וּמַן סָכָנָן: (זָה) שְׁכָנָה
עַמְּיוֹ, וְעַיְן הַכּוֹזֵק שְׁכָחָכָי: הַיָּין כְּלָן עַד־הַרוּתָה
מַיִּיס: (גָּה) וְהַרְמָכְבָּן וְלַל כָּתָן, כִּי פִי הַקְּנִים בְּכָלוֹת
מְמַסְפֵּטִי הַתּוֹרָה לְגַדְעָה כָּנָה כָּנָה, רַק גַּנְחָל מְעַלָּת
הַלְּבָב וְסָרְרוֹתָו שְׁוֹהָה לֹו כְּכֹוד וְמַעֲלָה עַל נְעָרָו, וְכָנָה
כָּתָב רְכִיחָה: (גָּה) וְעַשְׂוָה לְגַדְעָה רְחוּי נְכָךְ, וְהַיָּה
קָסָה בְּעַיְןִי יַעֲקָב לְכָל הַלְּסָס כְּמוֹתוֹ, הַלְּה בְּלָן כִּי
יַכְלֵל לְהַמְנַע מַוָּה מְפִינִי מְנַגְּה הַטּוֹלָס, וְהַסִּיחָה סְכָנוֹת
בְּכָלוֹת הַכּוֹרָה: (סָה) וְאַיִן לְכָלוֹר מְעַלָּה רַק הַחֲרָמָה רְיָה מְלִיל
וְלַל וְכִי פִי הַרְמָכְבָּן וְלַל: (סָה) וּבְבִי מְתוּקָן יַיְכָו עַל הַכּוֹרָה נְעַכָּר, וְכָנְרָהָה סְמָלָת הַתָּה
סְכִיָּה מִן הַלְּיָוָן סְתִכְנָה וְכָתָב זָהָתָה וְהַמְעַתִּיק כְּסִיף מְדֻעָתוֹ מְלָת נְסָס הַהְמִתָּה הַכּוֹונָה: (סָב) וְכִי פִי
הַרְלָכָג, וְהַרְמָכְבָּן וְהַרְלָיִיחָה הַטִּיגָּו פִּיְּסָס, (סָג) בְּגַרְאָה מְסִפּוֹרִי הַתּוֹרָה: (סָד) עַיְין קָרְנִי הַוָּרָה יִמְהָרֵה יִמְהָרֵה
(סָט) וְהַרְשָׁבָבִים פִי סְמָלָר לֹו כְּמָמוֹן, וְהַמְּחָלָל סִיחָה לְפָדוֹת וְלְקִוּס, וְכִי פִי הַרְמָכְבָּן כָּסָס יִהְיָה, כִּי חַיְן
וְהַלְּיָדָה הַכּוֹרָה סְנִיאָה, וְכָתָב לְגַדְעָה המְהִיר, וְכִי רְעִיס: (סָו) וְהַרְמָכְבָּן וְלַל כָּתָב

סְקוּרִי רְשִׁי: (עַד) עַיְין כְּרָמִינָן. עַה) וְנָחִים קִיכְבָּס, כְּכָלוֹת דָּבָר מִתְּהִלָּה רְקָבָר מִתְּהִלָּה רְקָבָר
פָּדָה וְפִי יִגְזָה כְּלָבִיתָה פָּמָג הַגָּה. עַה) תְּהִלָּה גַּם, כְּגָרְבָּס. עַז) פָּגָדָה כְּגָרְבָּס

בראשית בו תולדות כנ' 299

**כו אַיִלְתִּי רָעֵב בָּאָרֶץ מִקְבֵּל הַרְעֵב
הַرְאָשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בַּיּוֹם אֶבְרָהָם
וַיֹּלֶךְ יִצְחָק אֶל־אָבִימֶלֶךְ מַלְךְ
פְּלִשְׁתִּים גָּרְרָה: וַיַּרְא אֶלְיוֹן יְהוָה
וַיֹּאמֶר אֶל־תָּרֵד מִצְרִים מִשְׁכְּנָן
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים: וְגַם
בָּאָרֶץ הַזֹּאת תִּאֲהֵיה עִמָּךְ וְאֶבְרָהָם
כִּי־לֹךְ וְלֹרֶעֶךְ אַתְּ אֶת־יְבָלֵל
הַאֲרָצָת הָאָל וְהַקְּמָתִי אֶת־
הַשְׁבֻעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעַת יְהוָה אֶבְרָהָם
אֶבְיךְ: רַזְרַבְּיָתִי אֶת־יְרָעָךְ**

אבן עזרא

לו אמר כסף וזהב בדרך (ט) ובזה שהוא אומר נתן לי להם לאכול ובנד לביש, ולמה לא שלחח אליו הון והוא אהבתו אותו, כי הוציא לשפוד החزان, והפסוק שאמר "וינדל האיש" (לטטה קלה מה טולת תמיימה א) וחין חולך להרין כלהי לך: (ג) האל. כמו טהלה: (ד) זה חברבו עוד ישאלו למה חסר השם ממון ליצחק, אולי יודענו בקנה של דרש (ט) (כז) כי יש לו סוד (ט) (כח), ואין לנו להפש, כי עסקו סחבות השם, ואין

קרני אור

תליל גיגי מוה המכDON. הכל פיתח כדי לתמוך במחצתו התחודלות נהיית סמכינו זו המטעמים ננטנו ממחצתו זו נחלנו חותם, כי צויתש לו נוכחה כי וכרכס להויה לו כי וכמחמי היכולה: [כח] (ובב' פ' סת, ילקוט לר' קו) בלחט עתו הילג בעאל פטו ונטלה ממנה ופיין לר' כל' בט' (ט): [כז] ובהקדמת מפעה אסוד, להחcop ל' יתמק פמיטנה פליופט זורחן הלו, כדין פלטבש עגר, יתמל וועל "ולפי בלה ט" נחכים האנד הכנן זורח ז' ל' בט' פרוטות ממיין, ולתוכה היכטה ותבקו נתולה גן נמיין מפניהם כתבש למך, ופויו לך יתבכו פצוצול מעלה גדולה גדריקס וגסה אליטו יוכית: [כז] בג' (מנילה טו ג, ב' ק' ג' ג) אל תפטי קלחת סדייט קלה נעלין, בסדייט חנימלן קלל הת' פס, קדמיה, בא' פום לך כסות פיעית: (למפה כטז) ונתקיות גולטה דכתיב, "וכי כי ז肯 יתתק ותכון פיני מרחות" (טמפה ג' ג) וגס' (מניל' כט' ג) הגור לסתכל ניס נפטו הרכז, (ונכ' פ' כט) אלה כהו פיעו כל' יומק, כל' בינו יפקב ויקבל בנכיות, וסס, ט' ט' ב' נסידיק להת הרכז כטו טינו, ושוד סס, מכהות, מרהות צלפת אל' כט' ונכ' סס, וכן נסלה' פ' ג' (וכילוקט רמו ג' ו' כן נסלה' פ' ג' ו' נסלה' פ' ג' ו' נסלה' פ' ג') מלהות מלהות הותה הלהת סכניתן גו' נבכינס נבנעה בטקד ח' ג' הוו על נני סמונת: [כח] והטוד, יה' כי כל מי צויל מזקניש כחותיו ורגשותיו חלטס, ומפני שאנרכס וכלה צו וקינס ביחס כויס, ואיתה סטפה צלפס קאס, ומ' צוילד מטפה קאס נבכנת יסיה מלט

בקרו רשי' רשי' (UCH) פממול ס. ג'יל ס. א) חנוטה ג' טולגות טוף, ג' פס' ג', ילקוט לר' קו.

אונקלוס

עֲשֵׂה יְתִבְרֹותָא: יְנַהֵּה
כְּפָנָא בָּאָרֶץ אֶבְרָהָם
קִדְמָה דִּי חָוָה בַּיּוֹם
אֶבְרָהָם וְאֶזְרָאֵל יִצְחָק לְנַת
אֶבְיךְ מַלְךְ מַלְךְ אֶבְיךְ:
ד פְּלִשְׁתָּאֵי לְגַדְרָה:
ב וְאֶתְגָּלֵי לְהָיֵי נָאָמָר
לֹא תַּחֲזֹת לְמַצְאָים שְׁרֵי
בָּאָרֶץ דִּי אִימְרֵה לְהָיֵי
בָּאָרֶץ אֶבְרָהָם קְדָא וְיִתְהִי
מִמְרֵי בָּסְעֵבָה וְאֶבְרָבָה
אֲרֵי לְהָיֵי וְלִבְנֵה אַפְתָּן יִתְהִי
כָּל אֶרְעָה אֶהָלֵין וְאֶקְמֵת
יִתְקִימָא דִּי קִימָתִית
לְאֶבְרָהָם אֶבְוקָה: י וְאֶפְגָּיָ
יִתְגַּנֵּה פְּגַיָּין פְּכּוֹכְבָּי
רִשְ׊יָי

פְּנִيهָ פְּנָודְטוֹ טַל מַקּוֹס עָח): (ב) אֶל תָּרֵד
מִצְרִים. טְהֵר דָעַטּוֹ לְרַדְתָּה לְמַלְרִיס כְּמוֹ
שִׁילְד חֲכִיא בִּימֵי כְּרָעָב הַמְלָל לְוֹאַל תְּרֵל מַלְרִים
קְלַמָּה טַולָת תִּמְיִמָּה א) וְחִין חָולָךְ לְהַרְןָ
כָּלָה לְךָ: (ג) הָאָל. כְּמוֹ טָהָלה: (ד) וְהַחֲבְרָבוֹ
כָּלָה לְךָ לְמַה הַסְּרָה מִמְוֹן לְיִצְחָק, אוֹלִי יְדַחֵנוּ בְּקָנָה
שֶׁל דָרְשָׁ (ט) (כז) כי יש לו סוד (ט) (כח), ואין לנו להפש, כי עסקו סחבות השם, ואין

יהל אור

וְלֹאַיְלָה הַטָּר כִּיה צְפִיוֹ, כָּן יַעֲזֹו הַפְּרִים וְהַמְלִיכִים,
כּוּחָרִיס גְּזִיל מַכְלָה, וְעַיִן קָרְנִי הָר: (טז) וְהַרְמָבִין
זֶל כְּתָכָ, וְהַלְוָנוּ נַתְנוּ לוּ כָּוָן וְטְכָלִים וְגַמְלִיכִים כְּיוֹ מַסְכִּיפִים
כְּנוּ קָלְחָה, לְהַרְוָגָן לוּ וְלְהַרְגָּנוּ: (טז) פִּי, טַלָּם קִיה לוּ
, כָּלָס, כִּי כְּסָהָלָךְ לְנַחַל כְּרִיתָה לְהָיָה לוּ כָּלָס לְהַכְּלָל,
וְהַטְוֹרָכִים מַכְיָהוּס לוּ לְחָס וְנַכְּלָר כְּנַכְּר וְלְחָס וְנַכְּר
גַּעֲרָכָ (מ"ה ז) וְגַסְכָּתִיכָּבָה, וְהַוּר טָוָל הַזּוֹר בְּמַתְהִיּוּ
(מ"ב ה' ח): (טט) יִשְׁלַח דְּרָכָות הַרְכָּבָה ע"ז וְעַיִן
בְּקָרְנִי הָר:

(פ) בָּל הַמְפְּרִיסִים נַלְהָוָן לְעַמְוֹד עַל סְדוּר זֶה, וְעַיִן
(למעליה ה' טז, קָרְנִי הָר, הַמְלָה קו) מַס
טְהַרְתָּה מִמְּמָה ר' פְּרִוּפָט דְּוּרְלָן הָלָי, וְבְקָרְנִי הָר
(טמפה ג' ג) וְגַס' (מניל' כט' ג) הַסְּמָכָל נַפְיָי הַזָּס לְפָמָ, וְעַמְלִיוּ זְכָהוּ טַיִי יַמְקָמָס דְּלִיטְסָתְלִיל נִיסְסָכָמָן הַרְכָּב,
(ונכ' פ' כט) לְהָה כָּהוּ פְּעַיָּו בָּל יְמָקָ, כָּלִי בְּנִכְתָּה יַפְקָב וְיַקְבָּח וְיַקְבָּח
וְשָׁוד סָס, מַכְהָות, מַרְהָות צְלָפָת אל' כְּטָס וְנַכְּלָר סָס, וְזָן נַסְלָה' ג' ג
סָכְנִיט ג' ג נַבְכִּינָס נַבְנָעָה בְּטָקָד ח' ג' הָוּה עַל נַנִּי סָמָנָת: [כח] וְהַטָּוד, יה' כי כל מי צויל מזקניש כחותיו ורגשותיו חלטס, ומפני שאנרכס וכלה צו וקינס ביחס כויס, ואיתה סטפה צלפס קאס, ומ' צוילד מטפה קאס נבכנת יסיה מלט

אונקלום

שְׁמִיא וְאַתָּן לְבָנֶךָ יְתַבֵּל
אֲרֹשָׁתָא דְּאָלָין וַיַּתְּבִּרְכֵּו
בְּדִיל בְּנֶךָ פֶּל עַמְּטִי
אֲרֹעָא: הַחֲלָפָה דַי קְבִּיל
אַבְרָהָם בְּמִימְרִי גַּטְרָה
מִשְׁתְּרָתָה מִימְרִי פְּקוּדִי
קְיֻמִי וְאַרְבִּתִי: יְוִיתָבָר
יַצְחָק בְּגָרָר: זְנַשְּׁאָלוֹ אַגְּשִׁי

רישוי

בזורעך. הדרס חומל לבנו יפה זרען צולען
של יחק וכן בכל כמקלה וזה ח'ן (לכון ב')
ך'ן יברך יאלחן נחמל ג') יטימך וגוו' וח'ן לעניין
בקלאה מלינו כן ד') וסיטה כלהה להלה סמקלאה
טענו חומל מה' כפלוניות וכן ה') וכנתמת
טמיכס לקבועה לבחורי טהנתבע חומל ה'ה
כפלוני חס' טיטמיך וכן: (ה) שמע אברהם
בקולי. כסמייתי חומו: וישמור משמרתי.
גוזרות לבלהקכ טל חזקות סבתוכה כגון סניות
לעליות וקנות לקסת ג') מצוחה. דבריות מהלו
לו נכתבו לרהיון הס לפאלומות כנון גול וטפיכות
דמייס ג'): מצוחה. דברים טילר כלע וחומות
פטולס מציבין פלייס כנון חoil ולכישת קנטו
ומקוטיו על עבדיו ח'): ותורתה. לפניה מולא
פה ייחל אוד

פה הנחות דעתות קותם: (טט) ודרמביין ול' הניה
כל לנרכיו נזה והטיג עלי'ס: (ענ) והיה לו מקנה
רב ומורה עיז'ה ה'ה ביריעה: (ענ) ר'יל נזה מתרן:
(ג) משמרת פה הכלל ולכך מושמד צוק', ולח'יכ
פרט, וח'מאל מ'ותי, מצוחה, ותורותי,
והנה כל מה שחייב הכלס לסתור ולעשות יקרת
משמרת, כמו 'ומטרו לה משמרת' ו'ה' משמרת כל
העל'ה' (כמלה' ג', ז), מה שמוטל עליו לטאות
בענורך וכענור כל העלה, ונקרח כל טירות מסמרת:
(ב) והוא הטקידה, וכן פ' הרמץ' זל', והרטב'ס
זיל' פ' רלהט ה'פ', עקה ח'דר שמט חנרכס
בקள'ה' הו' פל' הטקידה, ועיין מה סכתה הרץ' זל'
עיז': (ג) ולא יפנה דבריות בטבושים, אלו יפנה
כלוחים, כי יט' מנות שלין טעםם גנלה ה'ג' להכמים,
והם הרכעתה כהמה והרכבתה היילן וו'כרמן ה'חי: (ד) ושם
זיל' ק' זיל' 'ופטס ה'טה' וכגנד' לטיות לזכרון' (פי' כל' פטוכור בכל' יוס' שלין לאנות מה טערת הסס
ווכו'ה ה'לה תמל' גנד' טיניך' ול'ז'יך' זס. ד) גמל' פ'כו. ה) יט' פ' פ' ט. ו) י'מות כה
כיהל'

בראשית בו תולדות

300

כְּבוֹכְבֵי הַשָּׁמְמִים וַיַּתְּהִתֵּי לְזָרְעָה
אֶת כָּל־הָאָרֶצֶת הָאָל וַיַּתְּבִּרְכֵּו
בְּזָרְעָה כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ: הַעֲקָב
אֲשֶׁר־שָׁמַע אֶבְרָהָם בְּקָלְיָה וַיִּשְׁמַר
מִשְׁמָרָתִי מִצּוֹתִי חֻקּוֹתִי וְתֹרְתִּי: שְׁנִי
וַיִּשְׁבַּב יִצְחָק בְּגָרָר: זְנַשְּׁאָלוֹ אַגְּשִׁי

אבן עוזרא

כח ברעתה האדם לדובינם (טט) וכן אחרים אמרו,
הגה צאן יש לו, כי רבקה אמרה לו "לך נא
אל הצען" (לטטה כו ט) (טט) ויתכן (טט) שנשאר
לו סוכה מעט, נס נכוון הוא להיות פ' לך נא
אל הצען, אל סוקם הצען שהן נטכורות:
זה וישמור משמרתי. שם כלל (טט) (א) כל מה
שהוא חייב לשטר מטבחות וחוקים ותורות, ויתבן
בגך" (לטעה כב כב) (טט) : זה חוקות
השם שלך האדם אחריו טעמי (טט) (ב) כאשר
אפרש בפסוק שעטנו (ויקרא יט יט) (טט), ואלה
החוקות נתועות בלבד (טט) (ג), והתורה שמל
עצמו, ובניו ועבדיו (טט), ובפסוק "וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹה"
(שפטות כד יב) אבאים הוטיב (טט) : ו' ישב יצחק
פטולס מציבין פלייס כנון חoil ולכישת קנטו
ומקוטיו על עבדיו ח'): ותורתה. לפניה מולא
קרני אוור

אל פיך כטו פיע' ימק, ו'ז' כי פסוד פוך צהילעט לו כאות
פיכס פאל' מולדו כל' עטו, סס' מהלדים כוכב בל' בכיתו כל
צטט, וכטטמולד כן יו'ה אל' פה'נ'ות פול' מזון וכוכות עיין
ו'ז' כי סמ'ר'ה גרמאו לו, כל'ר' גרמו לו ר'ט ופ'ר'
ו'ז' נפנ'ל' כ'ו'תו זקן, וכן מל'ו'ג נבי' יט'ק, 'ופ'ז' יאלחן
ככדו מוקן" (לטטה מה יז'ד):
(א) ובב' (יומא כה, ג) כי כל ה'תול'ה קיס' ה'כל'ס וו'טילו
ט'ירע'י חכ'ילין, ר'ל' וה'ט'ני ב'ל'מ'ר' מ'כ'מ'ר' ו'ש'יר'ע'י
חכ'ילין כו'ה' מ'כ'מ'ת' ל'מ'ל'ג' ז'ט', כן פ'ה' כו'ה' נ'כ'יס
ת'יר'ע'ס ל'מ'כ'מ'ת' פ'מ'ל'ות: [ב] ס'ת'ס' ח'וק'ס, ו'ת'וק'ת' ב'ל'ג', פ'ן
ס'מ'ל'ות ו'כ'אנ'ה'נ'ות' ס'מ'ל'ס' (מ'ק'ס' יט') כ'ב'נ'ה'נ'ות' ו'מו'פ'ל'יס'
ו'ק'ל'נ'ה'נ'ות' ו'לו'ש'ו'ן', ו'כ'ד'נ'ל'יס' ס'כ'ן' ה'ס' ל'ה'נ'ל' ז'נ'ל' ג'ל'ז'ן' מ'ק'
ו'ה'ק'יס' ב'ל'ז', כ'נו'ן' ס'ת'ל'ל'מ'ין' ו'ס'ק'נ'כ'ו'ת' ס'ק'נ'כ' ס'ת'ו'ה' ק'ל'ב
ו'ק'ב'ם, כי פ'יק'ר' ה'ק' כ'ו' ק'ב' ו'ק'ב'מ'ו'ת' (רו'ו'כ): [ג] וכן כת'ג
ס'מ' ז'ל' (יסוד מולד' צעל' ס') "ו'ה'ל'ס' ס'ו' י'ז'ו'ת' ב'ב'ק'ל' ס'ל'פ'ת'
ל'פ'י'ת' ה'ת'ול'ה' כ'יל' מ'ס' ו'ס' ד'כ'נ'ה' נ'פ'ל'ל'ת' ס'ל'נ'ר'יס' ח'ז'ן'

סקורי רשי': ב) פ'ין כפ'י' יט'ג. ג) לטטה מה כ, ופי' נ'פ'י' ר'ט' זס. ד) גמל' פ'כו. ה) יט' פ' פ' ט. ו) י'מות כה
ה' ו'ן נ'פ'ז' ו'ג'מ'ל'ה' ה'ג'ה. ז) פ'ין יומ' כו. ח) זס. ט) פ'ין יומ' כה כ, ו'ג'ר' פ'ס'ג.

בראשית כו תולדות קנא 301

המקום לאשתו ניאמר אחתי הוא כי ירא לאמר אשתי פזירנהני אנשי המקום על רבקה ביטובה מראה הוא חנוי ביארכוילו שם הימים וישקף אבימלך מלך פלשטים בעדר החלוין ויראו והנה יצחק מצחיק את רבקה אשתו: ניקרא אבימלך ליצחק ויאמר אה הננה אשתו הוא ואיך אמרת אחתי הוא ניאמר אליו יצחק כי אמרת פזיראות עליה: ויאמר אבימלך מה זאת עשיתנו במעט שלב אחד העם את אשתו והבאת לנו אשם: יא ויצו אבימלך את בלב העם לאמր הנגע באיש הוזה ובاشתו מות

אבן עזרא

בנרד. עשה כאשר צורו השם (ז) לאשטו. בעבר אשטו (ז) כמו "פָּנִים יָאַטְרֹו לֵי" (שופר טנד) (ז), כי ירא פועל עבר (ז), וכן "וַיַּהֲיוּ כִּי יָקֹן יְצָחֵק" (לסתה בו א) (ז), ותחסר סלה "כִּי אָמַרְתָּ פָּנִים יָרְנוּ, וְכֹן" "כִּי דָמְרוּ אֱלֹהִים" (לסתה מטמא מטמו ז): (ז) אחד העם. חמימות במשם זה סמליך י: והבאת לנו אשם. הס נכב

קרני אור

כינר לי הטעה פול תורהancaה, והמלך הו מסכמת, וקס נבון פ"ז מס' וועל כללאס הול. וקס מילוי מטמאתי תורה בוגר פה: (ח) פ"ז מלמד לנו "גדור נחרן הוהת". מלותי חוקתי ותורתית", כי אלו כס יודע לויקו כל טליתות (למפלגה פ' ג): (ט) הלטץ תנטז במקומות שונים: לג' ס"ז יתקב לוקח צמי חיות ייחד. (ס') כי כל ספק קילן (ז) ופירושו בס' כטורי וכן פ"ז גדריך: (י) לנורת פטל: (ו) הוא נ"ב פועל מכם: בס

אוכנלום

אנשי אתרא (על עיסק) לאתתיה ניאמר אחתי היה ארוי דחיל למילר אחתי רלמא יקטרני אנש אתרא על רבקה ארי שפירת חייו היה: וזה בדר סגיאו לה תפון יומיא ואסטבי אבימלך מלפה דפלשטי מון חרבא נחוא וכא יצחק מתייך עט רבקה אתתיה: זקריא אבימלך ליצחק ניאמר ברם דא אתתיה היה ואבדין אמרת אחתי היה ויאמר לה יצחק ארי אמרית דלמא אימות עלה: ויאמר אבימלך כמה דא עבדת לנו בזעיר פון שעביב דמייחד בעמא עם אתתך ואיתיתא עלנא חובב: יא זפקיד אבימלך ית כל עפמא למילר דינוק בגברא קדין ובאתתא אתקטלא

רישי

(ז) לאשטו. מל הסמו (ז) כמו יא) חמלוי לי חמי טוח: (ח) כי ארכו. חמל מעתה לין לי לדלונג מחלל סלון חיכוס פדר מכתיזו יב) ולג נוכר נסיות כסמר: וישקף אבימלך ונוי. טרלווט מסמך מטמו ז): (ז) אחד העם. חמימות במשם זה סמליך י: והבאת לנו אשם. הס נכב

יהל אור

כינר לי הטעה פול תורהancaה, והמלך הו מסכמת, וקס נבון פ"ז מס' וועל כללאס הול. וקס מילוי מטמאתי תורה בוגר פה: (ח) פ"ז מלמד לנו "גדור נחרן הוהת". מלותי חוקתי ותורתית", כי אלו כס יודע לויקו כל טליתות (למפלגה פ' ג): (ט) הלטץ תנטז במקומות שונים: לג' ס"ז יתקב לוקח צמי חיות ייחד. (ס') כי כל ספק קילן (ז) ופירושו בס' כטורי וכן פ"ז גדריך: (י) לנורת פטל: (ו) הוא נ"ב פועל מכם: בס

בקורי רשי: (ז) וכן סוג נפסז' וCMDRC כל מוכ, ופי נבלן חצחו, לו צולן פל פסק לסתו, הכל גו נבלן. (ח) נצל (ז) וכן גול נמלת לגדה. (ט) וכן ת"ה וויכ"פ, וכן סוג נפסז' CMDRC חנלה.

אונקלום

וַתִּקְטֹל : יְ וָיְנָעַ יְצָחֵק
בַּאֲرָעָה הַחִיא וַיַּשְׁבַּת
בְּשְׂתָא הַחִיא עַל חֶדֶם מֵאַת
בְּדַשְׁעַרְזָה וְבָרְכָה יְ וְ
יְ וּרְבָא גְּבָרָא וְאֹל אֹזֵיל
(ג' סג') וְרַבְיָעַד בְּ רַבְא
לְמִקְלָא : יְ נַהֲעַת לְהַגְּרִית
עֲנָא וְגִתְיָה תּוֹרִין וְפְלַחְנָא
(ג' נַעֲבִידָה) פְּנִיאָוְקְנִיאָוְ
בָּה פְּלַשְׁתָּאִי : ט' וְכָל
בְּרִין דִּי חַפְרוּ עַבְדִּי
אֲבוֹתָי בְּיוֹטִי אֲבָרָהָם
אֲבָנָתִי טְמֹנוֹן פְּלַשְׁתָּאִי

רישוי

לכל קבוצת חסס עליינו : (יב) בארץ ההייא .
ח'ע'פ' קלחינה חצוגס כלרץ יקלחל עלמה כלרץ
סבעה גויס : בשנה ההייא . ח'ע'פ' קלחינה כתקינה
סקיטס קנט לטובון : בארץ ההייא בשנה ההייא .
קנישס למא לומאל קלחין קספה וכקנעה קספה טו :
מא שעריהם . קלחמודה כמה לחוי לטעות
ומקפת על קחט קלחמודה מהך טו) ולכוטינו חמלו חומד זה למעשרות כי טו : (יג) כי
נדל מאוד . טקיו חומרייס זבל פילדומיו זבל ילחן זבל חכימלך טו :
(יד) ועבדה הרבה . פועלתה לכיה נלטונן לנ"ז חוכרויינ"ח מבדקה מקמע עבודה חחט . טבדקה
(בזוק"ק) מטהפע פועלתה לכיה : (טו) סתומות פלשתיים . מפמי קלחמורו תקללה הס לנו מפט

ידל אור

(יג) שם צפ' נג' כתיב "וַיַּקְרֵא יוֹסֵף חת ס הַכּוֹר מִנְתָּה
כִּי נָנָי הַלְּבִיס" , וכפ' נג' וְהַת ס הַכּוֹר קָרְל הַפְּרִיס
כִּי הַפְּרִינִי הַלְּבִיס" וַיַּהֲפֵרֶן נִסְתִּיקָס "כִּי חַמְרָה" וְהַמָּה
וְלִ קְיָרָה וְהַגְּיָה רָק מִן הַפְּרִינִי , וְהַמָּגָּט רָוָה
לְסָבָס וְלְגָדוֹס דְּלָבָרִי הָהָה , וְלִי "כִּי נָבָנִי" נִמְקָומָס כִּי
הַפְּרִינִי , וְסָפָמוּ מִפְנֵי סָעֵל "כִּי נָבָנִי" פִּי הָהָה , וְלִי "כִּי
חַמְרָה" וְעַל "כִּי הַפְּרִינִי" נָגָה פִּי כָּלוֹס וְלַטִּי כִּיהְוָרִי
חַיָּין לְוָך : (יד) עֲנֵין טִיעָר וְחוֹמֵד : (טו) פִּי מַלְאָה
מַלְאָה מִמְתָּה סְבִיעָרוֹ סִילָה מִמְתָּה טוֹרָט , וְהַוָּה סִמְלָה נִמְתָּה
סְלָקָר גַּלְגָּלָה חַלְקָוָס יוֹתָר מִמְתָּה סְבִיעָרוֹ כַּי הַלְּס טִילָה
מִן כְּרוּעָה הָהָוָה : (טו) וְכָנָ פִּי הָהָה , וְלִי סָעֵר פֻּוָּל
פְּנִיר מִן מַלְאָה סְעִירִיס , וְהַוָּה גַּיְבָּה נִלְטָוָן טִיעָרִי וְחוֹמֵד ,
וְכָנָ פִּי הַרְזִיק צְפָרָס "צְמָרָה" : (טו) כי כתיב וְלִקְיָה
הַלְּוָן וְגָדָל , וְמַלְתָּה וְגָדָל גְּרָחִית סָס הַפְּטוּל , כָּמוֹ קָולָן ,
וְהַיָּנוּ כָּן רָק הַוָּה פֻּוָּל טְכָרָגָה פְּעָלָם כָּמוֹ יְרָחָה וְקָנוּ :
(יח) וְכָנָ הַוָּה נִסְסָוָן (כרחי' כו' יְהָה וְעַדְלָה וְעַדְלָה וְעַדְלָה)

לכיה , הַלְּוָה סְטִבְדִּים וְהַסְּפָהִות : (יט) שם הַתוֹּרְפָּד , וְהַוָּה סָס גְּנוּר מִן הַפְּעָל טְכָדָה , כָּל מַי סְמוּקָל טְלוּוּ לְפָמָות
מִלְּגָכוֹת כְּכָדוֹת טְלָל הַכִּית , וְכָלָל וְהַס גַּכְלָל מִלְּגָכוֹת פְּהָוּתָה וְגַמְלָכוֹת סְחַעְפִּי סְחַעְפִּי סְחַעְפִּי כָּהֵן טוֹרָח , הַרְיָה סָס כְּכָדוֹת
מִלְּפָחִות , כָּל הַלְּרִיךְ לְעַשְׂתָּה הַלְּבָה מִינִי כְּמִלְּגָכוֹת יְקָרָה פְּנָדָה (רכ"ס) : (כ) שם דְּכָרִי
וְיַדְסְתָּהָפָט

מקורי רשי' : טו) כִּיל פְּסָד ז , יְלָקּוּט קִיּוֹ פְּסָד . טו) כִּיל סָס וְכָנָ תְּהִלָּה וְיַכְיָס . טו) חַנְתּוּמָה כְּמִי חַוָּת ו , כִּיל סָס ,
כִּיל פְּסָד יְהָה פְּלִרְיָה רְפָלִיָּה פְּסָד דְּרִיכָה , פְּסָד פְּזָבָר (ז' ל' ה) . יְהָה כִּיל פְּסָד ז , יְלָקּוּט קִיּוֹ ,
פְּסָד ז , וְדָנָיִל כְּמִדְבָּר מִכְלָל מִכְלָל נִתּוֹף , כִּימָס הַגְּזָבָה .

בראשית בו תולדות

302

**וַיָּמָת : יְבָ וַיַּאֲרַע יְצָחֵק בַּאֲרָצָה הַחִיא
וַיִּמְצָא בְּשְׁנָה הַהּוּא מֵאַת שָׁעָרִים
וַיִּבְרְכֵהוּ יְהֹוָה : שְׁלִישִׁי יְנִגְהַל הָאִישׁ
וַיְלֹךְ הַלְּוָדָן וְנִגְלַל עַד כִּינְנָל מֵאָרָה :
יְרַ וַיְהִי יְלָלוּ מִקְנָה-צָאן וּמִקְנָה בְּקָרָב
וְעַבְדָּה הַרְבָּה נִקְנָא אַתָּה וּפְלַשְׁתִּים :
טו וְכָל-הַבְּאָרָת אֲשֶׁר חַפְרוּ עַבְדִּי
אָבָיו בִּימֵי אֶבְרָהָם אָבָיו סְתָמִים**

אָבָן עֹזָרָא

מא נב) (ט) : יְבָ מֵאַת שָׁעָרִים . בְּדָבְרֵי קְדָטוֹנוּנוּ
דָּל שְׁיעָר (ז) (ד) , כִּי מַצָּא טָהָה סְטִיעָר הַזְּרָע (ט)
וְהַזְּרָע מִנוֹרָת בַּי "בְּכֹתוֹ שְׁעָר בְּנֶפֶשׁ" (טשׁוּלִי כָּנ
ז) (ט) : יְגָן גָּנָד , פּוּעָל עַבְרָה (ז) (ו) : יְדָה וְעַבְדָּה .
עַבְדִּים וְשְׁפָחוֹת שְׁיַעֲבֹדוּהוּ (ז) (ו) וְהַזְּרָע תּוֹאָר
הַשְּׁמָה (ט) או שְׁמָה (ט) כְּטוֹ סְנָלָה : טְזָן בָּא סְמִיכּוֹת

קרני אוֹר

מַהֲנִי כָּל כָּמֹות זְמָמִי חַכְיָה אַגְּלָסָס : [ד] כָּן צָו
כְּדִיזְלָל זְכָמָה מִקְמוֹת "פְּלָדָכוּ נִסְמָל מִקְמוֹ" (מִפְּלָדָל צָיִס פְּזִיד
פְּזִיד פְּיָי כְּכָזָה בְּמִקְמוֹ , "מִפְּקִיעַי צָפְלִיס" (חַפְנִית טו ז)
כָּפְלִיְהָזָן דְּפִוְיָה (סְחִימָתָה דְּרוּתָה רְכָס פְּזִיד) פְּיָי מִקְמָה וּמִחְיל
לְסָוִי כְּחַסְפָּן וְחַמְדָן סְדָמָת , וְכוֹמָמָלָן פְּלִיכָּוָג מַמְלָקָה פְּרָלִיס"
וְכָסָס "צְוִיטָרָה" , הַיְן לְסָס צְפִוָּל" (פְּגָס פְּיָל מַחָה) יְצָטָה לְהָ
בְּשִׁיטָלָה" (חָלָה פְּזִיד מַחָה) וְכָנְתִוְזִיְּז (גְּלָהָה כָּל טו) . כְּצִיטָל
מִינְדָּן נִקְבָּתָה" : [ה] וְכָדְזָוָל" (כִּיל פְּזִיד , כִּמְלָר פְּיָי
וּסְסִיקָתָה סְפָקָה עַל תְּעַלָּל) חַמְרָה וְהַמְעָדָלָה סְטִיקָה , וְגַכְוָן
כָּוָה נָס לְפִי פְּזִיטָוָן כִּי אַחֲרָת קִיְמָה לְחַתָּה סְמָכָה כָּבָב
כָּלְבָר מַלְאָה נִמְלָאָה (לְמַפְלָס יְזִיד) כָּלְבָר קִנְלָה מַהֲנִי וּמַמְאָן
קִנְלָה יְטָקָב לְקִיְמָה נִיְכָה , וְכוֹס סְוִי כְּפָסָס (גְּלָהָה כָּוָה יְכָה)
סְוִי חַמְלָר 'וְכָחָנָנָי כְּמִי כְּוֹהָת וְנוֹן' . וְכָלְקָוָתָי לְסָס נִלְכָה עַד
בְּלִי דִי" (מַלְאָה גַּיְזָד) : [ו] וְהַזְּדִיקָה פְּיָי , וְגָדָל חַוָּל הַזְּדִיקָה
מִקְוָה , וְכָנָ "וְכָלְבָר טְפָלָל" (סְמוֹת יְכָה ט) וְסָי' כִּיָּה כָּלְבָר וּמוֹסִיף
צְפָבָרָוָן כָּל יְזָס עַל כָּל מִלְּבָד : [ו] וְהַרְשָׁבָבָם פְּיָי .

רבכָה , הַלְּוָה סְטִבְדִּים וְהַסְּפָהִות : (יט) שם הַתוֹּרְפָּד , וְהַוָּה סָס גְּנוּר מִן הַפְּעָל טְכָדָה , כָּל מַי סְמוּקָל טְלוּוּ לְפָמָות
מִלְּגָכוֹת כְּכָדוֹת טְלָל הַכִּית , וְכָלָל וְהַס גַּכְלָל מִלְּגָכוֹת פְּהָוּתָה וְגַמְלָכוֹת סְחַעְפִּי סְחַעְפִּי סְחַעְפִּי כָּהֵן טוֹרָח , הַרְיָה סָס כְּכָדוֹת
מִלְּפָחִות , כָּל הַלְּרִיךְ לְעַשְׂתָּה הַלְּבָה מִינִי כְּמִלְּגָכוֹת יְקָרָה פְּנָדָה (רכ"ס) : (כ) שם דְּכָרִי
וְיַדְסְתָּהָפָט

בראשית בו תולדות קג'ב 303

פָּלְשָׁתִים וַיַּמְלֹא אֹם עֲפָר : טו ויאמר
אָבִימֶלֶךְ אֶל־צָחָק לְךָ מֵעָמָנוּ כִּי
עַצְמָתְךָ מִמֶּנּוּ מָאָד : יז וילך משם
צָחָק וַיַּחַזֵּן בְּנַחַל־גָּרָר וַיֵּשֶׁב שְׁם:
יְחִי וַיֵּשֶׁב יְצָחָק וַיַּחֲפֵר אֶת־בָּאָרֶת
הַמִּים אֲשֶׁר חָפְרוּ בַּיּוֹם אֶבְרָהָם
אָבִיו וַיִּסְתְּמֻם פָּלְשָׁתִים אַחֲרֵי
מוֹת אֶבְרָהָם וַיִּקְרָא לְהַזְּנוּ שָׁמֹות
פְּשָׁמָת אָשָׁר־קָרָא לְהַזְּנוּ אָבִיו:
יט וַיַּחֲפְרוּ עַבְדִּי־צָחָק בְּנַחַל
וַיַּמְצָאוּ שֵׁם בָּאָר מִים חַיִם:
כ וַיַּרְיִבוּ רְעֵי נֶרֶר עַמְּרֵעִי יְצָחָק
לִאמְרָלְנוּ הַמִּים וַיִּקְרָא אָשָׁם־הַבָּא־
עַשְׂקָכִי הַתְּעַשְׂקָוּ עַמּוֹ: כָּא וַיַּחֲפְרוּ
בָּאָר אַחֲרָת וַיַּרְיִבוּ גַּם־עַלְיהָ

אבן עוזרא

בארות על שני דרכיהם (ט): יט מים חיים
שהם נובעים התמיד (יז): ב עשק. ידוע בדבריו
קדטוגנים (יז) זהו, רק במקרא אין לו ריע (יז):
(יח) יושב ויחפר. כבחלות הטל חpullו בימי הצלבוס היבאר
על כל מגדר חול וחפרן: (כ) עשק. על כל: כי התעשקו עטו. נתעתקו עמו עליה במליצם

קרני אור

עכוdet פָּלְשָׁתִים וכליים, כי סתס עטודה פְּנַכְתָּה קְרֻעָה סיל, וכן
ס"י כת"ס, וככל"ק ס"י נקללו תולאות סגדמה כן ע"כ העכוdet
בשכנולים הותה: [ח] כל מטבח כנספה בכוכב מוטעת
שפתכוין לפשות דבר זה, ונונבש דבר מה, נקלת מתעסוק
כגון שפתכוין נבלות דוק, ומולג צבבש חלב, וכן כבשפתכוין
להתוך דבר חלוד, ומולג בוטה מחונכ, בסיל מלחמה זלא
כמאתבנתו וכן לזרען צבבש כבש כל לוי רועי נרוי מלחמה סתיכת
מיינו כת"ס כתוב"ע ולט סתינו מה פסי מלחמות חלו וכיתת
שלנו (כ"ק ט ה, כתובות נב' כ) "וַיְהִי פְּלִי עַמּוֹ" (סתוכות ט ה). זה כלוקט סיל סיל
לה עסקון" נ"כ כסמ"ך וס"י ערעורין, ורכינו חנוך פ"י סס סיקינה מליניות געמו": (כ"ל) לא נמלט במרקף
שוד

אונקלוס

בָּמְלָאָנוּ עֲפָרָא: ט ויאמר
אָבִימֶלֶךְ לִצְחָק אֶל
מַעֲטָנָא אֶלְיָהָי תְּקַפְּתָא
מְגַנָּא לְמַדָּא: י זאול
מְפַטְּן: יְצָחָק יְשָׁרָא בְּנַחַלָּא
דָּגָר וַיַּתְּבִּבְּפָטְן: י"ח וְתַּבְּ
יְצָחָק וְחָפֵר יְתַבְּרִי דְּמִיא
דִּי חָפְרוּ בְּיוֹמֵי אַבְרָהָם
אַבּוּהָי וְטַמְוִינָן פְּלַשְׁתָּא
בְּתַרְדִּמְתָּא אֶבְרָהָם וְקָרָא
לְהַזְּנוּ שְׁמָהוּ כְּשָׁמְקוּ דִּי
בְּנָה קָרְבָּי? לְהַזְּנוּ אַבּוּהָי:
ט וַחֲפְרוּ עַבְדִּי יְצָחָק
בְּנַחַלָּא וְאַשְׁבָּחָי תְּפָן
בְּרִיאָדְמִיא נְגַעַן: י' גַּנְצָו
רְעוֹתָא דָגָר עַמְּרָא רְעֹתָא
דִּי יְצָחָק לְמִימָר דִּי לְגַנָּא
פְּמִיא וְקָרָא שְׁמָא דְּבִירָא
עַסְקָא אֶרְיָא אָסְעַסְיָקָו
עַמְּהָ: כָּא וַחֲפְרוּ בְּרִיאָ
אַחֲרֵי גַּנְצָו אָפְּעַלְהָ וְקָרָא

רש"י

כנייסומת הצלחות עליינו יט) טומין פְּלַטְמָהי
לeson סתימה וככלzon סתלמוד מטממס הַת
הכלב יט) בנחל גור. רחוק מן סניר:
(יח) יושב ויחפר. כבחלות הטל חpullו בימי הצלבוס היבאר
ילתק מגניל חול וחפרן: (כ) עשק. על כל: כי התעשקו עטו. נתעתקו עמו עליה במליצם
יהל אור

(וילרדטchapט): (כ"ל) עיין (למטלה יט יו"ד הערת
כ"ג) ופס בירתי: (כ"ב) מל צהיר סיון סמיימי
נוובען, ומום מים הוא לתוספות ציהור, וכפירות
הרמןין חל כי לוה מקור נזעט מים הייס,
לון מיימי מן הנחל כהאר חמורו מריכיו: (כ"ג) ובן כתוב
הרב"ק כהרט טעקס פ"י מעלה טרידת דומר סלי היה, וכתוב
ויזהו עלייה טעקס פ"י מעלה טרידת דומר סלי היה, וכתוב
ד"ה"כ גנימוקיו סס "הצין במקומות סמ"ך", ובגנמר
שלנו (כ"ק ט ה, כתובות נב' כ) "וַיְהִי פְּלִי עַמּוֹ" (סתוכות ט ה). זה כלוקט סיל סיל
לה עסקון" נ"כ כסמ"ך וס"י ערעורין, ורכינו חנוך פ"י סס סיקינה מליניות געמו": (כ"ל) לא נמלט במרקף
שוד

טהורי רש"י: יט) הויכוזו כוטש פ". כ) סתוכות ט ה,

אונקלוס

שם שטנה: כי ואסתלק מפָנִים וְחַפֵּר בְּיַרְא אֶחָרִי וְלֹא גַּזְעַן עַלְהָ וְקָרָא שְׁמָה רְחַבּוֹת וְאָמַר אֲרִי כַּעֲן אֱפְתַּי יְיָ לְנָא וְגִנְפּוּשׁ (כ"א נִפְשְׁנָא) בְּאַרְעָא:

כי ואסתלק מפָנִים באָר שְׁבֻעָה: כי וארגלי לה יְיָ בְּלִילְיא הַהִיא וְאָמַר אָנָא אֱלֹהָה דְּאָבָרָהּ אָבָוקָה לֹא תְּחַל אֲרִי בְּסַעַךְ מִימְרִי וְאָבְרָבְנָה וְאָסְנִי יְהִת בְּנִיךְ בְּדִיל אָבָרָהּ עַבְדִּי: כַּה וּבְנָא תִּפְנִין מְדֻבְּחָא וְצָלִי בְּשַׁמְאָדִי יְפָרֵס תִּפְנִין מְשֻׁבְנָה וְכָרוֹת פְּנִין עַבְדִּי יְצָחָק בְּיַרְאָה: כי וְאָבִימְלָךְ אָזְלָל לְוֹתָה מְגַרְגַּר וְסִיעַת מְרַתְּמוֹתָה

בראשית כו תולדות

304

וַיָּקֹרֶא שְׁמָה שְׁטָנָה: כב וַיַּעֲתַק מִשְׁם וַיְחַפֵּר בָּאָר אֶתְרָת וְלֹא רָבָן עַלְיהָ וַיָּקֹרֶא שְׁמָה רְחַבּוֹת וַיֹּאמֶר כִּי־עָתָה הַרְחִיב יְהֹוָה לְנוּ וְפָרִינוּ בָּאָרָץ: רַבִּיעַ נֶגֶן וַיַּעַל מִשְׁם בָּאָר שְׁבֻעָה: כד וַיַּרְא אֶלְיוֹן יְהֹוָה בְּלִילָה הַהִיא וַיֹּאמֶר אָנָכִי אֱלֹהִי אָבָרָהּ אָבָיךְ אֱלֹהִתְרָא כִּי־אַתָּךְ אָנָכִי וּבְרָכָתְךָ וּהְרַבִּיתְךָ אֶת־זָרְעָךְ בְּעִבּוּר אָבָרָהּ עַבְדָּי: כה וַיַּבְנֵן שָׁם מִזְבֵּחַ וַיָּקֹרֶא בְּשָׁם יְהֹוָה וַיִּטְשֶׁם אַהֲלוֹ וַיִּכְרֹבֶשֶׂם עַבְדִּי־צָהָק בָּאָר: כו וְאָבִימְלָךְ הָלָךְ אֶלְיוֹן מְגַר וְאָחוֹת מְרַעָהוּ וְפִיכָל שְׁרִ־צָּבָאוֹ:

רש"י

וערפל: (כח) שטנה. טקמ"ט: (ככ) וְפָרִינוּ בָּאָרָין. כתרגומו וכיפוסה של רעלען: (כו) ואחות מהווכבו (כא). ויש פוטרין מלעטו מ' מיסוד כתיבת כמו כי סלדים מרעיס דסמןן כדי סטסיה פינכת ולחמות דזוקה חבל אין דרך הרין לדכל על המלכות כן סייטה הווכבו צחים כן כל סייטה הווכבו קוליך עמו ולע' כי לו חלה סייטה חחת כל הווכבים لكن יש לפוטרנו כלצון הרחנן. והל תتمהTEL מ"ז צל ולחמות וחת ע"פ צחינה כתיבת כמוכה יט דוגמתה בגמרא (כג) טלית מלך כר). ובקולת ולע' מין: אחות. לבון קבולה וחנודת סגולותן

יהל אור

עוד חוץ מזה, ויהיה פירוזו ויקרא שם הגמר עפ"ק כלומר בחר סל ווכות וטרעו: (כח) טעמו כמו ויהפלו: (כו) ופי' שם זיל "הפרתי כמו כי יקרה חיש" וחוית בס "דוחקנית". ועיין מה ציירתי שם מדובר כהר לו אוונקלם לתרגונם: (כו) וכשබאים נרדפים, הפטל כרה מליין: "התחלה ההפירש", והperf. הנמר, וכן הפי' מן "כי יקרה" סהו מורה על הקפירה למלטה כהרין, וכן פה יהמ"ר "ויכרו" סהו התחלה הקפירה, ולמטה כפ' לב, "ויכוחו עכדי יתק ונו" על גוזות הכרה אשר הפרו וויהמרו מלטע מיס": (כח) במובן כתובנו

אבן עוזא

כה ויכרו. חפרו (כג) וכן "אשר בריתו לי" למטה נ ה (כ), וכן "כ"י ברה" (שםות בא לו) וטן "כרה שחת" (טשי לי כו כו) (כג): טרעהו. כתרגומו וכיצעת מלמנוטי סייטה מהווכבו (כג). ויש פוטרין מלעטו מ' מיסוד כתיבת כמו כי סלדים מרעיס דסמןן כדי סטסיה פינכת ולחמות דזוקה חבל אין דרך הרין לדכל על המלכות כן סייטה הווכבו צחים כן כל סייטה הווכבו קוליך עמו ולע' כי לו חלה סייטה חחת כל הווכבים لكن יש לפוטרנו כלצון הרחנן. והל תتمהTEL מ"ז צל ולחמות וחת ע"פ צחינה כתיבת כמוכה יט דוגמתה בגמרא (כג) טלית מלך כר). ובקולת ולע' מין: אחות. לבון קבולה וחנודת סגולותן

קרני אור

מיינחא לאפלע רק חמאתפסקיס. כתפְּלָתָת ככונה מוטפה, לנון קדרה בס פכְּלָתָת כי סתעסן, ולהאנדריס עפְּקָה והטאַפְּלָתָן פְּעַיָּן טרעלר ומיגָה, ומה גַּעַת טַיֵּשׁ קָדְלָה בס פכְּלָתָת מלינָה (כלוֹאַק): [ט] ממה זמְלָאנו, גַּוְלָה כְּבָה וַיְתַפְּזָאָו מְלָאָה לְהַרְחֵל כְּבָה מְלָאָה, וְאָבִימְלָךְ הָלָךְ אֶלְיוֹן מְגַר וְאָחוֹת מְרַעָהוּ וְפִיכָל שְׁרִ־צָּבָאוֹ:

סקורי רש"י: כא) וכן כוֹה כְּבָה פְּסָלָט. כב) צוֹף יְהֹוָה. כג) תפְּסִי נֶגֶן.

אונקלוס

בראשית כו תולדות קג 305

כ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְצָחֵק מִזְבֵּחַ
בְּאֶתְمָ אֲלֵי וְאֶתְמָ שְׁנָאֶתָּם אֶתָּנִי
וְתִשְׁלַחְנוּ מִאֶתְכֶם כִּי וַיֹּאמֶר
רָאוּ רְאִינוּ כִּי־הָיָה יְהוָה עַמְךָ
וַיֹּאמֶר תְּהִלֵּי נָא אֱלֹהִים בִּינּוֹתִינוֹ
בִּינּוֹנוֹ בִּינּוֹ נִכְרְתָה בְּרִית עַמְךָ
כַּט אִם־תַּעֲשֶׂה עַמְנוּ רָעוֹתָה כַּאֲשֶׁר
לֹא גַּעֲנוֹךְ וּכְאִשֶּׁר עָשָׂינוּ עַמְךָ
לְקַיְמָוֹב וּנְשַׁלְחָה בְּשַׁלּוֹם אַתָּה
עַתָּה בְּרוֹךְ יְהוָה חַמֵּשׁ לְוַעֲשֵׂה
לְהָמָם מִשְׁתָּה וַיָּאֶבְלָו וַיִּשְׁתָּנוּ
לֹא וַיִּשְׁבַּיְמֹו בְּבָקָר וַיִּשְׁבַּעַו אִישׁ
לְאַחֲיו וַיִּשְׁלַחְתָּם יְצָחֵק וַיָּלְכוּ מִאָתוֹ
בְּשַׁלּוֹם לְבָנִיה וּבַיּוֹם הַהוּא וַיָּבֹא
עַבְדֵי יְצָחֵק וַיָּגֹדוּ לוּ עַל־אֲדוֹת
הַבָּאָר אֲשֶׁר חָפְרוּ וַיֹּאמְרוּ לוּ מִצְאָנוּ מִים
לְגַן וַיָּקָרָא אַתָּה שְׁבָעָה עַל־בֶּן שְׁמִינִיה עִיר בָּאָר

אבן עוזרא

יחל: (כח) ראו ראיינו. רלו צהוביך לרמיינו כה בינוינו. ריבוי אחר רבוי (טו) וו: לג באך בר כה: תהיל נא אלה בינוינו וגנו. סהלה אלר בינוינו מימי חביב טפי נס עטה בינוינו וכיניך: (כט) לא גגענו. כסלה מלנו לך לך מעמוני. אלמה גס למך (ס"ה עפה) טסק לנו כמו כן: (לג) שבעה. ט"ק סכלית:

קרני אור

(טה, טז) נרלה כי כתפילה עזקה יותר מנקרא, וחפשך לחפור חמל הכריב, וויהי לכלות חכל חփירך, ויגלה עוד כי כל לבון תפילה, עיקלו לבון חוקיה ודרכיהם. דוגמת יומתפלו לט חת פולגן" (דבל' ה' ככ), ונמנוא כי ככלות קדץ לחיות מרגל ולדרוז ס מקומות פגימות דחובות ט כל מיס, لكن פולגו לבון תפילה (רו"ה): תפיכי גס עטה בינוינו וכיניך, וכן פ"ג גרכס מטה

רש"

יחל: (כח) ראו ראיינו. רלו צהוביך לרמיינו כה בינוינו וגנו. סהלה אלר בינוינו מימי חביב טפי נס עטה בינוינו וכיניך: (כט) לא גגענו. כסלה מלנו לך לך מעמוני. אלמה גס למך (ס"ה עפה) טסק לנו כמו כן: (לג) שבעה. ט"ק סכלית:

יהל אור

המודרוי, חופט כמחצצת זומת לכרען, כמו הורט רפה, סלולן נ"כ תפירה וסתיקה: (כת) ובכ"ז הסלון מתוקן יותר. רנו מלרכוי ופיי כי היה מפסיק מלת ציינו כלות תיזו, או טס תיזו כלות יוד ונתהכרי טנייהס ימל, וכינוינו וכיניך כי הור על מלת בינוינו: זין ורטצי זיל פי. סהלה אלר בינוינו מימי חביב

דְּקָרְתָּא בְּאַרְאָ דְּשֶׁבָּע
(נִי בְּאַר שֶׁבָּע) עַד יוֹמָא
הַדָּין: לְדֹתָה עֲשָׂו בָּר
אַרְבָּעִין שָׁנִין וְנֵסֶיב אַפְתָּא
יִת יְהִידִית בַּת בָּאֵלִי
חַפְאָה וִית בְּשִׁבְתָּה בַּת
אַילּוֹן תְּתָאָה: לְה נְתָאָה
מִסְרָבָן וּמִרְגָּבָן עַל מִימָר
יִצְחָק וּרְבָקָה: « וְתָהָה
כָּר סִיב יִצְחָק וּכְהִיא

רשות

(לד) בן ארבעים שנה. עמו ליל נמאן
לחיזיר (ו) סנומר (ו) יכלפמגה מזיל מייטר
כחיזיל הוא כסאוי אוכב פוקט טלפיו לוועל
להו שחני עסול כך הלו גוזליים וחוותשי
ומלחיש עלמאס כאליים. כל מי שגה כי עקו
לד כסיס מתחת יד בטליאן ומגענה להאטס
כסיסיון מ' האmel היבש בון מ' שגה נאלה
הבא אט חני בון: (לה) מורת רוח. לבון
כמלחת לרום כמו זה) מליחס קיימת כל מעזיאן
שיו עובדות עבדות כוכבים ל): (ח) ותבהין.
לעבדות כוכבים). לר' כקנעהן ע"ג כמצחת
תחו הקמיס ולמו מלחי קלט וקי

יהל אור

(ג) ע"ש סכע בכשרות, וגם על כי בס סכמו בלאים
והכל עיל מהות, ועיין בפי רע"ס: (לה) וכן
פי סרכ"ס, כי היו זו חותם בחר סכע של חנוך הס
כי פני נחר סכע כי כלתיכ, וויכוח נחר סכע חזר
ליכודך" (מ"ה יט ג): (לה) ר"ל בס העוס אלה בס
סתומך, כמו "חיש יסוד" סכוון בס התול: (לה) ע"ב
לה מנה חותם (למטה לו ב ג) אין נסוי, כי בס מנה
רק הנשים בגוליו לו: (לה) הנה אמר למטה (לו ב)
כטפוף ייחום כני מען "ויתר עליה כת היילון ההתוי":
(לה) "בשמתה" נס "עדך" ועיין מה סגיילתי בס:
(לו) כי ותניין לถอน רכיס, ומורתן לถอน ייחיל, והוציאן
מודיע רום, והוא מורות רום, ע"כ פי' כל מהתמן ופירוזו,
כל מהת ואחתה הימנה מורה רום, כלומר מהנפת
זומאנס לוגנס: (לו) ושרשו "מרה" וכן כו' דעת
הרד"ק בפירוזו, ובמכלול דברת "מרה" זמרר, וכן
מעיין "מרו ועלאה מהת רוח קדשו" (יטע"י סג יו"ל) סכוון
ג"כ עניין מרירות וככמתה, וייחיך מהת פועלת פטור
כמו "חולת היכנא" (ס"ה ה ח) ופי' כל מהת ואחתה
זו "מרר" וכן כו' דעת ר' יהודא הווינ האיזו הרד"ק
לחות יתק ורבקה, ומורתן בס דבב ולת פועל ולפען
הניאו" רלה פטו כי נעני מביו כמה רשות:

בגדי רוחן : ב') ניג פס' ג, ומין יקל פיג' ג, גדרין פ' ל'ג, בריך מזמור פ' נציגות קי'ג. ב') תה' פ' ד.
כח) דכל' פ' ז. כט) וכן כת'י. ל) תנתנו כחולות לחות פ, כל פק'ש לתיוכ'פ. א) תנתנו כה
פק'ל פיג' ילקוט כי'ג צד' מזרע סנכיא

שְׁבֻעַ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: ס ל ר וַיְהִי עֲשָׂו
בְּנֵי אָרָבָּעים שָׁנָה וַיִּקְחֵחַ אֲשֶׁר אָתָּה
יְהוָה יְהוָה בְּתִבְאָרֵי הַתְּהִתִּי וְאַתָּה
בְּשָׁמַת בְּתִיאָלֵין הַתְּהִתִּי: לְהַוְתָּהִינְךָ
מִרְתָּה רֹות לִיצְחָק וּלְרַבְּכָה: ס
כו א וַיְהִי פִּזְקֹן יְצָהָק וְתַכְתִּין

אנו עוזרא

שבע. נקרא כן על ב' דברים (א) או היה עיר אחרת (ב) (יא) : **לך יהודית**. שם (ג) ולא הוילד ספינה (ד) : ובשעתה. היה עדרה (ה) ויש לה שני שמות (ו), ובתקרא נצאיין לטיות כן : **לה טרא דרוח**. כל אחת מהן (ו) (יב), וו"א **מלשון** "סורה וטורה" (דברי כא יח) (ז) (ינ), ועל דעתך שהוא סגורה "מרה כלענה" (משל ה, ד) (ח) (יר), בטעם מדריות נפש (ט) וכן כתוב "בי רעות בנות בנען" (למטה כה, ח) (ע) ונכתבה זו הפרשה שישטו בני ישראל מבנות בנען :

כיו להכweis ולבאָדָן כט) : ליזחאַ ולבקהַה . סקיּוֹ עונדאות ענודת כוכביס ל) : (ה) זתבהִין . בעזען זל האָו א) (סקיּוֹ מעסנות ומקטילות בענודת כוכביס) . ד"ה כענתקד נ"ג כמוצת ובייהַ האָיו לוֹאַ נאָתְנוּ נאָתְנוּ סְנָאַ כפְתָחוּ קְמִיס ולוֹאַ מְלָחֵי כְעַלְתָּהּ וסְנָאַ

סִירָןִי אֹר

בkan ס"י תגלו הס תפקוד לי ולפניהם ולנכדים, וכן ת"ה וחכ"פ, וע"ז כתוב סלט"ז "ולפי פילוטס תחכר כ"ה פוריטה נמלת אלכ" גס מלת הילך" : [יא] והנה ר' מנשה בן ישרון כתוב כי הילך עטוף במללה מה, "ויהי כל ג"כ לומד הילך קדרכם קדשו סמוקום לנו לאלו חזר מלה שטח וכיהר כהיל שטח וימתק קידש גס בס כפער שפיטה פמורבה לביהר נחל שטח, וכן כתוב כי הילך קדרכם, "פל כן קליה למקומות כסוח כהיל שטח" (למטה כן נ"ה) וכי מתק כתיב, "על כן קליה בס כפער כהיל שטח" : [יב] בן מפסת הילצון ננקנות לרבות לדכל כפערות יתירה, וגם כן נזカリים, וכן "ידיו לטענה" (במות י"ח י"ג) נקנות לשלכת" (לאזנה מט ככ), "חכמת נביס ננטה ניתחה" (חכלי י"ד ה) ונעלי הילצון נ"ה כזעירו שכן הילצה ננקנות לאילן וטפס כבינוי כוה נ"ה נתכבר (רו"ב) : [יג] ורש"י ז"ל פ"י מטהרכ מלה, ומילצון הנטפה וכן ת"ה ויזכ"ע, וכן פ"י נאלכ"ג, ועיין נלה"פ נפ"י ניל מברך מלה : [יד] גם טרכ מלה, וכל נצון ملي פקרו מטהרכ מלך, כי בנהתי כוות נקלתו נולת לט פלצון, וגס ר"ב ז"ל נלה"פ טרכו בן, כי כתוב נצון ממליים, ולח"כ כוכביך כל מטהרכ פ"י נעלצונו לינחה ולילכה, וכן (נייטרי סג'י) - מכו

כיתה מורה לוּמוֹ, וכן קוֹוְ לְמַתְהָרָצָנִים : (לט) וַיְהִי
בְּסֶלֶכְ "מְרָרָה" : (לט) רַ"ל סְתִיְחָן נָעֵזָוּ מְרִירֹתָנִפְ
לְוִין פֵּי כָּל הַקָּתָה מְהֻן : (טט) וַיְסִימֵּס סָס "בְּנֵשְׁוִי וַיְ

בראשית כז תולדות קנד 307

**עִנְיוֹ מִرְאָת וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים בְּנֵו
הַגָּדֶל וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים בְּנֵי וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
הַגָּנְבֵּר: בְּ וַיֹּאמֶר הַגָּנְבֵּר זָקְנָתִי לֹא
יַדְעַת יּוֹם מוֹתִי: גְּ וְעַתָּה שֶׁאָנָּא
כָּלִיזָה תַּלְיךָ וְקַשְׁתָּה וְצָא הַשְׁדָה
וְצָוֹדָה לִי צִידָה: דְּ וְעַשְׂה־הַלִּי
מִטְעָמִים כְּאֲשֶׁר אָתָּה בָּתָּה וְהַבִּיאָה
לִי וְאָכְלָה בְּעַבוּר תְּבָרְכָה נִפְשֵׁי
בְּמָרְם אָמוֹת: הְ וְרַבְקָה שְׁמֻעָת
בְּהַבְּרִיר יִצְחָק אַל־עִשֵּׂו בְּנֵו וְיַלְךָ
עִשֵּׂו הַשְׁדָה לְצֹוד צִיד לְהַבִּיאָה:**

אבן עוזרא

בְּ הַגָּהָה נָא . כְּמוֹ עֲתָה (ט) : גַּכְלִיךְ . יַחַנְןָ
הַיּוֹתוֹ שֵׁם כָּלֵל (ט) וְהַעֲרֵת תַּלְיךָ
וְקַשְׁתָּךְ (ט) , וְתַלְיךָ הַאֲשָׁפָה הַתְּוִיה שֵׁם
הַחֲצִים (ט) , אוֹ תַלְיךָ כְּמוֹ הַרְבָּה (ט) וַיַּחֲסְרוּ וַיַּזְרְעָלְוּ
טַנְךָ תַּלְיךָ (ט) , "בָּאָדָם שֵׁת אָנוֹשׁ" (דְּהִיא אָ
א) (ט) : הַרַּבְקָה שְׁוֹמְעָת . הִתְהַשֵּׁם שְׁוֹמְעָת (ט) (א) :

אונקלוס

עִנְיוֹ מִלְמְחוֹן וְקָרְאָת
עַשְׂוֹ בְּרָהָה רְבָה וְאָמְרָה
בְּרִי וְאָמְרָה לְהָהָה אָנָּא:
בְּ וְאָמְרָה הָהָה בְּעַן סִבְבָּית
לִיתְ אָנָּא בְּדַע יוֹסָטָ
דְּאִימָת: גְּ וְבְּעַן סְבָבָ
בְּעַן יִגְעַךְ סִפְקָה וְקַשְׁתָּה
וְפִיקָה לְחַקְלָא וְצֹוד לִי
אִידָא: יְנוּעַבְדְלִי תְּבָשְׁילֵין
כְּמָא דְּרַחְיִמִת וְאַעֲלֵי
וְאַכְוָל בְּדִיל דִּי תְּבָרְכָה
נִפְשֵׁי עַד לֹא אִימָת:
הַ וְרַבְקָה שְׁמֻעָת כְּדַ
מְלִיכָל יִצְחָק לְנָתָה עַשְׂוֹ
בְּרָהָה וְאַזְלָ עַשְׂוֹ לְחַקְלָא
לְמִצְדָא אִידָא לְאִתְחָאָת:

רש"י

בְּכוֹס (ט) וְיַלְךָ דְּמַעְוטִיס וְנַפְלוּ טַל עַיְנִיו
לְפִיכָךְ כְּנוּ עַיְנִיו (ט) לְיָחָד כְּלִי סִיטּוֹל יַעֲקֹב הַתָּמָם
סְגָלִכּוֹת (ט) : (ט) לֹא יַדְעַת יּוֹם מוֹתִי . חִילָר
יַכְסַט בְּנֵי קְלָחָה חָסְמִינְעַט הַלְּסָט לְפָרָק חַזְוִיטִוּ
יַדְחָג חַמְטָסִים לְפָנִיכָן וְחַמְטָסִים לְהַחְלָל
כְּנֵי הַיְלָחָק טַיס בְּנֵי קְכָג (כִּי יַעֲקֹב בְּנֵי סְגָן

כְּסַנְמַכְלָךְ דַּוְק בְּלָסִי סְוּקָה כְּסָלָר) חַמְל סָמָח לְפִיכָךְ חַמְיִי חַמְיִי מְגִינְעַט וְסִיחָתָה כַּת קְכָג מְתָה .
וְסַלְיָנִי בְּנֵי הַסְּמָוק לְפָרָק לְפִיכָךְ לְיָחָד לְיָדְעַת יּוֹסָט מְוֹתִי סָמָח לְפָרָק
חַבָּל (ט) : (ט) תַלְיךָ חַלְבָּךְ סְדָרָךְ לְתַלְוָתָה: שָׁא נָא . לְסָונָה הַצְחָזָה כְּלוֹחָה שְׁפָנִינוּ (ט) חַיָּן
מְסַחְיוֹן הַתְּסָלִין חַכְלָמָה עַל גַּבְיוֹ מְסִיחָה חַדְד סְכִינָךְ וְסַחְמָוט יַפְאָה סָלָחָה תְּחַכְּלָנוּ כְּנָלָחָה:
וְצָוֹדָה לְיָיָן . מְנַסְּפָקָר וְלָחָן מְנַגּוֹל: (ט) לְצֹוד צִיד לְהַבִּיאָה . מְכוֹן לְכָזִיחָה הָס לְיָמָלָה

קרני אור

וְפָלָכוֹ" , מְרוֹן , כְּמוֹ מְלִיכָה כְּמַנְטוֹ וְעַלְטוֹ (ט) (ט) :
[א] בְּיֻנְיִי נְמָקוֹס טַכְר (ט) מְלִיכָה , וְעַלְטוֹ
בְּיֻנְיִי כְּעַלְמוֹ , וְסִ"י פִּסְחָה (ט) מְלִיכָה , וְעַלְטוֹ
חַוָּס לְיָעָט פְּטָל כְּיֻנְיִי , כִּי (ט) מְלִיכָה בְּיֻנְיִי נְמָקוֹס טַכְר,
וְיַפְצִיעַו הַתְּכִלָּה כְּלִי (ט) (ט) "וְכָלָה תְּעִדָה כְּלִי"
(ישׁוּי טַל יוֹסָט) : (ט) וְמַה הַס הַכְּלִים , תַלְיךָ וְקַשְׁתָּךְ,
וְלַכְנָה כְּנֵי כְּלִיךָ נְלָאָן רְגִיס : (ט) שְׁהַולְיָן חַוָּתָה כְּמָוָר
פְּסָס הַחַלִּים , וְכִן פִּי הַרְבָּכָס וְלָאָן , וְכִן תְּיוֹכָעָט בְּנִית
גְּרִינְךָ : (ט) וְכִן תְּיָה "סִיפְרָה" וְכִן פִּי רְכָזִי וְלָאָן ,

וְהַסְּיִיף נִיכְלָה תְּלִוָה כְּהַוְרְהַוְנָגָרִים לְהַוָה: (ט) וַיַּחֲסְרוּ וַיַּזְרְעָלְוּ
כְּמַסְמָס לְפָטוֹלָה כְּלָחָת : (ט) הַיָּה זְלָ וְסִתְ וְהַוָּסָה: (ט) בְּיַחַן פִּירְדוֹז סְרִיָּה זְוָמָת תְּמִיד , הַוָּסָה
רָק לְסָונָה טַכְר קָלוֹן נְעַת הַלְמִירָה סִיתָה רַכְקָה זְוָמָת , וְכִן פִּי זְלָ פְּרָעָה
חַוָּס

סְקוּרִי רְשִׁישָׁי: (ט) כִּיל פְּגִיָּה סְפִסְסָה יְהִיכָה רְכִתִי פְּגִיָּה פְּלִילָה פְּסִיָּה פְּמִינָה לְגַדְתָה כְּלִי הַקְּוֹטָן יְלִקְוֹט
יְלִקְוֹט צְבָא . (ט) כִּיל פְּסִיכָה , וְכִן גַּמְלָה גַּדְתָה . (ט) כִּיל פְּסִיכָה חַיָּה כְּפָסָה וְכְמַלְיכָה הַזָּהָה (ט) כִּיל
פְּסִיכָה יְבָא יְלִקְוֹט קִינְג , פְּסִיכָה וְכִן גַּמְלָה גַּדְתָה . (ט) כִּיל פְּסִיכָה יְגָנָה . (ט) כִּיל פְּסִיכָה יְגָנָה .

וַיֹּרֶבֶקְה אִמְرָה אֶל־יְעָקֹב בְּנָה
לְאָמֵר הָנָה שְׁמַעְתִּי אֶת־אָבִיךְ
מִדָּבָר אֲלֵעֶשׂוּ אֶת־יְהָזָקְלֵל
וְאֶלְכָה וְאֶרְכָּבָה לְפָנֵי יְהֻזָּה
לְפָנֵי מֹתָה: חִזְעָנֵי שְׁמֵעָ
בְּקָלֵי לְאָשֶׁר אָנָּי מִצְּבָה אֶתְךָ:
טְלִידָנָא אֶל־הַצָּאן וְקָחָלֵי מִשְׁמָ
שְׁנֵי גְּדֵי עַזְיָס מִתְבָּים וְאַעֲשֵׂה אֶתְכָם
מִטְעָמִים לְאָבִיךְ פְּאָשֶׁר אָהָב:
וְהַבָּא תַּלְאָבִיךְ וְאֶלְכָבָעָר אָשֶׁר
יְבָרֶכֶךָ לְפָנֵי מֹתָתוֹ: אַנְיָא מָרֵי יְעָקֹב
אֶל־רַبְקָה אָמַן הַנּוּ עַשְׂוֵוּ אֶחָיו אִישׁ שַׁעַר וְאֶנְכִי
אִישׁ חַלְקָה: יְבָרֶכֶךָ לְפָנֵי יְמִינְךָ אָבִי וְהַיִתְתִּי בְּעִנְיוֹ

ריש'

ליד יכיה מן כנוזל ט): (ז) לפני ה'. ברכותו
 סיסכיס טל ידי י': (ט) וכה לי. מכל
 כס ולחינס גול סכך כתב לך ילחק
 ככטוגטה ליטול טני גדי טויס בכלה
 יוס יא): שני גדי עזים. וכי טני גדי טויס כיה
 סיח). כלחל קקליג למפטחו וכלה נטה מטעמים. כפלקי דרכיו אליעזר יב):
 כאשר אהב. כי טעס קגדי כטעס הלאי: (יח) איש שער. כעל טעל: (יב) ימשני.

יהל אור

חולם, כי חולם וכן ורבקה צומעת": (ט) (למעלה
 פהמיהר ופיפה חולם, וכמו, וכגה טומד, הכל כו' בס
 פסוק 7) וכן כתכ' כה' ו"ל (יסוד מורה טער ג') "וכוונת
 הפסוקים נעמלם נמהמל, ותולס נזהרו, וכן ורכקה
 אמר לעצמו "גענור חנרכך נפאי נטרס למות", ורבקה חמורה "וְהַנְּרְכָּכָה לְפָנֵי ד' לְפָנֵי מֹתָה", ועיין (שםות
 ג') צטס מניין כל התינויים, וכתב "לי וזה מספט חנטוי לצעון הקדר כי כס זומריס בטעמיים, ולחינס
 חזצרים ממיינו מלוט חחר כס זvais בטעם עייז', ועיין (למטה מלה יט הערכה כד): (ו) והוא תומר,
 כי כלו ריה מכוסה טער וולפיגו ידיו ואוחרו: (יח) כי מי טליין לו טער הויל חיל: (יג) ריל חיין צו גומות
 כמו דלים ספר, והוא לעתו סמלקי טימונות כס זvais, והוא להלן הלקי זvais ולה להלן מהד כעל טער.
 והלך חד בלי טער: (יג) על מזקל "מן עקבי יסכני" (הה' מט ו) זכרשו "סכני": (יד) ושרשו "מצע"

אבן עורא

לפנֵי סותי. כמו בטרם אמות ט): יא שעיר.
 בעל שער ט), וההפק חלק ט), ויתכן שנקרא
 כן בעבור היהות החלק חליך שוים ט): יב ימושני. כמו יסובני ט) מבعلي הכפל, ט):

קרני אור

צחות לו ילקחו כלון מגד סאס תולrios, פל ביסיה טזט
 פהמיהר ופיפה חולם, וכמו, וכגה טומד, הכל כו' בס
 פסוק, ופלפס נטה נמהמל, ותולס נזהרו, וכן ורכקה
 הפסוקים נעמלם נמהמל כנוגותם לדרכו וגטעמים וכו' וילחק
 אמר לעצמו "גענור חנרכך נפאי נטרס למות", ורבקה חמורה "וְהַנְּרְכָּכָה לְפָנֵי ד' לְפָנֵי מֹתָה", ועיין (שםות
 ג') צטס מניין כל התינויים, וכתב "לי וזה מספט חנטוי לצעון הקדר כי כס זומריס בטעמיים, ולחינס
 חזצרים ממיינו מלוט חחר כס זvais בטעם עייז', ועיין (למטה מלה יט הערכה כד): (ו) והוא תומר,
 כי כלו ריה מכוסה טער וולפיגו ידיו ואוחרו: (יח) כי מי טליין לו טער הויל חיל: (יג) ריל חיין צו גומות
 כמו דלים ספר, והוא לעתו סמלקי טימונות כס זvais, והוא להלן הלקי זvais ולה להלן מהד כעל טער.
 והלך חד בלי טער: (יג) על מזקל "מן עקבי יסכני" (הה' מט ו) זכרשו "סכני": (יד) ושרשו "מצע"

מקורי רשי: ט) נ"ל זס, ופ"ח ד. י) פין מדבב כל טוג. יא) נ"ל פס' י. ילקום קיד, פכו' ומדריך הנדר.

בראשית כז הולדות כנה 309

**בְּמַתָּעַתְּךָ וְהַבָּאֲתִי עֲלֵינוּ קָלָלה
 וְלֹא בְּרָכָה: יְוֹתָא מָר לֹא אָמָר עֲלֵינוּ
 קָלָלה בְּנֵינוּ אֲךָ שָׁמַע בְּקָלִי וְלֹא
 קָחָלְלִי: יְדָנוּ וְלֹא וַיַּקְחֵנָה וַיָּבָא לְאָמָר
 וַתַּעֲשֶׂה אָמָר מִטְעָמִים כַּאֲשֶׁר אָהָבָ
 אָבָיו: טַו וַתִּקְחֵנָה רַבָּקָה אֶת־בְּנָרִי
 עָשָׂו בְּנָה הַגְּדוֹלָה הַחֲמָרָת אֲשֶׁר
 אָתָה בְּבָיִת וַתַּלְבְּשֵׁנָה אֶת־יְעָקָב
 בְּנָה הַקָּטָן: טַו וְאָתָה עָרָת גְּדוּי
 הַעֲזָוִים הַלְּבִישָׁה עַל־יְהִי וְעַל
 חַלְקָת צְוָאוּיו: יְיָ וַתִּתְגַּנְגַּן אֶת־
 הַמִּטְעָמִים וְאֶת־הַלְּחָם אֲשֶׁר
 עָשָׂתָה בַּיָּד יְעָקָב בְּנָה: יְחִינָה וַיָּבָא
 אֶל־אָבָיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הַפְּנֵי
מַי אָתָה בָּנִי: יְטַו וַיֹּאמֶר יְעָקָב אֶל־**

אבן עורה

במתעתע . כפול (ט) מנורת תועה (ט)
 באיש שמתעה אחר (ט) (ט) : יְגַע עלי^י
 קָלָלה . אל תפחד שיקלל , ואם יקלל (ט)
 תהי קָלָלה עלי ולא עלייך , וזה טשטוף
 דברי הנשים (ט) והנהן פ"י עלי להסיר קָלָלה (ט) רק הוא

קרני אוֹר

צומחת . זוגו ילקחו מל' פירות תחוליות , אבל מל' ספס חמוץ
 טופלים , ווֹתָה קָרֵב נְכָס מִלְתָה "כָּוָה" אבל סִינָה נְכָס טל חמוץ
 הפטוליות , כי המכטע לרונו פולן , בס פטעלן , הנְּסִינָה כהונון
 כו סִכְוָה עַתָּה פולן ,תו כהה הוי יק"ה : [ב] ואorbit
 (ט) והוא מגנין פועל וכן "מעטה תעוטויס" (ירמי"ו י"ז טו) "ומתעתעיס כנכייזו" (רכ"ב לו טו) :
 (ט) פ"י לפ"ז טילחן "חיו רוחה מהטהו טחני עטו , ווֹס ימוֹזָנִי וַיְמַהֲנִי הַלְּקָדָה יְהִמְרָר לִי הַרְּקָדָה צִוְּנָה וַיְקָלְלָנִי
 הַחַת בְּרָכָתוֹ , והמַהְתָּל בְּגַדְלָה וככ"ל קרוֹי מַחְתָּעַת כמו "ומתעתעיס כנכייזו" (בב) : (ימ) הרוי
 שעדיין לה קלל אותו לסר תקנול עלייה הקלהה , ע"כ פ"י , ה"ס יקלל" : (יט) כי יהוטו על ניינס ומומרות מה
 טילרעד לנני הני תחתיו : (כ) הבטיחה מותו טהקללה לה תחול עליו נסוס חוףן , כי ניכולתה להכירה : (כג) כי
 קללה

בקוֹרֵי רְשֵׁי : יְגַע רְשֵׁי כה כט . יְדָנוּ וַתִּתְעַתְּעַת לְהַלְּלָה כַּאֲשֶׁר כָּסָס כָּוָה כְּהָוָה . וכן הוּא לְגַדְתָּה
 כְּרָחִיבָה פ' מ"כ . טו) כ"ל פס"ה טו , פדר"ה ט' כד , ילקוט קפ"ו , ילקוט מ"ל תתקנתם פ"ג כו טו .
 ופי"ז נבעלה ע"ז , ופי"ז רב"ז מכתיס נ"ג ר"ג ד"ה "כָּנָגִי" .

אונקלום

יְמַשְׁגִּנִּי אָפָא וְאָהִי
 בְּעִנוֹתִי בְּמַתָּעַב וְאָהִי
 מִיתִּי (י"ג וְאָהִי מִיתִּי) עֲלֵינוּ
 לְוַטְּזִוְּנִי וְלְאַבְרָכְנוּ: יְוֹתָא מָר
 לְהַאֲמָה עֲלֵינוּ אַתָּא אַתָּא
 בְּנְבוֹא אֲהָדָה לְאַיִתּוֹן לְוַטְּזִיא
 עֲלֵךְ בְּרִי בְּרָם קְבָּל מְנִי
 וְאָוֵל סְבָּל לִי : יְדָנוּ וְאָוֵל
 גְּנוּסִבָּה וְאָיִתִי לְאָמָה
 נְעַבְּדָת אָמָה תְּבִשְׁלִין :
 בְּמָא דְּרָחָם אָבּוֹהִי :
 טַו גְּסִיבָת רַבָּקָה יְתִי
 לְבָוּשִׁי עָשָׂו בְּרָה בְּרָה
 רְכִיחָתָא דִי עַמָּה בְּבָיִתָּא
 וְאַלְבִּישָׁת יְתִי יְעָקָב בְּרָה
 וְעַרְאָא : טַו וִיתִי מִשְׁבִּי
 גְּדִי בְּרִי עַזִּי אַלְבִּישָׁת
 עַל יְדוֹהִי וְעַל שְׁעִיעָה
 צְוָרָה : יְיָ וַיְהִיבָּת יְתִי
 תְּבִשְׁלִיא וַיִּתְּלִחְמָא דִי
 עַבְּדָת בִּידָא דְּיְעָקָב
 בְּרָה : יְחִינָה וְעַל לְוַת אַבּוֹהִי
 נָאָמָר אָפָא וָאָמָר הַאֲמָר
 אָנָא מַן אָתָּה בְּרִי : יְטַו וָאָמָר

רש"י

כמו י"ג ממתק צללים : (טו) החדרות . סגניות
 כפלגתו דכיניהם י"ג לדבל לתוכה שטמל הוקן
 מן גמלוד טו) : אשר אתה בבית . וככלו כמו
 דברי הנשים (ט) והנהן פ"י עלי להסיר קָלָלה (ט)

יהל אוֹר

וְכַיִן דגונה להסרון הרכזואה בטוח עי"ן הסעל , וכן
 יהמְר נְדָכָר סְמָקְסָן גְּמָבָס יְדִיס וְלִין רְוִיָּה לְהַזְוָה ,
 כְּגָדָר יְמָסָה הַעֲוָרִי (דנ"ר) כה כת (ט) וְכָרְלִית עַיִן קְרוּי
 הַפּוֹסָט : (טו) נְכַפְּלוּ כוּ הַפְּנֵי וְהַעֲיִן כַּי צְרָטוּ (תער"ז) :

(ט) והוא מגנין פועל וכן "מעטה תעוטויס" (ירמי"ו י"ז טו) "ומתעתעיס כנכייזו" (רכ"ב לו טו) :
 (ט) פ"י לפ"ז טילחן "חיו רוחה מהטהו טחני עטו , ווֹס ימוֹזָנִי וַיְמַהֲנִי הַלְּקָדָה יְהִמְרָר לִי הַרְּקָדָה צִוְּנָה וַיְקָלְלָנִי
 הַחַת בְּרָכָתוֹ , והמַהְתָּל בְּגַדְלָה וככ"ל קרוֹי מַחְתָּעַת כמו "ומתעתעיס כנכייזו" (בב) : (ימ) הרוי
 שעדיין לה קלל אותו לסר תקנול עלייה הקלהה , ע"כ פ"י , ה"ס יקלל" : (יט) כי יהוטו על ניינס ומומרות מה
 טילרעד לנני הני תחתיו : (כ) הבטיחה מותו טהקללה לה תחול עליו נסוס חוףן , כי ניכולתה להכירה : (כג) כי
 קללה

אונקלוס

בראשית בז תולדות

310

**אָבִיו אָנְכִי עַשֵּׂן בְּכֶרֶךְ עַיְשִׁיתִי
כַּאֲשֶׁר דִּבְּרָתָּת אֱלֹהִים נָא שְׁבָה
וְאַכְלָה מִצִּידִי בְּעַבּוֹר תְּבִרְכָּנוּ
נִפְשָׁךְ : בָּנָי אָמַר יִצְחָק לְבָרָה מְתָה
מַה־זֹּה מַהְרָת לְמִצָּא בְּנִי וַיֹּאמֶר
כִּי הִקְרָה יְהוָה אֱלֹהֵיךְ לִפְנֵי :**

רישוי

קסיס כי לו וכוח מפקיד לאלה חמו הלא טפי
בקי במעטיקן ותוסון טו) : (יט) אנכי עשו
ברך. חנכי כוח המכילה לך ועשו כוח
בכורך זי) : עשתי. כמה רכxis כלשל דכלה
חלי: שבה. לeson מיסב על האלמן לך מטולנס
דא' דבר בז) (ט"ב בז ב) בלבב דבריו (ז) עם אחיכליך ואמר „ויהיו כל הגרים קדרי“ (ש"א
כא ז) (זז) לצורך שעה, נס אלישע שאמר לחוזאל „לך אמר לו חיה תחיה“ (ס"ב זז י"ד) (זז) אף
על פי שפירושו היה תחיה מהולי זה, הראני השם כי י dredג (ז) וכן מיכירו אמר תפלה שוא
„עליה והצלחה“ (ש"א בז טז) דרך טופר (זז) וכן אמר דניאל „MRI חלמא פשנאך“ (דניאל ד'
טז) (זז), ולהיותו כננד השם דרך דרש (זז) וכן אמר אברהם „ונם אטנה“ (לטלה ב זב) (זז)
„ונשתחו ונשובה“ (לטלה כב ז) (זז) : ואכלת לי אלוהי לטובה“ (נחמה ה,

ידל אור

קלחת טנאי הי הפסר לרבייה ולכונת דעתו זב) :
(כב) במו טפי, אהמרה לו, אם כי קלחתeki קלחתו עלי,
כי בטופה לטיפה נזה, וכן פי' קרסטס כי סיטה צומחת
היא: [ז] ואו' עלי חימצאל גנטואה לדען יטען לווטיח
פלן כלין, וכן פי' קרלגן, חולין ידעה זה גנטואה זלען
יקלחתו חנכי, וכחידק פי' אם יקלל נס תנומת קקללה פלען
כח פלן כי גראטני לך, ועיין ברכיעיה מה שבי' כוה:
[ז] יש סנדל פין מלת חי, וכן מלת חנכי, מלת חי,
חינס גנחי וחילול לודיק, טרי רהיינו כי הכל חמר
לצמודן, מעגלת כהה תקח בידיך ולמירת לובות לך' גהותי (ס"ה טז ז) וכן אונטס זט' זט' זט' זט'
החותמי כה, וזה נקרמו בעבור זה לודרי סקר, כי מירלה חמור מה שבירו, וכן יעקב לך נברת חנכי, וס
סנה דגנו, לה קיה בעבור זה דוגר סקר: (זז) פי' הצלחה במנות הסס: (זז) הוא חיינו רצוי לכנסות מכפי
המנועה לו: (זז) בין כוח נחוקוי סכלל דכריו עס לחימלך, וככ"י מתחוקן, נס הנס דוד וגנו' נס כוח חמר
רומ ד' דבר כי, כלכל דכריו עס לחימלך, והכוונה צמלת כלכל, התהכם לדגר נלבען טהינה ברולה,
ובגדיריס צוות צבս להפעות את לחימלך: (זז) פי' רחים נקדט: (זז). בהוב „לה"ג גט פלי סלעטו צלה
יחס, וקרי „לו“. דו"ז כי חמר לו סיפה, וכי לך לך נס כלה נס כלה נס כלה נס כלה נס כלה נס כלה
וכן עטה מוחל בלקחו ממחרת המכבר, ווטבל צמיס וויפרס עט סני ווימת (מ"כ ח טז) כי כוח חמר לו
בלדרותה קיה עובה לו, וכשה קיה עיבת נסנו ולכמינו: (לז) מעצמו חמר לו בכרכה הלווי טהילה, כי לה
רזה לומר לו שתרג, אך לה חמר לו נס ז', סדרי נס נס כי את מהר יאמר לך' חותנו אלדר: (לז) פי' מהוני,
ההלווס יתקיים על זונדק: (לז) בין דרכו זל (צזותה לה ז') כל מיליכו הטעמoris נדעווול הול, חזון מושקה
קדם אהמת מלך מלכיום (דניאל ז ז), ויזה קף זה קדט, סנסה דניאל שעינו לטמים, וחלמר רטא"ע יתקיים
זה ההלוס על זונדק סכמה נוכדנאל, סכמה מרוי הלהמלה נס נס, והה' זל סודר כתיק סכמה פול:
(לז) ופי' מה' זל מס טלה חנימלך נבדרים כפי קורך שעה: (לז) ואמר כן אף טהה סלה:

ז'וכן רשי טז) נ"ל בס, וגאנדט גראזיט פ' מג, ימתק האקיזן הא נס. ז) תנומול ב תלותות הות ז' וכן הות
גאנדט, ומילדט האנדס, וכמדלית טכל עוג פסיג עז' כי זה לאס כתיעס ככמה מקרנות ועין נס'
כלחצ"ג וכניזולי.

אבן עזרא

בן (זז) זט: יט אנכי, מי שאنبي ועשנו בכורך (זז
וזה, ואחרים אמרו כי בנהת אמר אנכי, ונשא קול
במלת עינו בברך ואלה דברי רוח, כי הגבאים
יתחלק לבי הלקים, החלק הא' שליח במצוות,
והחלק השני גבאי העזיד ואב יצטרבו לאבר
דבר שאיננו בהונן לא יזק (זז) רק השליח (זז)
לא יתכן שיכוב בלב (זז), נס הנה דוד נכתב עלי (זז) אף
דא' דבר בז) (ט"ב בז ב) בלבב דבריו (זז) עם אחיכליך ואמר „ויהיו כל הגרים קדרי“ (ש"א
כא ז) (זז) לצורך שעה, נס אלישע שאמר לחוזאל „לך אמר לו חיה תחיה“ (ס"ב זז י"ד) (זז) אף
על פי שפירושו היה תחיה מהולי זה, הראני השם כי י dredg (ז) וכן מיכירו אמר תפלה שוא
„עליה והצלחה“ (ש"א בז טז) דרך טופר (זז) וכן אמר דניאל „MRI חלמא פשנאך“ (דניאל ד'
טז) (זז), ולהיותו כננד השם דרך דרש (זז) וכן אמר אברהם „ונם אטנה“ (לטלה ב זב) (זז)
„ונשתחו ונשובה“ (לטלה כב ז) (זז) : ואכלת לי אלוהי לטובה“ (נחמה ה,

קרני אור

כאתמתו „כמתגעגע“, וכוונת ענן וגאון, . „ויהם קלטו
זז) (מ"ב ב זב) תיזג"ט „ויהם מטטו כיה“, וכן תיזב
זונען בין עזיהל, כמתמתט „גאנץ“, וכוונת ענן
היא: [ז] ואו' עלי חימצאל גנטואה לדען יטען לווטיח
פלן כלין, וכן פי' קרלגן, חולין ידעה זה גנטואה זלען
יקלחתו חנכי, וכחידק פי' אם יקלל נס תנומת קקללה פלען
כח פלן כי גראטני לך, ועיין ברכיעיה מה שבי' כוה:
[ז] יש סנדל פין מלת חי, וכן מלת חנכי, מלת חי,
לצמודן, מעגלת כהה תקח בידיך ולמירת לובות לך' גהותי
החותמי כה, וזה נקרמו בעבור זה לודרי סקר, כי מירלה חמור מה שבירו, וכן יעקב לך נברת חנכי, וס
סנה דגנו, לה קיה בעבור זה דוגר סקר: (זז) פי' הצלחה במנות הסס: (זז) הוא חיינו רצוי לכנסות מכפי
המנועה לו: (זז) בין כוח נחוקוי סכלל דכריו עס לחימלך, וככ"י מתחוקן, נס הנס דוד וגנו' נס כוח חמר
רומ ד' דבר כי, כלכל דכריו עס לחימלך, והכוונה צמלת כלכל, התהכם לדגר נלבען טהינה ברולה,
ובגדיריס צוות צבս להפעות את לחימלך: (זז) פי' רחים נקדט: (זז). בהוב „לה"ג גט פלי סלעטו צלה
יחס, וקרי „לו“. דו"ז כי חמר לו סיפה, וכי לך לך נס כלה נס כלה נס כלה נס כלה נס כלה נס כלה
וכן עטה מוחל בלקחו ממחרת המכבר, ווטבל צמיס וויפרס עט סני ווימת (מ"כ ח טז) כי כוח חמר לו
בלדרותה קיה עובה לו, וכשה קיה עיבת נסנו ולכמינו: (לז) מעצמו חמר לו בכרכה הלווי טהילה, כי לה
רזה לומר לו שתרג, אך לה חמר לו נס ז', סדרי נס נס כי את מהר יאמר לך' חותנו אלדר: (לז) פי' מהוני,
ההלווס יתקיים על זונדק: (לז) בין דרכו זל (צזותה לה ז') כל מיליכו הטעמoris נדעווול הול, חזון מושקה
קדם אהמת מלך מלכיום (דניאל ז ז), ויזה קף זה קדט, סנסה דניאל שעינו לטמים, וחלמר רטא"ע יתקיים
זה ההלוס על זונדק סכמה נוכדנאל, סכמה מרוי הלהמלה נס נס, והה' זל סודר כתיק סכמה פול:
(לז) ופי' מה' זל מס טלה חנימלך נבדרים כפי קורך שעה: (לז) ואמר כן אף טהה סלה:

ז'וכן רשי טז) נ"ל בס, וגאנדט גראזיט פ' מג, ימתק האקיזן הא נס. ז) תנומול ב תלותות הות ז' וכן הות
גאנדט, ומילדט האנדס, וכמדלית טכל עוג פסיג עז' כי זה לאס כתיעס ככמה מקרנות ועין נס'
כלחצ"ג וכניזולי.

בראשית בז תולדות קנו 311

**אָלַי אָמַר יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב גַּשְׁה־נָא
וְאִמְשַׁך בְּנֵי הַאֲתָה זֶה בְּנֵי עָשָׂו
אִם־לֹא: בְּבָרְגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל־יִצְחָק
אָבִיו וַיְמִשְׁחָהוּ וַיֹּאמֶר הַקָּל קוֹל
יַעֲקֹב וְהִתְהִיכִים יְדֵי עָשָׂו: כְּנָא וְלֹא
הַפְּרוּ כִּי־הִנֵּוּ יְדֵי בִּיהִי עָשָׂו אָחִיו^{יט}
שְׁעָלָת וַיַּבְרְכָהוּ: כְּדֹן־אָמַר אֲתָה
זֶה בְּנֵי עָשָׂו וַיֹּאמֶר אָנִי: כְּה וַיֹּאמֶר
הַגְּשָׁה לִי וְאֶכְלֶה מִצִּיד בְּנֵי לְמַעַן
תַּבְרְכָה נַפְשִׁי וַיַּגְשֵׁלּוּ וַיַּאֲכִל וַיַּבְאֵל
לְזִין וַיִּשְׁתַּת: ט וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִצְחָק
אָבִיו גַּשְׁה־נָא וְשָׁקַה־לִי בְּנֵי:**

אבן עוזרא

יט) (ט) והאלף שרש (ט) (ה) : כא ואפסך .
כל הדין לשון הקל על הלשון (ט) : בה ואכללה
מציד בני. האלף סימן המבדד (ט), והנה
הנעלם שהוא אחורי תחת אלף השרש (ט), וכן
„אומרה לא כל בעל“ (תה סב ט, דנסות נז'ן
תברכני (לטלה פ' יט) לחסרון נין הנוסף (ט).
בטו „יסובבנהו“ (דברי לב ייר) (ט) וכן „ישזרונני“

קרני אור

טוללת כתולל, ומלה חמי טוללת נורף חלק כתולל
ד"מ או עמוד, טום טולג מטסייס נורף כתולל
יונכ או סוכג, אכילהל חמי טומד, גלו מלט. חמי.
טומ טומ טולג מטוי נופיס מתריס טומיזים, וכן כלן מלט
חמי. חמי מוחול עס עז כבורן, וטומו חלק חלה רוף
חלה חמל יפקק גדריך קילוח חמי ! קלומר מה שלהת רוף
נדמת מי חמי, חמי מי טהרכי, חם חצינן בטטו כה
כבורן, מזיח נזח לח כי לדרכ חמל נכסקת דכרים חמל
מלת חמי, וחמי גומי ליהת דכרים לסתוט טי כה
סאנדר מלת חמי ווועל שצתי כהבל דכרים אל, קיימי וו
כמה פטמייס מה צליות פלי נטעות, וטיטיב נילג נורף כה
רטפ (חתק צלמה טרכ חן) וועין (הטפלס ית כו קרי חור
ספלה (ה) : [ה] ווינה גפסי צלמ ימג לנוד סבאל, אללה
וועמר „מײַד נָאִי“ כהלו חמל מליך, חלען הוּא מנגן הלשון, וכן דעת קרדיך . וכותב קרדיך מוד, הוּא
(מל) הנז'ן היכחכת סימן כתולל, והיכחכת נבלעת כתולל, וכותב קרדיך :

נכו

יכוח מגלי תום, וווענט לחה פארת קריינה :

אונקלום

אלך קדמי : כי ואמר כא זחיק ליעקב קרייב בען
נאמשנעה ברי האת הין
בריעשו אמלא: נזוקרייב
יעקב לנוית יצחק אבוי
זמשיח ואמיר קלא קלא
דייעקב וידיא ידויה
דעשו: נזוקרא אשטמאדעה
ארה הינאה ידויה פידי
עשלו אחיה שערין כי
שערין זברגה: כי ואמר
את הין ברי עשו ואמר
הא אנא: כי ואמר קרייב
קדמי ואיכיל מצידא
דברי בדיל די תברכקה
נפשי זקריב לה ואבל
ואיתי (ט' ואמע) לה
תברא ושתי: ט ואמר
לה יצחק אביהם קרייב
בען גשך לי (ט' ושק

ריש

הסתחל : (כל) נשא נא וא-שך. חמל יתק
כלנו חיין לרך טבו לחיות בס טמייס בגול
כפיו זהה חמל לי קקלס ט' הלאיך י' :
(ככ) קול יעקב. סמדבל בלשון תחנוכיס יט)
קוש נא חכל טבו בלשון קנטורייל דבל י'
יקוש חי' : (כל) ויאמר אני. נא חמל חי'

יהל אור

ישוב פמו, עיין זיהורי סס : (לו) צווי כתום ר' :
(לו) ובקמץ הטע"ר, וכן פ' סראטס, ועיין מינחת
טי : (לה) כי קיה מטאפעו ברגנס נטנור סהו מפעלי
הכלל צאיין ימצעני (למעלה פ' י' ב') וכטיזן „וימטהו“
(למעלה פ' לכ) כי סראטס מצען וויס קיה דנט צאיין
סויינו קורחים וומאטס, והוא כגד פל הלשון, חכל מוע
מנחי עין הוּא, לסון הספה כמו „לְגַיְמָוּסָמְפִּין“ (יסע'י)
נש, (ה) וטליל כתוב הוּא כהו מסרטס „מוֹת“ כמו „וְהַמִּתְנִי
הַתְּמֻמְלִיָּס“ (אופ' פ' לכ) : (לו) והוא כלנו חסל
ההילען פטרכ, כי הילען לסייען מ"כ : (מ) פ' חולס
ההילען טהו נח הנעלם, והוא נבלע עס קויזי נמתר חורי
ההילען, וכחילו כתוב ווילכללה וכן פ' (למעלה ג' י'),
וועמר „מײַד נָאִי“ כהלו חמל מליך, חלען הוּא מנגן הלשון, וכן דעת קרדיך .
(מל) הנז'ן היכחכת סימן כתולל, והיכחכת נבלעת כתולל, וכותב קרדיך מוד, הוּא

אונקלוס

312

בראשית כז הולדות

כ וַיָּגַשׁ וַיִּשְׁקֹלֶלֶת וַיַּרְחֵב אֲתִידִירִית
בְּגַדְיוֹ וַיִּבְרַכְהוּ וַיֹּאמֶר רַאְהֵה רִיחֵת
בָּנֵי כֶּרֶיךְ שָׂדָה אֲשֶׁר בְּרַכְוּ יְהוָה:
שְׁשֵׁי כָּחַ וַיִּתְּנוּ לְךָ יְיָ מַטָּלָא
הַשְׁמָמִים וּמַשְׁמָמֵי הָאָרֶץ וּרְבָבְדָן וּסְגִיאָת (י' וּסְגִיאָת)
וְתִרְשֵׁשׁ: כַּט יַעֲבְדוּךְ עַמִּים וַיִּשְׁתַּעֲבֹדוּךְ עַמִּים וַיִּשְׁתַּעֲבֹדוּךְ

רישוי

נסו חלום חמי: (כו) וירח וגוו. והם חין ריח לרע יוטר מנטק כתvais חלום מלמד סמכמך עמו ריח גן עדן (ב'): כריה שדה אשר ברבו ה'. סכתן צו ריח קווב וצטו קדר תפוחים קך דרכו רוזל (בב): (כח) ויתן לך. יתן וימזר ויתן (כג). ולפי פקומו מומכ לטניין קרולזון לחך ריח צני סכתן לו הקב"ה כליח זכר וגוו, עוד יתן לך מטל השמים וגוו (כד): מטל השמים. כמסמכו ומדרך אגדה ית לכרביה פיס. (ד' מכו סמלים כדין בה) היט להו לך יתן לך וחיל נפלו

יהל אור

(מן) בשני נוין, ע"כ היט כתוב דנט ננוין הוו כתו כפול: (מד) ובאשר סיה מסופק ע"י הקול ע"כ ראה לנתקו והוא מל כיד הוא על הטעור: (מה) וכן פי ה' ויל (ס"ה ה' ב') כל נסיקת טהרה כלום נמ"ד טיה כספה ר"ל בפנוי כמו ויסקהו (גמטה נג' ד, ז' ה' ה') ועס הלמ"ד ביד הוא נכתף לו בלהי טל פי מינהן המדיניות כמו "ובקה לי" ויסקה לו" וכן "висק יעקב לרחל" (למטה כת י"ה): (מו) בעבר החיה טהורה מהר נר"ט: (מו) בעבר קעין טהורה מלהות האגון: (מח) בעבר כתיה: (מן) ר"ל בס מהפעלים צבאות מטהו הותיות נחלות לעולם, פ"י צעין הפעל נה, ורק הפט"ה וכלה"ל גרגוטיס במכטה, כי "וירח" טרטו, ריח, "וינע" טרכו, "ווע" "וינה" טרטו, "ווח", ומונע ב', הותיות נחליס לעולם: (ג) וכן "ולכי רעה הכרנה מכמה" (קהלת ה' טז), כי הראה טיריך נ"כ טל הלא, וכטפי הכהן טל טמות (שמות ה' כה) על הפט"ה הנטה הות ריחנו בטוני פרעה" יאמר כי גענור התחרורות כל הרגשות במקומות חמד יאמר לוות, מה טהיר לוות, וכן רוחים לת קוקולות" (שמות, כ, יט) "רעה ריח צני" ומרתק מהו" (קהלת יג, ז), וכן יאמר סס צפירותו סאליזן כי המסת הרגשות מתהשרות במקומות חמד למפלת המתה פ"כ למזרו הרגשות מהמתחת התרטה" ועיין כיוורי סס: (גה) ובב"י צני, "וונס": (נכ) ובב"י צני טהר טוב מעטבי הנטה הפט"ה לאס טהר הנחות הנטה הפט"ה, ומຮוק לה טה מרוגש כריה עד טריב לו ונתק לו: (יג) שהו אמוד טהר ברכו ד':

פקוורי רשי: בא) תגמונת ה' בס תנומת ב' הות ווות כב' פס' כב, ט' פס' פט' יג ילקוט קשו. כב) תנומת בע' כ' בג') תנומת ב' הות יט כ' פס' ג'. כד) וכן נמדת אכל עוכ. בה) תנומת ג' בס, אגנת גראנט פ' מא.

אבן עוזרא

(הושע ה טו) (מן): בז נשיקה עם לטיד ביד או בכתף או בצוואר (ט') ובלי לטיד בפה (טט') (ו): וירח. בפתח הרויש בעבר אות הגרון (ט) ובן "ונגע לבבו" (ישע' ז ב) (טט) "ונעה בכל נוביל סצרים" (שפטות יויד יויד) (טט) וכולם מהשניים הנראים (טט): ראה. דבר עט הלב (ט זו), והיה (טט) ריח טוב בבדדים כאשר חשב בלבו שהוא עשו והוא בא טהודה, הריווח בנדיו ריח (טט) ציצי האילנים (טט) (ח) כי יתכן כי זה המעשה היה בחודש הראשון (ט) (טט): **בצחטם מטל**.

קרני אור

כלן לו אל פלון סיה יכול לומר מלידי, כי סס זה יתאר נס הכל מיין מזון סטומוניס להיכול, כמו "ויקחו מהיניכים מלייט" (יטודע ט, יד): [ז] מדעת רב"י ז' ג' כן דפי' (לטט) כת' יג, וכן ישג סרכ"ד טל סח' ז' ג' וכתב ולו ידעתני מינו לו זה וכמודפס מהוורת כתובות בכתובים במנגנס סיס זכל נסיקת חסיה בספה, כי מלהו סלמ"ד שתפקידו גמוקס ה'ת, כמו "הגרנו לאונכרי" (ס"ג נ' ב) וכן מנה קרדי נמלל (ד' קטע דט ז' פ"ג וע"ג) פליין סכטיקס טט' נמ"ד בין' הוותן סמאניות גמוקס ה'ת, וגס צבבציות סלט' גסק' ג' חילק ביעס, ופיין גמיטס (כת' יט סטטס ד): [ז] הצעוי צוה אוינו לאחד מיום חלום כן דרכ' אגנון לומל לדון כלוי' זכל' ג' ג' ג' מוחט ה'ג' נמי ט"ה וט"ג' וט"ג' פליין סכטיקס טט' נמ"ד בין' הוותן כטוי חיינו למאנך ולגנניכה" (ילמי' יג' יט) וט"ג' טט' קרדי ז'ה כטוי חיינו למאנך מוחט ה'ג' נכל מאי סיסיקס וכן "לאנך ריח ג'י", וכטט' ז'ה כתוב, טהיננו לוי רק סיה קרילס ועיננס כטוי, "סנא" וכן גמאות גס לרניכס, "רלה" האיני גותן לפניכס" (דנ"ר יט' טו) זכל' יתנתנו כל' מקוס, בסס לסתימן סקלילס ננד: [ח] ובב"ר (פ' סס' ילקוט רמו קטו) מלמד גיניכס פס יעקב ריחו זל ג"ט בגולמיאל כריה מז' האל ברכו ד':

וכן פס' (פנ"ה פ' ג' נ' ג') פג'ט ליל יוס כפפח וקידם כהו" (קהלת יג, ז), וכן יאמר סס צפירותו סאליזן כי המסת הרגשות מתהשרות במקומות חמד למפלת המתה פ"כ למזרו הרגשות מהמתחת התרטה" ועיין כיוורי סס: (גה) ובב"י צני, "וונס": (נכ) ובב"י צני טהר טוב מעטבי הנטה הפט"ה לאס טהר הנחות הנטה הפט"ה, ומຮוק לה טה מרוגש כריה עד טריב לו ונתק לו: (יג) שהו אמוד טהר ברכו ד':

פקוורי רשי: בא) תגמונת ה' בס תנומת ב' הות ווות כב' פס' כב, ט' פס' פט' יג ילקוט קשו. כב) תנומת בע' כ' בג') תנומת ב' הות יט כ' פס' ג'. כד) וכן נמדת אכל עוכ. בה) תנומת ג' בס, אגנת גראנט פ' מא.

בראשית כז תולדות קנו 313

**לְךָ לְאַמִּים הַוֹּהֵגֶבֶר לְאַחִיךְ
וַיִּשְׁתַּחַנוּ לְךָ בְּנֵי אַמָּקְדָּחָרִיךְ
אֲרוֹר וַיְמַבְּרִכְךָ בְּרוֹהָה : לְוַיְהִ
כְּאַשְׁר כֹּלָה יִצְחָק לְבָרָךְ אֶת-
יַעֲקֹב וַיֹּהֵא אֵת יִצְאָא יַעֲקֹב מֵאַת
פָּנֵי יִצְחָק אָבוֹן וַיַּעֲשֵׂו אָחִין בָּא
מֵצִידָן : לֹא וַיַּעֲשֵׂה גַּם־זֹהָא מִטְעָמִים
וַיַּבְאֵל אָבוֹן וַיֹּאמֶר לְאָבוֹי יַיְקִם אָבִי
וַיַּאֲכֵל מֵצִידָה בָּנוֹ בְּעֵבֶר תִּבְרְכָנִי
נִפְשָׁךְ : לֹבֶן וַיֹּאמֶר לוֹ יִצְחָק אָבוֹן**

אבן עזרא

מושך עצמו ואחר עמו (ט) וכן „האותו בכורי פשעי“ (סיפה, ז, ז) (ט) : **בַּט** לאחיך. בני הסילנים (ט) (ז) : בני אמך. עשו ובנוו (ט) : אורהיך אדור. כל אחד מסורהיך (ט) וכן „צדיקים ככפר יבתח“ (טשלוי כח א) (ט) ורביהם בכחה, וכן

טַלְפָכוּ הוּא רַב לְאַחִיךְ
וַיִּסְגְּדוּ לְךָ בְּנֵי אַמָּקְדָּחָרִיךְ
מִלְּטַטְּחִיכְדָּה יְהֻזָּה לִיטָּזִין :
וַיִּמְבְּרִכְךָ יְהֻזָּה בְּרִיכִין :
לְנַהּוֹה בְּפֶד שִׁיצִי יִצְחָק
לְבָרְכָא יִתְּשַׁקְּבָּה וְתַהּוֹ
בְּרַם מַפְּקָד נַפְּקָד יַעֲקָב
מְלֹנּוֹת אֲפִי יִצְחָק אָבוֹהִי
וַעֲשָׂו אָחוֹהִי אָתָּה (ט) עַל
מְאִידָּה : לֹא וַיַּעֲבֹד אֶת
הָאָתָּה בְּשִׁילֵין וְאַעֲלֵלְוֹת
אָבוֹהִי (ט) וַיֹּאמֶר לְאָבוֹהִי
יְקַוּם אָבָא וַיְכֹל מְאִידָּה
דְּבָרָה בְּדִיל דִּי תִּבְרְכָנִי
נִפְשָׁךְ : לֹיְנוּ אָמֶר לְהָיַצְחָק

רשוי

הmul משמעו כהרזן יכח מושך כין לדיק כין רצעט יתן לך. וממנו למד שלמה כתנתקה לבית סידר חפלתו יכלול קוויל בעל חמוןך ומלייך עלייו סדין לך יקלוח עלייך תנרג לפיך (ט) ונחת לאחיך כל דרכיו חטא מודע חת נכו

חכלה עוגדי כוכבי מחותך המל וחותה חצמץ הצמיס וגוי וועיטה כל חאל יקלוח חליך בגרכי כין להוין כין טליינו להוין חן לך כדי טלי יקלוח עלייך מגיר. גרטשי ימן מדויק) : (טט) בני אטך. וייעקב המל לישודה בני חכיך לפני טליו לנו צניש מכם המותות וכחון טלי נטה חלא חחת המל צני חמן (ט) : אורדריך אדור וטברכיך ברוך. וצבלטס קויל חומל (ט) מברכיך בלויך וולריך הלויך פלדיקיס מהלטס יסורי וסופן טלאה וולריכס ומלויריכס קודמייס למברכיכס לפיך ילחק סקלרי קללה הולריכס למברכיכס צרכית לפיך גלעס קדריס זקללה (ט) : (ט) יצא

יהל אוד

יאחיך לעשו כנו בגודל, יכנ טו (טט ט טו) לך סחודות כס לכס וויא, ובו קינל יעקב לך סגניות, וכן טו נמיינט טוקלה ית עטו כריה רכט גהיגיסר גייסן ולייל (וטר תולדות דף קמץ טט) „גסהו זאנע עריך סטט טוא“, וכערעה משבמנגו הומלא (טט טט טט) „ביזוח דלאט נסיק“. יוחק בלחויס וקיי לעשו גהיגטמיה ליה חניזילן למשפט דכראט כס, ופיין גיהור סנילן חווית תקפאן סקאנ צחכח בטפס טל חיליות חפהה כראט טט וטורי מהווק נחמי, וכמ"ס כריה צהה ומחנגןון מקל תפוחים וכיס ניליה צידוף : (ט) וגבאי (ט ט) וס פטו וולופו, וכן פ"ר סדריך

לଘמיך לטעון לרבים, וויפרסה כת' זל, כס נמי הפלגיס, בני הגר וקטורה, כי מלת חחיך פ"ר קדרוניך, כמו כי אנטיס להים להגנו (למלה יג ט) : (טט) ויעקב המל ליכולה יסתהו לך בני חכיך, לפ"ר טמי לנו צניש מכמה המותות וכחון טלה נטה חלא מהל צני חמן : (טט) כי היה לנו לומר הולריך הולרוכיס : (ט) יחד

מקורי רשוי : (טט) מ"ג ח טט. (טט) תנומת כ פילוחות קות ט, נ"ז פפ"ז ד. (טט) נ"ד כט ט. (טט) כ"ג טט.

אונקלום

אָבִיךְיִ מֵן אַתָּה וַיֹּאמֶר אָנָּא
בְּרַכְבָּזְכָּרְךָ עֲשֵׂוּ: לְגַתְעָה
צַחַק פֻּתָּא רְפָא עַד
לְחַדָּא וַיֹּאמֶר מֵן הַזָּא
הַיְכִי דַּצְלָא צִידָא וְאַעֲלָל
לְיִ נְאָכְלָה מִפְלָא עַד לָא
תִּיעַל וּבְרַכְתָּה אֲפָרְבָּרְךָ
יְהִי: לְכָ בְּדַ שְׁמַע עֲשֵׂו
יִת פְּתַגְמִי אָבּוֹתִי וְצַנְחָה
צַוְחָא לְבָא זְמִרְלָא עַד
לְחַדָּא וַיֹּאמֶר לְאָבּוֹתִי
בְּרַכְבָּנִי אֲפָ אָנָּא (ס"ה)
אָבָא: לְה וַיֹּאמֶר עַל אַחֲזָה
בְּחַכְמָתָא וּקְפִילְבְּרַפְתָּה:
לְיַ וַיֹּאמֶר יָאָתָ קְרָא שְׁמָה

בראשית בו תולדות

314

**מַיְאָתָה וַיֹּאמֶר אָנָּי בְּנֵךְ בְּכָרְךָ
עֲשֵׂו: לְגַתְעָה צַחַק חַדָּה גַּדְלָה
עַד-מָאָד וַיֹּאמֶר מַיְאָפּוֹא הַוָּא
הַצָּד-צִידָא וַיָּבָא לְיִ וְאַכְלָל מִפְלָלָה
בְּטַרְם תְּבֹזָא וְאַבְרַכְהָו גַּסְיְבָרְוִה
יְהִיה: לְבָשְׁמָע עֲשֵׂו אַתְּ דְּבָרִי
אָבָיו וַיֹּצְעַק צְעַקָּה גַּדְלָה וְמַרְהָ
עַד-מָאָד וַיֹּאמֶר לְאָבָיו בְּרַכְבָּנִים-
אָנִי אָבָי: לְה וַיֹּאמֶר בָּא אַחֲיךְ
בְּמִרְמָה וַיָּקַח בְּרַכְתָּה: לְיַ וַיֹּאמֶר**

רש"י

וּמְבָרְכִיךְ (ס"ה): **לְגַתְעָה** אֲפּוֹא. ס"י זה וְאַחֲרֵד
הַוָּא (ס"ה) שְׁתִי פְּלוֹתָה (ס"ה) וַיֹּאַבְרַכְהָו קְפּוֹז
כְּתַלְנוּמוֹ וְפּוֹז לְסֹון טְמִיס. וּמְלָקָטוֹ רְהָה
(ס"ה) בְּעַבּוֹר הַיּוֹתוֹן פּוֹעֵל עַבּוֹר (ס"ה) וְאַלְוָה הַיּוֹ
גִּינְסָס פְּמָוָתָס מְמַתְּיוֹ לְאָ) : טְיַ אֲפּוֹא. לְסֹון
בְּפִתְחָה נְדוֹל הַזָּה לְעַתִּיד (ס"ה) : לְה בְּשְׁרָטָה.
לְעַלְמוֹ מְקַמָּס טְס כְּמָה דְבָלִיס. דְיָה
חוּטָוֹג (לְבָ) הַיָּה פָה מֵי כּוֹל וְחוּטָוֹג (לְבָ) כָּלְדָי
לְעַטְוֹס טְעַמְתִּי כּוֹלְדָי) : גַּס בְּרוֹקְ הַיּוֹה. שְׁלָמָה תְּהַמֵּל הַזָּה
בְּגַלְכּוֹת לְכָרְסִים וְכְרָנוֹ מְדַעְתָּוֹ לְה) : (ס"ה) בְּמַרְתָּה. כְּחַכְמָה (לְוָ) הַבִּי קְרָא שְׁמוֹ.

יהל אור

תְּהַת רְנִיס, וְסָס פְּלִירְוֹזָו נְגָכָרְסָס, טְבָה כְּבָהָו
יְמִינִי יְהִיא גּוֹטָמָה וְזָהָן כְּכָרִיר הַכּוֹטָחָה כְּכָהָו
(ס"ה) וּמְבָרְכִיךְ כְּרָוָר כָּל הַמְלָה מְסָס, וְהַמְרָל לְזָהָן יְקָדָל
עַל רְכִיס, כָּדִי צְרָרִי כְּוֹלָס בְּכָלָל,
שְׁלָמָה כְּרָסָס הַזָּה קְלָלָס דְרָק כָּלָל יְתָכָן צִימָלָטָס מְהָס הַמְלָה,
וְכְלָזְוִירָס כְּלָזָן יְחִידָה, הַזָּה יְמָלָט הַהָלָה מְהָס, כִּי עַל
כְּהִוָּה חַמָּר: (ס"ה) וּבָן כְּתָבָרְדָיָק נְסָלָס, חִוָּה
תְּמָסָר וַיֹּוֹ כְּתָסָפָות, וְמְסָפָטוֹ מֵי וְחוּטָוֹג, וּבָן שְׁמָמָה
יְרָחָתָמָל וְזָוָלה" (חַקְוקָן גְּנוֹה) מְסָפָטוֹ סְמָמָת וְיְרָחָה,
וּבָן כְּסָסָוק, מֵי כּוֹה, וְהָנָה הַוָּה, הַגָּל יְדָי וְוַיְכוֹן לְיִהְיָה
(ס"ה) וּלְדַעַתָּם הַיָּה מְלָה הַמְתָמָתָמָת מִכְּבָה מְלָות תְּהִי
סָה, זָהָן טְיַ רְכָסִי וְזָל נְסָטוֹ, וְעַיְן כְּתָבָרְלָס הַלְּזָן כְּפָנָי
טְגָמוֹ, שְׁהָרָי הַזָּה מְמָמָת לְכָמָה טְנָגָס טְיַוָּס, וְהַגָּה כְּלָס פְּרָי הַתָּה זָל אֲפּוֹה כְּקָהָה
לְהַזָּה כְּכָתָוב וְנְרָהָה זְנָיָס כּוֹה וְזָל גַּהְלָה עֲשֵׂוּ כְּמָוֹזָבָה. וְעַיְן צְיוֹולָר רְמָ"ד שְׁהָרָי פְּהַתָּה זָל פָה עַל מְלָת חִוָּה
גַּהְלָה: (ס"ה) הַזָּה יְהִי קְמוֹנָה: (ס"ה) בְּיִהְיָה וַיֹּוֹ כְּמַפְכָּתָמָת לְעַנְרָה וְדִינָה לְסִוְתָּה וְדִנָּס הַמְרָיה וְגַעֲבָרָה
הַגְּלָה שְׁהָיָה גְּרוּנִית נְלָמָס נְקָמָן: (ס"ה) כְּמָו וְהַגְּרָכָס וְגַרְכָּנוֹ (וְטְמִי נְגָה כָּבָה וְטְמִי)

אבָן עֲוֹרָא

וּמְבָרְכִיךְ (ס"ה): **לְגַתְעָה** אֲפּוֹא. ס"י זה וְאַחֲרֵד
הַזָּה (ס"ה) שְׁתִי פְּלוֹתָה (ס"ה) וַיֹּאַבְרַכְהָו קְפּוֹז
כְּתַלְנוּמוֹ וְפּוֹז לְסֹון טְמִיס. וּמְלָקָטוֹ רְהָה
(ס"ה) בְּעַבּוֹר הַיּוֹתוֹן פּוֹעֵל עַבּוֹר (ס"ה) וְאַלְוָה הַיּוֹה
בְּפִתְחָה נְדוֹל הַזָּה לְעַתִּיד (ס"ה) : לְה בְּשְׁרָטָה.
לְעַלְמוֹ מְקַמָּס טְס כְּמָה דְבָלִיס. דְיָה

קרני אור

וּסְלָגָג, וּוֹיָת עַל גַּעַי קְטוֹלָס: [א"א] אִיטְפָּא
תְּיִקְוֹן לְזָה כָּמוֹ חַיּוֹן תְּכַהְמָוֹד חַיּוֹן לְיִלְוָה (רְכָבָס)
חַיּוֹף טְס הַגְּלָה מְבָמָת גַּמְקָוָס הַזָּה כָּן, וְסָס פְּגָה מְצָמָת
גַּמְקָוָס הַזָּה, וְטַעַמְוֹן כָּהָן הַגְּלָה שְׁלָחָה הַזָּה עַזְוֹ מַיְסָה וְסָה
בְּכָנְיוֹן לְיִד, וְכָנְזָבָן שְׁלָחָה נְגָמָה נְגָמָה (לְמַעַס ס' ג')
(רְעִיס) וְלְרָכָב (י"ג ח"ה, חָוָב, ג', י"ג, ז'). אַתְּ בְּכָהָרִין
לְגַהְלָר מָלָת חִיפָה, וְחוּטָוֹג, יְהַמְרָל שְׁוֹס מְטָפָס בְּלִינְגָו יְזָעָט
עַל חִיזָּה חַוּטָן יְגָבְּלָן שְׁהָלָל וְיְהַמְרָל נְגָמָה נְגָמָה וְטַזְבָּה
מְקַפְתָּה בְּגַבְּלָה דְרָק כָּלָל, וְהַס מְטָפָס שְׁכָוֹן כָּבָבָמְכָוָס
שְׁלָמָן זָה מְקָוָס לְפָגְגָל בְּדָכְרָל עַל סְדָל כְּרָלָי וְיְנָחָוּן גְּכָבָה
כְּמָלָת חִיפָה. כָּכָלָל כָּל כְּבָגְגָלוֹת מְלָה הַתָּה וְכָפָה, וְמוֹזָה

סְקוּרִי רְשִׁי: לְזָה פְּנִימָה כָּס, כָּבָה סְוָס. לְזָה תְּלִינָה מְלָת הַזָּה, כְּרָלָה מְלָת כְּתָלָה
חוּטָה וְחוּטָה כָּבָה, כָּבָה פְּזָה זָה. לְבָבָה זָה, לְבָבָה זָה, וְפִינְזָה
חוּטָה כָּפָרָה יְהִי. לְזָה תְּלִינָה מְלָת הַזָּה כָּנְזָבָן כָּנְזָבָן
תְּמִימָה וְזָכָעָה, וְקָנְזָבָן כָּנְזָבָן.

אבן עזרא

שלא דבראמת (ט) [יב]: **לן** הבוי. כמו אמרת (טט)
ובן „הבי אחוי אתה“ (למטה כת טז): קרא.
הקורא (טט) שמו יעקב (ט): ויעקבני. כמו
מרטה (טט) ובן „בעקבה“ (טיב י יט) (טט), ויתכן
היותו טנורת „עקוב הלב“ (ירט"י יז ט) (טט),
והעקוב הפק הטישור (טז) [וינ]: אצלת לי.
עובדת לי אצלך (טט), והוא טנורת „ואצלתי פן
הרוחה“ (בטדר' יא יז) (טז) [ויד]: **לן** הן גביר
שפטינו לך. בברכתו, גם כן נתתי לך בדבר (טז),
כתרגומו וכמנוי ה郎כוי. וחלב (ט) זכמן. ויצ
ישקה כמו טא) ויחלל: (לו) הן גביר. ברכך
חמל לו מה מועלת לך נבלכת חס מקנה

קרני אור

הmul, מי היפוך כוונת כל ידי במתמטיקה מהירה ומנוכנת (פ' 20)
ביסיס מודפס כתה שכרנס לאוחל גם ידע לפניו של גולו
כל השדר, מי כו וויאס פום וויאס כו, וויאר נעפס פלך,
וככל כל האשלות כוונת כהילט "היפוך". וויאס היפוך מה
העפה כו"י כהלו יאלל בחריגנו יודע כו ומן הוא מקום לו
עין טמנו יאמה תלופתו וכו' ייסיס בס, ואלה ביל כויניה
הכיש מלת איפה כהלה נדרך כהלה תמיד כהה, ואישו לו
אפו איה"ז לו כי"ז מעניין קרייה פיעיטה לפנות העין
כלי מוגנדל: [יב] והכויה"ק פציג עליו כוה וכתח כי הין ז
כון, כי חלילה לנו לחשוד להינו יתק ולרכזים: פז נזון
חמור לדבר להיל ולגנות כו הדרס אף כהו גאות ובפז א"ז
ויזנ"ע "zechat", ופייקר סלאו לרס"ט כתוי חותמות "רכ"
ברוחתו גנטות לדבר נעלן אל האות ספר כבפלות, ויפוי
יכוד פייקר פולחתו נוכל למאשו כין לרעה, והוות כעלאת
המחולה שלג יוניכ זולתו ערס קהה נפועל להלע להחליס,
כין לטובם פמalias תחכחותיו לטובת פלאו שלג יונט לו
גדילו בטוב כספז, ולג לרטה זולתו, כענין מהמת ערכוס
ככין לרכו, זיביס תלנוז מלאה (היבטליגונג):
[יג] והרישבים פ"י ככי קד"ה צאו יעקב בצחairs, אלהן אבר
קליה צמו יעקב נבעת ליה כבניל ציון
חוות נפקני ומזהות הלי בכוכב וכוכב פבוט, וכו' לו ליטול
פחחות מפני, יטול פ"י ציס ממי: [יד] ואונקלם ויוכ"ט
תירנוו "בבקת" ספ"י מלון פיזה, תלנוז הצל נתק פז חפדו
(לוט, ג, כ) די נו זנק טינוחיס, וצדפת כח' ז'ל,
פפלטה, וכן הכל"ק נבלס "היל" כניע כבוש פירוז
המ"ר

מקורי רשי: לו) למטה כט טו. לח) פין תחומרה כטס נז' פס"ז כ, ילקוט קטו. ט) לנכ' יע. יט. טא) נמד' יה כה. טב) ג"כ פס"ז ס.

אונקלום

יעקב ותפקידו דגון פרתין
ומגין ית בכירותיו נסיב
ויבא בען קפיל ברקחתי
נאמר הלא שבקחת לי
ברקחתי: לו ואתייב יצחק
נאמר לעשו הָא רב
שאותה לך (ד"י עליך) וית
כל אחזהו יתביהת לך

רשי

לeson תיימש כוֹעַ כְּמוֹ לֵוָיָּהָי חֲמִיא הַתְּשִׁקְמָה
לְכָךְ נְקָרֶה צָמוֹד יַעֲקֹב עַיָּס סְוֹפּוֹ שְׂכוֹן עַמְּתִיל
לְעַקְבָּנִי . (חַנּוּמָה לְהָ) לִמְחָדָה יַלְמַד הַמְּתָר
צָמוֹה עֻזָּן יְשָׁאָבָן סְבָרָכָתִי קָטָן לְפָנֵי גָּדוֹל
וּסְנִיטִי סְדָר הַיְמָם הַתְּחִילָה טָזוֹ מַלְעָק וַיַּעֲקֹבָנִי
זֶה פָּעָמִים . הַמְּלָל לוֹ יְהָבֵיו מַשְׁטָה לְךָ הַמְּלָל
לוֹ הַתְּבָלָתִי לְקַמְּחָה הַמְּלָל בְּכָךְ כִּיּוֹתִי מַלְלָה
וּמַחְלָדָה צָמוֹה עַגְלָתִי טָל שְׂוֹרָתִי קָדִין טַכְסָיוֹ
לְבָכָור בְּרָכָתִי נַס בְּרוֹךְ יְהִי רְאֵת) : וַיַּעֲקֹבָנִי
מַתְּלָגָמִין וַחֲכָמִין נְתַחֲכָס לֵי : אַצְלָת . lessон סְבָרָה
זֶה סְבָרָה בְּיוֹן וּבְעוֹלָה שְׂוֹרָתִי קָוָמָה לְחַזְוָנָה מִבְּ

יהל אור

„כִּי כֹּה מְתִיל נַמּוֹס עָבֵר כִּי וְהַרְבָּהוּ נַסּוּת, וְכַנּוּ
וְהַנְּרַכְכָו פַתְח קַוְיָן סָבוֹת נַמּוֹס :־ זֶ'־כּוֹ"ה : (סז) רַלְלַ
זִידְזִיְשָׁהָרְפָא שְׂעִיקָר הַעֲנִין כִּיְהַחֲבֵד אַלְלַיְהָק לְזָרוּוֹת,
וְנַעֲבֹר זֶה לְהָ כָעֵס עַלְיוֹן, וְאַלְרַבָּה שְׁחַמְרָה נֵס בְּרוֹךְ
יְהִיא, עַכְיָן כַּלְכָרְמָה כּוֹלְדָךְ לְדַבָּר בָּקָר וְלֹוְמָר הַנְּכָי עַדְוָ
בְּכוֹרָךְ וְזה יְקָרָה מְרַמָּה : (סח) הַהָא לְעַמְתָה הַדָּבָר
כָּלְיָה „הַלְּחַת“ (מִיחָה כָּה יְט) וְכַن תְּיוֹכְעַט „גְּקוּסְמָה“ וְחוֹתָ
„יְחוֹת“ וּרְקָם וְלֹפִי לְזָוֵן תִּימָה הַוְהָזָה וְכַנּוּ פִי הַרְסָכָס :
(סט) פּוּעַל סָלָה נַזְכֵר סָס פּוּעַלְוָ : (ע) בִּי יְעַקְבָּ יִסְ
כּוֹ זָנִי טְנִינִיס : (עט) וְכַנּוּ כִּי כָלָה עַקְבָּ יְעַקְבָּ (יְרֻמִּי)
ט, ג) : (עכ) שְׁפִי תְּרִמִּית וּמְרַמָּה : (מנ) שְׁפִירּוֹשָׁו
עַקְס וּעַוּות, סָלָכָה הַלְּדָס הַוְהָ מְעוֹקָס וּמְעוֹוֹת יוֹתָר מְכָלָ
חַיְכָרִי : (סז) מַן הַפְּ, וְסִיחָה הַעֲקוּבָה לְמִזְוָרָה (יְסִטִּי)
ת, ד) וְפִי הַדָּרָךְ הַמְּטוּקָל וּקְדָה לְעַלְוָת בְּזִוְיכָה לְמִזְוָרָה :
(על) מְעַנְיִין חַנְלָה הַמְּנוֹנָה (וַיְקָרָה הָעַז) וְפִי לְהָהָנָה
חַנְלָה זָס נַרְכָה בְּעַכּוּרִי, חַנְלָה הַכָּל נַתְתָּלוּ, חַנְקָה הִיא
זה ? (טו) וְכַנּוּ פִי הַחָ זַל סָס, כַּטְמָס „הַקָּמָת מְהֻלָּר
חַנְלָךְ“, וְכַנּוּ פִי הַרְמַכְזָן סָס כִּי הַנִּילָות בְּכָל מַקּוֹס
לְזָוֵן מְכוֹבָה חַנְלוּ, כְּלָסְזָן וְכָלָהָר שְׁהָלָו עַיִן לְהָגָלָתִי
מְהָסָס (קְהַלְתָה בְּיְוֹד) „הַלְּגָה מְהָלָת לִי נַרְכָה“ :
(מז) פִי כִּי סָס כְּתִיבָה וְהַתְּכִלָּה כָּל הַמִּיחָוִת נַתְתִּי לוּ לְעַכְדִּיסָה,
וְכְלָמְדָנָן, לְהָ פְּזַנְתָה חַנְלָה זָס נַרְכָה כְּפָטָלִי, וְלֹכְדִּי זַל פִי נַעֲמָן

אונקלוס

לעבזין ועיבזר נחמר סעדתיה וזכה ה' בא מה אעפ'יד בר' : לה ואמר עשו לאבורי הברכה חר'א היא לך אבא ברך לי אף אנה אבא נארים עשו קלי הזברבא ל' נאותיב יצחק אבורי ואמר לה הא משיבא דארעא יהא מזח'בך ומטלא דשטי'א מלעלא : מ' ועל חרבך תמי' רית אח'ך תפלה ויהי פדר יעברין בנזקי על פתג'ם אורחתא ומתעדי

רשי

ככיס טלו סס טלי ג'יל קמתיו לך ומכ סקינה עבד קנה רבנו טג) : ולכח אפוא מה עשה בני . היה היפח חקק מ' לטבות לך : (לט) הברכה אחת . כי' זו מכםמת לךון מימה כמו טד) קמנחים . *) קמנח כי' מה . קמנות נבל : (לט) משני הארץ כמו צחך יט' על קסוע במקום חום ב' טז) כמו צחך יט' על קסוע בצלבכם בצלבכם טט) על כמו מה) ועמדתס על חלבכם בצלבכם טט) על לבחים צלחים : והיה כאשר תריד . לךון על כל כמו ט') חליד צחיחי כלומר כקיטרלו יטהול על כתולח ט') ויסקה לך' פתחון פה לסתעל על הצלחות שטטל ופרקת עלו וגוו' :

יהל אור

והמר כי ואות הנtinyה הווע צדנוו : (עמ) וזה קו' לעת ה' מלפני ספלכם פי'ט : [טו] וכן נדל'ן (ניל'ס פ'ז) לפניו נדרה לאצטו וככון סגול'ס נתו . נדרה כיו' וככון סגולה אוצטו אצי' וכ' יתווא יופר . כי' כדנ'ס סגול'נו זל'ז (למלה פ' לג) : (טט) לשון ממללה , ופי' כה'ר חמוץ , כולם כטיכו עת הממללה לך , טירחן יעכו של כתולח , ופרקון מעליקס טול חמוץ , ופרקת טלו מל' נומיריך , וכן פ' הרליך וכרכ'ן : (ט' ריד' "ולדרכ'" מנחי למ"ד ט' , ומנהי כתיעין : (פ'ו) ושרשו רוד' לךון תלונה וכתולונת : (פ'ב) פ' כתוליד נטיחך להבם מתגרתיתין , והיינו כתיעונד נך נפרק ולמה טולל לסגול' , וכן פ' רס'וי וסרג'ס והרמאנ'ן : (פ'ג) אז ירמאנך ה'ל' ופרקת טלו : (פ'ז) וכן פ' הרליך נפרק "פרק" טולטניינ'ן ופרקן נפרק לזכר מחנ'רו : (פ'ו) עיין קרל'ן וכרו הרן נ'ג' , ולחמי כתולות סגולה קרל'ן סייס "מי יתן ולדע" פי'ט , ועיין נרלי'ה טוללה מ' וכחיתר ה'טלאה טס : (פ'ו) פ' כתוללה מ'וכחיתר ה'טלאה טס : (פ'ו) פ' כתוללה מ'וכחיתר ה'טלאה טס : (פ'ו)

מקורי ריש"י : מג) קלו'ן נגב מגילה ט' ג' סגד' קפ' ה' נ'ס' טס . מד) גמל' יט' ט' טס . נ' טז) ג'יל טט'ו , ילקוט טס . מז) פין רצ'י שמוט ו' ב'ו , וטס . גמוקס מ'ות לחמת' (ו'ז) .

ב'ז) יחו' ג' ט. טט) שמוט ו' כ' . נ' טט' ג' נא) ג'יל טט'ו , וכנ' פ' מ' וווכ'ג' .

בראשית בו תולדות

316

ונגן ותירש סמכתיו ולכח אפוא מה עשה בני : לה ויאמר עישו אל- אביו הברכה אחת הוא לך אב' ברכני נמי אני אב' ויישא עישו קל'ז ויבך : לט וייען יצחק אביו ויאמר אליו הנה משמעי הארץ ייח'ה מושבך ומפל השמים מעל : סעל-חרבקה תחיה ואת-אחים תעבד והיה באשר תריד ופרקת

אבן עורה

יש אמורים , כי אפוא עם אל'ף בסוף מלה אחת בס' עתה (ט) : מ והיה כאשר תריד . בס' תרידת (טט) וזה ב' שרשים (ט) , וויא' בס' "אריך בשיחי" (תהי' נה ס' (טט) , והטעם כאשר תריד שם (טט) ירחך (ט) : ופרקת . פנורת מפרק זרים (ס'א יט' יא) (ט) , וס'ם "טפרקתו" (ש'א ד'יח) (טט) , ויש בברכות אלו בטה שג'ת קשות , אם דברכה היתה נבואה , איך לא ידע את מי יברך (ט) , והשיבו נבוני הדור כי השם אטר לו כשבא יעקב , ברך את זה , ואילו היה כן היה אומר יצחק לעשו שבכה , ואחרים אמרו כי בירך לעשו בעבור שבכה , וברכו לא נתקיימה , נם לא היה יצחק נביא , וברכו לא נתקיימה , אלא טעו כי הנה המתוב אמר "וירא אל'יו ד'" (לטעה כו ב' וכד') , נם אמר דוד "ובנביائي אל' תרעו" (דר'יא טז כב) (ט) , ואחרים אמרו טה תועלת יש בדברים אחרים שהיתה מחשbeta על עשו (טט) (טט) . והנה הדבר היה בספק

קרני אור

ח'אל מל'ון ספלכם פי'ט : [טו] וכן נדל'ן (ניל'ס פ'ז) לפניו נדרה לאצטו וככון סגול'ס נתו . נדרה כיו' וככון סגולה אוצטו אצי' וכ' יתווא יופר . כי' כדנ'ס סגול'נו זל'ז (למלה פ' לג) : (טט) לשון ממללה , ופי' כה'ר חמוץ , כולם כטיכו עת הממללה לך , טירחן יעכו של כתולח , ופרקון מעליקס טול חמוץ , ופרקת טלו מל' נומיריך , וכן פ' הרליך וכרכ'ן : (פ'ו) ושרשו רוד' לךון תלונה וכתולונת : (פ'ב) פ' כתוליד נטיחך להבם מתגרתיתין , והיינו כתיעונד נך נפרק ולמה טולל לסגול' , וכן פ' רס'וי וסרג'ס והרמאנ'ן : (פ'ג) אז ירמאנך ה'ל' ופרקת טלו : (פ'ז) וכן פ' הרליך נפרק "פרק" טולטניינ'ן ופרקן נפרק לזכר מחנ'רו : (פ'ו) עיין קרל'ן וכרו הרן נ'ג' , ולחמי כתולות סגולה קרל'ן סייס "מי יתן ולדע" פי'ט , ועיין נרלי'ה טוללה מ' וכחיתר ה'טלאה טס : (פ'ו) פ' כתוללה מ'וכחיתר ה'טלאה טס : (פ'ו) פ' כתוללה מ'וכחיתר ה'טלאה טס : (פ'ו)

מקורי ריש"י : מג) קלו'ן נגב מגילה ט' ג' סגד' קפ' ה' נ'ס' טס . מד) גמל' יט' ט' טס . נ' טז) ג'יל טט'ו , ילקוט טס . מז) פין רצ'י שמוט ו' ב'ו , וטס . גמוקס מ'ות לחמת' (ו'ז) .

שפטחו בימים אידינו (ט) ודי אומרים לבבליים
„ערו עריו עד היסוד בה“ (תה' קל' ז) (ט), ויתר
היה קשה על ישראל החרפה שהיה אדום מזרע
אותם מרעתם (ק), ובן טעם שישי ושמתי בת
אדום" (איכה ד כא) (ק), ניב „אל תשטח לבני
יהודה“ (עובדיה א, יב) (ז) (ז), נם בימי הורקנס
הזקן שטם (ק) שומריו ירושלים, והכניםם בברית
טיליה (ק), נם בימי אנדריפס כאשר נלכדה ירושלים
באנו נדודי אדום לעזר ליהודה, ואומה שהגלו תגנ
היא פורע בתים (ק) (יח) ובן אמר המתרנים „וציב
מיד בתים“ (בטרא' כד כד) (א), וזהיא תלכות יון
בעצמה כאשר פ' בס' דניאל י... [יט] והי אנשי
תאי מספר שהאמינו באמונה חדשה, ובאשר
האמינו בימי קוסטנטין שחידש כל הדת ולא חיז
בועלם שימטרו התורה רוח חדשה חוץ

קרני אור

החול במחוקת היהודים הולך וגדל [טז] ועיין בראילר
בכתב, בלהג' יתכן בתסביס וזה כנראה תזהה ונΚבב מתקופת
יתם, וככלذيי' רלה לפלאה שאנו מוכן מעתה מעתה
וומהגדת כפטידות,سكنיה יליה כפטיד לכיות ויתהן הול
האש פירנש בטוניה וידחה פגון ממהתברך בהוו, וטז' כהה
כפלו מהו כהמת נלמי מספיק, חכל המייה כפונן כפמגראן
היינו הולג כל' וככפתלק הכל' היסתלק מהפaza בסכט נפסט
ולוּה מל' מל' ילחק חלבן גדולה, והולג מי היישר פוע וגו',
כחומל היהן כידי' לפספיק ולבקען כפסוף כהוּה בסכט מפשע
על ידי', ולזאת הולג ולבכ היטו מה הטענה נלי פאיינט:
[יז] ואין בן דעת הילדיין טס, וסיבס כי אה' חי' פ' ס'
כפכין כס כחוניכן בית לרוזון טס' נלי הדרום
תליעיס ליציגל גנגלוות פ' נכוודנא: [יח] וכן הילג
(מיאלה ו' כ') הולג הייטליך כל' יון וס כלך גדול בלא
דומי, בקר' צוחה זקליה יון וקג'הו רומי: [יט] וזרטב'ן
בצינ' פלי', וכחן כי הצלחות פרכישת כס' כלומיס, וכן
באלדיי' (משמעותה מטעם מהן תמר, כ') יציג פלי' ויתהן
ווכנ' חצ'ב קרליכ'ע סכתיה כג' הילך דטה לנמאח חכלן זון
תלומוי, כי היוליס פתיחהו עם כלומיס, ופקתיש כד' חלמוני
הילג סימפליס, וכצתהן כת' לנכדים כנו' מלכיות
הילג סימפליס, כפ' מה זילג'ו נגימות פלי' הדרמות, כדי'
לנסינען לא מספר עשרה מלכיות, לילג מהמל וקלין פועל נלה,
סוק'ו שאמת מהמל ול' גלתי מתיאש בכחוניס, כי פנא יון
ירומי לה' נכללו כז'ס מלכות בז'ס זון, וחוז'ל קינלו כהמת
סכתיש כד' פיטה רומות מלכות רומי בפייה יהת סממן לה
בנוק'ס הילג ממצלת יון, כי כמו שפהרכיס כהו' הדרמי^ה
הנכדים וככטוס וככטס, וכיוניס הדרמי שפהרכיס, בן רומי
באה' הדרמי יון ונחלש בו וככטס, וגס פל' ה' כר' פיש ממבדות
קסדר כומלייס, לר'סואס הנכדים, ותח'ל שפהרכיס, ות'ה ר'יכס
שיוניס, ווח'ר'יכס קלוטיס, וו'מיס כיב'סמליס כה' זכרתי
מס' נכלליים כמלכות רומי וחותמת הדרום, וכן פ' רב'י
אלמאנ'ן ז'ל; ורלמאנ'ס נ' כ' נגלווטו סחת'ס כל' נ'מרס

הולדומייס מהרפייס הות ייסראָלְן יומס סַנְלַכְדָּה יְרוֹמָלִיס וְנַסְרָף כְּכִילָל פֶּלְ יְדָה כְּכַדְלִיס בְּיִתְלָל קְסָה לְיִסְרָהָן יוֹתָאָרְטְּחוֹן : (קָה) וּפְיָי סַסְתָּה' זַיְלָה, כִּי הַלּוּס בֵּיהַ תְּחַת יְנֻזָּה וְנַיּוֹס מְפָלָהָה סַמְהוֹן : (קָב) הַבְּתוּב יְהָמָר סַסְתָּה' תְּצָמָה לְגַנְיִי יְהָוָדָה נַיּוֹס אֲגַדָּסָה, וּפְיָי הַחָה' זַיְלָה סַסְתָּה' כִּי זְהָתָה גַּגְנוֹהָה פֶּלְ הַלּוּס, וְכָבָר פִּירָצָהִי כָּסָה דְּנִיאָהָל כִּי חַיְן יִסְרָהָל בְּגַלְוָהָה הַלּוּס : (קָג) פְּיָי סַסְתָּהָהָה : (קָל) וּבְבָחָהִי נַוְסָּף "עַל כְּרָהָס", וְכָנְזָכָה בְּסָם, יוֹסִיפָּן כָּנְזָגְלִוָּן סָהָר, כִּי מְשַׁכְּכָלָס נְכָנָלִי מִילָּה : (קָב) וּדְסָם אֲרוּמִיָּס וּנְמָפְרִיס כְּמַלְוִיקָס גַּגִּי, וּלוּמָי סְגָלִיתָהָה : (קָז) וּזְתָרְגָּם, וּסְיָעָן יְלָטָהָן מְרוּמָהָיִי וְכָנְזָכָה בְּחַבְתָּה' זַיְלָה סַסְתָּה' וּכָבָר נִיְהָרְתִּי בְּסָם, לְנִיאָהָל כִּי מְלָכָות יְזָן וְכָתִיס הַחַת כִּיּוֹ וּסְיָהָה הַצְּלִיטִיתָה : (קָז) וְכָנְזָכָה בְּמָה' זַיְלָה (לְמַעַלָּה צָוִ יְנָה) כִּי כְּמַלְוָהָה דְּנִיאָהָל (דְּנִיאָהָל + סְכוּק + נְהָרָה) קְרָהָה לְצָלָהָה אַלְכִּיזָת הַאֲלָמָנוֹת נְסָס כָּנָל, פְּרָס, וְיְזָן. וְדַעַת בְּמָה' זַיְלָה כִּי כְּכָתִיס הָסָם הַרְוּמִיָּס, וְכִיּוֹ מְלָכָות יְזָן בְּעַמָּהָה הָנָן כְּמַמְסָלָתָה וְהָנָן כְּהָמוֹנָתָה, וְכִיּוֹ הַגְּלָכָהָה הַצְּלִיטִית וְהָנָבָה מְלָטָה יְסָמְחָלָה לְמְלָכָות כְּרָנִיעִית (סָס פָּה' יְד) וְכִיּוֹ הַקְּרִיבָהָהָה עַלְמָה דְּנִיאָהָל :

אצלו (ט), כי בן אמר „הקול קול יעקב“ (לט עליה ט, כב) ובירך פישיה מהם, כי בנו הוי שניהם (ט), ויא איך אמר השם „ורב יעבד צעיר“ (לט עליה כה כב), ניב אמר יצחק „ואת אחיך תעבוד“ (טו) והגאון דחה זו השאלה בקנה רצוץ, בעבר שפטא „וילך אל ארץ טפנוי יעקב אחינו“ (לט מה לו ו) (טו) והנה שכח „וישתחו ארצת שבע פעמים“ (לט מה לג ס) (טו), והגאון בעני שברכת הגביה כעין תפלה היא, והשם שמע תפלותו, כי עיקר זאת הברכה על זרעם (טו) (טו), וישנים שלآل דקיצו טשנת האות יחשבו, כי אנחנו בגולות אדום, ולא בן הדבר (טו) רק אדום היה תחת יד יהודה (טו), וכן כתוב „ויפשע אדום מתחת יד יהודה“ (ט"ב ח כב) (טו) גם יואב הכרית כל וטר באדום (ט"א יא טז), ובעבור שתי תחת יד יהודה

ישראל אור

ולס פרעה וחמיילך צהמר לאס פְּזָס מל' דבר חנרכיס
זילחיק "הן חגנו נמץ'יו" ספי' נדולי וכטיכי, כי הי'
נככדייס הן מלכיס כהלו הי' מלכיס מסוחיס, "ונגעניזי
הן תרעוו", כי נבייהיס הי' והזס דבר עמהס, וכן חמר
מל חנרכיס, נאכ החט ההייט כי נבייה הוה: (פח) וכן
הוה נטהלה וויזו לרדויין כי הכל הויל' מהל' הקוונה
פיויס נסיךער קזאללה:

(פס) ותירצו כי נס נמת הגלכה כי היא נספָק אֲלֹנו
וְכַיְלֵה קָרְבָּן קָרְבָּן יְעַקָּב, וְהִתְהַמֵּיל הַכּוֹנוֹת
הָס כָּוֹל יְעַקָּב יְהִי הַוֹּחֶם מִזְרָח : (ג) וְאִם לְזֹה עַזִּי
הַמְתִגָּה לְתֵת יְעַקָּב הַפְּסָוֶט כְּעֵזֶוּ הַכּוֹר דְּכָרוֹי קִיּוּמִים :
(ד) וְרַעַת חָלָה הַחְוֹמָרִיס הַיְחִינָּה אֲנַחְנוּ רֻוְלִים קִיפָּךְ
לְוֹה, וְכֹנֶה לְוֹה נְתָקִים וְרַב יְעַכּוֹד גָּמִיר, וְלֹה הַתְּחִיק
תְּשִׁגּוֹד, וְהַחֵ' זַל סּוֹתֶר הַתְּדִבְּרִים לְמַטָּה : (ה) אֲבָכְבָּחָר
יַכְלֵר חָסֵר עַצְוֹ יְהִי עַכְדָּה, וְהַרְבָּגָן יְעַכּוֹד עַכּוֹתָה הַלְּטִיר
פְּשֵׁלָה הַלְּךָ מְלֹרֶץ כְּנָעָן : (ו) אֲבָכְבָּחָר נְתָקִים הַגְּלָכָה
כְּלָפָת הַסִּי' הַזָּה : (ז) וְהַבְּרָכָה לְיִנְהָרֵיכָה לְנְתָקִים
חַיְכָף וְהָס יְתָקִים לְכָמָה לְרוּתָה הַגְּלָכָה מִקְוִים, וְכַن סִי'
כְּרַצְנָס (דְּנָרָה ז' יְבָ) : (ח) עַיִן (לְמַטָּה יוֹ"ד לְ
הַשְּׁמָרָה ב') מְהַסְּלָכָה תִּמְצִיאָה רְאֵזָוְנָה בְּכָתְבָה הַחֵ' זַל גַּנְּכָל
כִּי אֲנַחְנוּ כְּגָלוֹת בְּנִיְּפָת וְלֹה כְּגָלוֹת הַלְּדוֹסִי' . (ט) וְנְתָקִים
וְהַכְּלָל יְמִי דּוֹל וְסָלָמָה וּרְחַבְעָס וְחַנִּיכָּה וְהַסְּלָמָה מַלְכֵי יְהוּדָה
סָלָמָה כִּיּוֹתָה מֶלֶךְ כְּהָדָס אֲלֹהִים נְלִיכָּס מִתְהַתָּה יְלִי מֶלֶכָּי
יְהוּדָה : (י) כִּי חַחַת מֶלֶכָּי יְהוּדָה הַיְיָ מֶלֶךָ הַהְוָה
וְלֹה כִּיּוֹתָה כְּהָדָס מֶלֶךָ אֲלֹהִים מֶלֶכָּי יְהוּדָה לְיָ נְחַטְּבָס
נְלִיכָּב, וְכָוֹל הִיָּה לְהָס מֶלֶךָ, וּמְפָנֵי שְׂגָוֹת יְהוּדָס פְּשָׁטוּ
מִתְחַת יְדוֹ : (ז) הַיָּי' סְמִחוֹת נְמַפְּלָת יְצָרָל :
(ט) וְגַם סָס סִי' הַחֵ' זַל "כִּי אֲנַחְנוּ רֻומָּה הָס יְזִוִּיס
כְּרֹחִיוֹת" : (ק) וּבָנְכָפָכָה הַחֵ' זַל (תְּה' טָס) "וְהַחְרִיפָה
תְּהִימָה הַמְּדִבְּרָה אֲבָנָה עַל-בָּנָה" .

טורי החולמייס מהרפייט מת יטראח יוס פגנכלת ירושלים
מלרכחו" : (ק"ה) ופי" סס נ"מ ו"ל, כי אלוס ביה תחת
ו"ל תחת לכני יהודא ניומ האגדס" , ופי" נ"ח
דעיהל כי היין ישרול ברגלוות חולוס" : (קג) פי" סס מוחות:
בן גוריון פ' כ"מ אונגלי נכנלי מילה : (קג) ורב
(קז) ותרנגולס, וסיטן יטראחן מרוממי" וכן כתוב נ"ל ו"ל
כ"ה וט"ה ה"ה קהילתי" : (קז) וכן כתוב נ"מ ו"ל
ד ב ז קריון לאלה אלכיזת הארכזוניות נסס ב"ל, פ'
וכיו"ם מלכות יוז בעממה אין כמאנלאה וכן כהמודנה
ברכיניעית (סס פ' י"ז) וכייל כ

אונקלום

נירה טעל צורקה: מא גונטר עשו דיבבו ליעקב על ברכתא ר' ברכה אבוי נאמר עשו בלבה וקרבון יומיאבלידאבא ואקטולית ית יעקב אחיה: סינאתה בנה רבא ישלהת וקנת ליעקב ברה זעירא ואמרתיה האעשו אחוזה פמו לך למקטלה: סינובען ברי קבל מני וקוזם אויל לך לות לבן אחוי לך: טר ותטיב עטה יומין זעירין עד דירצוב רגנא דראhook: מה עד דירצוב דראhook:

רשי

(מל) יקרבו ימי אבל אבי . כמסמכו טלה אלעל הַת חָכֵב (בב) ומיל' לכמא פnis יט (ט): (מכ) וונד לרבקה . בлом פקודס כונד לך מה שטענו מכרכל כלנו (יד): סתנחים לך . נחס על קלחו למסוכ מתקבש לחלת להתנכל לך ולברגך . ומיל' כנבר להטה מת בעינו וסתה טליק כוס כל תנומois ולפי פסוטו לךון תנומois מתגחים כו' על הצלחות באליגטך : (מד) אחדים . מועעים :

יזל אור

(קמ) וכון קרומיים קלו למוגמות מלודויס באנקלום בתוכס , ולכנן נקרוליס נטס אלdos : (קע) רק לפי בס קידלו למוגמות מיטמעל נקרלו על זמס : (קי) וכון ת"ה וווכ"ע "ונמר" : (קיע) פ"י בלאג: (קיע) ובן פ"י הרכיג"ג: (קיג) ובן הו' דעת חוויל (ב"ר פ' סז) למוקות נביות לוי, לרבקה ביתה מן המימות: (קיד) וכון יוזפ' רצוי ויל': (קפו) וכון ת"ה וווכ"ע "כמין לך" וג' יהושע הדריל נרכיו ולאמו, ומ"א ניל' דפטוי לקלת מהויכו, פל כי נודע הדריל נרכיק: (כב) וחודך פ', חילו קילן תנטומין פל מיתך כי חוצב לאנגך, לה מתגמות פל מיתך מקומות טמרלה טמו נמה שלין כי כמו "מתרכז", אוף כליה טמו לך מנומס על בכרכות והו' מהרכ כדי טלה חצמוך ממנו: (קטו) עין (למלה 1) וג'ייחורי סס: (קי) ואינט לויה ימיס, רק לויה סיס פטורי ושי' : (גב) כי פס' מ' וכן ת"ה וווכ"ע. נג) פין כ"ר סס. נד) כי סס זו' פ' קס' ד (כ"ל כ"ב פ' כי' פ' .

בראשית כז תולדות

318

על מעל צווארך: מא ווישטם עישו את יעקב על הברכה אשר ברכו אביו ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבוי ואחרנה את יעקב אחיה: מב וינגד לרבקה את דברי עישו בנה הגדל ותשלחת ותקרה לייעקב בנה הקטן ותאמר אליו הנה עישו אחיך מתנחים לך? להרגה: טג ועתה בני שמע בקהל וקום ברחילך אל לבן אחיך הרגה: טר וישבת עמו ימים אחדים עד אשראת השוב חמת אחיך: מה עד-

אבן עורא

מאודומים (קמ) וכ' ניב יקראו היום אנשי מצרים ושבא וארץ עילם ישטעהלים, ואין בהם כי שהוא מושע ישמאלים כי אם כתני טעת (קמ) : מא ווישטום, נטר איבחה (ק) וכן "וישטטו" (לטטה טט כט) (קמ): ויאטר עשו בלבו . יתבן שנלה סודו לאחד מאוהביו (קמ) (כט) וייא על דרך נבואה היה (קמ) ודוראשון קרוב: מב מתנחים טנות נחמה (קמ) והטעם ואת היא נהמתו שיוכל להרנק (קטי) (כט) והגאון אסר מנורת וועיד בלשון ערבי (טט) : מד ימים אחדים. כטו "יטים תהיה נאלהו" וויקרא כה כט) שניים טעותות (קמ) והאחדים

קרני אור

פל דומ' : (כ) ושדיל הצעיג פ' וכתח' כי גהלאזינס סכגמיטו כלה המתಡה כי יקדים וויניס זומאים לג' גומאים ובב' ג'dos כו' כנו' גרומייס ולפמיס אחלייס מל' ס' נימיס סקס תחת ממילת סרומייס: (כא) וכחוב פ' אלמן', ולהן לורן כי הפסכם גדרל לאבל ימל' אלס עס לנו' תקלת גמירה עס כלג הצעיג' טס' כי דנו' כצפתים פ'י'ס. וטל' פ' סטונס פל' גאל' זס לכל' אלס, כדי צ'ל' יהושע הדריל נרכיו ולאמו, ומ'א ניל' דפטוי לקלת מהויכו, פל כי נודע הדריל נרכיק: (כב) וחודך פ', חילו קילן

מקומות טמרלה טמו נמה שלין כי כמו "מתרכז", אוף כליה טמו לך מנומס על בכרכות והו' מהרכ כדי טלה חצמוך ממנו: (קטו) עין (למלה 1) וג'ייחורי סס: (קי) ואינט לויה ימיס, רק לויה סיס

פטורי ושי' : (גב) כי פס' מ' וכן ת"ה וווכ"ע. נג) פין כ"ר סס. נד) כי סס זו' פ' קס' ד (כ"ל כ"ב פ' כי' פ' .

בראשית נז כח תולדות קמ' 319

**שׁוֹב אֲפִיחַה מִמֶּךָ וַעֲבֹת אֵת
אֲשֶׁר עָשָׂית לְוַיְשַׁלְחָתִי וְלַקְחָתִיךְ
מִשְׁם לְמִתְּה אֲשֶׁר גַּם שְׁנַיְכֶם יוֹם
אֶחָד: ט וַיֹּאמֶר רַבְקָה אֱלֹהִים חַקְקֵ
קָצְתִּי בְּחֵי מִפְנֵי בְּנוֹת הָתָת אֶם
לְקָמָת יַעֲקֹב אֲשֶׁה מִבְּנוֹת־הָתָת
כְּאֶלְהָמִבְּנוֹת הָאָרֶץ לְמִתְּחִיִּים:
כְּחֵא וַיֹּאמֶר יְצָהָק אֱלֹהִים עַקְבָּב וַיַּבְרֵךְ
אֶתְּנוֹ וַיַּצְוֹהֵן וַיֹּאמֶר לוֹ לְאַתְקָה
אֲשֶׁה מִבְּנוֹת בְּנָעַז בְּקוּם לְדִפְנָה
אַרְסְבִּירְתָּה בְּתוֹאֵל אָבִי אַמְּקָזְקָה**

אבן עזרא

פחחות מעשר (פי) ובנו: מה למה אשכל. פחרה שטאו יזרוג זה את זה, או יזרעטו, אם יזרוגו אותו (פי), ויש דרש שביהם אחר מתי שניהם (ז): מeo קצתי בחיי. כתו הפסוק (אי) [בד] וכן "נעלת ביהודה ונקצנה" (ישע"ז ו ז) (אי) וכן אמר הכתוב "אשר אתה קז" שם שם וכן (אי) ובאשר שמע עשו שבירך יצחק עד את אחיו, וצוה שלא יכח אשה מבנות בנין

ביתה בתואל. לבית כמושל. כל תיבת מליריכם למד במלמלה בטיל לה ס"ה כסופה א) :

קרני אור

צונוך לשם יכול לארכן, היה חוטף לשם ירגנוו גמ"ג, וכוכביך פ", מהנחש, לנו מחרפל ומתחלא, כי מסדרי החפפחות במצו לנו נמה לטעון וס, כי סדרינו נקדים נרכז, תאנחותו ונתחתו, כמה נלו לנו נמה נמנת פנני בכת ותבוכ, והח' סלמי ר' פלטסנעל הרכוס דונמו גלוין פלאי: [גב] ובב"ד (ס' סו ילקוט ר'ז'ו קטו) מה להלן חלדים ר' ביס, אף להחדים פלטומר כון ז' בנים, וע' ס' האל יעקב וכו' וקלמר בס וועיג דמייתן לה צויס יהוד לוי, קדורתן מיהל צויס האל כויל, ועינן חומ' (גיטין נס ב ד"ה נ"ט)

(כרחותית מט, ח) וחנוך נמי כספרי ידיין רב לו" נטהה סקרן הות מסו": (קלל) שני סרכיס. יט לו "זוק" "זוק" וטירופס אמד, וכן פ"י הה' וזל (כמ"ל בכ' בכ' טל פ' "זוקן מוחט" כמו הסוף, ור' ל' ספי' כמו לוקה, סבראו, "זוק" וכן ת"ה, עקיית, זוקן ערנס, "חוית עקיית" ור' זי ויל פ"י מהסתי כמי: (ביב) פ"י כמו כפוד,

ונזיקגה עד טיזוקו מפנוי: (ביב) ובולם עניין זוקה ולרה:

למטה

בזכורי רשי. נה) למטה פג י"ז. נו) סוטה יג ה. א) יגמות יג ב, ילבני יגמות פ"ג כ"ז, כ"ל פ"ג ג. פס'ת ה פ"ג ב, ש"ט מזמור ט, ילקוט רמו פד, ורמו קז, ולמו קזה, וכן סול רצ'י חס' ט י"ט

אונקלוס

הוּא דְאַתְזֵקְמָגְהוּתְגָשֵׁי
יְתִי דֵי עַבְרַת לְה וְאַשְׁלַח
וְאַדְבָרְגֵךְ מַפְטָמֵן לְמָה
אַתְבָל אַתְפְרִוְיכְוּן יְוָמָא
סָד : ט' נְאַמְרָת רַבְקָה
לְיִצְחָק עֲקִיתָה בְּתִיעַ מַנְעָל
בְּקָדָם בְּנַת חַתָּא אַמְעָקָה
גְּסִיב יַעֲקֹב אַתְתָא מְבָנָת
חַתָּא הַכְּאַלְיָוְמְבָנָת אַרְעָא
לְמָה לֵי מִים : א' וְקָרָא
יִצְחָק לְיַעֲקֹב וּבְרִיךְ יִתְחַתָּה
וּפְקָדָה וּאַמְרָת לְה לְאַתְפָּב
אַתְתָא מְבָנָת בְּנָעַן : ב' קְוָם
אַזְיָל לְפָנֵן אַרְם לְבִיתָה
בְּתִיאָל אַבְוֹא דְאַפְקָה

רש"י

(מל) למה אשכל. ה'ט' סכולה מטעיכס. ל'ימד על סקוכר לות בינו סקלוי סכול וכן ביטקז למל נה) כה'ט' סכלתי סכלתי: נס שנייכם. חס יקוס עליך וחלפה תלגנו יעמלו נכו וילגנו ורומ סקולד צורקה נס וגטנאה סכוס לחדimoto כמו סמפולק נס' במקנה לוחקתו נו) : (מו) קצתי בחיי. מהסתי כמי: (ב) פרנה. כמו לפן: ביתה בתואל. לבית כמושל. כל תיבת מליריכם למד במלמלה בטיל לה ס"ה כסופה א) :

יהל אור

טיס עד שיטם: (קי) ולפי סאלח הו' חחלת המפרים, והו' המעת בגמנספריס יכננה קלצ'ר הקומעט גאלח, וכן "כימיס להלייס" (למטה כתט כ): (קייט) ויהיה פי' למה לאכול מטעיכס צויס אמד, וילגנער לות בינו קרייז אכל, כמו ווילן כלצ'ר סכלתי סכלתי: (למטה מג יד): (קל) הו' גנמ', (סוטה יג ה) סקל קולט פ' חוטיס גן לן) מהוילן הראיזה נתרן טיניה, ונפלנו כלרעל דיעקב וכו' וקלמר בס וועיג דמייתן לה צויס האל כויל, קדורתן מיהל צויס האל כויל, ועינן חומ'

(גיטין נס ב ד"ה נ"ט) מהוילן הראיזה נתרן טיניה, ונפלנו כלרעל דיעקב וכו' וקלמר בס וועיג דמייתן לה צויס האל כויל, קדורתן מיהל צויס האל כויל, ועינן חומ' (גיטין נס ב ד"ה נ"ט)

אונקלוס

בראשית כה תולדות

320

וְסִבְלָה מִתְפָּנֵן אֶתְרָתָא
מִבְנַת לְבִן אֲחִיךָ לְאַפְתָּה
, וְאֵל שְׁבִי יְבָרֶךְ יְתָה
נִפְשָׁה וַיִּסְגֹּדֵךְ יְתָה
לְכַנְשָׁת שְׁבָטֵינוּ : יְנִתֵּן
לְךָ יְתָה בְּרִכְתָּא רְאַבְרָתָם
לְךָ וְלְבָנֶיךָ עַפְתָּה לְמִרְתָּה
יְתָה אָרֶעָתָה תּוֹתְבָוֹתָה דִי
יְבָב יְיָ לְאַבְרָתָם : יְשַׁלָּח
יְצָהָק יְתָה יְעָקָב וְאֵל
לְפָנֵן אָרָם לְנֵת לְבִן בְּרִ
בְּתִזְאָל אַרְמָתָה אֲחִיךָ
דְּרִבְכָה אַמְתָה דְּיְעָקָב
וְעָשָׂו : וְנֵחָזָא עָשָׂו אַרְיָ
בְּרִיךְ יְצָהָק יְתָה יְעָקָב
וְשַׁלָּח יְתָה לְפָנֵן אָרָם
לְמַסְבָּה לְהַמְּתָפָן אֶתְרָתָא
פְּדָר בְּרִיךְ יְתָה וּפְקִיד
עַלְזָה לְמִימָר לֹא תְּפַבֵּ
אַתְּתָא מִבְנָת פְּנַשׁ :
וְיִקְבִּיל יְעָקָב מִן אַבְנָה
וּמִן אַמְתָה נָאָל לְפָדֵן אָרָם :
הַנֵּחָזָא עָשָׂו אַרְיָ בְּיִשְׁאָ
בְּנָת גָּגָעָן בְּעַנְיִי יְצָהָק

לְכָה מִשְׁם אֲשָׁה מִבְנֹות לְבִן אֲחִי
אַמְתָה : וְאֵל שְׁדֵי יְבָרֶךְ אַתְּתָה וְיִפְרָךְ
וְיִרְבֶּךְ וְהִיְתָה לְקַדְּלָם עַמִּים : יְנִתֵּן
לְךָ אַתְּ בְּרִכְתָּא בְּרָהָם ? הַנִּזְוֹרָעָךְ
אַפְתָּה לְרִשְׁתָה אֲתִ-אַרְץ מִנְגְּדִיךְ
אַשְׁר-נִתְןֵן אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם : שְׁבִיעָ
ה וְיִשְׁלָחָה יְצָהָק אַתִּ-יְעָקָב וְיִלְךְ
פְּנָנָה אָרָם אַל-לְבִן בְּנִ-בְּרָת וְאֵל
הַאֲרָמִי אַחִיר בְּלָה אִם יְעָקָב וְעִשּׂוֹ:
וְיִרְאָה עָשָׂו כִּי-בְּרָה יְצָהָק אַתָּה
יְעָקָב וְשַׁלָּחָה אַתָּה פְּנָנָה אָרָם
לְקַדְּתָה-לְלוֹ מִשְׁם אֲשָׁה בְּבָרְכוֹ
אַתָּה וְיִצְוֹ עַלְיוֹ לְאמֹר לְאַתְּתָה
אֲשָׁה מִבְנֹות פְּנָעָן : מִפְטִיר וְיִשְׁמַע
יְעָקָב אַל-אָבִיו וְאַל-אָמוֹ וְיִלְךְ
פְּנָנָה אָרָם : חַווִּירָה עָשָׂו כִּי רְעוֹת
בְּנֹות פְּנָעָן בְּעַנְיִי יְצָהָק אָבִיו :

רשי

אבן עוזרא

חורי מעמי
הַלְךָ אֵל דָדוֹ וְלִקְחָ בְתוֹ וְשָׁמָה בְשָׁמָת (ג) וְאֵל שְׁדִי. מֵי קְדִי כְּכָלּוֹתִיו לְמִתְכְּלִין מִפְיוֹ
נִם מְחַלֵּת (ג'י) כִּמוֹ יִתְרוֹ שְׁהָא עַל דָעַתִי יִלְךְ הַוְתָקָה : (ד) אַתְ בְּרִכְתָ אַבְרָהָם. סְהִמָּל
חוּכָב (ג'י) וְכָהָו :

חוּטָן כְּלָכּוֹת כְּהַמְּלוֹוֹת נָךְ (כְּצִנְילָךְ) מִמְךְ יְלָאָה חֻוטָו כְּגַנוֹי וְלָוָטוֹ הַזְּלָעָה הַמְּזָוָרָךְ : (ה) אִם
יְעָקָב וְעָשָׂו . הַלְיָיִן יוֹדֵעַ מַה מְלַמְדָנוֹ : (ו) יוֹשְׁמַע יְעָקָב . מְחֻכָּל לְעַלְיוֹן זְלָמָעָה
וַיְלָה מְצָוָה כִּי כְּלָךְ יְלָחָק וְגַנוֹי וְכִי זְלָחָה חֻוטָו פְּלָנָס הַלְסָס וְכִי זְלָחָה חֻוטָו וְכָלָךְ

יהל אור

(ק'כ) לְמַטָּה (ג'ו) קוֹרֶה לוֹתָה גַּדְמָת : (ק'כ') וְפָתָ
קוֹרֶה לוֹתָה מַהְלָת , כִּי כִּי לְהַסְּפִי שָׁמָות : (ק'כ') כְּנָ
סִי סִמְחָה זַל (פְּמָוֹת כ , יִם , יִמ , ה) :

נְלִימָת פָּוָג גַּיְשָׁל נְסָמָה לְדָכֵל , וְסָמָה לְמַפְאָי , כָּוָ
מְלִימָת מוֹת : [כָהָ] כְּשָׂרָאָה פָּסָו כִּי נְטוֹת נְטוֹת נְגַעַן נְעִיָּי
חַבְיוֹן , וְסָלָךְ וְלִקְמָה הַת מַחְלָת נְתָה יְסָמְחָל . פָּכִיכָּפָוד לְכָנָה
סְכִינָה , וְיִכְלָה הַת נְצָאת נְתָה חַיְלָן מְנִכְיָה וְקָרְחָה פָּדָס , לְמַלְרָ
כְּלָה סְנִינָה , חַלְנוֹס , פְּרָה , פְּדָס" וְיִנְכָה הַת זְמָה וְקָרְחָה
מַחְלָת , וְגַמְלָת נְתָה יְסָמְחָל קָהָל גַּדְמָת , כִּי מַחְלָת בְּסָגְרוֹת , כִּי
כְּאַקְלָהָת כְּלָן (לוֹוֹכְ) :

פין

**וַיְלֹךְ עָשָׂו אֶל־יִשְׂמָעֵאל נִקְחָה
אֲתִידְמְתֻחָת | בַּת־יִשְׂמָעֵאל בֶּן־
אַבְרָהָם אֲחֹת נָبָיוֹת עַל־נְשָׁיו**

אָבִיהִ: ס נָאֹר גַּלְעָד ? נָ
יְשָׁמֵעַל גַּמְבִּיב יִת מְתֻלָּה
בֶּת יְשָׁמֵעַל בֶּר אֲבָרְבֶּשֶׂ
אֲחַתָּה דְּגַבְּיוֹת עַל נְשֹׂה
לְזָה לְאַנְטָג : ס ס ס

קיז פסוקיס. עליו סימן. ומפעליין כתלי פצל מזג דנאל כ' נמליגci כימן לו;

אבן עזר

דשוי

פדנש אלס וכי רעות בנותו כנען ובלך גס ט אחות נביות. נכבד היה מכל אחיו (ט) או
 כו ה אל יסמעאל ב) : (ט) אחות נביות .
 ממסמעה סחמל בת יסמעאל חייני יודע טריין
 אחות נביות הלא למדנו שמת יסמעאל מישעיה קודס נזוחיא וכקיה נביות
 חמיש ולמדנו טהיר יעקב צחוטו פלק בן ס"ג ג) סnis טהרי יסמעאל בן ע"ד סnis
 טהר כסנוול יעקב . ט"ד טנה כי גדויל יסמעאל מילחך וילחך בן ס' טנה כלת
 חומס kali פ"ד ונטמיון כיו קל"ז סחמל זהלה טני חי יסמעאל וגוי' נמלו יעקב סחמת
 יסמעאל בן ס"ג. סnis טהר ולמדנו מהן בטמן בכית עבר י"ד טנה וחחל כך לאך
 לחן טהרי הלא טנה לנין לדתו טל יוסף הלא י"ד טנה סחמל טבלתיך י"ד
 טנה נטהי בנטמייך וטה טnis צחונך וטה לאון מטהול יוסף טהיר סחמל וויה צחאל
 י"ד לאך להל הא יוסף וגוי' יוסף בן ל' טנה טהר כטמלה ומאס עד צילד יעקב למלאיס ט'
 טnis . ז' טל טווע וכ' טל רעב וייעקב האmel לפלעה ימי טני מגורי טליתים ומלהט טנה .
 הא וחצוב י"ד טנה טפנוי לית יוסף ולי טל יוסף וט' מטהול עד טהיר יעקב kali ס"ג
 וכטפילץ מהביו טהר בן ס"ג kali קט"ז וטוו האmel טליתים ומלהט טנה הני מטהיס י"ד
 טnis הא למדת סחמל טקנאל הברכות בטמן בכית עבר י"ד טnis ז') (הכל לא נטעס
 עליקס זוכות בטולח טהרי לא פירלץ יוסף מהביו הלא כ"ב טנה לשינוי מי"ז עד ל"ט
 כנגדי כ"ב טפילץ יעקב מהביו ולא כבדו וטס כ' טnis בכית לנין וטהי טnis טטה
 הכלך כדכתיב ה) ויין לו צית ולמקנו טטה סוכות ופי' לוז'ן ו') מזה הפסיק טטה י"ח
 תריש כדרך דבית קוה צימות הגדים וסוכות קוש צימות סחמה ולחצבון כפסוקים
 טחצבנו לעיל מטפילץ מהביו עד טילד למלאיס טהיר בן ק"ל טnis טנס הנו מולחים
 עוד י"ד טnis הלא ודחי בטמן בכית עבר צהליכתו לבית לנין למלול טולח ממכו ובצבייל
 זכות בטולח הלא נטעס עליקס ולא פירלץ יוסף מהבו הלא כ"ב טנה מלה כנגדי מלה ע"כ
 מלחתך גראן יטן) : על נשיו. טומיט לטטה על לטטו (ל"ל מלצת עת על מלצתם טהיר
 הנו כבב וכ"ל) טלא גלא חת כלחטנות ז') : חסלת פרשת תולדות

קרני אור

ידל אוד

(ה) חזרשבים פי' לטוי טריה לרוחן טכני יטמטלן
קורען הוועה לאוות נכווות, וכן ווילך
חריס הנטיגת האחות הילרין (סמות פו, כ) גלי טולרין
גולד קודס מאה קורען לה האחות הילרין: (ג) וויתיזוב"ע
(למעלה כה כה) טני' לו סתי נסיטס. וככז' הגי' "כווות ריכות": (ה) פי' טני' ליטטעלן נסיטס רצאות וחצחו
בראשוונה פולדיש נכווות ומחלת, וזה ייחס נכווות למילת טריה מהיג וויס, מטה"כ טולר האחים טני'
מהב לווקה: חסלת פרשת תולדות

מקורי רשי: ב) נ"ל פס' יג. ג) כ"ל פס' מ' ס' מנילה י' או כד"ע פ"ג וכפלי"ג ס' לס' כ"נ פ"ז טנה כי' י"ה כ"החו
מגיית חכיו ועיין כמי' כגדיל'ל ס' חות כת. ד) פ"ז מגילכ ס' כ"ט זס. ה) למטה נ"ז י'.

1) מנג'לה צס. 2) וכן כוֹן נָפְסִי וּכְמַדְלֵךְ הַגָּשָׁה.